

แนวทางการแก้ไขปัญหและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิด

ธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7

โดย

พันตำรวจโทจิรัตน์ สอนกระต่าย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่
ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

GUIDELINES FOR ADDRESSING CHALLENGES FACED BY INQUIRY OFFICIALS IN
POST-MORTEM EXAMINATIONS ON CASES OF UNNATURAL DEATH: A CASE
STUDY IN PROVINCIAL POLICE REGION 7

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE
Department of FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE
Academic Year 2024
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7
โดย	พันตำรวจโทจิรัตน์ สอนกระต่าย
สาขาวิชา	นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวัช วิชชวาณิชย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะวิทยาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณ ชันจิรกุล)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร สมิน้อย)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวัช วิชชวาณิชย์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร. อรทัย เขียวพุ่ม)

650730002 : นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

คำสำคัญ : การชันสูตรพลิกศพ, การตายโดยผิดธรรมชาติ, พนักงานสอบสวน, ปัญหาและอุปสรรค, นิติวิทยาศาสตร์, ความยุติธรรมทางอาญา

พันตำรวจโท จิรนต์ สอนกระต่าย: แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวัช วิชชวานิชย์

การชันสูตรพลิกศพในคดีตายโดยผิดธรรมชาติเป็นกลไกสำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ (2) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และ (3) หาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากพนักงานสอบสวน 260 ราย และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารตำรวจ 8 ราย ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึงมิถุนายน 2568 ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีระบบที่เน้นบทบาทของพนักงานสอบสวนเป็นหลัก แตกต่างจากประเทศที่ใช้ระบบไคโรเนอร์หรือแพทย์นิติเวชเป็นผู้ชันสูตรโดยตรง ส่งผลให้ระบบของไทยขาดความเป็นอิสระและความเชื่อถือในระดับสากล สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ตำแหน่ง อายุงาน และประสบการณ์ มีผลต่อระดับปัญหาที่พบ ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น งบประมาณ อุปกรณ์ และระบบปฏิบัติการ เป็นอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในสถานีตำรวจขนาดเล็ก ข้อมูลเชิงคุณภาพยังสะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้าง วัฒนธรรมองค์กร และการขาดกลไกบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ แนวทางที่เสนอ ได้แก่ การแยกบทบาทผู้ชันสูตรออกจากผู้สอบสวน การจัดตั้งหน่วยงานกลางที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม และพัฒนาความร่วมมือระหว่างตำรวจ แพทย์นิติเวช และอัยการ เพื่อยกระดับระบบชันสูตรไทยให้มีมาตรฐานสากล โปร่งใส และเป็นธรรม

650730002 : Major FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE

Keyword : Post-mortem examination, Unnatural death, Inquiry official, Problems and obstacles, Forensic science, Criminal justice

Police Lieutenant Colonel Jirut SONKRATAI : Guidelines for addressing challenges faced by inquiry officials in post-mortem examinations on cases of unnatural death: A case study in provincial police region 7 Thesis advisor : Associate Professor Police Colonel Woratouch Witchuvanit

Post-mortem examinations in cases of unnatural death are essential to the criminal justice process. This study aimed to (1) study the differences in the context of post-mortem examinations in Thailand compared with other countries, (2) compare the personal and environmental factors of inquiry officials in Provincial Police Region 7 that affect problems and obstacles in conducting post-mortem examinations of unnatural deaths, and (3) identify guidelines to solve problems and obstacles faced by inquiry officials in Provincial Police Region 7 in conducting post-mortem examinations of unnatural deaths. A mixed-methods approach was employed, including documentary research, a quantitative survey of 260 inquiry officials, and in-depth interviews with 8 senior police administrators, conducted from November 2024 to June 2025. The findings revealed that Thailand's system places primary responsibility on inquiry officials, in contrast to countries using coroner or medical examiner systems where the examiner operates independently. This structural difference results in lower perceived independence and credibility of Thailand's post-mortem process. Regarding personal and environmental factors, elements such as rank, years of service, budget constraints, lack of equipment, and unclear operational systems significantly impacted the challenges faced, particularly in small or rural police stations. Qualitative data reinforced these insights, highlighting structural ambiguity, lack of interdisciplinary cooperation, and organizational culture as barriers to effectiveness. Key recommendations include formally separating the roles of forensic examiner and inquiry official, establishing an independent specialized agency, allocating adequate resources, and developing cross-sector collaboration among police, forensic physicians, and prosecutors. These measures would enhance Thailand's post-mortem examination system toward international standards of transparency, professionalism, and justice.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรชัย วิชชวาณิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ตลอดจนการรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่คอยให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร.กรรณิกา กุกุดเรือ รองคณบดี คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์ อาจารย์ (สบ 5) กลุ่มงานคณาจารย์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ พันตำรวจเอก นิพนธ์ ก่อเกียรติตระกูล ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานตรวจสอบสำนวนคดี กองกฎหมายและคดี ตำรวจภูธรภาค 7 ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัยก่อนการนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับผู้บริหารในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย ตลอดจนพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้จะมีคุณค่ายิ่งในการพัฒนาระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยต่อไป

ความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอแสดงความกตเวทิตาต่อแม่ให้แม่บิดา มารดา ที่ได้มอบชีวิตและสติปัญญา คอยดูแลอบรมให้การศึกษา จนผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถได้จนถึงทุกวันนี้ และขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวทั้งภรรยา และลูกชายผู้น่ารัก ผู้อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จที่คอยให้การสนับสนุน ความห่วงใย และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด หากมีสิ่งใดบกพร่องผู้วิจัยขอน้อมรับไว้และขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

จิรัตน์ สอนกระต่าย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. ความหมายและวัตถุประสงค์ของการชั้นสูตรพริกศพ.....	12
2. ระบบการชั้นสูตรพริกศพ.....	17
3. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพริกศพในประเทศไทย.....	21
4. การชั้นสูตรพริกศพในประเทศไทย.....	37
5. การชั้นสูตรพริกศพในต่างประเทศ.....	56
6. แนวคิดในการบริหารองค์การ.....	93

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	105
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	111
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	111
วิธีการศึกษาวิจัย.....	112
ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	114
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	118
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	120
การเก็บรวบรวมข้อมูล	122
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	123
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย	126
4.1 ความแตกต่างของบริบทการชั้นสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ....	126
4.2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	131
4.3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	217
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	235
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	236
5.2 การอภิปรายผล.....	242
5.3 ข้อเสนอแนะ	248
รายการอ้างอิง	251
ภาคผนวก.....	254
ภาคผนวก ก หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	255
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	258
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	277
ประวัติผู้เขียน.....	283

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางแสดงสถานภาพกำลังพลเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวน ระดับ รองสารวัตร (สอบสวน) ถึง ผู้กำกับการ (สอบสวน) ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 104 สถานี ในปีงบประมาณ 2567 (กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7, 2567).....	114
ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบระบบการชันสูตรพลิกศพระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ	130
ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	132
ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ	133
ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	133
ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งงานในสายงานสอบสวน	134
ตารางที่ 7 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	135
ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุงานด้านสอบสวน	135
ตารางที่ 9 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ	136
ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านสถานภาพกำลังพล	138
ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านงบประมาณสนับสนุน	139
ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำงาน	140

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านระบบปฏิบัติการ	141
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ T – test ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขนส่งรถพลิกศพ	143
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขนส่งรถพลิกศพ	147
ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ T - test ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขนส่งรถพลิกศพ	157
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านตำแหน่งงาน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขนส่งรถพลิกศพ	161
ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ต่อเดือน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขนส่งรถพลิกศพ	168
ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุงานด้านสอบสวน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขนส่งรถพลิกศพ	173
ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขนส่งรถพลิกศพ	178
ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านกำลังพล ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ขนส่งรถพลิกศพ	183
ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านงบประมาณ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ขนส่งรถพลิกศพ	191
ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ขนส่งรถพลิกศพ	198
ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านระบบปฏิบัติการที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ขนส่งรถพลิกศพ	204
ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการขนส่งรถพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	211

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ	10
ภาพที่ 2 แสดงเอกสารรายงานการขั้นสูตรพลิกศพ (ด้านหน้า) ของพนักงานสอบสวน	50
ภาพที่ 3 แสดงเอกสารรายงานการขั้นสูตรพลิกศพ (ด้านหลัง) ของพนักงานสอบสวน	51
ภาพที่ 4 แสดงกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	112
ภาพที่ 5 แสดงถึงจำนวนพนักงานสอบสวนที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม	116
ภาพที่ 6 แสดงถึงจำนวนพนักงานสอบสวนในระดับผู้บริหารที่เป็นประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	117
ภาพที่ 7 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา) กับคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	137
ภาพที่ 8 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน อายุ งานด้านการสอบสวน และจำนวนครั้งในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการขั้นสูตรพลิกศพ) กับคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	137
ภาพที่ 9 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านระบบปฏิบัติการ) กับคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	142

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติรับรองถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่เป็นประชาชนชาวไทย ไม่ว่าเหล่า กำเนิด เพศหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ภายใต้ความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้เสมอกัน และได้วางหลักประกันว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยก็เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข ทั้งนี้การที่รัฐก่อตั้งขึ้นก็เพื่อเป็นการรับรองและมีหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองกับประชาชนถึงสิทธิ เสรีภาพ ของบุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐ และไม่ใช่พลเมืองของรัฐ แต่ได้อาศัยอยู่ในรัฐนั้น ไม่เลือกว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นใคร มีฐานะร่ำรวย หรือยากจนก็ตาม ย่อมต้องได้รับความคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ร่วมกัน โดยที่ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย ผู้ใดจะมาละเมิดต่อชีวิตร่างกายของบุคคลอื่นโดยไม่เป็นธรรม อันย่อมกระทำได้เป็นอันขาด เราทุกคนจึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ชีวิตร่างกายของเราเป็นสมบัติที่มีคุณค่ามากที่สุดและเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในบรรดาสິทธิทั้งหลายของมนุษย์ชน จะให้ผู้ใดมาละเมิดก็มีอาจยอมได้ และหากมีผู้ใดที่มาละเมิดต่อชีวิตร่างกายของเรานั้น เราก็สามารถที่จะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายของรัฐ หรือได้รับการปกป้องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมกับเราได้ ซึ่งหากเรามีชีวิตอยู่เราก็สามารถที่จะขอรับความช่วยเหลือเพื่อปกป้องคุ้มครองถึงสิทธิของเราได้เอง แต่หากการกระทำอันละเมิดถึงสิทธิของเรานั้น มีผลทำให้ถึงแก่ความตาย เราก็ไม่สามารถที่จะลุกขึ้นมาปกป้องสิทธิของตนเองได้ ดังนั้นเมื่อปรากฏว่ามีการตายโดยผิดธรรมชาติเกิดขึ้นเมื่อใด จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการสอบสวนถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย อันเป็นข้อเท็จจริงที่จะแสดงให้เห็นว่าการตายของบุคคลนั้นเกิดจากการกระทำ ความผิดตามกฎหมายหรือไม่ แล้วผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงดังกล่าวแล้ว ก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้สืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิในชีวิตร่างกายของบุคคล ให้บุคคลนั้นได้รับความยุติธรรม อีกทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ยังได้มีบทบัญญัติเพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลเอาไว้อีกส่วนหนึ่ง อันเป็นการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะช่วยเหลือให้ความเป็นธรรมกับบุคคลภายในรัฐหากมีการตายโดยผิดธรรมชาติเกิดขึ้น การชันสูตรพลิกศพจะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะผลการชันสูตรพลิกศพถือว่าเป็น

พยานหลักฐานประกอบสำนวนการสอบสวนที่อาจใช้เป็นแนวทางเพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ตัวผู้กระทำความผิดได้ (ระพี แม้นโกศล, 2539) โดยกฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้ในหมวด 2 เรื่อง การชั้นสูตรพลิกศพ อยู่ใน มาตรา 148 – 156 โดยใช้ชื่อว่า “การชั้นสูตรพลิกศพ”

ในประเทศไทยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในกระบวนการตามกฎหมายที่จะคอยให้ความยุติธรรม นั่นก็คือ “พนักงานสอบสวน” โดยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า เป็นเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ซึ่ง “การสอบสวน” เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ เพราะฉะนั้นการสอบสวนคดีอาญาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ถือได้ว่าเป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน จะใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาทั้งในชั้นอัยการและชั้นศาล นอกจากนี้การสอบสวนยังเป็นกลไกที่สำคัญของรัฐ ที่ใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และเป็นหลักประกันในความยุติธรรม และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

เมื่อช่วงเวลาไม่นานที่ผ่านมาตามที่ได้ปรากฏเป็นข่าวโด่งดังไปทั่วโลก และตามหน้าสื่อต่าง ๆ ในคดีของ “แอม ไชยาไนต์” ที่ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีฆาตกรรมต่อเนื่องเท่าที่ตำรวจสามารถทำการสืบสวนสอบสวนได้มีจำนวนถึง 15 คดี ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์สะเทือนขวัญ และเป็นที่ยึดตามองของประชาชนที่ให้ความสนใจทั้งประเทศ โดยเริ่มต้นจากเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2566 มีข่าวการเสียชีวิตอย่างปริศนาของ นางสาวศิริพร ชันวงษ์ หรือ ก้อย เป็นชาวจังหวัดกาญจนบุรี ขณะที่ได้ไปทำบุญปล่อยปลากับ นางสาวแอม ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ทำการสืบสวนสอบสวนประกอบกับการชันสูตรพลิกศพ เนื่องจากการตายดังกล่าวถือว่าเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ และจากผลการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนและแพทย์ ที่ได้ทำการผ่าพิสูจน์ผู้เสียชีวิต ได้พบ “สารไชยาไนต์” อยู่ในร่างกาย และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจพบหลักฐานเป็น “สารไชยาไนต์” อยู่ภายในบ้านของ นางสาวแอม จนกระทั่งได้มีการสืบสาวราวเรื่องไปจนพบว่า ไม่ได้มีเพียงคดีของ นางสาวก้อยแต่เพียงคนเดียว กลับพบว่า นางสาวแอม ได้ก่อเหตุวางยาพิษให้กับบุคคลที่มีความสนิทสนมใกล้ชิด เพื่อหมายเอาชีวิตของผู้อื่น และได้ก่อเหตุมาแล้วอีก 14 ราย รวมเป็น 15 ราย ซึ่งผู้เสียหายทั้ง 14 ราย ได้เสียชีวิตตามความคาดหมายของ นางสาวแอม แต่มีจำนวน 1 ราย ที่รอดชีวิตมาได้ โดยผู้เสียชีวิตทั้ง 14 รายนั้น เดิมทีญาติเข้าใจว่าผู้เสียชีวิตได้เสียชีวิตด้วยโรคประจำตัวของตนเอง จนกระทั่งได้ทราบข่าวการเสียชีวิตของ นางสาวก้อย ที่มีความรู้จักหรือสนิทสนมเกี่ยวข้องกับนางสาวแอม ทำให้เกิดความสงสัยและเข้าร้องเรียนจึงมีการตรวจสอบอย่างละเอียดถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกันกับนางสาวแอมทุกราย (BBC NEWS ไทย, 2566)

ทำให้สังคมเกิดการตั้งคำถามกันอย่างมากมายว่า การก่อเหตุของ นางสาวแอมทั้ง 14 ครั้ง ที่ผ่านมานั้น โดยที่ จำนวน 13 รายก่อนหน้านี้มีผู้เสียชีวิตจากการถูกวางยาพิษ เหตุใดเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะตรวจสอบพบ หรือไม่มีการดำเนินคดีกับ นางสาวแอม จึงเป็นเหตุให้ นางสาวแอม มีการกระทำความผิดซ้ำมาจนถึงรายที่ 15 ได้ โดยในการก่อเหตุทั้ง 15 คดีนั้น ได้เกิดในพื้นที่ของจังหวัด นครปฐม 6 คดี ราชบุรี 3 คดี กาญจนบุรี 2 คดี เพชรบุรี 1 คดี สมุทรสาคร 1 คดี อุตรธานี 1 คดี และมุกดาหาร 1 คดี จะเห็นได้ว่าจากพื้นที่ 15 คดีดังกล่าว มีพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 7 ถึง 13 คดีด้วยกัน และในจำนวน 13 คดีนั้น ได้มีเหตุเกิดถึง 5 จังหวัด จาก 8 จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 7 จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องกระบวนการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ว่าในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติของพนักงานสอบสวนเกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดหรือไม่ และในอีกหลาย ๆ คดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีผู้เสียชีวิตแล้วจะต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ยังเกิดเป็นความสงสัยของประชาชน หรือญาติของผู้เสียชีวิต ทำให้เกิดการตั้งคำถามมากมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม รวมไปถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้รักษากฎหมายและผดุงซึ่งความยุติธรรมให้กับประชาชนชาวไทยภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการชันสูตรพลิกศพในบทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยศึกษาตั้งแต่ความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ไปจนถึงการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ว่าการปฏิบัติงานในปัจจุบันพบปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยใช้หลักการ ตามแนวคิด 7S Model ของ McKinsey ซึ่งเป็นแนวคิดสำหรับการบริหารองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2564) และเพื่อที่จะค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นั้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากระบวนการชันสูตรพลิกศพในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 และพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย จะมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการผดุงความยุติธรรมให้กับผู้เสียชีวิตที่ไม่สามารถฟื้นขึ้นมาให้ถ้อยคำกับเจ้าหน้าที่ได้ อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิให้กับญาติของผู้สูญเสียให้ได้รับความยุติธรรมต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
3. เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการศึกษาวิจัยเอาไว้ ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่ง, รายได้, อายุงานด้านการสอบสวน และการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ) ที่แตกต่างกันมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
2. พนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ด้านกำลังพล, ด้านงบประมาณ, ด้านวัสดุอุปกรณ์, ด้านระบบปฏิบัติงาน) ที่แตกต่างกันมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วยขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอบเขตด้านประชากร และขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความวิชาการ/วิจัยและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งในและ

ต่างประเทศที่เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 การศึกษาถึงความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ (ประเทศสิงคโปร์, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา) ผู้วิจัยจะใช้การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) จากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ โดยศึกษาในเรื่องของระบบการชันสูตรพลิกศพ, เหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ, ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ และวิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

1.2 แบบสอบถามการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ผู้วิจัยจะใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ आयงานด้านสอบสวน การปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านกำลังพล ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ปัจจัยด้านระบบปฏิบัติการ ในส่วนปัญหาและอุปสรรคได้สร้างขึ้นตามแนวคิด 7S Model ของ McKinsey ประกอบด้วย โครงสร้าง (Structure) กลยุทธ์ (Strategy) ระบบ (System) ทักษะ (Skills) รูปแบบการทำงาน (Style) บุคลากร (Staff) และคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared Value)

1.3 การค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ผู้วิจัยจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นตามแนวคิด 7S Model เช่นเดียวกัน

2. ขอบเขตด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบเขตด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ

2.1 การศึกษาจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทำการศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ (ประเทศสิงคโปร์, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา) ในเรื่องของระบบการชันสูตรพลิกศพ, เหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ, ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ และวิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย เพื่อหาแนวทางที่ตีมาปรับใช้ต่อไป

2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

2.3 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหารที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 8 ตำรวจภูธรจังหวัด โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

3. ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ ประชากรกลุ่มตัวอย่างใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และประชากรกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ จะทำการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นตามแนวคิด 7S Model ของ McKinsey ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีพื้นที่เขตรับผิดชอบใน 8 จังหวัด คือ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ครอบคลุมพื้นที่สถานีตำรวจ 104 สถานี มีกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน จำนวนทั้งสิ้น 750 คน โดยจะทำการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน (ใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของทาร์โร ยามาเน) ซึ่งในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลนี้จะมีการเทียบสัดส่วนกับจำนวนตำแหน่งที่ได้กำหนดเอาไว้ 4 ระดับ คือ ระดับรองสารวัตร (สอบสวน)ฯ ระดับสารวัตร (สอบสวน)ฯ ระดับรองผู้กำกับการ (สอบสวน)ฯ และระดับผู้กำกับการ (สอบสวน)ฯ โดยต้องเป็นพนักงานสอบสวนมาไม่น้อยกว่า 5 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาก่อน

3.2 ขอบเขตด้านประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ จะทำการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้นตามแนวคิด 7S Model ของ McKinsey ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จากเขตรับผิดชอบใน 8 จังหวัด คือ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร โดยจะคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ดำรงตำแหน่งระดับตั้งแต่ผู้กำกับการ หรือ ผู้กำกับการ (สอบสวน) ขึ้นไป ที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการสอบสวน และควบคุมดูแลพนักงานสอบสวนในสังกัดที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาก่อน โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Technique) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

4. ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีขอบเขตความรับผิดชอบใน 8 จังหวัด คือ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร และมีช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 – เดือนมิถุนายน 2568 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
2. การชันสูตรพลิกศพ หมายถึง การตรวจศพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อใด รวมไปถึงการค้นหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตายขึ้น โดยอาจมีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยในการค้นหาความจริงเพื่อให้เกิดความยุติธรรม สำหรับในต่างประเทศถือตามกฎหมายของแต่ละประเทศที่บังคับใช้
3. การตายโดยผิดธรรมชาติ หมายถึง การตายที่เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 วรรคสอง คือ การฆ่าตัวตาย, ถูกผู้อื่นทำให้ตาย, ถูกสัตว์ทำร้ายตาย, ตายโดยอุบัติเหตุ และตายโดยยังมีปรากฏเหตุ สำหรับในต่างประเทศถือตามกฎหมายของแต่ละประเทศที่บังคับใช้
4. บริบทการชันสูตรพลิกศพ หมายถึง การชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยที่มีการเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ (ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา) ในเรื่องของ ระบบการชันสูตรพลิกศพ เหตุที่จะต้องชันสูตรพลิกศพ ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ และวิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ
5. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลของบุคคลแต่ละบุคคลอันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน อายุงานด้านสอบสวน และการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
6. ปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงาน หมายถึง ข้อมูลของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ
 - 1) ด้านกำลังพล หมายถึง จำนวนของสถานภาพกำลังพลพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่
 - 2) ด้านงบประมาณ หมายถึง เงินหรืองบประมาณที่มีในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน
 - 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์การทำงานที่มีในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

4) ด้านระบบปฏิบัติการ หมายถึง ระบบการทำงานขององค์กรตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน รวมไปถึง กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

7. ปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในเรื่องการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ตามแนวคิด 7S Model อันประกอบไปด้วย

1) ด้านโครงสร้าง (Structure) หมายถึง โครงสร้างการทำงานแบบมีสายการบังคับบัญชา ซึ่งมีผู้บังคับบัญชาตามสายงานเป็นไปตามลำดับขั้นที่จะสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ และมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา

2) ด้านนโยบาย/กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง นโยบายในการดำเนินงานขององค์กร เช่น นโยบายในด้านการบริหารงานกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นโยบายด้านการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

3) ด้านระบบ (Systems) หมายถึง กระบวนการ หรือขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ที่เป็นไปตามระบบการทำงานขององค์กร กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ระบบของการติดต่อสื่อสาร การประสานงานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน

4) ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง ทักษะความรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องของกฎหมายหรือขั้นตอนและความสามารถในการปฏิบัติงาน ไปจนถึงความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่

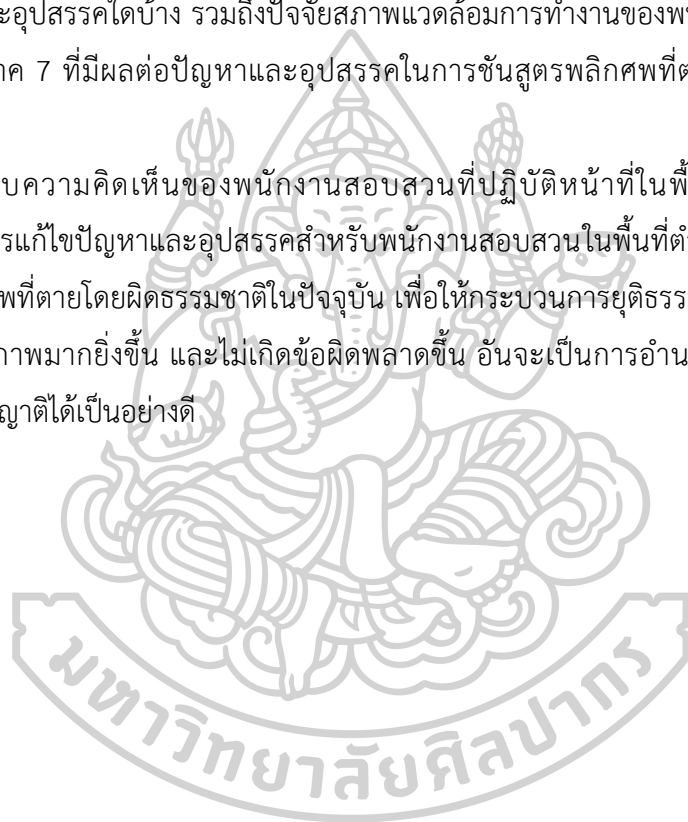
5) ด้านรูปแบบ (Styles) หมายถึง การปฏิบัติงานตามหลักกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ในการทำงาน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน วัฒนธรรมหรือแนวทางการปฏิบัติงานที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

6) ด้านบุคลากร (Staffs) หมายถึง การให้ความสำคัญกับตัวผู้ปฏิบัติงานในเรื่องของความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน จำนวนของผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับงาน การได้รับความช่วยเหลือกันทำงานเป็นทีมไม่ทำงานอย่างโดดเดี่ยว ไปจนถึงการทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีความพร้อมที่จะทำงานทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ

7) ด้านคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value) หมายถึง สิ่ง que ทุกคนในองค์กรจะต้องมีร่วมกันในการทำงาน เช่น ความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ความสมัครสมานสามัคคีช่วยเหลือกัน โอกาสในการแสดงความรู้ความสามารถในการทำงาน ความมีเกียรติมีศักดิ์ศรี กำลังใจในการทำงาน

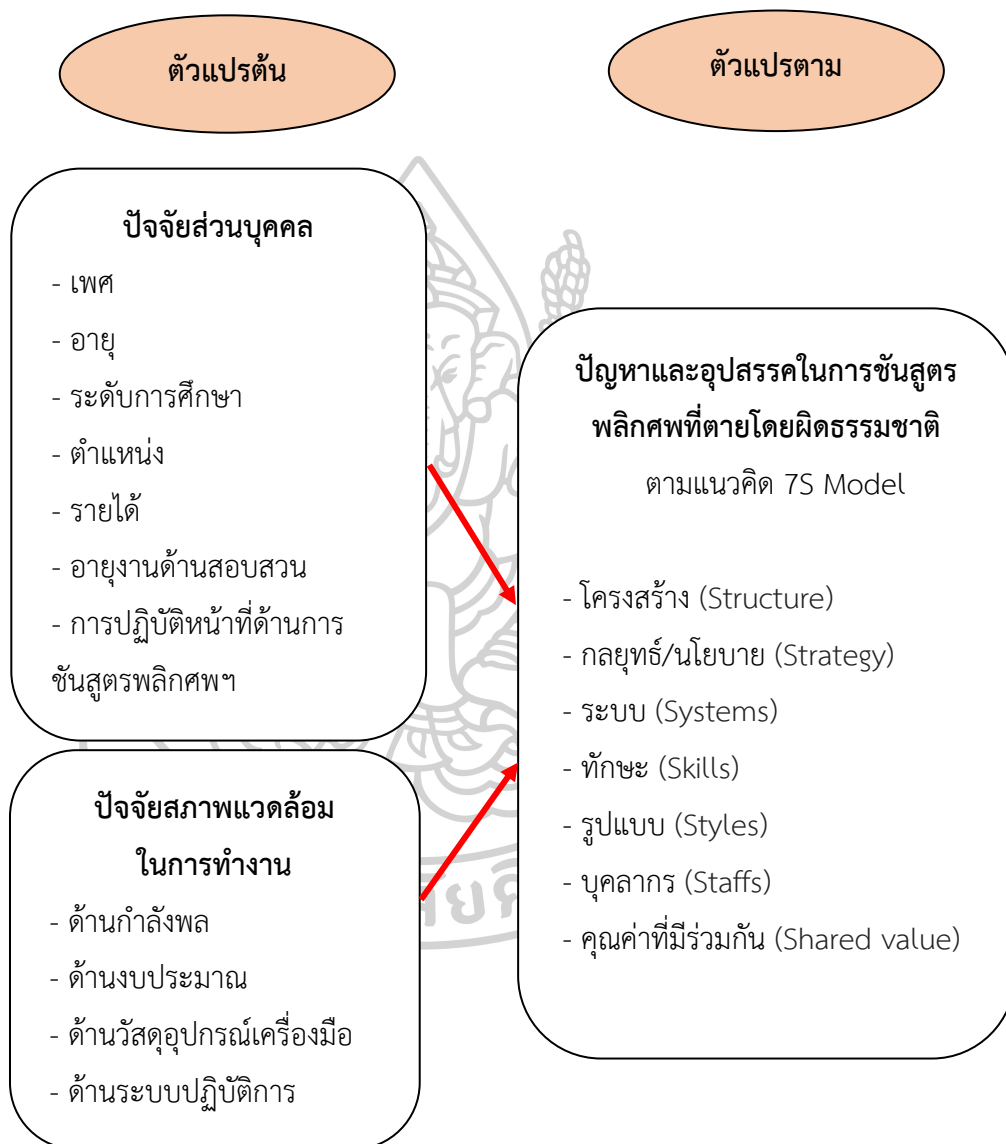
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ (ประเทศสิงคโปร์, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา) ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร แล้วนำข้อดีที่พบจากการศึกษามาปรับใช้กับแนวทางการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยในอนาคตต่อไป
2. ทำให้ทราบความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง รวมถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติในปัจจุบัน
3. ทำให้ทราบความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติในปัจจุบัน เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมในการชันสูตรพลิกศพเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และไม่เกิดข้อผิดพลาดขึ้น อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียชีวิตและญาติได้เป็นอย่างดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7” ซึ่งผู้วิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลทั้งจากในหนังสือ บทความวิชาการ/วิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ จากการทบทวนวรรณกรรมในบทนี้ ได้แบ่งหัวข้อออกเป็น 8 หัวข้อ ดังนี้

1. ความหมายและวัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพ
 - 1.1 ความหมายของการชันสูตรพลิกศพ
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพ
2. ระบบการชันสูตรพลิกศพ
 - 2.1 ระบบแพทย์
 - 2.2 ระบบศาล
 - 2.3 ระบบตำรวจ
 - 2.4 ระบบผสม
3. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย
 - 3.1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 - 3.2 ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี
 - 3.3 คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. การชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย
 - 4.1 ระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย
 - 4.2 เหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย
 - 4.3 ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย
 - 4.4 วิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย
 - 4.5 การทำสำนวนการสอบสวนการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน
5. การชันสูตรพลิกศพในต่างประเทศ
 - 5.1 การชันสูตรพลิกศพในประเทศสิงคโปร์
 - 5.2 การชันสูตรพลิกศพในประเทศญี่ปุ่น
 - 5.3 การชันสูตรพลิกศพในประเทศเยอรมนี
 - 5.4 การชันสูตรพลิกศพในประเทศสหรัฐอเมริกา

6. แนวคิดในการบริหารองค์การ

6.1 แนวคิดตามหลัก 7 S Model ของ McKinsey

6.2 แนวคิดการบริหารตามทฤษฎี 4m's

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและวัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพ

1.1 ความหมายของการชันสูตรพลิกศพ

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า ชันสูตรพลิกศพ ซึ่งเป็นคำกริยา เอาไว้ว่าหมายถึง การตรวจพิสูจน์ศพเพื่อให้ทราบว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย และในกรณีตายโดยคนทำร้ายต้องรายงานว่าใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้ โดยแม่คำของคำว่า “ชันสูตรพลิกศพ” ก็คือคำว่า “ชันสูตร” เป็นคำกริยา หมายถึง การตรวจสอบเพื่อหาสาเหตุหรือหลักฐานข้อเท็จจริง เช่น ชันสูตรบาดแผล ชันสูตรพลิกศพ หรือ สอบสวนโดยเหตุผล หากเราได้แยกความหมายของคำแต่ละคำออกมา ก็จะได้ว่า คำว่า “พลิก” เป็นคำกริยา หมายถึง ลักษณะของการกลับด้านหนึ่งเป็นอีกด้านหนึ่ง ซึ่งมีลูกคำหลายคำด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น พลิกศพ พลิกตัวในส่วนของคำท้ายสุดก็คือคำว่า “ศพ” เป็นคำนาม หมายถึง ซากผี หรือร่างของคนที่ยายแล้วนั่นเอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

การชันสูตรพลิกศพ (Post-mortem Examination or Post-mortem Inquest) ตามกฎหมายไม่ได้ให้คำจำกัดความไว้ แต่ปรากฏความหมายอยู่ในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 เรื่อง การชันสูตรพลิกศพ ในบทที่ 1 เรื่องอำนาจและหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ ข้อ 2 ได้กล่าวเอาไว้ว่า การชันสูตรพลิกศพ หมายถึง การตรวจพิสูจน์ศพโดยพนักงานสอบสวน แพทย์และเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อค้นหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตาย ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

ทวิ เจริญพิทักษ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า “การชันสูตรพลิกศพ” เอาไว้ว่า หมายถึง การสอบสวนของพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ ตรวจพิจารณาศพผู้หนึ่งผู้ใด เพื่อค้นหาสาเหตุการตายของบุคคล ว่าตายไปเพราะเหตุใด ศพนั้นเป็นศพของใครกันแน่ และรายละเอียดอื่น ๆ เท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวน (ทวิ เจริญพิทักษ์, 2492)

ทัศนะ สุวรรณจุฑะ ได้ให้ความหมายของคำว่า “การชันสูตรพลิกศพ” เอาไว้ว่า หมายถึง การตรวจศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติยังสถานที่พบศพ หรืออาจตรวจศพยังสถานที่ตรวจศพก็ได้ เป็นเรื่องที่แพทย์และพนักงานสอบสวนตลอดจนญาติที่เกี่ยวข้องจะต้องทราบเพื่อจะได้จัดการ

อย่างหนึ่งอย่างใดให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือในกรณีที่มีการตายนั้นเป็นปัญหาทางคดี เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะได้รื้อรอยและหลักฐานอย่างรวดเร็ว เพื่อนำความยุติธรรมมาสู่ประชาชนต่อไป (ทัศนะ สุวรรณจุฑะ, 2536)

ระพี แม้นโกศล ได้ให้ความหมายของคำว่า “ชันสูตร” เอาไว้ว่าหมายถึง สอบสวน โดยเหตุผลหรือตรวจตรา เพื่อหาหลักฐานข้อเท็จจริง และ คำว่า “การชันสูตรพลิกศพ” หมายถึง การตรวจพิจารณาว่าศพนี้เป็นศพใคร ตายเพราะเหตุใด และรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทาง ในการสอบสวนต่อไป (ระพี แม้นโกศล, 2539)

คณิง ฤไชย ได้ให้ความหมายของคำว่า “การชันสูตรพลิกศพ” เอาไว้ว่า หมายถึง วิธีการในการตรวจสภาพร่างกายของผู้เสียชีวิต เพื่อเป็นการค้นพบถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้ เกิดการเสียชีวิตแก่บุคคลนั้น ๆ โดยจะต้องดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในมาตรา 148 - มาตรา 156 (คณิง ฤไชย, 2541)

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ได้ให้ความหมายของคำว่า “การชันสูตรพลิกศพ” เอาไว้ว่า หมายถึง การตรวจศพเพื่อหาสาเหตุของการเสียชีวิต (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2556)

วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ ได้ให้ความหมายของคำว่า “การชันสูตรพลิกศพ” เอาไว้ว่า หมายถึง การตรวจสภาพศพเพื่อหาสาเหตุการตายเป็นวัตถุประสงค์หลัก ส่วนการพิสูจน์ พฤติการณ์การตายเป็นการพิสูจน์ว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อไหร่ เป็นความจำเป็นที่จะต้อง สืบหาให้ครบถ้วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 154 โดยใช้ความรู้ทางวิชา นิติเวชศาสตร์เป็นหลักร่วมกับนิติวิทยาศาสตร์ พิสูจน์หลักฐาน และการสืบสวนสอบสวนในการ ตั้งสมมติฐานและพิสูจน์ทราบความจริง เพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนกระบวนการ ยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมในกรณีที่มีการตายนั้นมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย (วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ, 2566)

จากความหมายของการชันสูตรพลิกศพที่ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังกล่าว ไว้แล้วข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า การชันสูตรพลิกศพ หมายถึง การตรวจศพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ทราบว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อใด รวมไปถึงการค้นหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิด การตายขึ้น โดยอาจมีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยในการค้นหาความจริงเพื่อให้เกิด ความยุติธรรม โดยหากทราบว่าการตายที่เกิดขึ้นนั้นใครเป็นคนทำร้าย หรืออาจจะมีเหตุอันควรให้ สงสัยว่าใครจะเป็นคนทำร้ายก็ให้รายงานเอาไว้ด้วย เพื่อไว้เป็นข้อมูลสำหรับการสืบสวนสอบสวน ติดตามผู้กระทำมาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพ

การที่พนักงานสอบสวนทำการชันสูตรพลิกศพร่วมกับแพทย์ในการตรวจศพก็เพื่อให้ทราบสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อใด ถ้าตายโดยมีใครทำร้าย ก็เพื่อให้ทราบว่าผู้ที่ทำร้ายคือใคร ตามความมุ่งหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคห้า อันเป็นการมุ่งไปที่ผู้ตายเป็นหลัก เพื่อค้นหาความจริงที่เกี่ยวกับสาเหตุการตาย ไม่ได้มุ่งไปที่ตัวผู้กระทำให้ถึงแก่ความตายเป็นหลักเพราะเหตุว่าหากความตายเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่นหรือของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ ก็ต้องแยกคดีทำสำนวนการสอบสวนอีกส่วนหนึ่งต่างหาก ว่าผู้ที่กระทำให้ตายนั้นได้กระทำความผิดทางอาญาที่ทำให้เขาตายหรือไม่ โดยจะต้องนำส่วนของการชันสูตรพลิกศพไปเป็นส่วนประกอบในคดีอาญานั้น ๆ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

การชันสูตรพลิกศพที่มีความเกี่ยวข้องกับคดี หรืออาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับคดีหรือไม่นั้นสามารถที่จะแยกวัตถุประสงค์ออกได้ดังนี้

1) เพื่อเป็นการพิสูจน์บุคคล หรือพิสูจน์ว่าผู้ตายเป็นใคร เพราะการทราบว่าผู้ตายคือใครนั้น จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสืบสวนถึงสาเหตุของการตาย และสามารถสืบไปถึงตัวผู้กระทำความผิด (กรณีที่ถูกฆาตกรรม) ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น (วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ, 2566) ซึ่งในบางครั้งอาจจะมีการพบผู้เสียชีวิตที่เป็นเพศชายหรือหญิงที่ไม่ทราบชื่อ หรือพบเพียงชิ้นส่วนบางส่วน ของศพ ทั้งพนักงานสอบสวนและแพทย์มีหน้าที่จะต้องพิสูจน์อายุ เพศ ความสูง เชื้อชาติ โดยอาจจะนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยในการค้นหาคำตอบ เช่น การดูตำหนิรูปพรรณสัณฐาน, ตรวจโครงสร้างของกระดูก ฯลฯ หรือการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลที่มีการแจ้งหายเอาไว้ก่อนหน้านี้ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

2) เพื่อพิสูจน์ว่าตายที่ไหน การชันสูตรพลิกศพสามารถบอกได้ว่า ผู้ตายตาย ณ สถานที่พบศพ หรือตายจากที่ไหนแล้วมีการเคลื่อนย้ายศพมายังสถานที่พบศพ (วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ, 2566)

3) เพื่อพิสูจน์ว่าตายเมื่อใด การชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุ มีหลักสันนิษฐานเบื้องต้นว่า เวลาตายคือ เวลาที่เกิดเหตุ เวลาที่เกิดการฆาตกรรม การรู้เวลาตายจึงเป็นการรู้ถึงเวลาที่เกิดเหตุขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดต่อไป นอกจากนั้น เมื่อมีการนำคดีขึ้นสู่ศาลจะต้องมีรายละเอียดที่เกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุพอสมควร เพราะถ้าหากว่าไม่สามารถระบุให้ชัดเจนได้ อาจมีผลไปถึงการมีอำนาจในการสอบสวน หรือพิจารณา คดี ที่ศาลอาจจะยกฟ้องคดีนั้นได้ (วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ, 2566)

4) เพื่อหาสาเหตุของการตาย คือ การตรวจหาสาเหตุที่ตายโดยตรงตามต้นเหตุตามพยาธิสภาพและสรีรวิทยา (วิรัตน์ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566) ซึ่งการหาพยาธิสภาพที่ทำให้เกิดการเสียชีวิต เช่น มีอาการตับแตกเลือดออกในช่องท้อง เป็นต้น ซึ่งในการหาสาเหตุของการตายนี้จะเป็นไปในลักษณะของการหาสาเหตุที่แท้จริง และหาความเกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมที่ตาย เช่น กรณีมีผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุรถชนสองเดือนก่อนเสียชีวิตได้เข้ารับการตรวจรักษาโดยแพทย์ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ต่อมามีอาการแน่นหน้าอกจึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลอีกแห่งหนึ่งและเสียชีวิตในเวลาต่อมา จึงได้มีการชันสูตรพลิกศพเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของการเสียชีวิต หากมีการชันสูตรแล้วพบว่ามีกระดูกซี่โครงหัก แพทย์ผู้ชันสูตรจะต้องประเมินด้วยความละเอียดรอบคอบว่ากระดูกที่หักดังกล่าวนี้เป็นเหตุให้เสียชีวิตหรือไม่ และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นหรือไม่ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

5) เพื่อพิสูจน์พฤติการณ์ที่ตาย หรือหาลักษณะการตาย หมายถึง การตรวจหาการกระทำที่ทำให้ตาย เช่น เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง หรือถูกผู้อื่นกระทำ หรือเป็นอุบัติเหตุ (วิรัตน์ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566) ในบางครั้งผู้ตายอาจจะถูกฆ่ามาจากที่อื่น หรืออาจจะเสียชีวิตในสถานที่พบศพ รวมถึงระยะเวลาที่ตาย (Time of death) คือผู้ตายเสียชีวิตมานานเท่าใด โดยสามารถดูได้จากการเปลี่ยนแปลงหลังตายที่ปรากฏอยู่ที่ศพ แต่ในบางครั้งก็อาจมีข้อจำกัดจากสภาพของศพ เช่น ศพที่ลอยน้ำมา ศพเน่า ศพถูกไฟไหม้ การประเมินระยะเวลาตายอาจกระทำได้โดยดูพยานหลักฐานอื่น ๆ เช่น ลักษณะอาหารในกระเพาะอาหาร นาฬิกาหยุดเดินที่เวลาใด ๆ เป็นต้น (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

6) เพื่อตรวจหาความผิดปกติของร่างกาย ซึ่งอาจจะเป็นความผิดปกติตั้งแต่กำเนิดหรือเป็นในภายหลังทั้งภายนอกและภายใน รวมทั้งการตรวจหาโรคที่ผู้ตายเป็นเพื่อดูว่าการตายอาจจะเกี่ยวข้องกับโรคอื่น ๆ ของผู้ตายได้หรือไม่ เช่น กรณีที่ผู้ขับขี่รถยนต์คันหนึ่งถูกผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ตัดหน้าในระยะกระชั้นชิดคนขับตกใจเบรคโดยไม่เกิดการชน จากนั้นคนขับเกิดอาการเกร็ง หหมดสติ เสียชีวิตในเวลาต่อมา จากการชันสูตรพลิกศพพบว่าผู้ขับขี่รถยนต์เป็นโรคความดันโลหิตสูงเส้นเลือดแตกในสมอง การชันสูตรศพโดยสมบูรณ์เท่านั้นที่จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าการตายเกิดจากโรคของผู้ตายมากกว่าการเกิดจากอุบัติเหตุ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

7) เพื่อตรวจบันทึกบาดแผล รวมถึงการบาดเจ็บของอวัยวะต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในร่างกาย โดยประเด็นสำคัญที่ต้องการในจุดประสงค์ข้อนี้คือ การตรวจว่าบาดแผลใดที่เป็นต้นเหตุทำให้เกิดการเสียชีวิต ซึ่งจะมีความสำคัญในกรณีที่ถูกรักษา (Homicide) เพื่อเป็นการประเมินถึงการเจตนากระทำ รวมถึงความรุนแรงของพฤติกรรมของผู้ที่กระทำได้ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

8) เพื่อเก็บชิ้นเนื้อหรือรวบรวมวัตถุพยาน ในการส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ เช่นยาพิษ แอลกอฮอล์ สารเสพติด หรือส่งเพาะเชื้อ หรือตัดชิ้นเนื้อตรวจทางพยาธิวิทยาโดยการดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ (Histological examination) (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

9) เพื่อเก็บอวัยวะหรือชิ้นเนื้อ ไว้เป็นพยานประกอบการดำเนินคดี หรือเพื่อไว้ตรวจเพิ่มเติมในภายหลัง โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาทุกศพจะมีข้อกำหนดว่า หากชันสูตรศพเบื้องต้นเรียบร้อยแล้วให้คืนศพชิ้นเนื้อจากอวัยวะต่าง ๆ ไว้ในศพเพื่อนำไปฝัง ห้ามนำออกไปทำลายทิ้ง อีกทั้งยังห้ามเผาศพ โดยมีระเบียบว่าการนำศพไปเผาจะต้องมีหนังสืออนุญาตโดย Medical examiner ก่อน ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบว่าคดีดำเนินไปถึงไหน ยังมีความจำเป็นต้องผ่าศพซ้ำ (Second autopsy) อีกหรือไม่ แต่ในส่วนของประเทศไทยไม่สามารถทำได้ เนื่องจากแนวปฏิบัติในเรื่องการจัดพิธีศพตามประเพณีของไทยเป็นไปตามศาสนาพุทธส่วนใหญ่จะทำการเผามากกว่าการฝัง ไม่เหมือนกับศาสนาคริสต์ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

10) เพื่อถ่ายรูปหรือบันทึกวิดีโอ ประกอบเป็นพยานหลักฐาน หรือประกอบการศึกษาในการชันสูตรพลิกศพจะมีการบันทึกภาพเอาไว้เพื่อใช้ประกอบในการอ้างอิงเป็นพยานศาล เนื่องจากการให้ปากคำในลักษณะที่เป็นคำพูดเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ และโดยหลักการสากลแล้ว การชันสูตรพลิกศพในทางคดีก็ควรมีการบันทึกภาพเอาไว้ประกอบเพื่อเป็นหลักฐานด้วย (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

11) เพื่อเขียนรายงานการชันสูตรพลิกศพที่สมบูรณ์ โดยผลจากการชันสูตรพลิกศพไม่ว่าจะเป็นในส่วนของพนักงานสอบสวนหรือแพทย์นั้น จะต้องบันทึกรายละเอียดที่พบทุกอย่างเอาไว้ในรายงาน เพื่อนำไปประกอบในสำนวนการสอบสวนด้วย (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

นอกจากนั้น ในการสอบสวนรวมทั้งการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ถ้ากรณีที่มีการชันสูตรแล้วต้องทำการชันสูตรพลิกศพต่อเนื่องให้เสร็จสิ้น หากได้มีการทำการชันสูตรแล้วแต่ยังไม่เสร็จสิ้น กรณีดังกล่าวนี้ก็จะยังไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาเกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 129 ได้

2. ระบบการชันสูตรพลิกศพ

ในเรื่องของระบบการชันสูตรพลิกศพที่ใช้อยู่ในปัจจุบันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศนั้น ได้ถูกจัดแบ่งตามประเภทของสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานออกเป็น 4 ระบบหลัก ๆ ด้วยกัน คือ ระบบแพทย์ ระบบศาล ระบบตำรวจ และระบบผสม ซึ่งในแต่ละระบบนั้นก็ก็มีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 ระบบแพทย์

การชันสูตรพลิกศพที่เป็นระบบแพทย์นั้นจะเป็นลักษณะที่ให้แพทย์มีอำนาจรับผิดชอบชี้ขาดในเรื่องการชันสูตรพลิกศพ โดยแพทย์จะมีอำนาจเต็มเริ่มตั้งแต่การดูศพ การรวบรวมหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการตาย การสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ด้วยตนเอง (วิริติ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566) แพทย์ผู้ทำหน้าที่นี้จะเรียกว่า แพทย์สอบสวน หรือ Medical examiner โดยแพทย์จะต้องผ่านการฝึกอบรมทางด้านนิติเวชโดยตรง เช่น พยาธิแพทย์ นิติเวชแพทย์ ที่ศาลจะตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบ ระบบนี้ถือว่าเป็นระบบที่ดีที่สุด เนื่องจากคนที่ดำเนินการชันสูตรพลิกศพจะเป็นแพทย์เฉพาะทางด้านนี้โดยตรงจึงสามารถชันสูตรศพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาใช้ระบบนี้ในหลาย ๆ รัฐ แต่ก็ยังพบปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ด้านนี้อยู่ ในส่วนของประเทศไทยก็ยังมีปัญหาทางด้านบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอยู่อย่างจำกัดเช่นเดียวกัน จึงยากที่จะใช้ระบบนี้ โดยประเทศที่ใช้ระบบนี้มากที่สุดคือประเทศสหรัฐอเมริกา (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544) การชันสูตรพลิกศพในระบบนี้เป็นระบบที่พัฒนามาจากระบบโคโรเนออร์ของอังกฤษ มีใช้อยู่ในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกา เช่น Boston, New York, Massachusetts, Maryland, Michigan เป็นต้น และในเมืองใหญ่ของประเทศญี่ปุ่น เช่น โตเกียว, โอซากา, โอซากา และโกเบ (วิริติ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566) โดยได้ถูกเริ่มขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มลรัฐ Massachusetts โดยในปี ค.ศ.1877 ได้มีการจัดตั้งระบบแพทย์สอบสวนขึ้นมาแทนโคโรเนออร์ที่มีอยู่เดิม โดยแพทย์สอบสวนนี้ทำหน้าที่คล้ายกับโคโรเนออร์ นั่นคือ ให้แพทย์ทำการสืบสวนสอบสวนการตายที่เกิดจากการบาดเจ็บต่าง ๆ แต่ไม่ได้ให้แพทย์นั้นมีความอำนาจในการผ่าศพหรือสั่งให้ผ่าศพ แต่อำนาจในการสั่งให้ผ่าศพจะเป็นของพนักงานอัยการ จนกระทั่งต่อมาในปี ค.ศ.1915 ที่นครนิวยอร์ก ซึ่งถือได้ว่าเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นเมืองที่มีความเจริญที่สุดในโลก ได้มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนการปฏิบัติงานของ โคโรเนออร์ ซึ่งขณะนั้นได้มีปัญหาว่าอหิพลการเมืองเข้าไปครอบงำ และมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้น ทำให้งานของโคโรเนออร์มีความไม่โปร่งใส และเกิดความไม่เป็นกลางขึ้น คณะกรรมการสอบสวนจึงได้เสนอให้ยุบเลิกระบบโคโรเนออร์ แล้วใช้ระบบแพทย์สอบสวนแทน เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1918 ที่นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการสถาปนาระบบ

แพทย์สอบสวนขึ้นมา โดยให้แพทย์สอบสวนนั้นมียอำนาจในการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ หรือสั่งให้มีการผ่าศพได้ อันได้นับว่าเป็นระบบแพทย์สอบสวนที่มีความสมบูรณ์เป็นแห่งแรกของโลก (พงษ์เทพ จันทร์เจริญ, 2556) ระบบแพทย์สอบสวนในสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาไปมากในทศวรรษที่ 1980 เนื่องจากความก้าวหน้าทางนิติเวชศาสตร์ และนิติพยาธิวิทยาเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนอาชญากรรมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผลงานของ Dr. Russell S. Fisher ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้กำหนดกรอบงานนิติพยาธิวิทยาของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ทำให้มีการนำแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่มีในสาขาต่าง ๆ เข้ามาทำหน้าที่ในสำนักงานแพทย์สอบสวนมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้การดำเนินงานด้านการชันสูตรพลิกศพของสหรัฐอเมริกาเป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานที่สมควรแก่การศึกษา เพื่อนำแบบอย่างไปพัฒนางานนิติเวชวิทยาของประเทศไทยตามความเหมาะสมต่อไป (วิรัตน์ พาณิษฐ์พงษ์ และคณะ, 2566) ซึ่งระบบแพทย์สอบสวนนี้ได้ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาถึง 40 รัฐ และในจำนวน 39 รัฐ กฎหมายได้กำหนดให้แพทย์สอบสวนจะต้องได้รับปริญญาแพทยศาสตร และทั้ง 40 รัฐ ใช้ระบบแต่งตั้งแพทย์สอบสวน ในจำนวน 12 รัฐ ได้มีการกำหนดวาระไว้อย่างแน่นอน คือ 1 – 10 ปี ส่วนอีก 28 รัฐ ไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งเอาไว้ ปัจจุบันประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวนกว่าร้อยละ 35 อยู่ภายใต้ระบบแพทย์สอบสวน ส่วนอีกกว่าร้อยละ 50 ยังอยู่ในระบบผสม (พงษ์เทพ จันทร์เจริญ, 2556)

2.2 ระบบศาล

การชันสูตรพลิกศพที่เป็นระบบศาลนั้นจะเป็นลักษณะที่ให้ศาลหรือผู้ที่ได้รับอำนาจจากศาล มีอำนาจในการรับผิดชอบชี้ขาดในเรื่องการชันสูตรพลิกศพ โดยให้พนักงานสอบสวนและตำรวจอาจมีส่วนร่วมอยู่บ้างภายใต้อำนาจของศาลหรือผู้รับมอบอำนาจจากศาล (พสนัน นิมิตไชย นนท์ และคณะ, 2553) ซึ่งผู้ที่ศาลแต่งตั้งนี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นแพทย์เสมอไป อาจจะเป็นพนักงานอัยการ นักวิทยาศาสตร์ หรือสัตวแพทย์ก็ได้ ผู้ที่ศาลตั้งขึ้นนี้จะเรียกว่า “Coroner” เมื่อโคโรเนอร์พิจารณาแล้วว่าต้องได้รับการชันสูตรพลิกศพโดยสมบูรณ์ก็จะส่งต่อไปให้กับพยาธิแพทย์เป็นผู้ชันสูตรอีกที ซึ่งระบบนี้นิยมใช้กันแพร่หลายมากในหลาย ๆ ประเทศ เนื่องจากเป็นระบบที่มีคนกลางมาดำเนินการถือเป็นการถ่วงดุลอำนาจกันในกระบวนการยุติธรรม แต่ก็อาจเกิดปัญหาได้บ้างหากโคโรเนอร์ไม่มีความรู้ทางด้านนิติเวชอย่างเพียงพอ จึงไม่ได้ส่งศพให้แพทย์เฉพาะทางชันสูตรพลิกศพ (พรทิพย์ ไรจนสุนันท์, 2544) ระบบนี้ในทวีปยุโรป มี 2 กลุ่ม คือ ระบบศาลโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษ และระบบผู้พิพากษาของยุโรป (พงษ์เทพ จันทร์เจริญ, 2556) มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

2.2.1 ระบบศาลโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษ

ระบบศาลโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษนับได้ว่าเป็นศาลยุติธรรมประเภทหนึ่งที่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนการตายที่เกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาต่าง ๆ รวมถึงการตายที่ไม่ทราบสาเหตุ การตายที่แพทย์ไม่สามารถที่จะออกใบรับรองให้ได้ และการตายที่อยู่ในระหว่าง หรือภายหลังจากการผ่าตัดหรือได้รับยาสลบจากแพทย์ผู้ทำการรักษา โดยจะมีบุคคลที่เรียกว่า “โคโรเนอร์” (Coroner) เป็นผู้ไต่สวนในนามของศาล และจะมีเจ้าหน้าที่ของศาลที่เรียกว่า “Coroner Officer” ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วโคโรเนอร์จะได้รับการแต่งตั้งตลอดชีพ มาจากสภาท้องถิ่นที่ศาลโคโรเนอร์มีเขตอำนาจ คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องเป็น แพทย์ (Medical Practitioner) หรือทนายความ (Solicitor) หรือเนติบัณฑิต (Barrister) และจะต้องประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และจะต้องไม่มีตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นที่ศาลโคโรเนอร์นั้นมีที่ตั้งอยู่ ซึ่งในการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้นนั้น หากพบว่ามีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ ผู้ที่เป็นโคโรเนอร์จะสั่งให้พยาธิแพทย์ของทางราชการที่ได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ทำการผ่าศพเพื่อตรวจชันสูตร โดยโคโรเนอร์เองอาจทำการสอบสวนได้เหมือนกับพนักงานสอบสวน หรือทำการไต่สวนโดยการนั่งพิจารณาในศาลก็ได้ และอาจมีคณะลูกขุนด้วยในบางกรณี ซึ่งในการไต่สวนนั้นโคโรเนอร์มีอำนาจในการเรียกพยานทั้งหมดให้มาพบหรือเรียกพยานหลักฐานทั้งหมดจากตำรวจมาเพื่อทำการไต่สวนได้ด้วย (พงษ์เทพ จันท์เจริญ, 2556) ซึ่งในส่วนระบบศาลโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษ ได้ถูกประเทศสหรัฐอเมริกา นำไปดัดแปลงพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับระบบการปกครองของตนเองเพื่อใช้ในรัฐต่าง ๆ โดยในบางรัฐผู้ที่จะเป็นโคโรเนอร์นั้นจะต้องมาจากการเลือกตั้ง บางรัฐใช้วิธีการแต่งตั้ง บางรัฐกำหนดว่าโคโรเนอร์ต้องเป็นแพทย์ ในส่วนประเทศอื่น ๆ เช่น แคนาดา กำหนดว่าโคโรเนอร์จะต้องเป็นแพทย์ที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากอัยการจังหวัด ในประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ กำหนดว่าโคโรเนอร์จะต้องเป็นนักกฎหมาย แต่การผ่าศพจะต้องใช้พยาธิแพทย์เป็นผู้ดำเนินการซึ่งพยาธิแพทย์นั้นจะเป็นข้าราชการหรือเอกชนก็ได้ (วิรัตน์ พาณิชย์พงษ์ และคณะ, 2566) ในประเทศต่าง ๆ ที่ได้นำระบบโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษไปดัดแปลงนั้น ได้ทำการดัดแปลงให้เกิดความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับสภาพสังคม และทรัพยากรที่มีอยู่ของในประเทศนั้น ๆ จึงทำให้มีเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ ส่วนประเทศในแถบทวีปเอเชียตัวอย่างเช่น ประเทศสิงคโปร์ ฮ่องกง ศรีลังกา และอินเดียก็ได้นำโคโรเนอร์มาใช้ ซึ่งส่วนใหญ่ประเทศพวกนี้จะเป็นประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษมาก่อนในอดีต (พสนัน นิมิตไชยนนท์ และคณะ, 2553)

2.2.2 ระบบผู้พิพากษาของยุโรป

เป็นระบบที่ผู้พิพากษาเป็นผู้มีอำนาจสอบสวนการตายโดยผิดธรรมชาติ และการตายที่เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (วีรติ พาณิश्यพงษ์ และคณะ, 2566) ในทวีปยุโรป มีหลายประเทศที่ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาของศาลยุติธรรมเป็นผู้ทำการสอบสวนการตายโดยผิดธรรมชาติ รวมไปถึงจนถึงการตายที่มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ด้วย ยกตัวอย่างเช่น ประเทศเยอรมนี ประเทศอิตาลี ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสกอตแลนด์ เป็นต้น (พงษ์เทพ จันทรเจริญ, 2556) ในส่วนของประเทศเยอรมนีนั้น เมื่อมีการตายโดยผิดธรรมชาติหรือไม่ทราบว่าผู้ตายคือใคร พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องรายงานให้พนักงานอัยการหรือผู้พิพากษาศาลแขวงทราบ เพื่อจะได้เดินทางไปดูศพพร้อมกับแพทย์ ในกรณีที่จำเป็นต้องผ่าศพผู้พิพากษาจะต้องอยู่ด้วย แต่ในทางปฏิบัติศาลจะตั้งให้แพทย์ของสถาบันนิติเวชศาสตร์ของมหาวิทยาลัยไปดำเนินการแทน ในประเทศอิตาลีผู้รับผิดชอบการสอบสวนการตายเป็นผู้พิพากษาซึ่งมีอำนาจสั่งการให้ตรวจศพด้วย จนถึงปี ค.ศ.1989 ได้ออกกฎหมายกำหนดให้ผู้มีหน้าที่สอบสวนการตายคือพนักงานอัยการ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สำหรับในประเทศฝรั่งเศสผู้ที่มีอำนาจสอบสวนการตายโดยผิดธรรมชาติเป็นผู้พิพากษาที่เรียกว่า “Procurator General” ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลกลางหรือจากท้องถิ่น มีอำนาจขอให้แพทย์ทำการผ่าศพเพื่อชันสูตรได้ ซึ่งแพทย์ผู้ผ่าศพจะต้องเป็นแพทย์นิติเวชของมหาวิทยาลัย (วีรติ พาณิश्यพงษ์ และคณะ, 2566) ไม่เพียงแต่ประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรปเท่านั้น ก็ยังมีประเทศอื่นที่อยู่นอกทวีปยุโรปก็นำระบบผู้พิพากษาไปใช้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่นที่แม้ว่าในการสอบสวนการตายโดยผิดธรรมชาติในเบื้องต้นจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ถ้าหากต้องการจะให้มีการผ่าศพเพื่อชันสูตรจะต้องมีการรายงานไปยังศาลเพื่อขอให้ศาลเป็นผู้สั่งแพทย์ให้ทำการผ่าศพ ในส่วนของประเทศที่อยู่ในกลุ่มลาตินอเมริกัน เช่นประเทศเม็กซิโก ประเทศโคลัมเบีย ประเทศคอสตาริกา ก็จะมีบุคคลที่เรียกว่า “Coroner-judge” เป็นผู้สอบสวนการตาย ร่วมกับแพทย์ผู้ชำนาญการที่มีสังกัดอยู่กับศาล (พงษ์เทพ จันทรเจริญ, 2556)

2.3 ระบบตำรวจ

การชันสูตรพลิกศพที่เป็นระบบตำรวจนั้น จะเป็นลักษณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจเต็มฝ่ายเดียวที่จะชันสูตร หรือมีบทบาทสำคัญในการรายงานการตายที่ผิดธรรมชาติและการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีประเทศในทวีปเอเชียที่ใช้ระบบนี้อยู่หลายประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศอินเดีย และประเทศมาเลเซีย ส่วนในทวีปยุโรป ได้แก่ ประเทศที่อยู่ในกลุ่มสแกนดิเนเวีย เช่น ประเทศเดนมาร์ก ประเทศฟินแลนด์ ประเทศนอร์เวย์ ประเทศไอร์แลนด์ และประเทศสวีเดน (พสนัน นิมิตไชยนนท์ และคณะ, 2553) ส่วนประเทศที่ให้บุคลากรจากกระบวนการยุติธรรมร่วม

ชั้นสูตรพลิกศพกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย ได้แก่ สหภาพโซเวียต และประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการชันสูตรพลิกศพพร้อมกับอัยการ (วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ, 2566)

2.4 ระบบผสม

การชันสูตรพลิกศพระบบผสมเป็นระบบที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนร่วมกับพนักงานอัยการทำการชันสูตรพลิกศพ และมีอำนาจในการสั่งให้มีการชันสูตรพลิกศพได้ด้วย โดยประเทศที่ใช้ระบบนี้ ได้แก่ สหภาพโซเวียตและประเทศอินเดีย สำหรับในส่วนของประเทศไทย เดิมทีจะใช้ระบบตำรวจ (วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ, 2566) ที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพร่วมกับแพทย์นิติเวชในกรณีการตายโดยผิดธรรมชาติทั่วไป ในส่วนของการตายโดยผิดธรรมชาติกรณีพิเศษที่เป็นการตายที่เกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานที่อ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือความตายที่อยู่ในระหว่างความควบคุมของเจ้าพนักงานนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องร่วมกับแพทย์นิติเวช พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ปลัดอำเภอขึ้นไป ในการชันสูตรพลิกศพที่จะต้องไปถึง 4 ฝ่ายด้วยกันร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ โดยในการร่วมกันชันสูตรพลิกศพนั้นผู้ปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายสามารถที่จะมีข้อสงสัยในการตายและสามารถที่จะมีความเห็นให้แพทย์นิติเวชดำเนินการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์อย่างละเอียดได้ต่อไป

3. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย

3.1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.1.1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนของพนักงานสอบสวน มีดังนี้

มาตรา 2 (11) ให้นิยามของคำว่า “การสอบสวน” ว่า การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

มาตรา 129 ให้ทำการสอบสวนรวมทั้งการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำความผิดอาญาดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ ถ้าการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จ ห้ามมิให้ฟ้องผู้ต้องหาไปยังศาล

จากบทบัญญัติในมาตรา 129 ที่ได้กล่าวถึงให้ทำการสอบสวนเรื่องการชันสูตรพลิกศพด้วยนั้น คำว่า “การชันสูตรพลิกศพ” ที่เป็นกระบวนการบังคับตามบทบัญญัตินี้หมายถึงแค่ “การตรวจศพภายนอก (post-mortem examination)” เท่านั้น (คณิต ญ นคร, 2561)

มาตรา 130 ให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ไหนเวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย

จากบทบัญญัติในมาตรา 130 จะเห็นได้ว่า เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับทราบเรื่องการกระทำความผิดแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องเริ่มทำการสอบสวนให้รวดเร็วที่สุด ซึ่งการทราบเรื่องการกระทำความผิดนี้อาจทราบจากการร้องทุกข์ การกล่าวโทษหรือจากวิธีอื่นใดก็ได้ จะต้องรีบดำเนินการสอบสวนโดยมิชักช้า และจะทำการสอบสวนในเวลาใดหรือที่ไหนก็ได้ ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ต้องหาอยู่ด้วย

มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

มาตรา 131/1 ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคลวัตถุหรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายกระทำการปองปิดขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้ว จะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

3.1.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ มีดังนี้

มาตรา 148 เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตาย โดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย

การตายโดยผิดธรรมชาตินั้น คือ

- (1) ฆ่าตัวตาย
- (2) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย

(3) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย

(4) ตายโดยอุบัติเหตุ

(5) ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

มาตรา 149 ความตายผิดธรรมชาติเกิดมีขึ้น ณ ที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของ สามี ภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้นจัดการดังต่อไปนี้

(1) เก็บศพไว้ ณ ที่ซึ่งพบนั่นเองเพียงพอที่จะทำได้

(2) ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยเร็วที่สุด

หน้าที่ดังกล่าวในวรรคต้นนั้นมีตลอดถึงผู้อื่น ซึ่งได้พบศพในที่ซึ่งไม่มีสามีภริยา ญาติ มิตร สหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายอยู่ในที่นั้นด้วย

ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ดังบัญญัติไว้ในมาตรานี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

**ในมาตรา 149 นี้ ได้มีการแก้ไขความในวรรคสาม โดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ.2542

มาตรา 150 ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภาทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มี หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัคร ตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับแจ้งเรื่องถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพและในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว และให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรมผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ปลัดอำเภอ หรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวน และแพทย์ตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติในวรรคสองมาใช้บังคับ

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรพลิกศพให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวันแต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

เมื่อได้รับสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ถ้ามีความจำเป็น ให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้งครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

ในการไต่สวนตามวรรคห้า ให้ศาลปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนไว้ที่ศาลและให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลส่งสำเนาคำร้องและแจ้งกำหนดวันนัดไต่สวนให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือญาติของผู้ตายตามลำดับอย่างน้อยหนึ่งคนเท่าที่จะทำได้ทราบก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้พนักงานอัยการนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่แสดงถึงการตายมาสืบ

เมื่อศาลได้ปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนแล้ว และก่อนการไต่สวนเสร็จสิ้น ให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือญาติของผู้ตายมีสิทธิแต่งตั้งทนายความดำเนินการแทนได้ หากไม่มีทนายความที่ได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลดังกล่าวเข้ามาในคดี ให้ศาลตั้งทนายความขึ้นเพื่อทำหน้าที่ทนายความฝ่ายญาติผู้ตาย

เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะเรียกพยานที่นำสืบมาแล้วมาสืบเพิ่มเติมหรือเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบก็ได้ และศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการไต่สวนและทำคำสั่ง แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้นำสืบพยานหลักฐานตามวรรคแปด ที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญอื่นมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้ถึงที่สุด แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิฟ้องร้อง และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหากพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นได้ฟ้องหรือจะฟ้องคดีเกี่ยวกับการตายนั้น

แพทย์ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรานี้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วนทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา นี้ มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา 173

**ในมาตรา 150 ได้มีการแก้ไขปรับปรุง โดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ.2542 และในวรรคสี่ ได้มีการแก้ไขโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2550

มาตรา 151 ในเมื่อมีการจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตาย เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ มีอำนาจสั่งให้ผ่าศพแล้วแยกธาตุส่วนใดหรือจะให้ส่งทั้งศพหรือบางส่วนไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาลก็ได้

มาตรา 152 ให้แพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาลปฏิบัติดังนี้

(1) ทำรายงานถึงสภาพของศพ หรือส่วนของศพ ตามที่พบเห็นหรือตามที่ปรากฏจากการตรวจพร้อมทั้งความเห็นในเรื่องนั้น

(2) แสดงเหตุที่ตายเท่าที่จะทำได้

(3) ลงวันเดือนปีและลายมือชื่อในรายงาน แล้วจัดการส่งไปยังเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ

มาตรา 153 ถ้าศพฝังไว้แล้ว ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพจัดให้ชุดศพขึ้นเพื่อตรวจดู เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็นหรือจะเป็นอันตรายแก่อนามัยของประชาชน

มาตรา 154 ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพทำความเห็นเป็นหนังสือแสดงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่าใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้

มาตรา 155 ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการสอบสวนมาใช้แก่การชันสูตรพลิกศพโดยอนุโลม

มาตรา 155/1 การสอบสวนในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนสอบสวน

การทำสำนวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำ ตรวจสอบพยานหลักฐาน ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนสอบสวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวน และถือว่าเป็นการทำสำนวนสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย

**ในมาตรา 155/1 ได้มีการเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2550

มาตรา 156 ให้ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพในกรณีที่มีความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด

คำว่า “ข้าหลวงประจำจังหวัด” ในที่นี้หมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด

3.2 ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ออกระเบียบที่ว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2543 ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2543 อยู่ในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 เรื่องการชันสูตรพลิกศพ อยู่ในบทที่ 1 เรื่องอำนาจและหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อ 1 ในการสอบสวนคดีอาญานั้น หากความตายเป็นผลจากการกระทำผิดอาญา หรือเป็นความตายโดยผิดธรรมชาติ จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จ ห้ามมิให้ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล การสอบสวนและการชันสูตรพลิกศพจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป

ข้อ 2 การชันสูตรพลิกศพ หมายถึง การตรวจพิสูจน์ศพโดยพนักงานสอบสวน แพทย์ และเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อค้นหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ข้อ 3 เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติหรือตายระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย ซึ่งการตายโดยผิดธรรมชาติ คือ ฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

ข้อ 4 ถ้าการตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานเกิดขึ้น ณ ที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของสามี ภริยา ญาติ มิตรสหาย หรือผู้ปกครองของผู้ตาย หรือเจ้าพนักงานผู้ควบคุมแล้วแต่กรณี เก็บศพไว้ ณ ที่ซึ่งพบนั้นเพียงเท่าที่จะทำได้ แล้วแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนโดยเร็วที่สุด และให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนผู้รับแจ้งบันทึกการรับแจ้งลงในรายงานประจำวันไว้ แล้วรีบไปยังที่พบศพเพื่อดำเนินการรักษาศพ สภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพตลอดจนวัตถุร่องรอย อันเป็นหลักฐานแสดงถึงเหตุที่ตายนั้นให้อยู่ในสภาพเดิมทุกประการจนกว่าการชันสูตรพลิกศพจะแล้วเสร็จ เว้นแต่มีความจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

ข้อ 5 ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของทางเอกชน หรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และเป็นหน้าที่ของแพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชันสูตรพลิกศพและในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว และเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะดำเนินการส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีต่อไป

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพ ทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ให้พนักงานสอบสวนแจ้งพนักงานอัยการ (ผ่านศูนย์อำนวยการคดีชันสูตรพลิกศพ ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ พ.ศ.2543 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2543) และพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอ หรือเทียบเท่าขึ้นไป แห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพ ร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ ตามวรรคหนึ่ง และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับ สำหรับพนักงานฝ่ายปกครองผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพ ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ.2543 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2543 ดังต่อไปนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เจ้าพนักงานปกครอง นิติกร หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าฝ่าย ผู้อำนวยการส่วน ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการสำนักกรมการปกครอง ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง รองอธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการปกครอง ผู้ช่วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย และ ปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผ่านศูนย์ปฏิบัติการชันสูตรพลิกศพกระทรวงมหาดไทย)

(2) ในจังหวัดอื่น ได้แก่ ปลัดอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนายอำเภอป้องกันจังหวัด จำจังหวัด ปลัดจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้ทราบเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ โดยในกรุงเทพมหานครให้เสนอขอขยายระยะเวลาไปยังผู้บังคับการ ส่วนในจังหวัดอื่นให้เสนอขอขยายระยะเวลาไปยังผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้ว เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งที่ที่พบศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่าใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

คำสั่งของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ให้ถึงที่สุดแต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิฟ้องร้อง และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล หากพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นได้ฟ้องหรือจะฟ้องคดีเกี่ยวกับการตายนั้น

เมื่อศาลได้มีคำสั่งแล้ว ศาลจะส่งสำนวนการไต่สวนของศาลไปยังพนักงานอัยการ เพื่อส่งแก่พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

แพทย์ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานผู้ใดทำการชันสูตรพลิกศพ และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามนี้ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วนทนายความที่ศาลตั้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับทนายความที่ศาลตั้งในการพิจารณา

ในกรุงเทพมหานครโดยปกติให้เป็นหน้าที่ของแพทย์ประจำสถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพ ถ้าแพทย์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือกรณีที่ตายในโรงพยาบาลของรัฐ หรือโรงพยาบาลของเอกชนใด ก็ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐหรือแพทย์โรงพยาบาลเอกชนตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพ

กรณีการชันสูตรพลิกศพกระทำโดยพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ผู้ใดตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลอันเป็นข้อเท็จจริงให้ปรากฏความจำเป็นต้องใช้แพทย์ผู้นั้นร่วมทำการชันสูตรพลิกศพให้ชัดเจนว่าไม่มี หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นที่แน่นอนว่าการชันสูตรพลิกศพเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย

ภายใน 5 ปี นับแต่วันที่ 27 มิถุนายน 2543 เป็นต้นไป ในกรณีที่ต้องชันสูตรพลิกศพ การตายโดยผิดธรรมชาติเนื่องจากถูกสัตว์ทำร้ายตายและตายโดยอุบัติเหตุ ถ้าแพทย์ตามข้อ 5 วรรคหนึ่งมีเหตุจำเป็นไม่สามารถไปตรวจชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุได้ แพทย์ดังกล่าวอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ผ่านการอบรมทางนิติเวชศาสตร์ไปร่วมตรวจชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุในเบื้องต้น แล้วรีบรายงานให้แพทย์ทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป

ความในวรรคสิบสองมิให้ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัคร

ให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสิบสองได้รับคำตอบแทน หรือป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ 6 ในการชันสูตรพลิกศพนั้น เมื่อมีความจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตาย เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพมีอำนาจสั่งให้ผ่าศพ แล้วแยกธาตุส่วนใดหรือจะให้ส่งทั้งศพ เศษหรือบางส่วนของศพไปยังแพทย์ หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐก็ได้

สำหรับในกรุงเทพมหานครให้ส่งไปยังสถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือโรงพยาบาลของรัฐที่มีแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปัตหรือได้รับ หนังสืออนุมัติจากแพทยสภาปฏิบัติหน้าที่อยู่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์ศพหรือส่วนของศพ ส่วนในจังหวัดอื่นให้พนักงานสอบสวนพิจารณาส่งไปยังโรงพยาบาลของรัฐที่มีแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปัตหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภาปฏิบัติหน้าที่อยู่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์ศพหรือส่วนของศพก็ได้ แต่ถ้ามีความจำเป็นก็ให้ส่งไปยังสถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กรณีไม่สามารถส่งศพไปตรวจได้ จะขอให้ผู้ชำนาญการพิเศษ เช่น ผู้ชำนาญการพิเศษของแพทยสภาหรือผู้เชี่ยวชาญของศาลในสาขานิติเวชศาสตร์ เป็นต้นไปตรวจยังที่ที่ศพอยู่ก็ได้ ทั้งนี้ให้ติดต่อประสานงาน กับผู้ชำนาญการพิเศษนั้นเสียก่อน

ถ้าศพฝังไว้แล้ว ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพจัดให้ขุดศพเพื่อตรวจพิสูจน์ เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็นหรือจะเป็นอันตรายแก่อนามัยของประชาชน

การชันสูตรพลิกศพผู้นับถือศาสนาอิสลาม ถ้าไม่จำเป็นจะต้องทำการผ่าศพ ก็ให้พยายามหลีกเลี่ยง ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นการละเมิดข้อบัญญัติทางศาสนาอิสลาม

ข้อ 7 ในกรณีที่ต้องการส่งศพ เศษหรือส่วนของศพไปตรวจพิสูจน์ทางนิติเวชศาสตร์ที่สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือโรงพยาบาลของรัฐที่มีแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งได้รับวุฒิปัตหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภาปฏิบัติหน้าที่อยู่ให้มีหนังสือส่งตามแบบ นต.1 และแจ้งไปด้วยว่าหลังที่การตรวจพิสูจน์ได้กระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะจัดการกับศพ เศษหรือส่วนของศพนั้นอย่างไร

ในกรณีที่ต้องการให้แพทย์ตำรวจเดินทางไปตรวจพิสูจน์ยังที่ที่ศพอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีหนังสือแจ้งรายละเอียดเรื่องราวที่ต้องการตรวจพิสูจน์ไปยังสถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทราบล่วงหน้าพอสมควรตามหัวข้อต่อไปนี้

- (1) เพศ และอายุของผู้ตาย ตายตั้งแต่เมื่อใด
- (2) เหตุและพฤติการณ์ของการตายเท่าที่ทราบ ศพเก็บไว้อย่างไรหรือ ณ ที่ใด
- (3) ข้อสงสัยที่เป็นเหตุให้ต้องมีการตรวจพิสูจน์

(4) ประเด็นที่ต้องการให้ตรวจพิสูจน์

ทั้งนี้ เพื่อให้สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้พิจารณาว่ารายใดสมควรส่งแพทย์ตำรวจเดินทางไปตรวจพิสูจน์หรือไม่ รายใดสมควรให้ส่งศพมาตรวจพิสูจน์ที่สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือจะให้คำชี้แจงคำแนะนำหรือความคิดเห็นอย่างไรแล้วแต่กรณี แล้วแจ้งให้เจ้าของหนังสือทราบโดยด่วน

ไม่ว่ากรณีใดเมื่อเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือโรงพยาบาลของรัฐที่มีแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปัตร หรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภาปฏิบัติหน้าที่อยู่ได้ทำการตรวจพิสูจน์ศพ เศษหรือส่วนของศพเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่มีการจัดการกับศพ เศษหรือส่วนของศพนั้นให้สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือโรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานครที่มีแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปัตร หรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภาปฏิบัติหน้าที่อยู่จัดการไปตามที่เห็นสมควร

ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลตำรวจหรือสถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติดังนี้

(1) ทำรายงานถึงสภาพของศพ เศษ หรือส่วนของศพตามที่พบเห็นหรือปรากฏจากการตรวจ พร้อมทั้งความเห็นในเรื่องนั้น

(2) แสดงเหตุที่ตายเท่าที่จะทำได้

(3) ลงวันที่ เดือน ปี และลายมือชื่อในรายงาน แล้วจัดการส่งไปยังเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ

กรณีเป็นแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภาในโรงพยาบาลเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีหน้าที่ประสานเพื่อให้ออกรายงานดังกล่าวข้างต้นนั้นด้วย

ข้อ 8 การที่ญาติผู้ตายจะขอรับศพกลับไป ให้พนักงานสอบสวนผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพขอรับใบแจ้งการตายหรือขอรับผลการตรวจจากแพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพ แล้วแจ้งให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ออกใบมรณบัตรมอบให้ญาตินำไปขอรับศพจากแพทย์ไปดำเนินการตามประเพณีต่อไป

การชันสูตรพลิกศพผู้ตายที่เป็นทหารประจำการ ให้ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหม กับกระทรวงมหาดไทย เรื่องการปฏิบัติและประสานงานเกี่ยวกับกรณีทหารเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้ต้องหาในความผิดอาญา

ข้อ 9 ส่วนงานชั้นสูตรพลิกศพประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

(1) รายงานการสอบสวนแสดงถึงว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ข้อเท็จจริง และรายละเอียดพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้ระบุว่าใคร หรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำร้ายเท่าที่จะทราบได้

(2) คำให้การพยานซึ่งเป็นสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล ญาติของผู้ตาย หรือพยานอื่นที่รู้เห็นการกระทำ สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย

(3) บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ แผนที่เกิดเหตุรวมทั้งรายงานการตรวจพิสูจน์ร่องรอยหลักฐาน ตลอดจนบันทึกการสอบสวนแสดงรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพ

(4) รายงานการชันสูตรพลิกศพ แสดงถึงสภาพของศพ เศษ หรือส่วนของศพ ตามที่พบเห็นหรือที่ปรากฏจากการตรวจ พร้อมความเห็นตามแบบ นต.2

(5) ภาพถ่ายศพหรือส่วนของศพ สถานที่ที่พบศพตลอดจนสถานที่ที่เกี่ยวข้อง

(6) พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ตาย ในกรุงเทพมหานคร ให้พิมพ์จำนวน 3 ฉบับ ส่งไปตรวจสอบยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานวิทยาการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2 ฉบับ ติดสำนวนไว้ 1 ฉบับ ในจังหวัดอื่นที่ไม่มีตำรวจวิทยาการจังหวัด ให้พิมพ์จำนวน 4 ฉบับ ส่งไปตรวจสอบยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานวิทยาการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2 ฉบับ และกองกำกับการวิทยาการเขต 1 ฉบับ ติดสำนวนไว้ 1 ฉบับ ส่วนในจังหวัดอื่นที่มีตำรวจวิทยาการจังหวัด ให้พิมพ์จำนวน 5 ฉบับ ส่งไปตรวจสอบ ยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานวิทยาการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2 ฉบับ กองกำกับการวิทยาการเขต 1 ฉบับ ตำรวจวิทยาการจังหวัด 1 ฉบับ ติดสำนวนไว้ 1 ฉบับ

ข้อ 10 เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้ทำการชันสูตรพลิกศพปฏิบัติดังนี้

(1) ในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาให้ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังผู้บังคับการตำรวจนครบาล หรือผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อพิจารณาสั่งการแล้วจึงส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพนั้นไปยังพนักงานอัยการท้องที่ที่ชันสูตรพลิกศพพิจารณาโดยเร็ว และเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการดำเนินการ ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

(2) ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้ทำสำนวนชันสูตรพลิกศพประกอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญา

ถ้าพนักงานสอบสวนผู้ชันสูตรพลิกศพเป็นพนักงานสอบสวนคนละห้องที่ กับพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญา ให้ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังหัวหน้า พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ในการสอบสวนคดีอาญา ไม่ว่าพนักงานสอบสวนนั้นจะได้ข้อมาหรือไม่

(3) ในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติ ราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการ ตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติเกี่ยวกับสำนวนชันสูตรพลิกศพตามนัยข้อ 5. บรรดาสมา เมื่อศาลมีคำสั่งและส่งสำนวนให้พนักงานอัยการและพนักงานอัยการส่งสำนวนคืนพนักงานสอบสวน แล้ว ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ 11 ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนจัดทำสารบบสำนวนชันสูตรพลิกศพ ไว้ทุกสถานี ดำรงไว้ทำการสอบสวน

การเก็บรักษาสำนวนชันสูตรพลิกศพ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเก็บรักษา สำนวนการสอบสวนคดีอาญา

ข้อ 12 ห้ามเจ้าพนักงานหรือผู้ควบคุม ผู้ทำให้ตายทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน ผู้ชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่จะบันทึกคำชี้แจงแสดงรายละเอียดที่เกิดขึ้นมอบให้พนักงานสอบสวน ผู้ชันสูตรพลิกศพรวมเข้าไว้ในสำนวนเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ 13 ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการ สอบสวนมาใช้ในการชันสูตรพลิกศพโดยอนุโลม เช่น พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติม เกี่ยวกับสำนวนชันสูตรพลิกศพได้ เป็นต้น

3.3 คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3.3.1 คำสั่ง ตร.ที่ 419/56 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 เรื่อง การอำนวยความสะดวก ยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และ มาตรการควบคุม ตรวจสอบ เรงรัดการ สอบสวนคดีอาญา บทที่ 3 เรื่องการทำสำนวนการสอบสวน ข้อ 3.13 ได้กล่าวถึงการทำสำนวน ชันสูตรพลิกศพไว้ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556)

... ข้อ 3.13 การทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ

การทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวน เช่นเดียวกันกับการทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญาทั่วไป โดยให้นำบทบัญญัติในประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันว่าด้วยการสอบสวนมาใช้โดยอนุโลม และในสำนวนชันสูตร พลิกศพ ควรประกอบด้วยเอกสาร ดังนี้

3.13.1 หนังสือส่งพนักงานอัยการ หรือหนังสือส่งสำนวนชันสูตร พลิกศพจากหัวหน้าสถานีตำรวจที่รับผิดชอบการสอบสวนชันสูตรพลิกศพ ไปยังหัวหน้าหน่วยงาน ที่รับผิดชอบสอบสวนคดีอาญา หรือคดีจราจรทางบก (กรณีพนักงานสอบสวนผู้ชันสูตรพลิกศพ

เป็นพนักงานสอบสวนคนละห้องที่กับพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาหรือคดีจราจรทางบก)

3.13.2 รายงานการสอบสวนสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ (แบบ ส ๕๖ - ๓/๓)

3.13.3 บันทึกคำให้การผู้กล่าวหา (การบันทึกคำให้การผู้กล่าวหาให้ใช้คำว่า “ผู้กล่าวหา” ห้ามมิให้ใช้คำว่า “ผู้ร้อง” เนื่องจากการสอบสวนชั้นสูตรพลิกศพให้ใช้หลักการสอบสวนคดีอาญาโดยอนุโลม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 155 และในการทำสำนวนคดีอาญาใช้คำว่า “ผู้กล่าวหา” ไม่ใช่คำว่า “ผู้ร้อง” ส่วนคำว่า “ผู้ร้อง” ใช้เฉพาะการยื่นคำร้องต่อศาลเท่านั้น เช่น การยื่นคำร้องขอฝากขังขอผิดฟ้อง หรือขอผิดฟ้องฝากขัง ในช่องคดีระหว่าง พนักงานสอบสวนจะเป็น “ผู้ร้อง”)

3.13.4 บันทึกคำให้การพยาน เช่น สามีภรรยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายซึ่งรู้ว่าผู้ตายเป็นใคร หรือรู้เรื่องการตาย ผู้อื่นที่รู้เรื่องการตาย แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพ เป็นต้น

3.13.5 บันทึกพนักงานสอบสวน

3.13.6 รายงานการชันสูตรพลิกศพและรายงานการตรวจศพ

3.13.7 บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ (ถ้ามี)

3.13.8 แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ (ถ้ามี)

3.13.9 ภาพถ่ายศพและที่เกิดเหตุ (ถ้ามี)

3.13.10 รายงานการตรวจสถานที่เกิดเหตุจากหน่วยงานวิทยาการ (ถ้ามี)

3.13.11 สำเนาทะเบียนบ้านและใบมรณบัตร (ถ้ามี)

3.13.12 พิมพ์ลายนิ้วมือของศพ และผลการตรวจสอบประวัติ (ถ้ามี)

3.13.13 บัญชีสำนวนการสอบสวน

3.3.2 หนังสือ ตร.ที่ 0011.25/ว 2847 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2566 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2566)

เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2566 พลตำรวจเอก ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้มีหนังสือสั่งการในเรื่อง แนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ เพื่อเป็นการกำชับการปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในเรื่องการชันสูตรพลิกศพที่มีการตายโดยผิดธรรมชาติ โดยได้ระบุเอาไว้ว่า

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 – 156 และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ บทที่ 1 อำนาจและหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ ข้อ 6 ในการชันสูตรพลิกศพนั้น เมื่อมีความจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตาย เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพมีอำนาจสั่งให้ผ่าศพ แล้วแยกธาตุส่วนใดหรือจะให้ส่งทั้งศพ เศษหรือบางส่วนของศพไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพเป็นไปตามระเบียบกฎหมายและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงกำหนดแนวทางให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. แจ้งแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือแพทย์ตาม มาตรา 150 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และชันสูตรพลิกศพ พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตายและพฤติการณ์แห่งการตายให้แพทย์และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ผู้ร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและชันสูตรพลิกศพทราบ รวมทั้งแจ้งให้ญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

2. เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุให้รักษาสถานที่เกิดเหตุไม่ให้พยานหลักฐานสูญหาย หรือถูกทำลายและป้องกันบุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้องไม่ให้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ตรวจสอบบุคคลหรือพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ หรืออยู่ใกล้เคียงกับสถานที่เกิดเหตุ และซักถามปากคำเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเบื้องต้น

3. ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยจัดทำแผนที่และถ่ายภาพให้ครอบคลุมทั้งภาพระยะไกล ระยะกลางและระยะใกล้ โดยให้มีความสัมพันธ์กับภาพและท่าทางของศพ วัตถุพยานที่พบ และสิ่งแวดล้อมทั้งหมด จากนั้นให้ตรวจสอบและจัดเก็บพยานหลักฐานต่าง ๆ เช่น ร่องรอยการต่อสู้ หรือการรื้อค้นทรัพย์สินในสถานที่เกิดเหตุ อาวุธ รอยนิ้วมือ รอยเท้า เส้นผม เส้นขน หยดเลือด ข้าวของเครื่องใช้ เส้นทาง เข้า – ออก ของผู้ตายหรือคนร้าย หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการตาย เช่น จดหมายลาตาย ประวัติการเจ็บป่วย โรคประจำตัว ยาที่ใช้ประจำ เป็นต้น

4. ร่วมกับแพทย์ตรวจสภาพศพโดยเริ่มจากภายนอก เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย กางเกงกระโปรง ถุงมือ ถุงเท้า รองเท้า หมวก ฯลฯ ที่ผู้ตายสวมใส่ จากนั้นให้ตรวจสอบวัตถุพยานที่ปรากฏตามร่างกาย และตรวจร่องรอยหลักฐานต่างๆ เช่น รอยฟกช้ำ รอยขีดข่วน หรือบาดแผลต่างๆ เพื่อพบเหตุของการตายเท่าที่จะทำได้ โดยให้ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเป็นหลักฐานประกอบไว้ทุกขั้นตอน

5. การชันสูตรพลิกศพ กรณีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้แจ้งพนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครอง ตำแหน่งตั้งแต่

ปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปร่วมชั้นสูตรพลิกศพ โดยให้ถือปฏิบัติ ตามมาตรา 150 วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

6. การเก็บสิ่งส่งตรวจทางนิติเวช

6.1 กลุ่มชีววัตถุพยาน เช่น การเก็บเลือด ปัสสาวะ น้ำในกระเพาะอาหาร อสุจิ เป็นต้น เพื่อตรวจทางพิษวิทยา ให้แพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพทำการจัดเก็บ โดยให้มีปริมาณ และการจัดเก็บเป็นไปตามคู่มือการดำเนินงานชันสูตรพลิกศพ ของกระทรวงสาธารณสุข เช่น การเจาะเก็บเลือดจากศพ ควรเจาะเก็บเลือดจากหลอดเลือดดำบริเวณขาหนีบปริมาณมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แบ่งตัวอย่างเลือดที่เจาะได้อย่างน้อย 5 มิลลิลิตร ใส่โซเดียมฟลูออไรด์ป้องกันการแข็งตัวของเลือด การเก็บอาหารในกระเพาะอาหาร ให้เก็บสิ่งที่อยู่ในกระเพาะอาหารทั้งหมด รวมถึงน้ำล้างกระเพาะอาหาร เป็นต้น และให้แพทย์ส่งมอบวัตถุพยานดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนโดยมีหลักฐานการส่งมอบ และให้พนักงานสอบสวนส่งชีววัตถุพยาน ไปยังสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ หรือนิติเวชของหน่วยงานอื่น โรงพยาบาลของรัฐ หรือศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อทำการตรวจพิสูจน์ต่อไป

6.2 กลุ่มชีววัตถุพยาน เช่น หัวกระสุนปืน เสื้อผ้า เขม่าดินปืน เป็นต้น ให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจัดเก็บ โดยให้มีหลักฐานการส่งมอบ และให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งวัตถุพยานดังกล่าว ไปยังสำนักงานพิสูจน์หลักฐานที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อทำการตรวจพิสูจน์ต่อไป

7. เมื่อมีความจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตาย พนักงานสอบสวนและแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพมีอำนาจสั่งให้ผ่าศพ หรือส่งศพหรือชิ้นส่วนของศพไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐ โดยพนักงานสอบสวนและแพทย์อาจนำข้อมูลที่ได้จากญาติของผู้ตายมาพิจารณาประกอบเหตุจำเป็นด้วยก็ได้

สำหรับการส่งศพ เศษ หรือส่วนของศพไปยังสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ หรือโรงพยาบาลของรัฐที่มีแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ หรือสถานที่อื่น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวน

8. ให้มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการชันสูตรพลิกศพได้ ตามระเบียบของทางราชการ ดังนี้

8.1 ค่าใช้จ่ายในการส่งและการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานทุกประเภท และค่าใช้จ่ายในการส่งศพ หรือบางส่วน of ศพไปตรวจพิสูจน์ กรณีพนักงานสอบสวนและแพทย์เห็นว่ามี ความจำเป็น และสั่งให้ผ่าศพแล้วแยกธาตุส่วนใด หรือสั่งให้ส่งทั้งศพหรือบางส่วน ไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐ ให้เบิกจากหน่วยงานต้นสังกัดของพนักงานสอบสวน

8.2 ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ชีววัตถุพยานที่ส่งไปยังสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ให้เบิกจากสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

4. การชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย

การชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยได้มีการวิวัฒนาการจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยสามารถที่จะลำดับเหตุการณ์ตามหลักฐานเท่าที่ปรากฏได้ ดังนี้ (วิริติ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566)

ในสมัยรัชกาลที่ 1 ได้มีการชำระกฎหมายที่เคยใช้สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ที่เรียกว่า “กฎหมายตราสามดวง” ต่อมาในสมัย ร.ศ.116 (พ.ศ.2440) ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวหรือ รัชกาลที่ 5 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปกครองท้องที่ ร.ศ.116 กำหนดให้กรรมการอำเภอทำหน้าที่ชันสูตรบาดแผลและชันสูตรศพ เพื่อเป็นหลักฐานในทางความหรือในเหตุความตายที่เกิดขึ้น ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2457 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติชันสูตรศพ พ.ศ.2457 ที่กำหนดให้การชันสูตรพลิกศพเป็นหน้าที่ของกรรมการอำเภอท้องที่ที่พบศพเป็นประธาน กับกำนันคนใดคนหนึ่งในอำเภอนั้น และแพทย์ประจำตำบล หรือเจ้าบ้านคนใดคนหนึ่งในอำเภอนั้น โดยทั้ง 3 คนนี้ต้องนั่งพร้อมกันจึงจะทำการชันสูตรพลิกศพได้ในกรณีฆาตกรรมอย่างสามัญ แต่ถ้าหากเป็นการตายในกรณีฆาตกรรมอย่างวิสามัญ พนักงาน 3 คน ที่นั่งพร้อมกันทำการชันสูตรศพ ได้แก่ ข้าราชการหัวหน้ากรมหรือกองที่ทำให้ตายคนหนึ่ง ข้าราชการซึ่งเจ้ากระทรวงท้องที่เลือกและตั้งคนหนึ่ง และข้าราชการฝ่ายตุลาการซึ่งเจ้ากระทรวงยุติธรรมเลือกและตั้งคนหนึ่ง ผู้ใดมีบรรดาศักดิ์สูงกว่า ผู้นั้นเป็นประธาน ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2477 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2477 เรื่องของการชันสูตรพลิกศพจะอยู่ในมาตรา 148-156 โดยนับตั้งแต่มีการประกาศใช้ ได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพรวม 6 ครั้งด้วยกัน ดังนี้ (วิริติ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566)

ครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ.2496 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2496 แก้ไขมาตรา 150 ผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ กรณีแพทย์ประจำตำบลหรือแพทย์อื่นไม่มี หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ใช้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขประจำท้องที่แทน ในกรณีการวิสามัญฆาตกรรม การชันสูตรพลิกศพจะต้องกระทำพร้อมด้วยผู้พิพากษาของศาลชั้นต้น ซึ่งท้องที่ที่ทำการชันสูตรนั้นอยู่ในเขต

ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ.2499 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2499 แก้ไขมาตรา 150 ผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ ได้แก่ พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ กับอนามัยจังหวัด หรือแพทย์ประจำสุขศาลา หรือแพทย์

ประจำโรงพยาบาล และให้แพทย์ประจำตำบลมีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพได้ในกรณีอนาถาจังหวัด แพทย์ประจำศาลา หรือแพทย์ประจำโรงพยาบาลไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ และปรับปรุง กระบวนการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่การตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอาจอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติ ราชการตามหน้าที่ โดยให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการและ ให้พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ ให้ทำการไต่สวนชันสูตรพลิกศพ ต่อไป

ครั้งที่ 3 เมื่อ พ.ศ.2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 333 ข้อ 2 แก้อำนาจหน้าที่ ชันสูตรพลิกศพ กำหนดบุคลากรทางการแพทย์เป็นอนาถาจังหวัด แพทย์ประจำสถานอนาถา หรือ แพทย์ประจำโรงพยาบาล ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้เจ้าหน้าที่ กระทรวงสาธารณสุข ประจำท้องที่ หรือแพทย์ประจำตำบลปฏิบัติหน้าที่แทน ในส่วนกรณีที่เป็น วิสามัญฆาตกรรม การชันสูตรพลิกศพจะต้องมีพนักงานอัยการซึ่งประจำอยู่ในท้องที่ที่ทำการชันสูตร พลิกศพนั้นอยู่ด้วย 1 นาย และที่สำคัญคือได้ตัดการไต่สวนในชั้นศาลออก โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจาก ขณะนั้น ภาระของอธิบดีกรมตำรวจและรองอธิบดีกรมตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญามีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก

ครั้งที่ 4 เมื่อ พ.ศ.2523 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2523 แก้ไขมาตรา 150 ให้ผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ ฝ่ายแพทย์ ได้แก่ สาธารณสุขจังหวัด หรือแพทย์ประจำสถานอนาถา หรือแพทย์ประจำโรงพยาบาล ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ใช้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขประจำท้องที่ หรือแพทย์ประจำตำบล นอกจากนี้ ในกรณีวิสามัญฆาตกรรม ไม่ต้องมีพนักงานอัยการร่วมชันสูตร พลิกศพด้วย แต่ยังคงให้พนักงานอัยการเป็นผู้ทำหน้าที่ทำคำร้องขอให้ศาลทำการไต่สวนและออก คำสั่งฯ เช่นเดิม

ครั้งที่ 5 เมื่อ พ.ศ.2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20 และ ฉบับที่ 21) พ.ศ.2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2543

ครั้งที่ 6 เมื่อ พ.ศ.2550 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยมีเหตุผล ว่า

“... ประกอบกับการทำสำนวนชันสูตรพลิกศพในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดย การกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ใน ความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และการสอบสวนใน คดีดังกล่าวรวมทั้งคดีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่า ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติ

ราชการตามหน้าที่ เป็นคดีที่มีผลกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างสำคัญสมควรให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน ในการทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพและการสอบสวนคดีดังกล่าวด้วย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้น ...”

โดยมีการแก้ไขดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา 150 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ.2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ”

มาตรา 5 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 155/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา 155/1 การสอบสวนในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่า ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวน

การทำสำนวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำ ตรวจสอบพยานหลักฐานถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มการทำสำนวนสอบสวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึงกระทำได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควร ไม่อาจรอพนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนต่อไปได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอพนักงานอัยการไว้ในสำนวน และถือว่าเป็นการทำสำนวนสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย”

4.1 ระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย ได้กล่าวถึงการชันสูตรพลิกศพไว้ซึ่งจะประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 2 ประการด้วยกัน คือ การตรวจศพภายนอก (post-mortem examination) และ การผ่าศพตรวจภายใน (autopsy) (คณิต ณ นคร, 2561) ซึ่งในการตรวจศพภายนอกนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคหนึ่งได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของทั้งพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ร่วมกับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ หรือแพทย์ตามลำดับที่กำหนดไว้ ซึ่งหากการชันสูตรพลิกศพนั้นยังไม่สามารถที่จะระบุหรือทำให้ทราบถึงสาเหตุการเสียชีวิตได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151 จึงได้กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพที่หมายถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการสั่งให้ผ่าศพแล้วแยกธาตุส่วนใด หรือจะให้มีการส่งทั้งศพหรือบางส่วนไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุเพื่อทำการชันสูตรหรือตรวจพิสูจน์ภายในได้ เห็นได้ว่า ระบบการชันสูตรพลิกศพของไทยนั้นเป็น “ระบบตำรวจ” (Police system) ก็คือเป็นระบบที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการเมื่อมีการพบศพเกิดขึ้น รวมทั้งมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานส่งตรวจ และเมื่อพิจารณาแล้วว่าจะต้องส่งศพไปผ่าเพื่อตรวจภายใน ก็จะส่งให้แพทย์เป็นผู้ผ่าศพชันสูตรแล้วรายงานผลการตรวจให้ทราบ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2556)

จากที่มีผู้ให้ความเห็นว่าระบบชันสูตรพลิกศพของไทยนั้นเป็นระบบตำรวจซึ่งอาจเป็นการมองในมุมมองที่ว่าตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนนั้นมีหน้าที่ในการรับผิดชอบเป็นหลัก ตั้งแต่การแจ้งแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่ส่วนอื่นตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ถึงผู้ที่มีหน้าที่ร่วมชันสูตรพลิกศพในแต่ละกรณี ไปจนถึงการแจ้งให้ญาติของผู้เสียชีวิตทราบ และมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานทำสำนวนการสอบสวน โดยความรับผิดชอบหลัก ๆ จะอยู่ที่ตำรวจเป็นหลักนั้น ซึ่งทางผู้วิจัยมีความเห็นว่าในการปฏิบัติงานจริงในปัจจุบันนี้ ถึงแม้ว่าหน้าที่หลักจะอยู่ที่พนักงานสอบสวนแต่ในการดำเนินการชันสูตรพลิกศพ ไม่ว่าจะเป็นในกรณีปกติที่มีเพียงแค่พนักงานสอบสวนและแพทย์ หรือในกรณีพิเศษที่เป็นความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ ที่จะต้องมีผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพทั้ง 4 ฝ่าย คือ พนักงานสอบสวน แพทย์ พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครองที่มีตำแหน่งตั้งแต่ปลัดอำเภอขึ้นไป ทางพนักงานสอบสวนก็จะอาศัยความเห็นของทุกฝ่ายประกอบกันไม่ยึดถือเพียงแต่ความเห็นของพนักงานสอบสวนเพียงเท่านั้นในการให้ความเห็น และก็จะอาศัยความเห็นของแพทย์นิติเวชที่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีที่มีปัญหา (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ, 2536) ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองพิทักษ์สิทธิให้กับผู้เสียชีวิตเป็นหลักที่ไม่อาจลุกขึ้นมาให้การหรือสามารถที่จะต่อสู้คดีทวงถามความ

ถูกต้องให้กับตนเองได้ ประกอบกับในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151 ได้ใช้คำว่า “เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ” ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คำนี้ไม่ได้หมายถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง เจ้าพนักงานทุกคนที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการชันสูตรพลิกศพ เพราะถ้าหากหมายรวมถึงแต่เพียงตำรวจ กฎหมายน่าจะต้องระบุให้ชัดเจนไปเลย ว่า “เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวน” ดังนั้นแล้วผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยเราน่าจะเป็น “ระบบผสม” นั่นเอง

4.2 เหตุที่จะต้องชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย

ในการชันสูตรพลิกศพผู้เสียชีวิตของประเทศไทยนั้น ได้มีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดถึงกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพเอาไว้ในมาตรา 148 วรรคแรก ว่าเมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย ดังนั้นแล้วเราจึงสามารถสรุปกรณีที่จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพได้ใน 2 กรณีหลัก ๆ คือ 1.) กรณีที่บุคคลตายโดยผิดธรรมชาติ และ 2.) กรณีที่บุคคลตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานนั่นเอง ส่วนการตายโดยการถูกประหารชีวิตที่เป็นไปตามกฎหมายนั้น กฎหมายเองไม่ได้ถือว่าเป็นการตายที่ผิดธรรมชาติ จึงไม่ต้องมีการชันสูตรพลิกศพแต่อย่างใด

4.2.1 การชันสูตรพลิกศพกรณีที่บุคคลตายโดยผิดธรรมชาติ

การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ (Unnatural death) หรือเรียกได้ว่าเป็นการตรวจศพคดี (Medicolegal/Forensic Autopsy) ซึ่งเป็นการเสียชีวิตในลักษณะต่าง ๆ เช่น กะทันหัน (Sudden), ไม่คาดคิดมาก่อน (Unexpected), มีข้อสงสัย (Suspicious), มีเงื่อนงำ (Obscure), ถูกฆาตกรรม (Criminal) หรืออาจจะมีการฟ้องร้องกัน (Litigious) เป็นต้น (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544) ซึ่งในเรื่องการตายโดยผิดธรรมชาตินี้เมื่อมีเกิด ณ ที่ใด กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการชันสูตรพลิกศพเสมอ โดยอย่างน้อยจะต้องมีการตรวจศพจากภายนอก (Post-mortem examination) ซึ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดถึงการตายโดยผิดธรรมชาติ ไว้ในมาตรา 148 วรรคสอง แบ่งออกเป็น 5 กรณีด้วยกันคือ (คณิต ณ นคร, 2561)

- 1.) การฆ่าตัวตาย
- 2.) การถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- 3.) การถูกสัตว์ทำร้ายตาย
- 4.) การตายโดยอุบัติเหตุ
- 5.) การตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

การฆ่าตัวตาย ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้เสียชีวิตกระทำการจบชีวิตของตนเอง ด้วยการใช้กำลังประทุษร้ายร่างกายตนเอง ไม่มีผู้อื่นทำให้ตาย เช่น กินยาตาย ผูกคอตาย ยิงตัวตาย ซึ่งการตายในลักษณะนี้อาจจะเป็นการกระทำที่ได้กระทำโดยมีความประสงค์ที่จะให้ถึงแก่ความตายได้เองเลย หรืออาจจะเป็นในกรณีที่มีความประสงค์เพียงแค่การประทุษร้ายต่อตนเองเท่านั้น แต่ผลที่เกิดขึ้นทำให้ตนเองต้องถึงแก่ชีวิต โดยการที่ถึงแม้จะเป็นการตายซึ่งเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ตายเองและกระทำการด้วยตนเอง ไม่มีผู้ใดมาทำร้ายให้ตาย ไม่ได้เป็นความผิดทางอาญาที่จะต้องติดตามตัวผู้อื่นมาลงโทษตามกฎหมาย แต่การที่กฎหมายก็ยังคงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจำเป็นที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพในกรณีการฆ่าตัวตายนี้นี้ก็เพื่อให้เป็นที่แน่ใจได้ว่าการตายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการตายที่เกิดจากการฆ่าตัวตายเองจริง ๆ และไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นหรือมีผู้อื่นมาช่วยเหลือสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ตายได้ฆ่าตัวตายสำเร็จ อันอาจทำให้ผู้อื่นนั้นมีความผิดในทางอาญาได้

การถูกผู้อื่นทำให้ตาย หมายถึง การที่มีผู้เสียชีวิตเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่นทุกสถาน ที่ไม่ได้เกิดจากความประสงค์ของผู้ตายเองหรือผู้ตายเป็นผู้กระทำการด้วยตนเอง เช่น ถูกยิงตาย ถูกแทงตาย ซึ่งการตายนี้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะเป็นการกระทำที่ผู้กระทำอาจต้องรับผิดชอบในทางอาญาหรือไม่ก็ตาม ส่วนบุคคลอื่นที่ทำให้ตายนี้อาจจะเป็นบุคคลทั่วไปหรือเป็นเจ้าพนักงานก็ได้ ในกรณีที่ความตายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงาน นอกจากจะต้องมีการชันสูตรพลิกศพแล้วยังต้องมีการไต่สวนการตายโดยศาลอีกด้วย ตามมาตรา 150 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐทั้งเรื่องการชันสูตรพลิกศพและการไต่สวนการตายจะมีลักษณะเดียวกับกรณีที่บุคคลตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ที่จะได้กล่าวในลำดับถัดไป โดยการที่กฎหมายได้กำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพในกรณีถูกผู้อื่นทำให้ตายนี้นี้ก็เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุแห่งการตายโดยแน่ชัดว่าจะเกี่ยวเนื่องกับการกระทำผิดทางอาญาอย่างไรหรือไม่ (หยุด แสงอุทัย, 2507) และใครเป็นผู้ทำ เพื่อประโยชน์ในการติดตามตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ข้อสังเกตในเรื่องการประหารชีวิต จริง ๆ แล้วก็เป็นเรื่องถูกผู้อื่นทำให้ตายเหมือนกัน แต่กฎหมายได้ยกเว้นให้ว่าไม่ต้องมีการชันสูตรพลิกศพ

การถูกสัตว์ทำร้ายตาย หมายถึง การตายที่เกิดจากถูกสัตว์ทำร้ายนี้ต้องเป็นการที่สัตว์ได้ทำร้ายโดยตรง เช่น ถูกช้างเหยียบตาย ถูกงูกัดตาย ถูกเสือกัดตาย มิใช่เกิดจากโรคที่สัตว์นั้นเป็นพาหนะนำโรค และไม่รวมถึงการกินสัตว์แล้วเกิดอาการแพ้หรือเป็นพิษตาย เช่น แพ้อาหารทะเล โดยการที่กฎหมายได้กำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพในกรณีการถูกสัตว์ทำร้ายจนตายนี้นี้ ก็เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดถึงสาเหตุของการตาย เพราะอาจจะเป็นไปได้ว่าอาจจะมีการใช้สัตว์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดอาญา (หยุด แสงอุทัย, 2507)

การตายโดยอุบัติเหตุ หมายถึง การตายที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อน และโดยความบังเอิญ โดยทั่วไปอุบัติเหตุเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์และเป็นเรื่องเศร้าใจที่ไม่อาจทราบได้มาก่อน (คณิต ฌ นคร, 2561) เช่น รถชน รถคว่ำตาย ตกต้นไม้ตาย ไฟผ่า ตกเขาตาย ตกน้ำตาย ไฟดูด ทำปิ่นล้านโดยมิได้ตั้งใจ การที่กฎหมายกำหนดให้ต้องชันสูตรพลิกศพในกรณีการตายโดยอุบัติเหตุนี้ก็เพื่อให้เกิดความแน่ใจได้ว่ามิได้เกิดจากการกระทำความผิดอาญา (หยุด แสงอุทัย, 2507) หรือมีการฆ่าแล้วอำพรางคดีให้ดูเป็นอุบัติเหตุ

การตายโดยยังมีปรากฏเหตุ หมายถึง เป็นการตายที่เกิดขึ้นโดยที่ยังมีความสงสัยในเรื่องสาเหตุการตายที่ยังมีอาจทราบได้อย่างแน่ชัดว่าตายด้วยเหตุใด หรืออาจเรียกได้ว่าตายอย่างลึกลับ และเป็นกรณีที่มีความสงสัยเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญามากที่สุด เช่น พบศพลอยน้ำมา พบคนนอนตายอยู่ที่ริมถนน ไรศไหลตาย นอนหลับไปเฉย ๆ การที่กฎหมายได้กำหนดให้ต้องมีการชันสูตรพลิกศพในกรณีการตายโดยยังมีปรากฏเหตุนี้ก็เพื่อเป็นการขจัดในข้อสงสัย (คณิต ฌ นคร, 2561) หรือหาสาเหตุของการตายอย่างแท้จริง และอาจยังผลให้มีการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายเพื่อมอบความยุติธรรมให้แก่ผู้ตายหรือญาติอีกด้วย

4.2.2 การชันสูตรพลิกศพกรณีที่บุคคลตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน

นอกจากกรณีของการตายโดยผิดธรรมชาติที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การตายของบุคคลที่อยู่ในระหว่างความควบคุมของเจ้าพนักงานนั้น ก็มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพให้มากเสียยิ่งกว่าการตายโดยผิดธรรมชาติใน 5 กรณีตามที่ได้กล่าวมาเสียอีก โดยไม่ว่าจะเป็นการตายตามธรรมชาติธรรมดา เช่น ป่วยเป็นโรคตาย ชราตาย เป็นโรคประจำตัวตาย หรือเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติก็ตาม ก็เป็นกรณีที่ จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีกระบวนการและขั้นตอนที่ละเอียดมากยิ่งกว่าการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติกรณีปกติด้วย วัตถุประสงค์ที่กฎหมายได้กำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพในกรณีนี้ก็เพื่อให้ทราบสาเหตุของการตายที่แน่ชัด และเพื่อแสดงให้เห็นบุคคลภายนอกหรือญาติของผู้ตายเห็นถึงความบริสุทธิ์ของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ตายในช่วงก่อน ขณะ หรือ หลังการตายของผู้ตาย (คณิต ฌ นคร, 2561) และอาจจะเป็นเครื่องยืนยันยังเจ้าพนักงานมิให้คิดกระทำการใด ๆ ที่มีชอบโดยกฎหมายเพื่อหมายเอาชีวิตของผู้ตายด้วย

ข้อสังเกต ในคำว่า “การควบคุม” ในที่นี้ หมายความว่า การที่บุคคลได้ถูกจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหว หรือเปลี่ยนทิศทาง อันสืบเนื่องมาจากการถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ หรือมาตรการบังคับในทางอาญา หรือกรณีอื่น ๆ เช่น การถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมควบคุมตัวอยู่ในห้องขังของสถานีตำรวจ การถูกเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์คุม

ซึ่งอยู่ภายในเรือนจำภายใต้อำนาจของศาล หรือถูกศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดให้จำคุก จึงต้องรับโทษซึ่งอยู่ภายในเรือนจำ

4.3 ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทยได้มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นผู้ดำเนินการชันสูตรพลิกศพผู้เสียชีวิตที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยผู้ที่มิหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพนั้น ตามกฎหมายได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ด้วยกัน คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่ชันสูตรพลิกศพกรณีทั่วไป (การตายโดยผิดธรรมชาติ 5 กรณี) และผู้มีอำนาจหน้าที่การชันสูตรพลิกศพกรณีพิเศษ (ความตายที่เกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ เช่น วิสามัญฆาตกรรม หรือการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่)

4.3.1 ผู้มีอำนาจหน้าที่ชันสูตรพลิกศพกรณีทั่วไป

การชันสูตรพลิกศพกรณีทั่วไปที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ตามกฎหมาย 5 กรณี คือ ฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ และตายโดยยังมิปรากฏเหตุ นั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคหนึ่ง ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจและหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

1.) พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพ จะต้องเป็นพนักงานสอบสวนที่มีเขตอำนาจหน้าที่ในท้องที่ที่พบศพนั้นอยู่

2.) แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภาเกี่ยวกับแพทย์ผู้มิหน้าที่นั้น กฎหมายได้ลำดับความสำคัญไว้ ไม่ได้ให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง การจะให้แพทย์ใดร่วมชันสูตรพลิกศพกฎหมายได้จัดลำดับไว้ โดยลำดับแรกไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เท่านั้นจึงจะใช้แพทย์อื่นเป็นไปตามลำดับดังนี้

(1) แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา

(2) แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐ

(3) แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

(4) แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชน หรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข

จะเห็นได้ว่าเฉพาะในลำดับที่ 4 มีแพทย์อยู่ 2 ประเภท สามารถเลือกแพทย์ประเภทใดประเภทหนึ่งได้ กรณีที่แพทย์ตามลำดับใดไม่มี หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุผลอันเป็นข้อเท็จจริงให้ปรากฏความจำเป็นต้องใช้แพทย์ผู้นั้น ร่วมทำการชันสูตร

พลิกศพให้ชัดเจนว่าไม่มี หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นที่แน่นอนว่าการชันสูตรพลิกศพ เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายดังที่ปรากฏในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 บท 1 วรรค 10 ตอนท้าย

ดังนั้นแล้วอาจสรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตร พลิกศพกรณีทั่วไปมีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน และต้องเป็นการชันสูตรพลิกศพร่วมกัน คือ พนักงานสอบสวน แห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ กับแพทย์

ข้อสังเกตที่น่าสนใจสำหรับตัวของผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนี้คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวน จะต้องเป็นพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ การที่ กฎหมายได้กำหนดไว้เช่นนั้นก็เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทางไปยังสถานที่ศพนั้น อยู่เพื่อการหาสาเหตุการตายก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปทั้งที่ตัวของศพเองและ พยานหลักฐานที่อาจจะพบได้ ซึ่งในบางครั้งสถานที่เกิดเหตุอาจจะอยู่อีกที่หนึ่ง ส่วนศพอาจจะอยู่อีกที่ หนึ่งก็เป็นได้ และในการชันสูตรพลิกศพนี้เองก็เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ท้องที่ที่เกิดเหตุและมีอำนาจในการทำสำนวนการสอบสวน ซึ่งหากเป็นคนละที่กันพนักงานสอบสวน ท้องที่ที่พบศพจะต้องส่งผลการชันสูตรพลิกศพกลับไปให้พนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุที่มีอำนาจใน การสอบสวนเพื่อประกอบสำนวนการสอบสวนด้วย สำหรับในส่วนของแพทย์ผู้ร่วมกับพนักงาน สอบสวนในการชันสูตรพลิกศพนั้น เนื่องมาจากว่าในประเทศไทยเรามีระบบการชันสูตรพลิกศพเป็น “ระบบตำรวจ” แต่เดิมนั้นกฎหมายได้กำหนดให้แพทย์ผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพมิได้ตั้งแต่แพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จนกระทั่งไปจนถึงแพทย์ประจำตำบล เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว แต่ทำให้โอกาสในการสรุปสาเหตุการเสียชีวิตนั้นมีความผิดพลาดมาก และไม่สมบูรณ์เป็นไปตามหลัก วิชาการ โดยเฉพาะในคดีวิสามัญฆาตกรรมที่มีการฆ่าผู้อื่นโดยเจ้าพนักงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ราชการ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544) ต่อมาในปัจจุบันจึงได้กำหนดให้แพทย์แผนปัจจุบันเท่านั้นที่มี อำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวน เพื่อเป็นการช่วยเหลือพนักงานสอบสวน มิให้เกิดความผิดพลาดในการวินิจฉัยถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดความตาย กล่าวคือ แพทย์ ทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งได้รับวุฒิปดหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา หากไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติ หน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ หากไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ หากไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชน หรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็น แพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ เป็นไปตามลำดับ และเพื่อให้ แพทย์ของโรงพยาบาลเอกชนได้มีความรับผิดชอบในทางอาญาทำนองเดียวกันกับแพทย์ของ โรงพยาบาลรัฐ กฎหมายจึงได้บัญญัติให้การปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพโดยแพทย์ประจำโรงพยาบาล

ของเอกชน หรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมถือเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย (คณิต ณ นคร, 2561)

4.3.2 ผู้มีอำนาจหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพกรณีพิเศษ

การชันสูตรพลิกศพกรณีพิเศษนี้ เป็นความตายที่เกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ หรือการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ หรืออาจเรียกกันโดยทั่วไปว่า “วิสามัญฆาตกรรม” นั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจและหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ เพิ่มเติมเข้ามาจากในกรณีปกติ คือ พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เป็นผู้ร่วมกับพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพและแพทย์ในการชันสูตรพลิกศพ

ดังนั้นแล้วจึงสรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพกรณีพิเศษมีอยู่ด้วยกัน 4 ส่วน และต้องเป็นการชันสูตรพลิกศพร่วมกัน คือ

- 1.) พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพ
- 2.) แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งได้รับวุฒิปัตร์หรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มี หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัคร ตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่
- 3.) พนักงานอัยการแห่งท้องที่ที่พบศพ
- 4.) พนักงานฝ่ายปกครอง ตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่พบศพ

โดยในสมัยก่อนแต่เดิมนั้น ผู้พิพากษาจะเป็นผู้ชันสูตรพลิกศพในคดีวิสามัญฆาตกรรมด้วยเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น แต่ก็ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ทุกฝ่าย เพราะพนักงานสอบสวนจะต้องรีบแจ้งเหตุวิสามัญฆาตกรรมให้ผู้พิพากษาทราบโดยด่วน ถ้าหากเหตุได้เกิดในท้องที่อื่นนอกจากอำเภอเมืองก็เป็นหน้าที่ของจังหวัดที่จะต้องเป็นผู้จัดการให้สำเร็จลุล่วงไป ซึ่งในปี พ.ศ.2499 จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2499 บัญญัติให้ผู้พิพากษาไม่มีหน้าที่ต้องไปเป็นกรรมการชันสูตรพลิกศพในคดีวิสามัญฆาตกรรมอีกต่อไป ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ทำการไต่สวนรายงานการชันสูตรพลิกศพแทน (ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, 2556)

4.4 วิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย

ในกฎหมายของประเทศไทยได้กำหนดคำเต็มของการชันสูตรศพว่า “การชันสูตรพลิกศพ” จึงทำให้มีการนำไปปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ กัน ยกตัวอย่างเช่น การชันสูตรศพ หมายถึง การผ่าศพ แต่การพลิกศพ หมายถึง การพลิกไปมาเฉย ๆ เนื่องจากกว่าตามกฎหมายของประเทศไทยไม่ได้ระบุวิธีการเอาไว้ให้ชัดเจนว่าในการชันสูตรพลิกศพนั้นจะต้องทำอย่างไรบ้าง เป็นเพียงการกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเข้าไปดำเนินการเพื่อปกป้องสิทธิของผู้เสียชีวิตเอาไว้เท่านั้น ส่วนใหญ่จึงให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนและแพทย์ที่ร่วมกันชันสูตรพลิกศพ ซึ่งในบางครั้งก็อาจเกิดปัญหาตามขึ้นมาได้จากในหลาย ๆ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544)

การชันสูตรพลิกศพโดยหลัก ๆ นั้น จะมีด้วยกัน 2 วิธี คือ การชันสูตรพลิกศพโดยไม่ผ่าศพตรวจ และการชันสูตรพลิกศพโดยการผ่าศพตรวจ ดังนี้ (วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ และคณะ, 2566)

1) การชันสูตรพลิกศพโดยไม่ผ่าศพตรวจ (post-mortem examination) คือ การตรวจเพียงสภาพภายนอกของศพตามที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพ ร่วมกับแพทย์ฯ ในการชันสูตรพลิกศพ เพื่อดูเพศ อายุ เชื้อชาติ สิ่งของที่มีติดตัว ฯลฯ เพื่อพิจารณาว่าผู้ตายคือใคร ดูสภาพการเปลี่ยนแปลงของศพ ภายหลังการตาย เพื่อประมาณระยะเวลาการตาย ดูลักษณะบาดแผลที่ปรากฏ เพื่อสันนิษฐานหาสาเหตุของการตาย พยานหลักฐานที่พบ การตรวจหาสารพิษจากเลือด ปัสสาวะ ถ้าสงสัยการตรวจดังกล่าวจะต้องพลิกศพดูทั้งด้านหน้าและด้านหลังของศพ จึงใช้คำว่า “พลิกศพ”

2) การชันสูตรพลิกศพโดยการผ่าศพตรวจ (autopsy) สืบเนื่องมาจากการชันสูตรพลิกศพโดยดูจากสภาพภายนอกเพียงอย่างเดียวแล้วยังไม่สามารถที่จะระบุถึงสาเหตุของการเสียชีวิตได้ว่ามาจากสาเหตุใด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพตรวจเพื่อดูภายใน ซึ่งการผ่าศพตรวจนี้จะกระทำได้เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อหาสาเหตุของการตายที่เกิดขึ้นนั้น ตามบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151 ได้กำหนดให้ ในกรณีเมื่อมีความจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตาย เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ มีอำนาจสั่งให้ผ่าศพแล้วแยกธาตุส่วนใดหรือจะให้ส่งทั้งศพหรือบางส่วนไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาลก็ได้ ดังนั้นแล้วจึงเห็นได้ว่า การผ่าศพจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการตรวจพิสูจน์เพื่อหาสาเหตุของการตาย และสามารถที่จะตอบข้อสงสัยหรือปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น จากการชันสูตรพลิกศพภายนอกในเบื้องต้นอาจจะพบบาดแผลที่เป็นลักษณะของรูลึกเข้าไปในร่างกาย ซึ่งรูลึกนี้อาจจะเกิดได้จากกระสุนปืน หรือตะปูขนาดใหญ่ก็ได้ เมื่อได้ทำการผ่าศพจะทำให้ทราบได้ชัดเจนว่าบาดแผลดังกล่าวนี้เกิดจากอาวุธหรือวัตถุอะไร อีกทั้งยังทำการทราบต่อไปได้ว่าอาวุธหรือวัตถุนั้น ไปถูกเข้ากับอวัยวะสำคัญในส่วนใดจึงทำให้ตาย หรือในกรณีที่มีการชันสูตรพลิกศพจากภายนอกแล้วไม่พบบาดแผลจากภายนอกให้เห็น เมื่อผ่าศพออกมาอาจจะ

พบว่าการตายนั้นเกิดจากอาการตับแตก ม้ามแตก อันส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บภายในก็ได้ หรือเกิดจากกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเข้าไปหล่อเลี้ยง เส้นโลหิตในสมองแตก ฯลฯ ที่อาจจะเป็นโรคร้ายไข้เจ็บธรรมดา ในการผ่าศพนี้อาจจะเป็นการใช้วิธีดูด้วยตาเปล่าของแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง และรวมไปถึงการตัดเอาก่อนเนื้อในส่วนต่าง ๆ ไปตรวจดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ หรือตรวจหาสาเหตุอย่างอื่นได้ด้วย

การชันสูตรพลิกศพในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ประกอบ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ บทที่ 1 ข้อ 3 ให้อำนาจพนักงานสอบสวนจัดให้มีการชันสูตรพลิกศพ เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งรวมถึงความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานที่อ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ด้วย โดยปกติกฎหมายได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 149 ระบุให้ผู้ที่พบศพมีหน้าที่เก็บศพไว้ ณ ที่ซึ่งพบนั้นเองเพียงเท่าที่จะทำได้ แล้วแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยเร็วที่สุด ซึ่งการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ก็ได้มีบทกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนเอาไว้ด้วย โดยในส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นตำรวจที่มีผู้ปฏิบัติงานคือพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพนั้น ก็มีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

1) ให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนผู้รับแจ้ง บันทึกการรับแจ้งลงรายงานประจำวันไว้

2) รีบไปยังที่พบศพเพื่อดำเนินการรักษาศพ สภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพ ตลอดจนวัตถุร่องรอย อันเป็นหลักฐานแสดงถึงเหตุที่ตายนั้นให้อยู่ในสภาพเดิมทุกประการ จนกว่าการชันสูตรพลิกศพจะแล้วเสร็จ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

3) ในการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่แจ้งผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ อันได้แก่ แพทย์ พนักงานอัยการ พนักงานฝ่ายปกครอง แล้วแต่กรณี และก่อนชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

4) กรณีจะต้องชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนท้องที่พบศพและแพทย์ร่วมกันชันสูตรพลิกศพดังกล่าว ทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และเป็นหน้าที่ของแพทย์ทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการชันสูตรพลิกศพ

5) หากจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตายเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพมีอำนาจสั่งให้ผ่าศพแยกธาตุ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151, 152 ได้ การชันสูตรพลิกศพผู้นับถือศาสนาอิสลาม ถ้าไม่จำเป็นจะต้องทำการผ่าศพ ก็ให้พยายามหลีกเลี่ยงเพื่อมิให้เป็นการละเมิดข้อบัญญัติทางศาสนาอิสลาม

6) ถ้าศพฝังแล้ว ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพจัดให้ขุดศพขึ้นเพื่อตรวจดู เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็นหรือจะเป็นอันตรายแก่อนามัยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 153

7) ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพทำความเห็นเป็นหนังสือแสดงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าใคร หรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 154

๒๓

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

รายงานการชันสูตรพลิกศพ

ที่	/๒๕	สถานีตำรวจ	เขต/อำเภอ	จังหวัด
วันที่	เดือน	พ.ศ.		
ชื่อผู้ตาย		อายุ	ปี	เพศ
เชื้อชาติ		สัญชาติ		ศาสนา
ชื่อบิดา		ชื่อมารดา		
ที่อยู่ บ้านเลขที่	หมู่	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	
จังหวัด		วัน เวลาที่ตาย	วัน เวลาที่พบศพ	
ที่ที่ตาย		แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	
จังหวัด				
ที่ที่พบศพ		แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	
จังหวัด				
ชื่อผู้ที่ให้ตาย	ถ้ามี			
ชื่อผู้พบศพ				
ชื่อและตำแหน่งพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ				
เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย				
ได้จัดการแก้ศพนี้อย่างไร				
(ลงชื่อ)		ผู้ชันสูตรพลิกศพ		
(ลงชื่อ)				
(ลงชื่อ)				
(ลงชื่อ)				

(ส ๕๖ - ๑๙)

ภาพที่ 2 แสดงเอกสารรายงานการชันสูตรพลิกศพ (ด้านหน้า) ของพนักงานสอบสวน

ที่มา คำสั่ง ตร.ที่ 419/56 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และ มาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา บทที่ 5 เรื่อง แบบพิมพ์ที่ใช้เกี่ยวกับคดี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556)

เมื่อพนักงานสอบสวนจะต้องเดินทางไปชันสูตรพลิกศพ (post-mortem examination) ร่วมกับแพทย์ยังสถานที่ที่พบศพ หรือที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนจะต้องบันทึกข้อมูลรายละเอียดที่

เกี่ยวข้องลงในแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพปรากฏข้อมูลตามภาพประกอบที่ 2 ให้ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ พร้อมทั้งลงลายมือชื่อให้เรียบร้อย แล้วจึงส่งให้แพทย์ที่ร่วมชันสูตรพลิกศพลงความเห็นด้านหลังเอกสาร เพื่อรายงานผลการชันสูตรพลิกศพของแพทย์

(๒)

ความเห็นของแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุ

๑. สภาพของศพ หรือส่วนของศพตามที่พบเห็นหรือตามที่ปรากฏจากการตรวจพร้อมความเห็น

๒. แสดงเหตุที่ตายเท่าที่ทำได้

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

(ลงชื่อ) _____ แพทย์

**** หมายเหตุ **** แต่ถ้ามีรายงานของแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุทำไว้ต่างหาก ก็ไม่ต้องกรอกข้อความข้างบนนี้
ให้เอารายงานนั้นติดรายงานนี้

(ส ๕๖ - ๑๙)

ภาพที่ 3 แสดงเอกสารรายงานการชันสูตรพลิกศพ (ด้านหลัง) ของพนักงานสอบสวน

ที่มา คำสั่ง ตร.ที่ 419/56 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และ มาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา บทที่ 5 เรื่อง แบบพิมพ์ที่ใช้เกี่ยวกับคดี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556)

เมื่อพนักงานสอบสวนส่งมอบแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพที่บันทึกข้อมูลรายละเอียดที่สมบูรณ์แล้วให้กับแพทย์ ซึ่งแพทย์จะต้องนำแบบรายงานการชันสูตรพลิกศพที่ได้รับมาไปพิจารณาข้อมูลประกอบกับข้อเท็จจริงที่ได้ทราบหรือตรวจพบขณะร่วมชันสูตรพลิกศพ แพทย์จะต้องลงความเห็นในเอกสารดังกล่าวที่ด้านหลัง ปรากฏข้อมูลตามภาพประกอบที่ 3 เพื่อรายงานผลการชันสูตรพลิกศพตามความเห็นของแพทย์ หากแพทย์ยังไม่สามารถที่จะระบุสาเหตุการเสียชีวิตได้อย่างชัดเจน หรือมีความสงสัยยังไม่แน่ใจและต้องชันสูตรพลิกศพ (autopsy) ด้วยวิธีการนำศพไปผ่าพิสูจน์ก่อน แพทย์จะลงความเห็นเอาไว้เพียงเบื้องต้น โดยถ้าหากแพทย์มีการนำศพไปผ่าพิสูจน์ แพทย์จะออกรายงานผลการผ่าชันสูตรพลิกศพ อย่างละเอียดให้กับพนักงานสอบสวนอีกฉบับหนึ่ง เพื่อนำไปประกอบสำนวนการสอบสวน

สำหรับการชันสูตรพลิกศพในส่วนของแพทย์นั้น แพทย์ผู้ปฏิบัติงานก็จะมีวิธีในการปฏิบัติในทางการแพทย์ หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยอาจจะมีการปฏิบัติตามคู่มือการดำเนินงานชันสูตรพลิกศพ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2561) ควบคู่กันไปกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของแพทย์เองในแต่ละส่วนงาน ยกตัวอย่างเช่น หากมีผู้ป่วยเสียชีวิต และมีลักษณะการตายโดยผิดธรรมชาติเกิดขึ้นในโรงพยาบาล แพทย์ก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (วิริติ พาณิขย์พงษ์ และคณะ, 2566)

- 1) แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนท้องที่ที่เป็นเขตรับผิดชอบโรงพยาบาล เพื่อให้ดำเนินการมาร่วมชันสูตรพลิกศพให้เป็นไปตามที่กฎหมายบังคับ
- 2) ชี้แจงให้ญาติของผู้ตายทราบถึงประโยชน์ของการชันสูตรพลิกศพตามที่กฎหมายมีบทบังคับให้เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการ
- 3) ถ้าเป็นการตายผิดธรรมชาติที่แพทย์สามารถที่จะออกรายงานความเห็นได้ว่าผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน เมื่อไร สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร โดยที่ญาติของผู้ตายไม่ติดใจสงสัยในทางคดี และพนักงานสอบสวนผู้ร่วมชันสูตรพลิกศพสามารถยอมรับรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องส่งให้แพทย์ทำการผ่าศพเพื่อพิสูจน์ เช่น ผู้ป่วยเป็นมะเร็งปอดในระยะแพร่กระจายได้ผูกคอตายในห้องพักของผู้ป่วยเอง แพทย์ก็อาจจะออกใบแจ้งความมรณบัตรให้กับทางญาติได้เลยหากญาติและพนักงานสอบสวนไม่ติดใจในทางคดีต่อไป
- 4) หากเป็นการตายผิดธรรมชาติที่แพทย์และพนักงานสอบสวนร่วมชันสูตรพลิกศพ โดยดูจากภายนอกแล้ว ไม่สามารถระบุรายละเอียดได้อย่างครบถ้วน และแพทย์หรือพนักงานสอบสวนมีความเห็นว่าจะมีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพตรวจพิสูจน์ เช่น ผู้ป่วยถูกยิงหลายนัดที่อก ท้องหลัง ถูกนำตัวเข้ามารักษาที่ห้องฉุกเฉินและได้เสียชีวิตลง ก็มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของการผ่าศพตรวจด้วยวิธีการตามขั้นตอนของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

5) เมื่อแพทย์ได้ผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์เรียบร้อยแล้วก็จะออกไปแจ้งความมรณบัตรให้แก่ญาติสำหรับนำไปแจ้งต่อนายทะเบียนเขตที่โรงพยาบาลตั้งอยู่เพื่อขอใบมรณบัตรมาเคลื่อนย้ายศพออกจากโรงพยาบาล ไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และไปแจ้งต่อนายทะเบียนตามสำมะโนครัวของผู้ตาย

6) แพทย์จะทำรายงานการตรวจศพให้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยในรายงานการตรวจศพของแพทย์จะใช้หลักการเดียวกับรายงานสรุปอาการบาดเจ็บและความเห็นแพทย์ในผู้ป่วย รายงานการตรวจศพจะเน้นหนักในเรื่องของสาเหตุการตาย ประกอบกับหลักฐานยืนยันความสัมพันธ์ของเหตุที่ตายและพฤติการณ์ที่ตายที่มีความสอดคล้องกัน และส่งมอบรายงานให้กับพนักงานสอบสวน เพื่อนำไปประกอบในสำนวนการสอบสวนทางคดีต่อไป

แต่หากเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติที่ไม่ได้เกิดขึ้นในโรงพยาบาล โดยอาจเกิดขึ้นที่บ้านเรือนของผู้ตายหรือสถานที่เกิดเหตุที่อื่นที่อยู่นอกโรงพยาบาล โดยทั่วไปแล้วพนักงานสอบสวนก็จะได้รับแจ้งจากญาติของผู้ตาย หรือบุคคลอื่นที่มีการพบเห็นการตายเกิดขึ้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุการณ์ตายแล้วก็ต้องรีบแจ้งแพทย์ และรีบเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุที่ผู้ตายนอนตายอยู่เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในเบื้องต้น เมื่อแพทย์มาถึงทั้งพนักงานสอบสวนและแพทย์ก็มีหน้าที่ต้องร่วมกันชันสูตรพลิกศพ ซึ่งการชันสูตรพลิกศพในส่วนนี้เป็นการชันสูตรพลิกศพเพียงภายนอกเพื่อให้ทราบว่า ผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน เมื่อไร สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร หากการชันสูตรพลิกศพสามารถที่จะทราบรายละเอียดได้ครบถ้วนและญาติของผู้ตายไม่ติดใจสงสัยในทางคดี ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องส่งให้แพทย์ทำการผ่าศพเพื่อพิสูจน์ แต่หากยังไม่สามารถระบุรายละเอียดได้พนักงานสอบสวนก็จะส่งศพให้แพทย์ดำเนินการผ่าศพเพื่อพิสูจน์ตามขั้นตอนต่อไป ซึ่งในขั้นตอนการผ่าศพของแพทย์นี้ก็เป็นที่ของแพทย์ที่จะไปดำเนินการโดยที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนจะต้องเข้าร่วมในการผ่าศพของแพทย์ด้วย

4.5 การทำสำนวนการสอบสวนการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน

การที่พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพได้ออกไปยังสถานที่เกิดเหตุ เพื่อชันสูตรพลิกศพร่วมกับแพทย์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้น ถือได้ว่าเป็นกระบวนการชันสูตรพลิกศพที่เป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยได้กำหนดอำนาจและหน้าที่เอาไว้ ซึ่งการชันสูตรพลิกศพกับการทำสำนวนการสอบสวนการชันสูตรพลิกศพเป็นคนละส่วนกัน แต่เมื่อทำการชันสูตรพลิกศพเสร็จแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 ประกอบประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 ข้อ 5 ระบุให้รายงานผลการชันสูตรพลิกศพให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการชันสูตรพลิกศพ ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงต้องนำรายงานดังกล่าวมาประกอบสำนวนการชันสูตรพลิกศพในการสอบสวนด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 129 ประกอบมาตรา 155 ที่ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนมาใช้แก่การชันสูตร

พลีกศพโดยอนุโลม ดังได้กล่าวมาแล้วว่า พนักงานสอบสวนท้องที่ที่พบศพเป็นพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจและหน้าที่ทำการชันสูตรพลีกศพและทำการสอบสวนการชันสูตรพลีกศพ ส่วนวิธีการทำสำนวนการสอบสวนและรายละเอียดประเด็นการสอบสวนของพนักงานสอบสวนนั้น เป็นไปตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 บทที่ 1 ข้อ 1 ประกอบข้อ 9 และคำสั่ง ตร.ที่ 419/56 ลง 1 ก.ค. 56 บทที่ 3 ข้อ 3.13 ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนจะต้องทำสำนวนการชันสูตรพลีกศพ โดยดำเนินการเหมือนเช่นสำนวนการสอบสวนคดีอาญาทั่วไป ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 ได้ระบุถึงกรณีการตายโดยผิดธรรมชาติที่พนักงานสอบสวนจะต้องทำการชันสูตรพลีกศพไว้ด้วยกัน 5 กรณี คือ การฆ่าตัวตาย, ถูกผู้อื่นทำให้ตาย, ถูกสัตว์ทำร้ายตาย, ตายโดยอุบัติเหตุ และตายโดยยังมีปรากฏเหตุ จากการตายโดยผิดธรรมชาติ 5 กรณีดังกล่าวหากจะแบ่งออกในเรื่องของการกระทำความผิดทางอาญา จึงอาจแบ่งออกได้ 2 กรณี คือ กรณีความตายที่มีได้เป็นผลแห่งการกระทำความผิดอาญา และกรณีความตายที่เป็นผลจากการกระทำความผิดอาญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 กรณีความตายที่มีได้เป็นผลแห่งการกระทำความผิดอาญา

การตายที่ไม่ได้เกิดจากการกระทำความผิดอาญา หรือเรียกว่า “Non-criminal deaths” เป็นการตายผิดธรรมชาติที่ไม่ใช่เกิดจากการฆาตกรรม ยกตัวอย่างเช่น อุบัติเหตุ การฆ่าตัวตาย หรืออาจจะเป็นการตายที่เกิดขึ้นโดยกะทันหันจากสาเหตุทางธรรมชาติ เช่น แก่ตาย หัวใจวายตาย เป็นต้น (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544) ซึ่งตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 บทที่ 1 ข้อ 1 ได้กล่าวไว้ว่าหากเป็นความตายโดยผิดธรรมชาติ จะต้องทำการชันสูตรพลีกศพตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสอบสวนและการชันสูตรพลีกศพจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป โดยมีขั้นตอนการสอบสวน ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

1.) ดำเนินการตามขั้นตอนเช่นเดียวกับการทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญาทั่วไป

- มีการลงบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อรับแจ้งเหตุ และรับเลขคดีชันสูตรพลีกศพ

- ทำการสอบสวนผู้แจ้งหรือญาติผู้ตายระบุฐานะเป็น “ผู้กล่าวหา” โดยไม่ใช่คำว่า “ผู้ร้อง”

- ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ชันสูตรพลีกศพร่วมกับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ รายละเอียดประเด็นการสอบสวนตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี และคำสั่ง ตร.ที่ 419/56 ลง 1 ก.ค. 56

2.) เมื่อสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว หัวหน้าพนักงานสอบสวนมีความเห็นเสนอสำนวนการสอบสวนไปยังผู้บังคับการตำรวจนครบาล หรือผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อพิจารณาสั่งการ แล้วส่งสำนวนการชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการท้องที่ที่ชันสูตรพลิกศพพิจารณาโดยเร็ว และเป็นหน้าที่ของอัยการ ส่งสำนวนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 156 ประกอบประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 บทที่ 1 ข้อ 10.1

4.4.2 กรณีความตายที่เป็นผลจากการกระทำผิดอาญา

การตายที่เกิดจากการกระทำความผิดอาญา หรือเรียกว่า “Criminal deaths” เป็นการตายผิดธรรมชาติที่เป็นคดีจริง ๆ คือ คดีฆาตกรรมต่าง ๆ ที่มักจะมีเงื่อนงำ หรือประเด็นที่ต้องการพิสูจน์ความจริงอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งในการดำเนินการจะต้องอาศัยพนักงานสอบสวนที่ให้ความใส่ใจเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของแพทย์ไปจนถึงบุคลากรอื่น ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้วยโดยเฉพาะในคดีฆาตกรรมอำพราง เช่น ศพที่ตกลงมาจากที่สูง ที่อาจจะเกิดได้จากอุบัติเหตุ การฆ่าตัวตาย หรือการถูกฆาตกรรมมาก่อนแล้วจึงโยนศพลงมา เป็นต้น (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2544) ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 10 บทที่ 1 ข้อ 1 ได้กล่าวไว้ว่าในการสอบสวนคดีอาญานั้น หากความตายเป็นผลจากการกระทำผิดอาญา จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จ ห้ามมิให้ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลการสอบสวนและการชันสูตรพลิกศพจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป โดยมีขั้นตอนการสอบสวน ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

1.) การดำเนินการจะมีขั้นตอนการสอบสวนเช่นเดียวกับการณ์ความตายที่มีได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา

2.) ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนคดีชันสูตรพลิกศพ ประกอบกับสำนวนการสอบสวนคดีอาญา ถ้าพนักงานสอบสวนผู้ชันสูตรพลิกศพ เป็นพนักงานสอบสวนคนละท้องที่กับพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญา ให้ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังหัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนคดีอาญา ไม่ว่าพนักงานสอบสวนนั้นจะได้ขอมาหรือไม่ ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 บทที่ 1 ข้อ 10.2

จากที่ได้กล่าวมาทั้งสองกรณีแล้วนั้น หากดูตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องแล้ว การชันสูตรพลิกศพทุกครั้งจะต้องทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพควบคู่กันไปทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ตายโดยผิดธรรมชาติที่มีได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา หรือกรณีความตายเกิดจากผลของการกระทำผิดอาญา หากแต่พบว่าทางปฏิบัติในปัจจุบัน โดยปกติหากท้องที่ที่พบศพและคดีอาญาหรือจราจรเกิดในท้องที่เดียวกัน พนักงานสอบสวนเพียงแต่ทำการชันสูตรพลิกศพแล้วนำรายงานการชันสูตรพลิกศพประกอบไว้ในสำนวนคดีอาญาหรือจราจร

โดยไม่ทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพแต่อย่างใด กรณีท้องที่ที่พบศพ และคดีอาญาหรือคดีจราจรเกิดต่างท้องที่กัน พนักงานสอบสวนท้องที่ที่พบศพจะทำการชันสูตรพลิกศพ แล้วส่งรายงานผลการชันสูตรพลิกศพ ไปให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีอาญาหรือจราจรซึ่งอยู่ต่างท้องที่นั้น โดยมีได้ทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพเช่นเดียวกัน กรณีที่พบเห็นตัวอย่าง เช่น มีเหตุรถเฉี่ยวชนในท้องที่หนึ่งมีผู้ได้รับบาดเจ็บและถูกนำส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลที่ตั้งอยู่นอกพื้นที่ อำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีอีกท้องที่หนึ่ง แล้วถึงแก่ความตายที่โรงพยาบาลดังกล่าว พนักงานสอบสวนท้องที่ที่พบศพที่โรงพยาบาลตั้งอยู่เป็นผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ แล้วนำส่งรายงานผลการชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีจราจรดังกล่าว เพื่อประกอบสำนวนโดยไม่ทำสำนวนการสอบสวนการชันสูตรพลิกศพ เป็นต้น ซึ่งในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนถือรายงานชันสูตรพลิกศพเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญา หากทำสำนวนชันสูตรพลิกศพด้วยก็จะเห็นว่าเป็นการสอบสวนซ้ำกับคดีอาญาหรือจราจรซึ่งรวมอยู่ในสำนวนเดียวกัน ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่วิปฏิบัติไปในแนวทางดังกล่าวเป็นเรื่องปกติและพนักงานอัยการก็ไม่ได้โต้แย้งอันใด แต่ในความเป็นจริง ถือเป็นวิธีปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

5. การชันสูตรพลิกศพในต่างประเทศ

5.1 การชันสูตรพลิกศพในประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า สาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นนครรัฐสมัยใหม่ ลักษณะของประเทศเป็นเกาะที่มีขนาดเล็กที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดินแดนของประเทศประกอบไปด้วยเกาะหลักรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ในภาษาอังกฤษมักเรียกว่าเกาะสิงคโปร์ ในภาษามลายูเรียกว่าเกาะอูจงและยังมีเกาะที่เล็กอีกมากกว่า 60 เกาะ ในประเทศสิงคโปร์มีความหนาแน่นของประชากรสูงเป็นอันดับสองของโลก และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาก ประเทศสิงคโปร์เป็นสาธารณรัฐระบบรัฐสภา รัฐเดี่ยวและใช้ระบบหลายพรรคการเมือง มีการปกครองสภาเดี่ยวระบบเวสต์มินสเตอร์ ใช้ระบอบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุขทางพิธีการ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประมุขทางด้านบริหารในด้านของนิติบัญญัติมีรัฐสภาทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐบาล ในด้านตุลาการสถาบันตุลาการของสิงคโปร์อยู่ภายใต้ระบบสาธารณรัฐอำนาจทางตุลาการมีความเป็นอิสระมาก ปราศจากการควบคุมและแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ มีการแบ่งศาลออกเป็น 2 ระดับ คือ ศาลชั้นต้นกับศาลสูงสุด ระบบกฎหมายจะใช้แบบคอมมอนลอว์ (Common Law) เนื่องจากเคยเป็นอาณานิคมของสหราชอาณาจักรมาก่อนจึงได้รับอิทธิพลทางด้านกฎหมายมาด้วย (Wikipedia, 2024d) ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพของประเทศสิงคโปร์มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ Coroners Act

Coroners Act หรือ พระราชบัญญัติชันสูตรพลิกศพ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่มีความเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ประเทศสิงคโปร์ใช้อยู่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการชันสูตรพลิกศพที่กล่าวถึงตั้งแต่ในเรื่องของการได้มาของผู้ทำหน้าที่เป็นโคโรเนอร์ บทบาท อำนาจ หน้าที่ เจื่อนไขในการชันสูตรพลิกศพ ไปจนถึงการสอบสวนถึงสาเหตุของการเสียชีวิต โดยเฉพาะในกรณีที่มีการเสียชีวิตในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น การฆาตกรรม อุบัติเหตุ หรือการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นที่ไม่ได้เกิดจากการรักษาทางการแพทย์ทั่วไป ในตัวกฎหมายนี้จะมุ่งเน้นในเรื่องของการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ หรือ โคโรเนอร์ (Coroners) รวมถึงกระบวนการและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องในการทำการสอบสวนและการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสาเหตุของการเสียชีวิต เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความโปร่งใสในการจัดการกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิต โดย Coroners Act จะประกอบไปด้วยกฎหมายจำนวน 50 มาตรา แบ่งออกเป็น 7 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นเรื่องของบทนำ (Preliminary) ที่กล่าวถึง ชื่อของพระราชบัญญัติ, คำนิยาม, การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพและเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพของรัฐ, การแต่งตั้งนักพยาธิวิทยาทางนิติเวช จะอยู่ในมาตรา 1 - 4

ส่วนที่ 2 เป็นเรื่องของการรายงานการเสียชีวิต และการเก็บรักษานบันทึก (Reporting of death and preserving of records) ที่กล่าวถึง หน้าที่ในการรายงานการตาย, การแจ้งการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่, การแจ้งการเสียชีวิตโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ, หน้าที่ในการเก็บรักษานบันทึกทางการแพทย์ของผู้รับผิชอบของโรงพยาบาล คลินิก และสถานที่ควบคุมตัว, การห้ามเคลื่อนย้ายร่างกาย จะอยู่ในมาตรา 5 - 9

ส่วนที่ 3 เป็นเรื่องของการสืบสวนคดีที่เกี่ยวกับการเสียชีวิต (Investigations into deaths) ที่กล่าวถึง การสืบสวนในคดีการเสียชีวิต, การรายงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เจ้าพนักงานชันสูตรพลิกศพทราบ, การสอบสวนเบื้องต้นโดยเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพ, กรณีที่เกิดขึ้นบางกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องรายงานต่ออัยการ, หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสวนหาสาเหตุการเสียชีวิตหากได้รับคำสั่งจากอัยการ, อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสวน, เจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรืออัยการอาจสั่งให้นักพยาธิวิทยาทางนิติเวชทำการสืบสวน, อำนาจหน้าที่ของนักพยาธิวิทยาในทางนิติเวช, กรณีที่รัฐมนตรีอาจออกหนังสือรับรองได้ในบางกรณี จะอยู่ในมาตรา 10 - 17

ส่วนที่ 4 เป็นเรื่องของการชันสูตรพลิกศพ และอำนาจของเจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพในการสั่งฝังศพ เผาศพ หรือขุดศพ (Post-mortem examination and powers of Coroner to order burial, cremation or exhumation) ที่กล่าวถึง ความจำเป็นที่จะต้องตรวจชันสูตรพลิกศพ, การดำเนินการชันสูตรพลิกศพ, การรายงานผลการชันสูตรพลิกศพ, อำนาจของ

เจ้าพนักงานชันสูตรพลิกศพในการสังฆศพ, อำนาจของเจ้าพนักงานชันสูตรพลิกศพในการส่งปล่อยศพเพื่อการฝังศพหรือเผาศพ, เจ้าหน้าที่ชันสูตรศพจะต้องรายงานต่ออัยการสูงสุดหากมีการปล่อยศพโดยไม่สอบสวน จะอยู่ในมาตรา 18 - 23

ส่วนที่ 5 เป็นเรื่องของสถานการณ์ที่จะต้องมีการสอบสวน (Circumstances under which inquiry is held) ที่กล่าวถึง เขตอำนาจศาลของเจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพในการสอบสวน, หน้าที่ของผู้ชันสูตรพลิกศพในการสอบสวน, อำนาจของพนักงานอัยการในการขอให้สอบสวน จะอยู่ในมาตรา 24 - 26

ส่วนที่ 6 เป็นเรื่องของการสอบสวนในเรื่องการตาย (Inquiries into death) ที่กล่าวถึง วัตถุประสงค์ในการสอบสวน, การตรวจสอบก่อนการสอบสวน, การแจ้งการสอบสวน, การเรียกพยานและจัดทำเอกสาร, การสอบสวนที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ, ผู้ประณิน, หลักฐานจากข้อความที่มีเงื่อนไข, การอ่านหลักฐานและการแก้ไข, การซักถามพยาน, วิธีการบันทึกหลักฐาน, กฎเกณฑ์ของหลักฐานที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้, การเลื่อนการสอบสวน, การเลื่อนการสอบสวนเมื่อเริ่มดำเนินคดีอาญา, การเลื่อนการสอบสวนเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการภายใต้พระราชบัญญัติการสอบสวน พ.ศ.2550, การเปลี่ยนแปลงของเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพ, ใบรับรองแพทย์ชันสูตรพลิกศพ, การส่งต่อสำเนาหลักฐาน จะอยู่ในมาตรา 27 - 43

ส่วนที่ 7 เป็นเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (Miscellaneous) ที่กล่าวถึง บทลงโทษของการขัดขวางการทำงานของพนักงานสอบสวน, การรับพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาคดีในภายหลัง, การจ่ายเงินช่วยเหลือพยาน, การแก้ไขตารางงาน, การยกเว้น, กฎระเบียบข้อบังคับ, บทบัญญัติในการเปลี่ยนผ่านพระราชบัญญัติ จะอยู่ในมาตรา 44 - 50

เนื่องจาก Coroners Act เป็นกฎหมายที่ประเทศสิงคโปร์ใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพที่ได้มีรายละเอียดอยู่ค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงขอสรุปประเด็นตามหัวข้อที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น ระบบการชันสูตรพลิกศพ เหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ และวิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ดังนี้

5.1.1 ระบบการชันสูตรพลิกศพ

ในประเทศสิงคโปร์ จะใช้ระบบ Common Law โดยใช้ระบบไต่สวนเหมือนกับประเทศอังกฤษ แต่ในความผิดอาญาจะใช้ระบบลูกขุน (พชชนัน นิรมิตไชยนนท์ และคณะ, 2553) โดยผู้ที่จะเป็นโคโรเนอร์จะเป็นนักกฎหมาย เช่น ผู้พิพากษาศาลแขวง เมื่อมีการตายโดยผิดธรรมชาติเกิดขึ้น จะต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นจะต้องรายงานให้กับโคโรเนอร์ทราบ เพื่อให้โคโรเนอร์ทำการสอบสวน ในกรณีที่เป็นการฆาตกรรม โคโรเนอร์จะร่วมกับพยาธิแพทย์ไปยังสถานที่เกิดเหตุเพื่อตรวจ และโคโรเนอร์เองจะเป็นผู้สั่งให้พยาธิแพทย์ของรัฐ

ดำเนินการผ่าศพเพื่อหาสาเหตุของการตาย พยาธิแพทย์ถือว่ามีความสำคัญในการรวบรวมพยานหลักฐาน และข้อมูลต่าง ๆ จากสถานที่พบศพ จากการผ่าศพตรวจพิสูจน์ และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ แล้วเสนอความเห็นไปยังโครเนอร์ หากการตายนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โครเนอร์จะต้องสั่งให้มีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้ที่กระทำความผิดต่อศาลด้วย (พงษ์เทพจันทร์เจริญ, 2556) จากการที่ประเทศสิงคโปร์ได้เคยเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษมาก่อน จึงได้รับอิทธิพลทางด้านกฎหมายมาด้วย ประเทศสิงคโปร์จึงมีการชั้นสูตรพลิกศพที่เป็น ระบบศาลที่มีโครเนอร์ทำหน้าที่เป็นผู้ชั้นสูตรพลิกศพ

5.1.2 เหตุที่จะต้องชั้นสูตรพลิกศพ

ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 5 ได้กล่าวถึงว่า เมื่อมีการเสียชีวิตเกิดขึ้น บุคคลใดก็ตามที่พบหรือทราบถึงการตายที่จะต้องมีการรายงานให้เจ้าหน้าที่ทราบ จะต้องรีบแจ้งเหตุการณ์ตายดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ หากผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืน เมื่อพบเห็นหรือทราบแล้วไม่แจ้ง ถือว่ามีความผิดที่มีบทลงโทษตามกฎหมายทั้งโทษปรับหรือจำคุก หรืออาจจะโดนทั้งปรับและจำคุกได้ ใน section 6 หากเป็นกรณีที่มีการตายของบุคคลนั้นเกิดขึ้นในระหว่างการจับกุมหรือควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจในการจับกุมตัวหรือควบคุมตัวตามกฎหมายนั้นหรือผู้รับผิดชอบสถานที่ควบคุมตัวของบุคคลที่ตาย แล้วแต่กรณี จะต้องรีบแจ้งการตายนั้นแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจภายใน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่เจ้าหน้าที่ได้ทราบถึงการตาย ซึ่งในกรณีของการตายที่อยู่ในระหว่างการควบคุมนี้ ถ้าเป็นการตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมายก็ไม่ต้องแจ้งหรือทำการชั้นสูตรพลิกศพ หากผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืน เมื่อพบเห็นหรือทราบแล้วไม่แจ้ง เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดังกล่าวถือว่ามีความผิดที่มีบทลงโทษตามกฎหมายทั้งโทษปรับหรือจำคุก หรืออาจจะโดนทั้งปรับและจำคุกได้ ใน section 7 จะเป็นในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเองที่พบการเสียชีวิตหรือได้รับแจ้งเหตุการณ์เสียชีวิตที่จะต้องรายงานเมื่อใด ก็มีหน้าที่ที่จะต้องทำรายงานพร้อมรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการตายนั้น ๆ ที่สถานีตำรวจโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ (Singapore Statutes Online, 2024)

ในกรณีที่บุคคลได้เสียชีวิตในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลในขณะที่เข้ารับการรักษาทางการแพทย์อยู่ หรืออยู่ในความดูแล ควบคุมของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 8 ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบโรงพยาบาล สถานพยาบาล หรือสถานที่ควบคุมตัว แล้วแต่กรณีนั้น จะต้องเก็บรักษาสันนิษฐานทางการแพทย์หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสุขภาพบุคคลที่เสียชีวิตที่อยู่ในความครอบครองของตนไว้ตามระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืน เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดังกล่าวถือว่ามีความผิดที่มี

บทลงโทษตามกฎหมายทั้งโทษปรับหรือจำคุก หรืออาจจะโดนทั้งปรับและจำคุกได้ (Singapore Statutes Online, 2024)

การเสียชีวิตที่จะต้องมีการรายงาน ตามตารางที่ 2 ในเรื่องรายงานการเสียชีวิต ใน Coroners Act มีดังต่อไปนี้

- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่มีผิดธรรมชาติ หรือมีความรุนแรง
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์หรือสงสัยว่าเกิดขึ้นโดยตรงหรือโดยอ้อมจากอุบัติเหตุ
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์เป็นผลมาจากการรักษาพยาบาล ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ของบุคคลที่ถูกควบคุมตัว ยกเว้นการตายจากการประหารชีวิตตามกฎหมาย
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่ของบุคคลที่อยู่ในความควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ก่อนจะเสียชีวิต และการเสียชีวิตนั้นเกี่ยวข้องหรือสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการควบคุมตัวนั้น
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่มีความชัดเจนว่าเกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์หรืออาจจะเป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎหมาย
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่เกิดจากอุบัติเหตุใด ๆ หรือเกิดจากอันตรายในสถานที่ทำงานตาม Workplace Safety and Health Act
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะสาธารณะ ยานพาหนะขนส่งเพื่อการพาณิชย์ ระบบขนส่งมวลชนหรือรูปแบบการขนส่งสาธารณะอื่น ๆ
- การตายบนเรือที่จดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์ หรือบนเครื่องบินที่จดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์ขณะกำลังบิน
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่เกิดจากการกระทำหรือสงสัยว่าจะเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำโดยผิดกฎหมาย
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์โดยไม่ทราบสาเหตุหรือพฤติการณ์ที่ตาย
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ในสถานการณ์ที่มีความน่าสงสัย

ในการชันสูตรพลิกศพก็จะต้องมีการสอบสวนการตายที่อยู่ในความรับผิดชอบของโครเนอร์ ซึ่งการสอบสวนการตายนี้ก็มีจุดประสงค์เพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตาย ในเรื่องของสาเหตุการตายนี้ หมายความว่ารวมถึง สาเหตุการตายที่ไม่เพียงแต่เป็นสาเหตุการตายที่ปรากฏเห็นได้อย่างแน่ชัด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการตรวจร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถสรุปความเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ผู้เสียชีวิตได้เสียชีวิตด้วย ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 2 และเพื่อจุดประสงค์ดังกล่าวในการดำเนินการและหลักฐานต่าง ๆ จะต้องมุ่งค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อระบุยืนยันตัวตนของผู้ตาย ลักษณะการตาย ตายอย่างไร ตายเมื่อใด ตายที่ใด เท่าที่จะสามารถค้นหาได้ เมื่อทำการสอบสวนเสร็จแล้ว โครเนอร์จะต้องบันทึกผลการสอบสวนเอาไว้ด้วย ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 27 (Singapore Statutes Online, 2024)

การเสียชีวิตที่จะต้องมีการสอบสวน ตามตารางที่ 3 ในเรื่องการเสียชีวิตที่ต้องสอบสวน ใน Coroners Act มีดังต่อไปนี้

- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่ของบุคคลที่อยู่ในความควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ก่อนจะเสียชีวิต และการเสียชีวิตนั้นเกี่ยวข้องหรือสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการควบคุม นั้น
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่มีความชัดเจนว่าเกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์หรืออาจจะเป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎหมาย
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่เกิดจากอุบัติเหตุใด ๆ หรือเกิดจากอันตรายในสถานที่ทำงานตาม Workplace Safety and Health Act
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ที่เกิดจากการกระทำหรือสงสัยว่าจะเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำโดยผิดกฎหมาย
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์โดยไม่ทราบสาเหตุหรือพฤติการณ์ที่ตาย
- การตายที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ในสถานการณ์ที่มีความน่าสงสัย

5.1.3 ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ

เนื่องจากในประเทศสิงคโปร์ได้ใช้ระบบการชันสูตรพลิกศพที่เป็นระบบศาล โดยมีโครเนอร์เป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้นโครเนอร์จึงเป็นผู้มีอำนาจหลักในการดำเนินการเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ และอาจมีเจ้าหน้าที่ส่วนอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากโครเนอร์ โดยในเรื่องของผู้มีอำนาจหน้าที่อาจแบ่งออกได้ดังนี้

1) โครเนอร์ (Coroner) คือ เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรศพ หรือเจ้าหน้าที่ชั้นสูตรศพของรัฐ ที่เป็นเจ้าหน้าที่ตุลาการ หรือผู้พิพากษาประจำเขตแล้วแต่กรณี รวมถึงเจ้าหน้าที่ชั้นสูตรศพอื่น ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี ตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกา โดยเจ้าหน้าที่ชั้นสูตรศพของรัฐนี้มีหน้าที่ในการบริหารงานทั่วไปตามพระราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพ มีหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย และเจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพของรัฐสามารถที่จะแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้บุคคลใด ๆ เป็นผู้ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ (จิณณ์พัทธมน ไซมะโน, 2563) จำนวนไม่เกินสองคนที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน โดยผู้ช่วยนั้นอาจร่วมเข้าพิจารณาคดีกับโครเนอร์ สามารถให้คำแนะนำได้แต่ไม่สามารถตัดสินเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนได้ ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 32 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพของรัฐเกิดการเจ็บป่วย ลา หรือเหตุผลอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ผู้พิพากษาประจำศาลรัฐที่ได้รับการแต่งตั้งมาตามพระราชบัญญัติศาลรัฐ สามารถที่จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพอีกคนหนึ่งให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพของรัฐในช่วงเวลานั้นได้ ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 3 (Singapore Statutes Online, 2024)

ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 24 ได้กล่าวถึง เขตอำนาจศาลของโครเนอร์ในการสอบสวน ว่าโครเนอร์มีเขตอำนาจศาลในการสอบสวนเพื่อพิจารณาสาเหตุการเสียชีวิตของบุคคลในกรณีต่อไปนี้ (Singapore Statutes Online, 2024)

- มีการพบศพผู้ตายอยู่ในประเทศสิงคโปร์
- การตายเกิดขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์
- สาเหตุการตายเกิดขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์
- การตายเกิดขึ้นบนเรือหรือเป็นผลจากเหตุการณ์บนเครื่องบินที่จดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์หรือเรือที่จดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์

โครเนอร์สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายถึงแม้ว่าจะไม่พบศพก็ตาม

หน้าที่ของโครเนอร์ในการสอบสวน โครเนอร์จะมีหน้าที่ในการสอบสวนการเสียชีวิตใด ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 25 ในกรณีดังนี้

- การตายที่อยู่ในระหว่างการถูกควบคุมตัว
- การตายโดยการประหารชีวิตโดยชอบด้วยกฎหมาย (มีผลใช้บังคับเมื่อ

28 มิ.ย.67)

- พนักงานอัยการได้กำหนดให้มีการสอบสวนการตาย

- การตายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้ หรือการตายในสถานที่ที่ผู้ตายได้อยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ก่อนตายหรือการตายที่สงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการควบคุมนั้น หรือการตายที่มีความชัดเจนว่าเกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์หรือการตายที่อาจจะเป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎหมาย หรือการตายที่เกิดจากอุบัติเหตุใด ๆ หรือเกิดจากอันตรายในสถานที่ทำงานตาม Workplace Safety and Health Act หรือการตายที่เกิดจากการกระทำหรือสงสัยว่าจะเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำโดยผิดกฎหมาย หรือการตายโดยไม่ทราบสาเหตุหรือพฤติการณ์ที่ตาย หรือการตายในสถานการณ์ที่มีความน่าสงสัย

โคโรเนอร์อาจจะตัดสินใจไม่ดำเนินการสอบสวนในกรณีอื่นใดที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองหากเห็นว่า การตายนั้นเกิดจากสาเหตุตามธรรมชาติและไม่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการสอบสวน หรือการสอบสวนนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หากโคโรเนอร์ตัดสินใจว่าไม่ดำเนินการสอบสวนการเสียชีวิต จะต้องรายงานข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเหตุผลที่โคโรเนอร์จะไม่ดำเนินการสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการทราบ ในส่วนของการตัดสินใจว่าจะดำเนินการสอบสวนหรือไม่นั้น โคโรเนอร์อาจจะพิจารณาจากเงื่อนไขดังนี้

- เป็นกรณีการตายที่ดูเหมือนว่าเป็นการตายผิดธรรมชาติหรือมีความรุนแรง ไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำของบุคคลหรือไม่
- เป็นการตายที่มีแนวโน้มที่จะลดการตายอื่น ๆ ที่เป็นสถานการณ์ในลักษณะคล้ายคลึงกัน
- เป็นความประสงค์ของครอบครัวผู้ตายที่ขอให้มีการสอบสวน
- เป็นการตายที่เกิดขึ้นนอกประเทศสิงคโปร์ หรือเกิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกประเทศสิงคโปร์หรือไม่ก็ตาม
- ไม่ว่าการสอบสวนหรือการสืบสวนเกี่ยวกับการตายนั้น จะได้ดำเนินการโดยโคโรเนอร์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศหรือไม่ก็ตาม
- ในกรณีอื่น ๆ ที่โคโรเนอร์มีความเห็นว่าสมควรทำการสอบสวนหรือไม่สมควรทำการสอบสวนการตาย

ในการสอบสวนของโคโรเนอร์ก่อนการสอบสวน โคโรเนอร์อาจจะให้มีการตรวจสอบก่อนที่จะเริ่มการสอบสวนเพื่อให้เรื่องได้เสร็จสิ้นโดยเร็ว โดยการตรวจสอบนี้อาจกระทำโดยวิธีไต่ถามทนายหรือด้วยวิธีการอื่นใดที่โคโรเนอร์ของรัฐได้อนุมัติ ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 ใน section 28 อีกทั้งโคโรเนอร์ยังสามารถใช้อำนาจทางศาลในการเรียกพยานมาให้การขอให้แสดงหลักฐาน และการได้มาของเอกสารหรือสิ่งต่าง ๆ สำหรับการสอบสวนที่ดำเนินการโดยโคโรเนอร์ อาจออกหมายเรียกให้มาแสดงตัว หรือออกหมายจับที่ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อโคโรเนอร์และประทับตราของศาลได้ (section 30) ในการสอบสวนการตายของโคโรเนอร์จะต้อง

กระทำโดยเปิดเผยในศาล เว้นแต่โคโรเนอร์มีความเห็นว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ความถูกต้อง ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความปลอดภัยของสังคม หรือเหตุอื่นใดที่ทำให้ประชาชนไม่ควรเข้าร่วมในการสอบสวนหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของการสอบสวน แต่โคโรเนอร์จะต้องรายงานเหตุผลต่อพนักงานอัยการทราบ (section 31) (Singapore Statutes Online, 2024)

2) นักพยาธิวิทยาทางนิติเวช (forensic pathologist) หรือแพทย์นิติเวช คือ นักพยาธิวิทยาผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารของ Health Sciences Authority ที่เป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุขที่มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 4) ในการชันสูตรพลิกศพเมื่อโคโรเนอร์หรือพนักงานอัยการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการตายของบุคคลใด อาจสั่งให้แพทย์นิติเวชทำการตรวจหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตาย และให้เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบโรงพยาบาล สถานพยาบาล หรือสถานที่ควบคุมตัว ส่งมอบบันทึกทางการแพทย์หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพบุคคลที่เสียชีวิตให้แก่แพทย์นิติเวช โดยแพทย์นิติเวชจะต้องแจ้งผลความคืบหน้าของการสืบสวนให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โคโรเนอร์ และพนักงานอัยการทราบอย่างสม่ำเสมอ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 6) ซึ่งอำนาจหน้าที่ของแพทย์นิติเวชในการตรวจหาสาเหตุและพฤติการณ์ตามที่โคโรเนอร์หรือพนักงานอัยการสั่งการนั้น แพทย์นิติเวชอาจไปดูศพ ณ สถานที่ที่ศพอยู่หรือจะสั่งให้เคลื่อนย้ายศพไปไว้ในสถานที่อื่นที่สะดวกเหมาะสมกว่าและดูศพ ณ สถานที่นั้นก็ได้ และสามารถขอให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาเวชกรรมหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลสุขภาพรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับการรักษาให้ทราบ และส่งบันทึกทางการแพทย์ บันทึกการดูแลสุขภาพ ข้อมูล หรือสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทางการแพทย์ก่อนตาย เพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนหาสาเหตุการตาย รวมถึงสามารถขอให้นายทะเบียนส่งข้อมูลเกี่ยวกับประวัติทางการแพทย์ การรักษา หรือการดูแลผู้เสียชีวิตที่อยู่ในความครอบครองของนายทะเบียน ที่เห็นว่าจำเป็นต่อการสืบสวนภายในระยะเวลาที่กำหนด และสามารถขอให้โคโรเนอร์สั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความช่วยเหลือตามที่แพทย์นิติเวชต้องการในการสืบสวนหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตได้ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 17) (Singapore Statutes Online, 2024)

3) เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีอำนาจในการสืบสวนเกี่ยวกับสาเหตุการตายของผู้เสียชีวิต (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 15) หรือหากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับคำสั่งจากพนักงานอัยการให้ทำการสืบสวนหาสาเหตุการตายเจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเช่นกัน (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 14) หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีทั้งอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับสาเหตุการตายของผู้เสียชีวิตและมีหน้าที่คอยสนับสนุนการปฏิบัติงานของโคโรเนอร์ พนักงานอัยการ และนักพยาธิวิทยา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพ (Singapore Statutes Online, 2024)

4) พนักงานอัยการ (Public Prosecutor) มีอำนาจในการขอให้ดำเนินการสอบสวนได้ในกรณีใด ๆ ก็ตามที่พนักงานอัยการเห็นว่ามีความจำเป็นหรือเห็นว่าจะต้องมีการสอบสวนการตาย ก็สามารถเรียกร้องให้โคโรเนอร์ดำเนินการสอบสวนการตายของบุคคลนั้นได้ หรือในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบสวนก็สามารถสั่งให้ชุดศพขึ้นมาได้ และถึงแม้ว่าการดำเนินการสอบสวนใด ๆ ก็ตามที่โคโรเนอร์ได้ทำการสรุปการสอบสวนแล้ว หากพนักงานอัยการเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องมีการสืบสวนเพิ่มเติม พนักงานอัยการอาจสั่งให้โคโรเนอร์ทำการสอบสวนใหม่และสืบสวนเพิ่มเติม โดยโคโรเนอร์จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำเหล่านั้น และกระทำเหมือนว่ากระบวนการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 26) (Singapore Statutes Online, 2024)

5) หน่วยงาน Health Sciences Authority เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญมากในประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นหน่วยงานเดียวที่ให้บริการทางด้านสุขภาพด้านนิติเวช ไปจนถึงด้านการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งจะมีนักพยาธิวิทยาทางนิติเวช (forensic pathologist) หรือแพทย์นิติเวช เป็นผู้ดำเนินการชันสูตรพลิกศพเพื่อให้เป็นไปตามหลักวิชาทางการแพทย์ (จินณพัชฌาณ์ ไชยมะโน, 2563)

5.1.4 วิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

เมื่อมีการตายเกิดขึ้นซึ่งเป็นการตายที่จะต้องมีการรายงานหรือมีการชันสูตรพลิกศพ เมื่อบุคคลผู้เกี่ยวข้องได้รายงานแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดทำการเคลื่อนย้าย หรือเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของศพ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันการทำลายหรือป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับศพ หากผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืน ถือว่ามีความผิดที่มีบทลงโทษตามกฎหมายทั้งโทษปรับหรือจำคุก หรืออาจจะโดนทั้งปรับและจำคุกได้ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 9) ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อพบเหตุการณ์เสียชีวิตหรือได้รับรายงานการเสียชีวิตแล้ว จะต้องปฏิบัติดังนี้ (Singapore Statutes Online, 2024)

1) หากศพอยู่ในประเทศสิงคโปร์ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการรายงานรีบไปยังบริเวณจุดที่พบศพหรือบริเวณที่เชื่อว่าการตายเกิดขึ้นทันที และให้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการสืบสวนหาสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับตายนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นั้นไม่สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างทันที ให้รีบแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาทราบทันที เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นไปปฏิบัติโดยทันที เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เดินทางไปในสถานที่พบศพแล้วสามารถที่จะสั่งให้มีการเคลื่อนย้ายศพไปยังสถานที่อื่นได้ หรืออาจรอคำสั่งจากโคโรเนอร์ก็ได้ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย หรือรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้เพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 10) ในการสืบสวนหากเป็นกรณีบุคคลถูกจับหรือถูกตั้งข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการตาย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการสืบสวนหาสาเหตุการ

ตายนั้นจะต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุการตายเท่าที่ทราบให้กับพนักงานอัยการทราบโดยเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และปฏิบัติตามคำสั่งที่อัยการสูงสุดอาจให้เกี่ยวกับการสอบสวน (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 13)

2) เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เริ่มทำการสืบสวนการตายแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องรายงานให้โครเนอร์ทราบถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตายเท่าที่ทราบโดยเร็วที่สุด หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีรายละเอียดใดเพิ่มเติมที่ได้จากการสืบสวนแล้วทราบในภายหลัง เช่น ชื่อของบุคคลที่ถูกจับกุม หรือถูกแจ้งข้อหาที่เกี่ยวกับการเสียชีวิตนั้น ต้องรีบรายงานให้โครเนอร์ทราบด้วย รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของโครเนอร์ที่ได้ให้เกี่ยวกับการสืบสวนด้วย (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 11) เมื่อโครเนอร์ได้รับรายงานการเสียชีวิตแล้ว โครเนอร์จะสั่งให้ทำการตรวจชันสูตรพลิกศพเพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย โดยการสั่งของโครเนอร์นี้อาจจะสั่งได้ใน 2 กรณีคือ กรณีแรกโครเนอร์ได้ใช้ดุลยพินิจของตนเองหลังจากที่ได้ปรึกษากับนักพยาธิวิทยาพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเป็นต้องดำเนินการชันสูตรพลิกศพ กับกรณีที่สองคือสั่งชันสูตรพลิกศพตามคำสั่งของพนักงานอัยการ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 18)

3) เมื่อโครเนอร์ได้รับแจ้งเหตุการณ์เสียชีวิตแล้ว โครเนอร์จะต้องทำการสืบสวนในเบื้องต้นเกี่ยวกับสาเหตุและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตายโดยเร็วที่สุด รวมถึงว่าสาเหตุการเสียชีวิตนั้นเป็นการตายตามธรรมชาติหรือไม่ ซึ่งในการสืบสวนถึงสาเหตุการตายนั้นโครเนอร์ไม่จำเป็นที่จะต้องเดินทางไปดูศพ ถ้ามีความจำเป็นโครเนอร์ก็สามารถไปดูศพในที่เกิดเหตุได้ หรือไปยังสถานที่ที่มีการเคลื่อนย้ายศพไปได้ หรือใช้วิดีโอคอล หรือวิธีการใด ๆ ที่เจ้าหน้าที่ชันสูตรศพของรัฐอนุมัติให้ทำได้ เพื่อการดูศพหรือระบุสัญลักษณ์ของศพได้ หากการสืบสวนในเบื้องต้นของโครเนอร์ได้พิจารณาว่าเป็นการตายที่เกิดจากสาเหตุตามธรรมชาติและไม่จำเป็นจะต้องดำเนินการสอบสวน โครเนอร์ก็สามารถออกคำสั่งให้ปล่อยศพไปได้ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 12)

4) ในการดำเนินการชันสูตรพลิกศพสามารถทำได้โดยนักพยาธิวิทยา หรือผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แต่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของนักพยาธิวิทยา ซึ่งอาจจะให้มีการผ่าส่วนใด ๆ ของร่างกายที่เห็นว่าจำเป็น รวมถึงการเก็บรักษาอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย สาร หรือสิ่งอื่นใด เพื่อจุดประสงค์ในการหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย และหากมีความจำเป็นสามารถแต่งตั้งบุคคลใด ๆ ที่นักพยาธิวิทยาเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะตรวจอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย สาร หรือสิ่งอื่นใด สามารถส่งตรวจด้วยวิธีการวิเคราะห์ ทดสอบ หรือตรวจด้วยวิธีพิเศษหรือวิธีอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้หากมีโครเนอร์หรือแพทย์นิติเวชทำการสอบสวนคดีในคดีนั้น โครเนอร์หรือแพทย์นิติเวชอาจสั่งให้บุคคลที่ทำการชันสูตรพลิกศพเก็บส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย สาร หรือสิ่งอื่นใดที่โครเนอร์หรือแพทย์นิติเวชเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องในการพิสูจน์สาเหตุหรือพฤติการณ์การเสียชีวิตได้ด้วย (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 19)

5) ในส่วนของการรายงานผลการตรวจชันสูตรพลิกศพหรือการรายงานผลตรวจพิเศษนั้น นักพยาธิวิทยาผู้ดำเนินการหรือควบคุมดูแลการชันสูตรพลิกศพ จะต้องจัดทำรายงานผลและข้อสรุปที่ได้จากการชันสูตรพลิกศพ รับรองถึงสาเหตุการตายทางการแพทย์ ลงวันที่ ลงลายมือชื่อไว้ในรายงานและส่งให้กับโครเนอร์ผู้ที่ชันสูตรพลิกศพ หากมีการแต่งตั้งบุคคลขึ้นมาเพื่อทำการตรวจพิเศษ บุคคลดังกล่าวก็ต้องรายงานส่งไปยังโครเนอร์ด้วยเช่นกัน โดยรายงานเหล่านี้สามารถยอมรับและนำมาเป็นหลักฐานได้ และถือเป็นหลักฐานเบื้องต้นจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบสวนที่เป็นไปตามกฎหมาย และโครเนอร์สามารถเรียกนักพยาธิวิทยาหรือผู้ควบคุมดูแลการชันสูตรพลิกศพหรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ตรวจพิเศษ มาให้การเป็นพยานเกี่ยวกับความเห็นในเรื่องที่ได้ดำเนินการไปได้ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 20)

6) หากมีความจำเป็นที่จะต้องทำการชันสูตรศพ โครเนอร์ก็มีอำนาจในการสั่งให้ชันสูตรหรือซากศพขึ้นมาได้หากได้รับคำสั่งจากพนักงานอัยการ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบของกฎหมาย (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 21)

7) ถ้าต้องมีการปล่อยศพเพื่อการฝังศพ หรือการเผาศพ ในกรณีที่มีการตายหรือแจ้งการตายไปยังโครเนอร์และศพนั้นอยู่ในประเทศสิงคโปร์ โครเนอร์อาจสั่งให้เก็บศพไว้จนกว่าจะมีคำสั่งให้ปล่อยศพ ซึ่งคำสั่งนี้อาจจะเป็นคำสั่งที่รัฐมนตรีออกใบรับรองให้หรือโครเนอร์สั่งให้ปล่อยก็ได้ แต่หากมีการชันสูตรพลิกศพแล้ว โครเนอร์จะสั่งหลังจากที่ทำการชันสูตรพลิกศพเสร็จแล้วเท่านั้น โดยโครเนอร์สามารถที่จะสั่งให้ปล่อยศพเพื่อไปฝังหรือเผา หรือนำศพออกจากประเทศสิงคโปร์ หรือเก็บรักษาศพไว้เพื่อใช้ในลักษณะใด ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด หากโครเนอร์สั่งจะต้องออกใบรับรองให้ปล่อยศพ บุคคลใดฝ่าฝืนก็มีบทลงโทษตามกฎหมาย (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 22) และในทุกกรณีที่โครเนอร์ได้สั่งให้ปล่อยศพ และไม่มีการสอบสวน โครเนอร์จะต้องรายงานข้อเท็จจริงพร้อมเหตุผลของโครเนอร์ที่ไม่ทำการสอบสวนให้กับพนักงานอัยการทราบด้วย (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 23)

8) กรณีที่มีการสอบสวนการตาย โครเนอร์จะต้องกรอกข้อมูลและลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองที่ระบุถึงสาเหตุการตายตามที่พบจากการสอบสวน และต้องส่งสำเนาหนังสือรับรองดังกล่าวไปยังพนักงานอัยการ และนายทะเบียน พร้อมด้วยรายละเอียดเพื่อจดทะเบียนการตายภายใน 48 ชั่วโมง (มีผลบังคับใช้เมื่อ 16 เม.ย.67) และกรณีที่มีการรายงานการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ และโครเนอร์ตัดสินใจไม่สอบสวนการตาย จะต้องพิจารณาการเสียชีวิตและกรอกข้อมูล ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองที่ระบุถึงสาเหตุการตายตามที่พบ และต้องส่งสำเนาหนังสือรับรองดังกล่าวไปยังพนักงานอัยการ และนายทะเบียน พร้อมด้วยรายละเอียดเพื่อจดทะเบียนการตายภายใน 48 ชั่วโมงเช่นกัน (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 42)

9) เมื่อการสอบสวนใด ๆ เสร็จสิ้นแล้ว และไม่ต้องดำเนินการต่อ โศรณอร์จะต้องส่งมอบเอกสารสำเนาหลักฐานบันทึก คำให้การ เอกสารอื่นใดทั้งหมดที่ลงลายมือชื่อโศรณอร์ให้แก่พนักงานอัยการตามคำร้องขอ (ตามกฎหมาย Coroners Act 2010 section 43)

5.2 การชันสูตรพลิกศพในประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นรัฐเอกราชหมู่เกาะในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิกอยู่นอกฝั่งตะวันออกของแผ่นดินใหญ่เอเชีย มีเกาะหลักอยู่จำนวน 5 เกาะด้วยกัน คือ ฮนชู, ฮกไกโด, ชิโกกุ, คิวชู และโอกินาวะ มีเมืองหลวงคือกรุงโตเกียวและเป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุด ประเทศญี่ปุ่นประกอบไปด้วย 47 จังหวัดที่อยู่ใน 8 ภูมิภาค ในทุกจังหวัดจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีจากการเลือกตั้งเป็นผู้บริหารมีประชากรมากเป็นอันดับ 11 ของโลก และเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความหนาแน่นประชากรสูงที่สุดในโลก ในทางการเมืองประเทศญี่ปุ่นมีรูปแบบของรัฐเป็นแบบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ มีจักรพรรดิทรงเป็นประมุขในทางพิธีการ มีนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจในทางบริหาร ในส่วนของอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนชาวญี่ปุ่น ในทางนิติบัญญัติมีสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ใช้อำนาจ ในสภาจะมีระบบสองสภาด้วยกันคือ สภาผู้แทนราษฎรเป็นสภาล่าง และราชมนตรีสภาเป็นสภาสูง ในด้านระบบกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากกฎหมายของประเทศจีนมาตั้งแต่อดีต ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ของยุโรป โดยเฉพาะของประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบ ระบบศาลของประเทศญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ มีศาลสูงสุด และศาลชั้นล่าง 3 ระดับ ในด้านการรักษาความปลอดภัยภายในประเทศจะมีกรมตำรวจประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่บริหารงานโดยคณะกรรมการความปลอดภัยแห่งชาติ (Wikipedia, 2024a) ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพของประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2) หรือ Code of Criminal Procedure (Part 1 and Part 2), พระราชบัญญัติการสอบสวนสาเหตุการเสียชีวิตหรือการระบุตัวตนของศพที่ตำรวจดำเนินการ หรือ Act on investigation of cause of death or identity of corpses handled by police, ระเบียบว่าด้วยสถานกักขังและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือ Regulation for Penal Institutions and Treatment of Inmates, พระราชบัญญัติผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม หรือ Medical Practitioners' Act, พระราชบัญญัติทะเบียนครอบครัว หรือ Family Register Act

1) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2) หรือ Code of Criminal Procedure (Part 1 and Part 2) เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในการกำหนดถึงกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาของประเทศญี่ปุ่นที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่ 1 (Part 1) ที่เป็นบทบัญญัติทั่วไป (General Provisions) ในส่วนนี้จะกำหนดหลักการพื้นฐานทั่วไปที่ใช้ในการดำเนินคดีอาญา รวมถึง สิทธิของผู้ต้องหา เช่น สิทธิในการได้รับการแจ้งข้อหา สิทธิในการ

ได้รับการพิจารณาที่ดียุติธรรม และสิทธิในการได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียม การสืบสวนเช่น การดำเนินการโดยตำรวจและอัยการในการรวบรวมพยานหลักฐาน รวมถึงการจับกุมและการสอบสวนผู้ต้องหา การยื่นฟ้อง เช่น การดำเนินการยื่นฟ้องต่อศาลโดยอัยการ และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาดี ในส่วนที่ 2 (Part 2) เป็นข้อกำหนดเฉพาะ (Specific Provisions) ซึ่งในส่วนนี้จะครอบคลุมกระบวนการที่ละเอียดขึ้นในการดำเนินคดีรวมถึง กระบวนการพิจารณาดีในศาล เช่น วิธีการที่ศาลใช้ในการพิจารณาดี รวมถึงการนำพยานเข้าสู่กระบวนการและการตัดสินคดี การดำเนินคดีต่อศาลสูง เช่น ขั้นตอนการอุทธรณ์และกระบวนการดำเนินคดีต่อศาลสูง การลงโทษ เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดโทษและการดำเนินการบังคับใช้คำตัดสิน โดยกฎหมายนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการรักษาความยุติธรรมทางอาญาในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะมีการปรับปรุงและแก้ไขเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการรักษาสีทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสามารถสรุปเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพสำหรับงานวิจัยได้ดังนี้

มาตรา 129 ได้กล่าวเอาไว้ว่า ศาลอาจมีอำนาจในการตรวจสอบและสอบสวนบุคคล ชั้นสูตรพลิกศพ ขุดหลุมฝังศพ ทำลายวัตถุ และกระทำการอื่นที่จำเป็นในการตรวจสอบได้

มาตรา 168 ได้กล่าวเอาไว้ว่า เมื่อมีความจำเป็นเพื่อการสอบสวนของผู้เชี่ยวชาญ พยานผู้เชี่ยวชาญอาจจะได้รับอนุญาตจากศาลเพื่อให้เข้าไปในที่อยู่อาศัยของบุคคล หรือสถานที่ อาคารหรือเรือที่มีบุคคลอยู่ หรือดำเนินการตรวจสอบ และสอบสวนบุคคล ทำการชั้นสูตรพลิกศพ ขุดหลุมฝังศพหรือทำลายสิ่งของได้ และเมื่อศาลได้อนุญาตแล้วจะออกใบอนุญาตให้เป็นหนังสือระบุชื่อของผู้ต้องหา ความผิด และสถานที่ที่จะเข้าไปตรวจสอบ ศพที่จะชั้นสูตรพลิกศพ หลุมศพที่จะขุด วัตถุที่จะทำลาย และชื่อของพยานผู้เชี่ยวชาญ และรายละเอียดอื่น ๆ โดยศาลอาจเพิ่มเงื่อนไขที่มีความเหมาะสมในการตรวจสอบและสอบสวนบุคคลได้ และพยานผู้เชี่ยวชาญจะต้องแสดงใบอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา 229 ได้กล่าวเอาไว้ว่า ถ้าบุคคลใดตายผิดธรรมชาติ หรือพบศพบุคคลซึ่งต้องสงสัยว่าตายผิดธรรมชาติ ให้พนักงานอัยการประจำสำนักงานอัยการเขตหรือสำนักงานอัยการท้องถิ่นที่มีเขตอำนาจศาลเหนือสถานที่พบศพ ดำเนินการชั้นสูตรพลิกศพเพื่อตรวจสอบการตาย และพนักงานอัยการอาจให้ผู้ช่วยพนักงานอัยการหรือตำรวจฝ่ายตุลาการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งได้

2) พระราชบัญญัติการสอบสวนสาเหตุการเสียชีวิตหรือการระบุตัวตนของศพที่ตำรวจดำเนินการ หรือ Act on investigation of cause of death or identity of corpses handled by police เป็นกฎหมายในประเทศญี่ปุ่นที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการสืบสวนหาสาเหตุการตายหรือการยืนยันตัวตนของศพที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 เป็นต้นมา โดยวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายนี้สามารถ

สรุปออกมาได้ 3 ส่วนคือ 1.เพื่อการสืบสวนหาสาเหตุการตาย กฎหมายนี้ระบุถึงกระบวนการที่ตำรวจต้องดำเนินการในการสืบสวนหาสาเหตุการตายของบุคคล โดยเฉพาะในกรณีที่มีการเสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุแน่ชัดหรือมีข้อสงสัยว่าเป็นการตายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม 2.เพื่อการยืนยันตัวตนของศพ กฎหมายนี้ยังครอบคลุมถึงการยืนยันตัวตนของศพที่ตำรวจรับผิดชอบ โดยมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการที่จำเป็นในการยืนยันตัวตน เช่น การใช้เอกซเรย์ การตรวจสอบทางการแพทย์ และการสอบสวนพยาน 3.เพื่อการป้องกันและสืบสวนการตายที่ผิดปกติ กฎหมายนี้มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและสืบสวนการตายที่ผิดปกติ เช่น การฆาตกรรม การตายโดยไม่ทราบสาเหตุ หรือการตายที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุที่มีข้อสงสัย โดยกฎหมายนี้ถือเป็นอีกกฎหมายหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการช่วยให้การสืบสวนคดีความและการดำเนินการทางกฎหมายในประเทศญี่ปุ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใส ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสามารถสรุปเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพสำหรับงานวิจัยได้ดังนี้

มาตรา 1 ได้กล่าวถึงว่า กฎหมายฉบับนี้กำหนดถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน การตรวจสอบ การชันสูตรพลิกศพ และมาตรการอื่น ๆ เพื่อชี้แจงสาเหตุการเสียชีวิตหรือการระบุตัวตนของศพที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องดำเนินการ ในกรณีที่เป็นที่ปรากฏชัดเจนว่าเกิดภัยพิบัติ อุบัติเหตุ อาชญากรรม หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่อชีวิตของประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม เช่น การป้องกันการแพร่กระจายของความเสียหายและการเกิดซ้ำ ตลอดจนการบรรเทาความวิตกกังวลของครอบครัว ผู้สูญเสียและคนอื่น ๆ โดยมีจุดประสงค์คือเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดปัญหาด้านสาธารณสุขและปรับปรุงสุขภาพของประชาชน สร้างความมั่นใจในความปลอดภัยและความสงบสุขของชีวิตของประชาชน

มาตรา 2 ได้กล่าวถึงการรักษามารยาทเกี่ยวกับศพ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องใช้ความระมัดระวังในการจัดการกับศพ

มาตรา 4 ได้กล่าวถึงการดำเนินการสอบสวนเมื่อพบศพ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพบศพหรือได้รับแจ้งว่าพบศพในระหว่างปฏิบัติหน้าที่หรือในพื้นที่ของตน จะต้องรายงานให้หัวหน้าสถานีตำรวจทราบและต้องดำเนินการตามที่เห็นสมควรโดยทันที และเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เกี่ยวข้องกับ การรายงานหรือการแจ้งการตายของศพที่ตายเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา (ศพที่สงสัยว่าเป็นการตายที่น่าสงสัย) จะต้องทำการสอบสวนที่มีความจำเป็นเพื่อชี้แจงถึงสาเหตุการตายและการระบุตัวตนของผู้ตาย เช่น การตรวจสอบ ภายนอก การตรวจสอบสถานที่พบศพ และการซักถามผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้หัวหน้าของตำรวจอาจจะขอให้แพทย์หรือทันตแพทย์มาตรวจ หรือตรวจฟันของศพ และให้ความร่วมมือที่จำเป็นอื่น ๆ ได้ด้วย

มาตรา 5 ได้กล่าวถึงการตรวจสอบว่า หัวหน้าตำรวจจะต้องชี้แจงสาเหตุการเสียชีวิตของศพ (ยกเว้นศพที่กำลังดำเนินการสืบสวนทางคดีอาญา ซึ่งเรียกว่า “การจัดการศพ”) และหากเห็นว่ามีความจำเป็นก็ต้องตรวจสอบสภาพภายในร่างกายเพื่อชี้แจงถึงสาเหตุการตาย และอาจเก็บตัวอย่างเลือดจากร่างกายเพื่อยืนยันภาวะเลือดออก ของเหลวในร่างกายหรือปัสสาวะ เพื่อนำไปตรวจหรือการทดสอบสารพิษ เป็นต้น การวินิจฉัยด้วยภาพ (หมายถึง การวินิจฉัยสาเหตุการเสียชีวิตด้วยการถ่ายภาพภายในศพโดยใช้เครื่องสร้างภาพด้วยคลื่นสนามแม่เหล็กหรืออุปกรณ์วินิจฉัยด้วยภาพอื่นๆ) เป็นต้น และการตรวจจะต้องกระทำโดยแพทย์อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบที่ไม่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะเฉพาะทางและเป็นไปตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรีจะกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องชี้แจงถึงสาเหตุการตายของศพที่ตายอย่างน่าสงสัย ตามบทบัญญัติมาตรา 229 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา Code of Criminal Procedure การดำเนินการในวรรคนี้ก็ไม่สามารถดำเนินการได้

มาตรา 8 เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าจำเป็นต้องระบุอัตลักษณ์บุคคลของศพ ให้ทำการเก็บเนื้อเยื่อบางส่วน of ศพ เช่น เลือด ฟัน กระดูก เป็นต้น เท่าที่จำเป็น หรืออาจจะทำการผ่าศพเพื่อนำอุปกรณ์ทางการแพทย์เข้าไปตรวจได้ โดยมาตรการในการระบุอัตลักษณ์บุคคลของศพให้ดำเนินการโดยแพทย์หรือทันตแพทย์ แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจที่จะเก็บตัวอย่างเลือด การตัดเล็บ และการเก็บตัวอย่างเนื้อเยื่ออื่น ๆ ตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรีได้

มาตรา 10 ได้กล่าวถึงเรื่องการส่งมอบศพ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องดำเนินการส่งมอบศพให้แก่ครอบครัวของผู้ตายหรือบุคคลอื่นที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมทันที เมื่อได้มีการระบุอัตลักษณ์ของบุคคลที่ตายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และต้องแจ้งสาเหตุการตายและเรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็นประโยชน์ และต้องส่งมอบศพพร้อมเสื้อผ้า ของใช้ส่วนตัว หากไม่สามารถส่งมอบให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ จะต้องส่งมอบให้กับนายกเทศมนตรีประจำเขตพื้นที่ที่มีการตายเกิดขึ้น รวมทั้งหากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถระบุอัตลักษณ์ของบุคคลที่ตายได้ และไม่สามารถใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อระบุถึงสาเหตุการตายได้ ก็ต้องส่งมอบศพพร้อมเสื้อผ้า ของใช้ทรัพย์สินส่วนตัวให้แก่นายกเทศมนตรีโดยเร็ว

มาตรา 13 ได้กล่าวถึงในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในมาตรการทำงานเกี่ยวกับการชี้แจงถึงสาเหตุการเสียชีวิต หรือการระบุอัตลักษณ์ของบุคคลที่ตายที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องดำเนินการให้เป็นอย่างถูกต้องและเหมาะสม รัฐบาลจะต้องให้การดูแลสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือผู้ช่วย และแพทย์ ที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรม ปรับปรุงคุณภาพของบุคลากร เช่น ทันตแพทย์ การเสริมสร้างการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิติเวชศาสตร์ในมหาวิทยาลัย การชันสูตรพลิกศพ และการผ่าศพ และการสืบสวนทางวิทยาศาสตร์ของศพ และปรับปรุงระบบการดำเนินการสำหรับการทดสอบสารพิษ การถ่ายภาพ

วินิจฉัย ณ เวลาที่เสียชีวิต การทดสอบโครงสร้างทางพันธุกรรม การตรวจฟัน และการตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

มาตรา 14 ได้กล่าวถึงในเรื่องมาตรการทางการเงินที่รัฐบาลจะพยายามใช้ มาตรการทางการเงินที่จำเป็น เพื่อให้แน่ใจว่ามาตรการในการชี้แจงสาเหตุการเสียชีวิตหรือการระบุอัตลักษณ์ของศพที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นไปอย่างราบรื่น

3) ระเบียบว่าด้วยสถานกักขังและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือ Regulation for Penal Institutions and Treatment of Inmates เป็นกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นที่กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานกักกันและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ รวมถึงผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีและผู้ต้องขังที่ได้รับการตัดสินแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1.การจัดการสถานกักกัน กฎหมายนี้กำหนดมาตรฐานในการจัดการสถานกักกัน เช่น การดูแลรักษาความปลอดภัย การควบคุมดูแลผู้ต้องขัง และการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ 2.การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง กฎหมายนี้ระบุถึงวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรื่องต่าง ๆ เช่น การดูแลสุขภาพ การจัดหาอาหาร การให้การศึกษา และการฝึกอบรมทักษะ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้ต้องขังสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้หลังจากพ้นโทษ 3.สิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง กฎหมายนี้เน้นการรักษาสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง โดยกำหนดให้มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างยุติธรรมและไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของพวกเขา 4.การป้องกันการละเมิดสิทธิ กฎหมายนี้ยังรวมถึงมาตรการป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ต้องขัง เช่น การกำหนดข้อกำหนดในการลงโทษทางวินัยภายในเรือนจำ และการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำอีกด้วย จากวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กฎหมายนี้มีบทบาทสำคัญในการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานของสถานกักกันและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมและมีมาตรฐานตามหลักสากล และสำหรับกฎหมายนี้เองก็ได้กล่าวถึงกรณีหากมีการเสียชีวิตของผู้ต้องขังเกิดขึ้นในระหว่างการควบคุมตัว ได้กำหนดวิธีในการดำเนินการเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังไว้ด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าพบว่าได้กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 93 ได้กล่าวถึงในเรื่องการชันสูตรพลิกศพว่า ในกรณีที่ผู้ต้องขังเสียชีวิต ผู้คุมเรือนจำต้องดำเนินการตรวจสอบศพ ถ้าผลการตรวจสอบพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องขังเสียชีวิตผิดธรรมชาติ หรือมีข้อสงสัยว่าผู้ต้องขังเสียชีวิตผิดธรรมชาติ ผู้คุมเรือนจำจะต้องรายงานให้พนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ตำรวจศาลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ (จิณณ์พัทธมน ไชยมะโน, 2563)

4) พระราชบัญญัติผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม หรือ Medical Practitioners' Act เป็นกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขและข้อบังคับสำหรับการประกอบวิชาชีพแพทย์ในประเทศญี่ปุ่น กฎหมายนี้มีบทบาทสำคัญในการควบคุมมาตรฐานของการแพทย์ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการวิชาชีพแพทย์มีความสามารถและปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ โดยในกฎหมายนี้มีเนื้อหาสำคัญ

หลัก ๆ ในภาพรวมคือ 1.การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแพทย์ กฎหมายกำหนดว่าผู้ที่จะเป็นแพทย์ต้องได้รับการรับรองผ่านการสอบและได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแพทย์จากรัฐบาล การได้รับใบอนุญาตนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางการแพทย์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย 2.มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณแพทย์ กฎหมายนี้กำหนดมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานของแพทย์ ซึ่งรวมถึงการรักษามาตรฐานทางการแพทย์และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณแพทย์ที่เข้มงวด เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ป่วยและรักษาความน่าเชื่อถือของวิชาชีพ 3.การตรวจสอบและการลงโทษ กฎหมายนี้ได้รับถึงการตรวจสอบการทำงานของแพทย์ และกำหนดมาตรการลงโทษในกรณีที่แพทย์ละเมิดกฎหมายหรือมาตรฐานวิชาชีพ เช่น การเพิกถอนใบอนุญาต หรือการสั่งพักงาน 4.การปรับปรุงความรู้และทักษะ เพื่อให้แพทย์มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย กฎหมายยังส่งเสริมให้แพทย์เข้าร่วมการอบรมและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่ากฎหมายนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาคุณภาพและความปลอดภัยของการให้บริการทางการแพทย์ในประเทศญี่ปุ่น โดยเน้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสามารถสรุปเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพสำหรับงานวิจัยได้ดังนี้

มาตรา 2 ได้กล่าวถึงผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพเวชกรรม จะต้องผ่านการสอบวัดความรู้ความสามารถวิชาชีพเวชกรรมระดับชาติ และได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการ

มาตรา 20 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมไม่มีสิทธิให้การรักษาพยาบาล หรือออกใบรับรองแพทย์ หรือใบสั่งยา เว้นแต่จะทำการตรวจร่างกายด้วยตนเอง และไม่ออกใบสูติบัตรหรือใบรับรองการตายหรือการคลอด เว้นแต่จะได้ไปทำการตรวจร่างกายด้วยตนเอง และไม่ออกใบรับรองการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่จะได้สอบสวนข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงใบมรณบัตรที่ออกให้ในกรณีที่ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลเสียชีวิตภายใน 24 ชั่วโมงภายหลังการตรวจร่างกาย

มาตรา 21 ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมพบสิ่งผิดปกติใด ๆ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับศพหรือการตายจากการตั้งครรภ์ที่เข้าสู่ระยะ 4 เดือนขึ้นไป ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องแจ้งให้สถานีตำรวจที่เกี่ยวข้องทราบภายใน 24 ชั่วโมง

5) พระราชบัญญัติทะเบียนครอบครัว หรือ Family Register Act เป็นกฎหมายที่กำหนดระบบการจดทะเบียนครอบครัวในญี่ปุ่น ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการและบันทึกข้อมูลทางกฎหมายเกี่ยวกับการเกิด การแต่งงาน การหย่า และการเสียชีวิตของประชาชนในญี่ปุ่น โดยในกฎหมายนี้มีเนื้อหาสำคัญหลัก ๆ ในภาพรวมคือ 1.การจดทะเบียนครอบครัว ได้กำหนดวิธีการบันทึกข้อมูลครอบครัวในทะเบียนที่รู้จักกันว่า "Koseki" ซึ่งเป็นเอกสารที่แสดงสถานะและความสัมพันธ์ทางครอบครัว 2.การจัดการข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายควบคุมการจัดเก็บและเปิดเผย

ข้อมูลในทะเบียนครอบครัว เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวของประชาชน 3.ขั้นตอนการแก้ไขข้อมูล กำหนดกระบวนการสำหรับการแก้ไขข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานะครอบครัว เช่น การเปลี่ยนชื่อหรือที่อยู่ จะเห็นได้ว่ากฎหมายนี้เป็นพื้นฐานในการระบุสถานะทางกฎหมายของประชาชนผู้นั้นในแง่ของความสัมพันธ์ทางครอบครัวและสิทธิหน้าที่ต่างๆ วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสามารถสรุปเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพสำหรับงานวิจัยได้ดังนี้

มาตรา 86 การแจ้งการเสียชีวิตต้องดำเนินการโดยบุคคลที่มีหน้าที่ ให้แจ้งการเสียชีวิตภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ทราบการเสียชีวิต (หรือหากการเสียชีวิตเกิดขึ้นในต่างประเทศ ให้แจ้งภายในสามเดือนนับแต่วันที่บุคคลนั้นทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว) และในการแจ้งให้ทำเป็นหนังสือระบุถึง วัน เวลา และสถานที่เสียชีวิต รวมถึงรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด พร้อมทั้งให้แนบใบรับรองแพทย์หรือรายงานการชันสูตรพลิกศพมาด้วย ถ้าหากใบรับรองแพทย์หรือรายงานการชันสูตรพลิกศพไม่สามารถใช้ได้เนื่องจากเหตุสุดวิสัย อาจใช้เอกสารที่สามารถพิสูจน์การเสียชีวิตแทนได้ ในกรณีนี้จะต้องระบุเหตุผลในการที่ไม่มีใบรับรองแพทย์หรือรายงานการชันสูตรพลิกศพไว้ในหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย

มาตรา 88 การแจ้งการตายอาจแจ้ง ณ สถานที่ที่ตายก็ได้ ถ้าสถานที่ตายไม่แน่ชัด ให้แจ้งการเสียชีวิตได้ในท้องที่ที่พบศพเป็นครั้งแรก ถ้าการเสียชีวิตเกิดขึ้นในขบวนรถไฟหรือบนยานพาหนะอื่นใด ให้แจ้งการเสียชีวิตได้ในท้องที่ที่มีการขนถ่ายศพออกจากยานพาหนะนั้น และถ้าการเสียชีวิตเกิดขึ้นในเรือที่ไม่มีสมุดบันทึก ให้แจ้งการเสียชีวิตได้ในท้องที่ที่เรือเข้าทำเป็นแห่งแรก

มาตรา 89 ในกรณีที่บุคคลใดเสียชีวิตเนื่องจากอุทกภัย เพลิงไหม้ หรือเหตุการณ์ร้ายแรงอื่นใด หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานราชการที่ดำเนินการสอบสวนใด ๆ จะต้องรายงานการเสียชีวิตนั้นให้นายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลในท้องที่ที่ผู้เสียชีวิตทราบ ทั้งนี้ หากการเสียชีวิตเกิดขึ้นในต่างประเทศหรือในเขตพื้นที่อื่นใดตามที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด จะต้องรายงานการเสียชีวิตนั้นให้นายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลในท้องที่ที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านของผู้เสียชีวิตทราบ

มาตรา 90 ในกรณีที่มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิต หัวหน้าเรือนจำต้องรายงานการตายให้นายกเทศมนตรีเทศบาลในท้องที่ที่เรือนจำทราบโดยไม่ชักช้า และให้ใช้บังคับในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดอ้างว่าเป็นการตายในระหว่างการถูกคุมขังในเรือนจำ ซึ่งในกรณีนี้ต้องมีหนังสือแจ้งการเสียชีวิตแนบมาพร้อมกับใบรับรองแพทย์หรือรายงานการชันสูตรพลิกศพด้วย

มาตรา 92 ถ้าภูมิลำเนาที่จดทะเบียนไว้ของผู้ตายไม่ปรากฏ หรือไม่อาจพิสูจน์ตัวผู้ตายได้ เจ้าพนักงานตำรวจต้องจัดทำรายงานการชันสูตรพลิกศพและส่งรายงานการตายเป็นหนังสือ พร้อมทั้งส่งไปยังนายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลในท้องที่ที่ผู้ตายนั้นตายโดยไม่ชักช้า หากได้มีการชี้แจงภูมิลำเนาที่จดทะเบียนไว้ของผู้เสียชีวิตหรือได้ระบุตัวผู้เสียชีวิตแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรายงานถึงเรื่องนี้โดยไม่ชักช้า

5.2.1 ระบบการชันสูตรพลิกศพ

เมื่อปี ค.ศ.1959 ได้เกิดระบบแพทย์สอบสวน (Medical Examiner System) ขึ้นในประเทศญี่ปุ่น โดยเริ่มใช้ในเมืองใหญ่ ๆ เช่น โทเกียว โยโกฮามา โตเกียว โอซากา เป็นต้น และมีการจัดตั้งสำนักงานแพทย์สอบสวนขึ้นมาเช่นเดียวกันกับระบบในประเทศสหรัฐอเมริกา จนไปทั่วทั้งประเทศญี่ปุ่น (พงษ์เทพ จันทรเจริญ, 2556) โดยในปัจจุบันนี้ระบบการชันสูตรของประเทศญี่ปุ่นเป็นระบบผสม แบ่งเป็น ในเมืองอื่น ๆ โดยทั่วไปจะใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหลักร่วมกับเจ้าหน้าที่แพทย์และฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมในการชันสูตรพลิกศพ และในเมืองโทเกียว โยโกฮามา โตเกียว โอซากา นาโกยา ซึ่งเป็น 5 เมืองใหญ่ ๆ ของประเทศญี่ปุ่น ก็ยังคงใช้ระบบแพทย์สอบสวนอยู่ (จิณณ์พัทธมาณั์ ไชยมะโน, 2563) และมีสำนักงานแพทย์สอบสวนที่อยู่ในเมืองโตเกียวที่ได้ก่อตั้งขึ้นมาให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจชันสูตรพลิกศพ และพิจารณาถึงสาเหตุการตายที่ผิดธรรมชาติ เพื่อปกป้องสิทธิของผู้ตาย รวมไปถึงการเผยแพร่ความรู้ทางการแพทย์ด้วย

5.2.2 เหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ

สำหรับในประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดถึงกรณีที่จะต้องใช้แพทย์สอบสวนเข้ามาทำการชันสูตรพลิกศพเพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์การตาย รวมถึงรายละเอียดอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องเมื่อมีความตายเกิดขึ้น โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ (จิณณ์พัทธมาณั์ ไชยมะโน, 2563)

1) การตายโดยธรรมชาติที่อยู่ในเงื่อนไขที่กำหนดดังต่อไปนี้ จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ

- การตายโดยไม่ได้มีการพบหรือเข้ารับการรักษาทางการแพทย์
- การตายโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ ถึงแม้ว่าจะมีการเข้าพบแพทย์หรือเข้ารับการปรึกษาอาการกับทางแพทย์แล้ว
- การตายภายใต้เงื่อนไขในทางการแพทย์ที่มีความแตกต่างจากระหว่างการเข้ารับการรักษา

- การตายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ดูผิดปกติ เมื่อเริ่มมีอาการของโรค และมีการส่งสัญญาณแห่งการตายขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การตายอย่างกะทันหันของผู้ที่โดยปกติแล้วมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง การตายอย่างกะทันหันของคนทั่วไป การตายที่มีความน่าสงสัยว่าจะเกิดจากอุบัติเหตุ หรือเกิดจากการทำงานหนักเกินไป หรือการตายในสถานการณ์ที่ดูผิดปกติทั่วไป

2) การตายทุกกรณีที่เป็นลักษณะเกิดขึ้นกะทันหันและเกิดจากปัจจัยภายนอก ยกตัวอย่างเช่น เกิดจากการจราจร อุบัติเหตุ การตกจากที่สูง จมน้ำ การเผาไหม้ การสำลัก เกิดจากสารพิษ การระเบิด อุณหภูมิ เกิดจากไฟฟ้า การตายจากการบาดเจ็บต่าง ๆ หรือเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก

3) การตายที่คลุมเครือไม่ว่าจะเป็นการตายตามธรรมชาติหรือตายผิดธรรมชาติก็ตาม

4) การตายในกรณีอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นที่จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพ เพื่อให้ทราบสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตายนั้น

5.2.3 ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ

1) แพทย์นิติเวช หรือนิติพยาธิแพทย์ เป็นบุคลากรที่มีหน้าที่หลักในการชันสูตรพลิกศพที่เป็นระบบแพทย์สอบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองโกเบ โยโกฮามา โตเกียว โอซากา นาโกยา ซึ่งเป็น 5 เมืองใหญ่ ๆ ของประเทศญี่ปุ่นที่มีระบบแพทย์สอบสวน ในส่วนของเมืองอื่นที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาทำหน้าที่เป็นระบบผสมนั้นก็ยังคงต้องให้แพทย์มาร่วมทำการชันสูตรพลิกศพเนื่องจากแพทย์จะมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการตรวจสภาพศพเพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย และการที่แพทย์จะปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพได้นั้น จะต้องเป็นแพทย์ที่ผ่านการสอบและได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการ ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือ Medical Practitioners' Act ที่เป็นกฎหมายกำหนดเงื่อนไข และข้อบังคับสำหรับการประกอบวิชาชีพแพทย์ในประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งในกรณีที่จะต้องทำการผ่าศพจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพในเขตพื้นที่ที่ต้องการผ่าด้วย และในระบบแพทย์สอบสวนนี้เอง แพทย์ก็ยังสามารถที่จะสอบสวนพยานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ จะเห็นได้ว่านอกจากแพทย์จะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในวิชาชีพเรื่องการชันสูตรพลิกศพแล้ว แพทย์ก็จะต้องมีความรู้ทางด้านกฎหมายเป็นอย่างดี เพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนประกอบกับการตรวจชันสูตรทางการแพทย์เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ส่งผลให้เกิดความถูกต้องในทางคดีและมีความสมบูรณ์ ในอีกส่วนหนึ่ง การหาสาเหตุการตายของแพทย์ผู้ปฏิบัติงานนั้น มิได้ดำเนินการไปเพียงเพราะประสงค์ในทางคดีเท่านั้น แต่ผลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ในส่วนอื่น ๆ ด้วย เช่น ในทางการศึกษา ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทางการแพทย์ต่อไปในอนาคตด้วย

2) เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่ง เมื่อมีเหตุการณ์ตายเกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น โดยบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกจากจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Code of Criminal Procedure) แล้วยังมีพระราชบัญญัติการสอบสวนสาเหตุการเสียชีวิตหรือการระบุตัวตนของศพที่ตำรวจดำเนินการ (Act on investigation of cause of death or identity of corpses handled by police) ที่กำหนดแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการสืบสวนหาสาเหตุการตายหรือการยืนยันตัวตนของศพของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองอื่น ๆ ของประเทศญี่ปุ่น นอกจาก 5 เมืองใหญ่ที่ใช้ระบบแพทย์สอบสวนเป็นหลักที่ได้กล่าวเอาไว้แล้วนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจยังคงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการชันสูตรพลิกศพผู้เสียชีวิต ที่จะมียาพิษตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการรับแจ้งการตาย การออกไปตรวจสอบสภาพศพในเบื้องต้นที่จำเป็นต้องใช้ทักษะความรู้เฉพาะด้าน แต่หากมีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพก็ยังคงใช้แพทย์อยู่ และรับฟังความคิดเห็นของแพทย์หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทางนิติเวช (จิณณ์พัชฌาณ ไชยมะโน, 2563)

3) พนักงานอัยการ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Code of Criminal Procedure) ของประเทศญี่ปุ่น โดยในมาตรา 229 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้พนักงานอัยการประจำสำนักงานอัยการเขตหรือสำนักงานอัยการท้องถิ่นที่มีเขตอำนาจศาลเหนือสถานที่พบศพ ดำเนินการชันสูตรพลิกศพเพื่อตรวจสอบการตาย หากพบว่ามีบุคคลใดตายผิดธรรมชาติ หรือมีการพบศพบุคคลซึ่งต้องสงสัยว่าตายผิดธรรมชาติ โดยที่พนักงานอัยการอาจให้ผู้ช่วยพนักงานอัยการหรือตำรวจฝ่ายตุลาการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งได้ด้วย

5.2.4 วิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

เมื่อมีความตายของบุคคลเกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นระบบการสอบสวนเพื่อหาสาเหตุการตายโดยทั่ว ๆ ไปรวมถึงเมืองอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากเมืองโกเบ โยโกฮามา โตเกียว โอซากา นาโกยา จะเริ่มจากการที่ประชาชนทั่วไปหรือแพทย์พบเห็นการตายเกิดขึ้นก็จะแจ้งการตายที่ผิดธรรมชาติเหล่านั้นไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบศพหรือได้รับแจ้งว่าพบศพในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน ก็จะต้องรายงานให้หัวหน้าสถานีตำรวจทราบ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินการสอบสวนว่าการตายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการตายที่ผิดธรรมชาติหรือไม่ (จิณณ์พัชฌาณ ไชยมะโน, 2563) และจะต้องทำการสอบสวนเพื่อให้ทราบรายละเอียดข้อมูลในการชี้แจงถึงสาเหตุการตายและการระบุตัวตนของผู้ตาย เช่น การตรวจสอบ ภายนอก การตรวจสอบสถานที่พบศพ และการซักถามผู้เกี่ยวข้อง หากเห็นว่ามีความจำเป็นก็ต้องตรวจสอบสภาพภายในร่างกายเพื่อชี้แจงถึงสาเหตุการตาย และอาจเก็บตัวอย่างเลือดจากร่างกาย ของเหลวในร่างกายหรือปัสสาวะ เพื่อนำไปตรวจหรือการทดสอบสารพิษ การวินิจฉัยสาเหตุการเสียชีวิตด้วยการถ่ายภาพภายในศพโดยใช้เครื่องสร้างภาพด้วยคลื่นสนามแม่เหล็กหรืออุปกรณ์วินิจฉัยด้วยภาพอื่นๆ โดยหากเป็นการตรวจในทางการแพทย์ที่จะต้องใช้เวลาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทางนิติเวช ก็จะต้องกระทำโดยแพทย์ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หากเป็นการตรวจสอบที่ไม่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะเฉพาะทางและเป็นไปตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรีจะกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ ในส่วนของแพทย์เมื่อได้รับแจ้งการเสียชีวิตก็จะมาดำเนินการชันสูตรพลิกศพยังสถานที่เกิดเหตุด้วยเช่นกัน หากเป็นกรณีที่จะต้องทำการผ่าศพเพื่อตรวจชันสูตรก็เป็นหน้าที่ของแพทย์ที่จะต้องดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอน เพื่อให้ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องที่สามารถแสดงถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย เพื่อที่จะตอบคำถามให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ หรือหากเป็นกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับ

ทางคดีอาญาก็สามารถนำรายละเอียดต่าง ๆ ไปใช้ในทางคดีได้ โดยในกระบวนการชันสูตรพลิกศพของประเทศญี่ปุ่นนั้น มิได้มีความมุ่งหวังแค่จะคลี่คลายปัญหาข้อเท็จจริงในทางคดีอาญาเพียงเท่านั้น แต่ข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ในทางการศึกษาการพัฒนาทางการแพทย์ ฯลฯ

5.3 การชันสูตรพลิกศพในประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนี มีชื่ออย่างเป็นทางการคือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นสหพันธ์รัฐในรูปแบบของสาธารณรัฐแบบรัฐสภา ตั้งอยู่ในภูมิภาคยุโรปกลางมีทั้งหมด 16 รัฐ ทุกรัฐมีรัฐบาลท้องถิ่นเป็นของตนเองสามารถตรากฎหมายและจัดเก็บภาษีได้เองตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ฯ เป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในสหภาพยุโรป และมากที่สุดเป็นอันดับสองในทวีปยุโรปรองมาจากประเทศรัสเซีย มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเชิงเสรีภาพและรัฐสวัสดิการ มีกฎหมายสูงสุดหรือรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมนีเรียกว่า กรุนด์เกเซทซ์ (Grundgesetz) มีประธานาธิบดีสหพันธ์ดำรงตำแหน่งเป็นประมุขแห่งรัฐที่ได้รับการเลือกมาจากที่ประชุมใหญ่สหพันธ์ ประธานาธิบดีจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสหพันธ์ และยังมีนายกรัฐมนตรีสหพันธ์ที่เป็นตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหาร ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัตินั้น อำนาจนิติบัญญัติเป็นของรัฐสภา ที่ประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นสภาล่าง และคณะมนตรีสหพันธ์ที่เป็นสภาผู้แทนรัฐทั้ง 16 รัฐของสหพันธ์ทำหน้าที่เป็นสภาสูง ในฝ่ายตุลาการประเทศเยอรมนีมีระบบกฎหมายแพ่งที่อิงมาจากกฎหมายโรมันและกฎหมายเจอร์แมนิกบางส่วนภายใต้ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์ ระบบศาลสูงสุดได้แบ่งออกเป็น 5 ศาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้งในส่วนของคดีแพ่งและคดีอาญา ได้แก่ ศาลยุติธรรมสหพันธ์, ศาลแรงงานสหพันธ์, ศาลสังคมสหพันธ์, ศาลการคลังสหพันธ์ และศาลปกครองสหพันธ์ (Wikipedia, 2024b) ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพนั้น ในช่วงที่หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สิ้นสุดลงประเทศเยอรมนีได้มีการพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ โดยในปี ค.ศ.1945 ที่มหาวิทยาลัย Jena, Greifswald, Berlin, Leipzig และ Halle-Wittenberg ซึ่งได้มีสถาบันนิติเวชศาสตร์เป็นของตนเอง ในแต่ละมหาวิทยาลัย ได้มีการเริ่มต้นในเรื่องของการทำวิจัยและการให้บริการทางด้านนิติเวชศาสตร์อีกครั้ง จนทำให้มีการนำไปสู่การบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจศพ หรือที่เรียกว่า “Regulation on Medical Post-Mortem Examination” จากนั้นก็ได้มีการพัฒนากฎหมายต่าง ๆ เรื่อยมา (สุริพร เบ็ญจวรรณ, 2556) ซึ่งจากการค้นคว้าข้อมูลของกฎหมายที่ประเทศเยอรมนีใช้เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยกัน คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมนี หรือ Strafprozessordnung (StPO) และข้อบังคับเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพทางการแพทย์ หรือ Regulation on Medical Post-Mortem Examination

1) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมนี หรือ Strafprozessordnung (StPO) เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในประเทศเยอรมนี เพื่อกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินคดีอาญา กฎหมายนี้ครอบคลุมในหลายด้านที่สำคัญ เช่น ด้านการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา ได้กำหนดวิธีการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการต้องปฏิบัติในการรวบรวมพยานหลักฐาน ตรวจสอบข้อเท็จจริง และดำเนินการสอบสวนเพื่อหาหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด, ด้านสิทธิของผู้ต้องหา ได้กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาตั้งแต่การถูกจับกุม การได้รับการแจ้งข้อหา การมีสิทธิในเรื่องของการทนายความ และสิทธิในการไม่ต้องพูดเกินความจริงเพื่อป้องกันตนเอง, ด้านกระบวนการพิจารณาคดีในศาลอาญา ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินคดีในศาลอาญา รวมถึงการฟ้องร้อง การนำเสนอหลักฐาน การพิจารณาคดี การสอบสวนพยาน และการให้โอกาสทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยในการนำเสนอข้อโต้แย้ง, ด้านการตัดสินและการลงโทษ ได้กำหนดวิธีการที่ศาลต้องปฏิบัติในการตัดสินความผิด และกำหนดโทษที่เหมาะสมตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด และด้านการอุทธรณ์และการทบทวนคดี ได้กำหนดขั้นตอนในการยื่นอุทธรณ์และการทบทวนคดีเพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินคดีเป็นไปอย่างยุติธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย โดยกฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีอาญาเป็นไปอย่างเป็นธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย และเคารพสิทธิมนุษยชนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มุ่งหวังให้การดำเนินคดีมีความโปร่งใส มีความยุติธรรม และสามารถป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาและผู้เสียหายได้ จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า Strafprozessordnung (StPO) เป็นกฎหมายที่กำหนดกรอบการดำเนินคดีอาญาในเยอรมนี เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมดำเนินไปอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และเคารพสิทธิของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพ Strafprozessordnung (StPO) มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพหรือการตรวจสอบศพในกรณีที่มีความสงสัยเกี่ยวกับสาเหตุการเสียชีวิต บทบัญญัติในส่วนนี้นักกฎหมายนำมาใช้เมื่อมีการเสียชีวิตที่ไม่ชัดเจนหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญา ได้กล่าวถึงอยู่ในมาตราที่ 87 – 91 อาจกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

มาตรา 87 กล่าวเอาไว้ว่า ในการตรวจชันสูตรศพจะดำเนินการโดยพนักงานอัยการ และตามคำร้องขอของพนักงานอัยการและผู้พิพากษาด้วย โดยแพทย์อาจมีส่วนร่วมด้วย หากไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการชี้แจงอย่างชัดเจนก็ไม่ต้องเรียกแพทย์ หากจำเป็นจะต้องผ่าศพ ก็จะต้องให้แพทย์ 2 คน เป็นผู้ทำการผ่าศพ โดยที่แพทย์คนหนึ่งจะต้องเป็นแพทย์นิติเวชหรือหัวหน้าสถาบันนิติเวชศาสตร์ หรือสถาบันพยาธิวิทยาสาธารณะ หรือแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์ ซึ่งแพทย์ที่ทำการรักษาผู้ป่วยด้วยอาการเจ็บป่วยก่อนตายนั้น จะไม่ได้รับความไว้วางใจให้เข้าร่วมในการผ่าศพด้วย แต่อาจจะถูกขอให้มาเข้าร่วมการชันสูตรพลิกศพ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติทางการแพทย์ ทั้งนี้พนักงานอัยการอาจมาร่วมชันสูตรพลิกศพ ได้หากมีการร้องขอ และการชันสูตรพลิกศพจะเกิดขึ้นต่อหน้าผู้พิพากษา ในกรณีที่ต้องการดูหรือ

ชุดศพที่ฝังเอาไว้แล้วนั้น หากได้รับอนุญาตก็สามารถทำได้ โดยที่การเปิดหรือชุดศพที่ฝังเอาไว้แล้วนั้น จะต้องเป็นไปตามคำสั่งของผู้พิพากษา และทางสำนักงานอัยการมีอำนาจที่จะออกคำสั่งได้หากการสอบสวนจะไม่ประสบความสำเร็จถ้าเกิดความล่าช้า ถ้ามีคำสั่งให้ชุดจะต้องแจ้งให้ญาติของผู้ตายทราบด้วย

มาตรา 88 ได้กล่าวเอาไว้ว่า ก่อนที่จะทำการผ่าศพนั้น ควรจะระบุตัวตนของผู้ตายให้ได้ โดยสามารถที่จะซักถามจากญาติหรือบุคคลที่รู้จักผู้เสียชีวิตได้ เพื่อที่จะระบุตัวตนและเพศ และอนุญาตให้นำอวัยวะภายในร่างกายออกมาเพื่อตรวจสอบได้

มาตรา 89 ได้กล่าวเอาไว้ว่า ในการผ่าศพเพื่อตรวจชันสูตรนั้น จะต้องมีการผ่าไปจนถึงการเปิดกะโหลกศีรษะ หน้าอก และช่องท้องเสมอ เท่าที่สภาพของศพจะเอื้ออำนวย

มาตรา 90 ได้กล่าวเอาไว้ว่า ในการผ่าศพเพื่อตรวจชันสูตรของเด็กแรกเกิด การตรวจจะต้องเน้นเป็นพิเศษให้ได้รายละเอียดว่าศพนั้นมีชีวิตอยู่หลังหรือระหว่างคลอด และโตเต็มที่แล้ว หรืออย่างน้อยก็สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้นอกมดลูกหรือไม่

มาตรา 91 ได้กล่าวเอาไว้ว่า ในการชันสูตรพลิกศพหากมีข้อสงสัยว่าการเสียชีวิตนั้นเกิดจากยาพิษ สารต้องสงสัยที่พบในศพหรือที่อื่น ๆ จะต้องได้รับการตรวจสอบโดยนักเคมีหรือผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบในการตรวจสอบ และสามารถสั่งให้การตรวจสอบนี้จะต้องกระทำโดยการเข้ามามีส่วนร่วมกันหรือรับคำสั่งจากแพทย์

มาตรา 159 ได้กล่าวเอาไว้ว่า หากพบว่ามียุคคลตายที่มีเหตุสงสัยว่าการตายเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ หรือมีการพบศพของบุคคลที่ไม่ทราบชื่อ ไม่สามารถระบุตัวตนได้ ผู้พบเห็นหรือเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ตำรวจทราบทันที เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานฝ่ายปกครองมีหน้าที่รายงานเรื่องดังกล่าวต่อสำนักงานอัยการหรือศาลแขวงทันที การสืบสวนสอบสวนในกรณีดังกล่าวจะต้องดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการเสียชีวิต

จากกฎหมายดังกล่าวอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า Strafprozessordnung (StPO) ได้กำหนดกรอบและขั้นตอนที่ชัดเจนในการดำเนินการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่มีความจำเป็นทางกฎหมาย เพื่อให้มั่นใจว่าสาเหตุการเสียชีวิตถูกต้องตามความเป็นจริงและเพื่อป้องกันการเกิดความผิดพลาดในการดำเนินคดีอาญา

2) ข้อบังคับเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพทางการแพทย์ หรือ Regulation on Medical Post-Mortem Examination เป็นกฎระเบียบที่กำหนดขั้นตอนและข้อกำหนดในการดำเนินการชันสูตรพลิกศพทางการแพทย์ในประเทศเยอรมนี กฎระเบียบนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้แน่ใจว่าการชันสูตรพลิกศพ (post-mortem examination) ดำเนินไปอย่างถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานทางการแพทย์ รวมถึงให้การตรวจสอบสาเหตุการเสียชีวิตเป็นไปอย่างโปร่งใสและแม่นยำ กฎระเบียบดังกล่าวจะครอบคลุมหลายประเด็นที่สำคัญ เช่น ขั้นตอนในการตรวจสอบศพ ได้กำหนด

วิธีการที่แพทย์จะต้องปฏิบัติในการตรวจสอบศพ ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบภายนอกของร่างกาย การบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพของศพ และการระบุสาเหตุการเสียชีวิตในเบื้องต้น, เงื่อนไขในการชันสูตรพลิกศพ ได้กำหนดกรณีที่ต้องทำการชันสูตรพลิกศพ เช่น เมื่อพบว่าสาเหตุการเสียชีวิตไม่ชัดเจน การเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางอาญา หรือเมื่อมีความสงสัยว่าเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ, รายงานการชันสูตรพลิกศพ ได้กำหนดรายละเอียดที่ต้องบันทึกในรายงานการชันสูตรพลิกศพ รวมถึงการสรุปผลการตรวจสอบและข้อสังเกตของแพทย์ผู้ทำการชันสูตร และการเก็บรักษาและส่งต่อข้อมูล ได้กำหนดวิธีการเก็บรักษารายงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจหรือหน่วยงานทางการแพทย์อื่น ๆ จึงอาจกล่าวโดยรวมได้ว่า กฎระเบียบนี้เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายในเยอรมนี ที่มีความสำคัญในการควบคุมและกำกับดูแลการชันสูตรพลิกศพทางการแพทย์ เพื่อให้การตรวจสอบสาเหตุการเสียชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานและสามารถใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

5.3.1 ระบบการชันสูตรพลิกศพ

จากกฎหมายที่ได้กล่าวเอาไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในประเทศเยอรมนีเมื่อพบว่ามีบุคคลใดตายในลักษณะที่มีเหตุสงสัยว่าการตายนั้นเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ หรือมีการพบศพของบุคคลที่ไม่ทราบชื่อ ไม่สามารถระบุตัวตนได้ ผู้พบเห็นหรือเจ้าหน้าที่จะต้องรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบทันที เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานฝ่ายปกครองมีหน้าที่รายงานเรื่องดังกล่าวต่อสำนักงานอัยการหรือศาลแขวงทันที เพื่อให้ศาลเป็นผู้พิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนการตาย หรือการชันสูตรพลิกศพ ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้รับแจ้งเหตุการณ์ตายจากผู้พบเห็นหรือรับทราบถึงการตายแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่ได้มีอำนาจหรือหน้าที่ในการเข้าดำเนินการชันสูตรพลิกศพด้วยตนเอง จะต้องรายงานให้กับศาลทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ในส่วนของแพทย์เองถึงแม้ว่าจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนิติเวชโดยตรงก็มีอาจเข้าดำเนินการชันสูตรพลิกศพหรือสอบสวนการตายได้เอง ยังคงต้องอยู่ภายใต้อำนาจของศาลที่จะเป็นผู้พิจารณาสั่งการ และในการดำเนินการของแพทย์ก็ต้องทำต่อหน้าศาลด้วย ดังนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปในเรื่องของระบบการชันสูตรพลิกศพได้ว่า ในประเทศเยอรมนีสามารถจัดเข้าได้กับ “ระบบศาล” หรือที่เรียกว่า “ระบบผู้พิพากษา” (Judge SyStem) คือ การชันสูตรพลิกศพจะให้อำนาจกับผู้พิพากษาในการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้น (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2543)

5.3.2 เหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ

ในกรณีของเหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศเยอรมนี หรือ Strafprozessordnung (StPO) ในมาตรา 159 ได้กล่าวถึงเหตุที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพเอาไว้โดยสรุป 2 กรณีด้วยกัน คือ

1) การตายโดยผิดธรรมชาติ (Unnatural death) หมายถึง การเสียชีวิตที่เกิดจากสาเหตุภายนอกที่ไม่ใช่การเจ็บป่วยตามธรรมชาติ เช่น การฆาตกรรม อุบัติเหตุ การฆ่าตัวตาย หรือการได้รับสารพิษ เป็นต้น

2) การตายของบุคคลที่ไม่ทราบชื่อ หรือไม่สามาถระบุตัวตนได้

โดย ธีรวัฒน์ เอื้อพอพพล ได้กล่าวถึงกรณีที่จะต้องมีการผ่าศพเอาไว้ ซึ่งอ้างมาจากใน มาตรา 8 ของ Regulation on Medical Post-Mortem Examination ประเทศเยอรมนี ที่ได้กำหนดถึงกรณีที่จะต้องมีการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ ดังนี้ (ธีรวัฒน์ เอื้อพอพพล, 2551)

- กรณีที่การตรวจศพจากภายนอกด้วยตาแล้ว ยังไม่อาจค้นพบสาเหตุของการตายได้

- กรณีของหญิงที่ตั้งครรภ์แล้วได้เสียชีวิตในระหว่างการทำงาน หรือภายใน 6 เดือน หลังจากการคลอดบุตรแล้ว

- กรณีการตายของทารกเมื่อแรกเกิด

- กรณีบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี ถึงแก่ความตาย

- กรณีพบศพที่ไม่สามารถระบุเอกลักษณ์ของบุคคลได้

- กรณีที่ญาติของผู้ตายได้มีการร้องขอให้ผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ถึง

สาเหตุการตาย

จากกรณีที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น เป็นกรณีที่กฎหมายได้กำหนดให้ทำการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ให้ทราบรายละเอียดถึงสาเหตุของการตาย อย่างไรก็ตามหากเป็นกรณีอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในกรณีที่กำหนดเอาไว้ดังกล่าวแล้ว เมื่อศาลได้พิจารณาแล้วก็อาจมีคำสั่งให้ผ่าศพได้หากเป็นกรณีดังนี้

- กรณีที่บุคคลตายโดยผิดธรรมชาติ หรือมีพฤติการณ์การตายที่ยังไม่ชัดเจน

- กรณีที่บุคคลตายด้วยโรคติดต่อ โรคที่เกิดจากการทำงาน หรือโรคเนื้องอก

- กรณีที่บุคคลตายใน 4 สัปดาห์ หลังจากที่ได้รับบาดเจ็บหรือมีภาวะแทรกซ้อน

- กรณีที่บุคคลตาย โดยผ่านการปลูกถ่ายอวัยวะหรือโอนถ่ายอวัยวะ

ภายใน

- กรณีเพื่อประโยชน์ทางด้านของวิทยาศาสตร์

- กรณีที่บุคคลที่ตายนั้น ได้รับการฝังเครื่องช่วยกระตุ้นหัวใจ

และยังมีข้อยกเว้นบางประการที่แพทย์จะต้องรายงานการตายที่เป็นกรณีพิเศษไปยังผู้ที่มีอำนาจที่ไม่ใช่ศาลให้มีการสั่งให้ผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ด้วย คือ การตายเนื่องมาจาก

การทำงาน หรือโรคที่เกิดมาจากการทำงาน แพทย์จะต้องส่งรายงานให้สำนักงานประกันอุบัติเหตุ ทราบเพื่อสั่งการ, การตายที่เกิดจากโรคติดต่อร้ายแรง แพทย์จะต้องส่งรายงานไปยังสำนักงาน สาธารณสุขเพื่อสั่งการ และก่อนจะมีการเผาศพที่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่อนามัยประจำเขต ซึ่งเจ้าหน้าที่นั้นได้สงสัยว่าจะเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ ก็สามารถสั่งให้ทำการผ่าศพเพื่อตรวจ พิสูจน์ได้เช่นกัน (ธีรวัฒน์ เอื้อพอฟล, 2551)

5.3.3 ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ

1) ศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมนี หรือ Strafprozessordnung (StPO) ในมาตรา 87 ได้กำหนดไว้ให้ศาลเป็นผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ โดยอาจจะมีแพทย์เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้ช่วยเหลือ หรือให้ความเห็นในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการตายได้ แต่ถ้าหากไม่มีความจำเป็นก็ไม่จำเป็นต้องให้แพทย์เข้ามาร่วมด้วย ซึ่งศาลเองสามารถที่จะ พิจารณาได้สวนไปได้โดยลำพังไม่ต้องมีแพทย์ก็ได้ ผู้พิพากษาสามารถที่จะตรวจดูศพได้เองและ สามารถลงความเห็นได้เลย แต่หากว่าในกรณีที่มีการตรวจศพจากภายนอกแล้วยังไม่อาจทำให้ทราบถึง สาเหตุการตายได้ และมีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ภายใน ศาลก็จะต้องมีคำสั่งให้ แพทย์มาทำการผ่าศพ โดยจะต้องใช้แพทย์จำนวน 2 คน อีกทั้งในการผ่าศพเพื่อตรวจดูภายในก็ต้อง กระทำต่อหน้าผู้พิพากษาด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ศาลถือว่าเป็นองค์กรผู้ทำหน้าที่หลักที่มีอำนาจในการ ชันสูตรพลิกศพนั่นเอง

2) พนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมนี หรือ Strafprozessordnung (StPO) ในมาตรา 87 ได้กำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้ทำการชันสูตร พลิกศพได้เช่นกัน แต่ก็มีเงื่อนไขของการปฏิบัติที่จะต้องทำคำร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่ง อนุญาตเสียก่อน โดยผู้พิพากษาก็จะมีการพิจารณาว่าสมควรจะต้องผ่าศพหรือไม่ หากผู้พิพากษา พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องผ่าศพ ก็จะมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานอัยการทำการ ชันสูตรศพต่อไปได้ (ธีรวัฒน์ เอื้อพอฟล, 2551)

3) แพทย์ ในการชันสูตรพลิกศพนั้น แพทย์ถือว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการใช้ ความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจศพ เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในสาเหตุการตายได้ แต่ในกฎหมาย ของประเทศเยอรมนี แพทย์ไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่หลักในการชันสูตรพลิกศพ ในการ เข้ามามีส่วนรวมของแพทย์ในการชันสูตรพลิกศพนั้น จะต้องได้รับคำสั่งจากศาล เมื่อผู้พิพากษา พิจารณาแล้วเห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องใช้แพทย์มาร่วมชันสูตรพลิกศพ หรือจำเป็นที่จะต้องผ่าศพ เพื่อตรวจพิสูจน์ภายในเพื่อให้ทราบสาเหตุการตายที่แท้จริง ซึ่งก็จะต้องใช้แพทย์ 2 คน เป็นผู้ทำการ ผ่าศพ โดยที่แพทย์คนหนึ่งจะต้องเป็นแพทย์นิติเวชหรือหัวหน้าสถาบันนิติเวชศาสตร์ หรือสถาบัน พยาธิวิทยาสาธารณะ หรือแพทย์ที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์ ซึ่งแพทย์ที่ทำการรักษาผู้ป่วยด้วยอาการเจ็บป่วยก่อนตายนั้น จะไม่ได้รับความไว้วางใจให้เข้าร่วม

ในการผ่าศพด้วย แต่อาจจะถูกขอให้มาเข้าร่วมการชันสูตรพลิกศพ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติทางการแพทย์ และการชันสูตรพลิกศพจะเกิดขึ้นต่อหน้าผู้พิพากษาด้วย

5.3.4 วิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

ในประเทศเยอรมนีเมื่อพบว่ามียุคคลใดที่ตายโดยผิดธรรมชาติ หรือมีผู้ตาย โดยที่ไม่ทราบชื่อ ผู้พบเห็นจะต้องรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบทันที เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานฝ่ายปกครองมีหน้าที่รายงานเรื่องดังกล่าวให้พนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษาศาลแขวงทราบข้อมูลทันที เมื่อได้รับทราบข้อมูลแล้ว กฎหมายได้กำหนดให้ผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจศพที่ตาย ซึ่งถ้าหากเป็นกรณีของพนักงานอัยการนั้น จะต้องมีการร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลอนุญาตเสียก่อน โดยในการตรวจศพนั้น ผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการผู้ที่ได้รับอนุญาตจากศาลแล้วสามารถที่จะเรียกแพทย์จำนวน 1 คน เข้ามาช่วยเหลือในการร่วมกันตรวจศพ เพื่อให้รายละเอียดหรือข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุเกี่ยวกับการตายนั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ถ้าเห็นว่ามันไม่จำเป็นก็ไม่ต้องเรียกแพทย์ให้เข้ามาร่วมก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีมีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพเพื่อพิสูจน์ กฎหมายได้กำหนดให้ต้องกระทำโดยใช้แพทย์ จำนวน 2 คน เป็นผู้ทำการผ่าศพต่อหน้าผู้พิพากษา โดยแพทย์ที่จะทำหน้าที่ในการผ่าศพ หนึ่งในนั้นจะต้องเป็นแพทย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากศาล หรือเป็นแพทย์ศาล หรือแพทย์ที่เป็นหัวหน้าของสถาบันนิติเวชหรือสถาบันพยาธิวิทยาของรัฐ หรือเป็นแพทย์ของสถาบัน ที่ได้รับความไว้วางใจ และมีความรู้ความสามารถในเรื่องเกี่ยวกับนิติเวชศาสตร์ ส่วนแพทย์ที่รักษาผู้ตายในระยะสุดท้ายจะเข้าร่วมในการผ่าศพไม่ได้ แต่อาจจะถูกเรียกเพื่อมาให้อธิบายเกี่ยวกับประวัติในการรักษาผู้ตายนก่อนตายได้ (สรีพร เบญจวรรณ, 2556) โดยในทางปฏิบัติศาลจะแต่งตั้งแพทย์ของสถาบันนิติเวชของมหาวิทยาลัยให้ทำหน้าที่แพทย์ศาล ในระหว่างที่ทำการผ่าศพนั้น แพทย์จะต้องรายงานตามแบบที่กำหนดไว้ว่าได้ตรวจส่วนใดบ้าง และพบอะไร โดยกฎหมายก็ได้กำหนดให้ต้องทำการผ่าเปิดกะโหลกศีรษะ ช่องอก และช่องท้องด้วย ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ของศาลมาพิมพ์รายงานตามคำบอกของแพทย์ในขณะที่มีการผ่าศพ และเมื่อผ่าศพเสร็จแล้วแพทย์จะให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการตายและความเห็นส่วนอื่นเท่าที่จะสามารถให้ข้อมูลได้ แล้วจะลงลายมือชื่อเอาไว้ในรายงาน มอบให้ผู้พิพากษาได้เลย (พงษ์เทพ จันทรเจริญ, 2556)

หากมีกรณีที่จะต้องทำการชันสูตรศพที่ฝังไว้แล้วขึ้นมาเพื่อชันสูตรพลิกศพ กฎหมายได้กำหนดให้สามารถชันสูตรศพที่ฝังขึ้นมาเพื่อตรวจสอบหรือผ่าชันสูตรได้ โดยที่ศาลจะเป็นผู้ออกคำสั่งให้ชันสูตรและผ่าศพนั้น แต่ถ้ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบต่อกระบวนการสืบสวนสอบสวน กฎหมายยังได้ให้อำนาจพนักงานอัยการในการออกคำสั่งให้ชันสูตรและผ่าศพได้ด้วย และพนักงานอัยการอาจจะเข้าร่วมการผ่าศพได้โดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอก่อน ซึ่งคำสั่งให้ชันสูตรและผ่าศพจะต้องแจ้งให้ญาติของผู้ตายทราบด้วย

5.4 การชันสูตรพลิกศพในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทั่วไปอาจเรียกว่า “สหรัฐ” หรือ “สหรัฐฯ” หรือ “อเมริกา” เป็นสหพันธ์สาธารณรัฐ ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ ประกอบด้วยรัฐจำนวน 50 รัฐ มีเขตปกครองกลาง 1 เขต มีดินแดนปกครองตนเองที่สำคัญด้วยกัน 5 ดินแดน รวมทั้งเขตสงวนอินเดียนจำนวน 326 เขต และเกาะเล็ก ๆ รอบนอกของประเทศอีกจำนวน 11 เกาะ ประเทศอเมริกามีพื้นที่ใหญ่มากถือเป็นอันดับ 3 ของโลก และมีประชากรที่มากเป็นอันดับ 3 ของโลกเช่นเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในทวีปอเมริกา ในเรื่องการปกครองส่วนกลางของประเทศอเมริกาจะเป็นแบบสาธารณรัฐอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ มีลักษณะเป็นแบบประชาธิปไตยเสรีนิยม โดยจะมีการแบ่งการปกครองออกเป็น 3 ฝ่ายที่แยกกัน คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ซึ่งจะให้อำนาจปกครองตนเองแก่รัฐต่าง ๆ ยกเว้นบางดินแดนและบางเขตปกครอง ในด้านการบังคับใช้กฎหมายนั้น ความรับผิดชอบหลักเป็นของตำรวจท้องที่ และหน่วยงานของนายอำเภอ จะมีตำรวจของรัฐให้บริการกว้างกว่า มีกรมตำรวจนครนิวยอร์กเป็นตำรวจท้องที่ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ และหน่วยงานของรัฐบาลกลาง เช่น สำนักงานสอบสวนกลางหรือที่เรียกว่า FBI อีกทั้งยังมีราชการพนักงานศาลแขวง (Marshals Service) ของประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่ชำนาญพิเศษ รวมการพิทักษ์สิทธิพลเมือง ความมั่นคงของชาติ และบังคับใช้คำวินิจฉัยของศาลกลางและกฎหมายกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา ระบบกฎหมายจะใช้แบบคอมมอนลอว์ในระดับรัฐบาลกลางและในเกือบทุกรัฐ ศาลของรัฐจะทำหน้าที่ตัดสินคดีอาญาส่วนใหญ่ ศาลกลางจะรับผิดชอบอาชญากรรมที่กำหนดไว้บางอย่าง ตลอดจนคดีอุทธรณ์ที่มาจากศาลอาญาของรัฐ (Wikipedia, 2024c) ซึ่งจากการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้น พบว่าแต่เดิมนั้นในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีลักษณะเป็นไปตามกฎหมายของแต่ละรัฐ โดยทั้งแพทย์สอบสวน (Medical examiner) และโคโรเนอร์ (Coroner) ต่างก็ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการสอบสวนการตายภายใต้ขอบเขตอำนาจที่ได้รับมาจากท้องถิ่น ฉะนั้นเองระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศสหรัฐอเมริกาก็จึงมีความแตกต่างกันในแต่ละรัฐขึ้นอยู่กับว่าในแต่ละท้องถิ่นนั้นใช้ระบบโคโรเนอร์หรือระบบแพทย์สอบสวน ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นไม่มีความเป็นเอกภาพ อันเนื่องมาจากว่าในบางรัฐจะใช้ระบบแพทย์สอบสวนหรือระบบโคโรเนอร์เพียงระบบเดียวกันทั้งรัฐ แต่ก็มีในบางรัฐที่จะใช้ทั้งสองระบบควบคู่กันไป ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความต้องการของท้องถิ่นนั้น จนกระทั่งเมื่อปี ค.ศ. 1877 ได้เริ่มมีแนวคิดและค่านิยมที่จะปรับเปลี่ยนระบบการชันสูตรพลิกศพจากระบบโคโรเนอร์มาเป็นระบบแพทย์สอบสวน (ธีรวัฒน์ เอื้อพอดล, 2551) โดยเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1918 ที่นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการสถาปนาระบบแพทย์สอบสวนขึ้นมา โดยให้แพทย์สอบสวนนั้นมียอำนาจในการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ หรือสั่งให้มีการผ่าศพได้ นับว่าเป็นระบบแพทย์สอบสวนที่มี

ความสมบูรณ์เป็นแห่งแรกของโลก (พงษ์เทพ จันท์เจริญ, 2556) ระบบแพทย์สอบสวนในอเมริกาได้พัฒนาไปมากในทศวรรษที่ 1980 เนื่องจากความก้าวหน้าทางนิติเวชศาสตร์ และนิติพยาธิวิทยาเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนอาชญากรรมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผลงานของ Dr.Russell S. Fisher ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้กำหนดกรอบงานนิติพยาธิวิทยาของอเมริกาในปัจจุบัน ทำให้มีการนำแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่มีในสาขาต่าง ๆ เข้ามาทำหน้าที่ในสำนักงานแพทย์สอบสวนมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้การดำเนินงานด้านการชันสูตรพลิกศพของอเมริกาเป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานที่สมควรแก่การศึกษา (วิรัตน์ พาณิษฐ์พงษ์ และคณะ, 2566) ซึ่งระบบแพทย์สอบสวนนี้ได้ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาถึง 40 รัฐ และในจำนวน 39 รัฐ กฎหมายได้กำหนดให้แพทย์สอบสวนจะต้องได้รับปริญญาแพทยศาสตร และทั้ง 40 รัฐ ใช้ระบบแต่งตั้งแพทย์สอบสวน ในจำนวน 12 รัฐ ได้มีการกำหนดวาระไว้อย่างแน่นอน คือ 1 – 10 ปี ส่วนอีก 28 รัฐ ไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งเอาไว้ ปัจจุบันประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวนกว่าร้อยละ 35 อยู่ภายใต้ระบบแพทย์สอบสวน ส่วนอีกกว่าร้อยละ 50 ยังอยู่ในระบบผสม (พงษ์เทพ จันท์เจริญ, 2556)

5.4.1 ระบบการชันสูตรพลิกศพ

ในประเทศอเมริกาจะใช้ระบบการชันสูตรพลิกศพเป็นระบบแพทย์สอบสวนที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายในหลาย ๆ รัฐ มากกว่าระบบโคโรเนอร์ ซึ่งบางรัฐจะใช้ระบบแพทย์สอบสวนเพียงระบบเดียวเท่านั้น และถึงแม้ว่าระบบแพทย์สอบสวนเพียงระบบเดียวยังคงมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของโครงสร้างไปจนถึงเขตอำนาจหน้าที่ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทด้วยกัน ดังนี้ (ธีรวัฒน์ เอื้อพอล, 2551)

5.4.1.1 แพทย์สอบสวนประจำรัฐ หรือที่เรียกว่า State Medical Examiner System ในการแต่งตั้งแพทย์สอบสวนประจำรัฐจะดำเนินการโดยสำนักงานใหญ่ที่อยู่ในส่วนกลาง แต่เพียงแห่งเดียว หรืออาจจะมีการตั้งสำนักงานสาขาเอาไว้ในเขตต่าง ๆ โดยแพทย์สอบสวนในที่นี้จะทำหน้าที่รับผิดชอบการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้นภายในรัฐนั้น ๆ

5.4.1.2 แพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี หรือที่เรียกว่า County Medical Examiner System เคาน์ตีในที่นี้หมายถึงเป็นเขตของการปกครองในระดับท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีขนาดเล็กกว่ารัฐ แต่อาจจะขนาดใหญ่กว่าเมือง ซึ่งการปกครองในแต่ละท้องถิ่นจะมีการแต่งตั้งแพทย์สอบสวนขึ้นมาทำหน้าที่ในการสอบสวนการตายในแต่ละเคาน์ตีของตนเอง จะไม่มีโคโรเนอร์เข้าร่วมหรือมาเกี่ยวข้องกับการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้น

5.4.1.3 แพทย์สอบสวนประจำเขต หรือที่เรียกว่า District Regional Medical Examiner System แพทย์สอบสวนประจำเขตนี้จะถูกแต่งตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบ

ในเรื่องการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้นภายในเขตรับผิดชอบนั้น ๆ โดยในเขตต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นมาจากการรวมกลุ่มกันของเมืองในหลาย ๆ เมือง

5.4.1.4 แพทย์สอบสวนระบบส่งต่อ หรือที่เรียกว่า Referral-Based Medical Examiner System ในระบบนี้จะมีโคโรเนอร์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการสอบสวนการตาย โดยจะมีการแต่งตั้งแพทย์สอบสวนขึ้นมาทำหน้าที่ในการสอบสวนการตายด้วย ซึ่งแพทย์สอบสวนจะคอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของโคโรเนอร์ด้วย

จากระบบแพทย์สอบสวนที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการแบ่งออกเป็นหลายประเภท ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับการปกครองในแต่ละรัฐ และจะเห็นได้ว่าในประเทศอเมริกา ได้แบ่งการปกครองออกเป็นหลาย ๆ รัฐด้วยกัน และการสอบสวนการตายจะใช้ระบบแพทย์สอบสวนในรูปแบบใดก็อยู่ที่รัฐนั้นจะพิจารณาถึงความเหมาะสมสำหรับรัฐของตน โดยในการศึกษานี้จะขอยกตัวอย่างระบบแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี หรือที่เรียกว่า County Medical Examiner System ที่รัฐมิชิแกนใช้ในการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้นภายในรัฐโดยมีกฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนการตาย คือ County Medical Examiner Act 1953 หรือพระราชบัญญัติแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี พ.ศ.2496 พระราชบัญญัตินี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายในประเทศอเมริกาที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีในบางรัฐ โดยเฉพาะในรัฐที่ได้มีการยกเลิกระบบเจ้าหน้าที่ชันสูตรศพหรือโคโรเนอร์ในแบบดั้งเดิม และมีการแทนที่ด้วยระบบผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะทาง ซึ่งเนื้อหาสาระสำคัญในกฎหมายนี้ได้มีการกล่าวถึงเนื้อหาสำคัญของแพทย์สอบสวนในหลาย ๆ ประการด้วยกัน เช่น การจัดตั้งตำแหน่งแพทย์สอบสวนที่กำหนดให้แพทย์สอบสวนในแต่ละเคาน์ตีจะต้องมีคุณสมบัติทางการแพทย์และความเชี่ยวชาญในสาขา Pathology (พยาธิวิทยา) และตำแหน่งนี้อาจแต่งตั้งโดยรัฐบาลท้องถิ่นหรือรัฐขึ้นอยู่กับเขตอำนาจหน้าที่หลักของแพทย์สอบสวนจะทำการสอบสวนการเสียชีวิตในกรณีที่มีการตายโดยผิดธรรมชาติ เช่น ตายโดยการถูกฆาตกรรม ตายโดยอุบัติเหตุ หรือการตายโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ หรือการตายในสถานที่ควบคุมของรัฐ เช่น คคุก แพทย์สอบสวนจะต้องทำการชันสูตรพลิกศพและจัดทำรายงานทางการแพทย์ โดยจะต้องร่วมมือกับทางตำรวจและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในการสืบสวนในระบบแพทย์สอบสวนนี้จะมีความแตกต่างจากระบบโคโรเนอร์ตรงที่ โคโรเนอร์ทักจะไม่มีการกำหนดด้านการแพทย์เพราะอาจจะเป็นตำแหน่งที่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่แพทย์สอบสวนจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการแพทย์เป็นการเฉพาะและได้รับการแต่งตั้งมาจากหน่วยงานที่เหมาะสม ทั้งนี้เองกฎหมายฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงความน่าเชื่อถือ รวมถึงความแม่นยำในการสอบสวนการตายที่เกิดขึ้น และลดความเสี่ยงของข้อผิดพลาดหรือความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการสอบสวนการตาย

5.4.2 เหตุที่จะต้องชันสูตรพลิกศพ

ตามพระราชบัญญัติแพทย์สอบสวนประจำแคว้นปี พ.ศ.2496 (County Medical Examiner Act 1953) ที่บังคับใช้อยู่ในรัฐมิชิแกน ได้กำหนดในเรื่องสาเหตุหรือกรณีที่จะต้องดำเนินการชันสูตรพลิกศพเมื่อมีการตายขึ้นภายในรัฐ มีสาระสำคัญ ดังนี้ (จิรวรรณ เอื้อพอฟล, 2551)

5.4.2.1 เหตุที่จะต้องชันสูตรพลิกศพ แพทย์สอบสวนจะต้องชันสูตรพลิกศพ และต้องทำการสืบสวนสอบสวน เพื่อหาสาเหตุการตายและพฤติการณ์ของการตาย ที่ได้รับแจ้งจากประชาชน จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีหน้าที่ในการรายงาน ในกรณีดังต่อไปนี้

- การตายที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ซึ่งเป็นการตายที่เกิดขึ้นมาอย่างทันทีทันใด ไม่ได้คาดคิดมาก่อนหน้า หรืออาจจะเป็นการตายที่เกิดขึ้นโดยอุบัติเหตุ
- การตายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรง ยกตัวอย่างเช่น การถูกฆาตกรรมด้วยการถูกอาวุธปืนยิง การถูกอาวุธมีดฟัน การฆ่าตัวตาย
- การตายที่ไม่อาจทราบสาเหตุได้หรือยังเป็นที่สงสัยอยู่ว่าผู้ตายตายด้วยสาเหตุใด
- การตายที่เกิดขึ้นจากการที่ก่อนเวลาตาย ผู้ตายไม่ได้รับการรักษาจากทางแพทย์ภายใน 48 ชั่วโมง ยกเว้นกรณีที่แพทย์ผู้ทำการตรวจศพสามารถที่จะวินิจฉัยถึงสาเหตุของการตายที่เกิดขึ้นได้
- การตายที่เกิดขึ้นจากการทำแท้ง หรือการคลอดบุตร
- การตายของผู้ต้องขังหรือนักโทษที่ถูกจำคุกอยู่หรืออยู่ภายในเรือนจำ
- การตายของเด็กทารกที่แพทย์ให้การดูแลอยู่ในระหว่างการคลอด หรือภายหลังจากการคลอดแล้วมีการตายเกิดขึ้น

- การตายที่เกิดจากสาเหตุอื่นใด ที่ได้รับคำสั่งจากพนักงานอัยการให้ดำเนินการชันสูตรพลิกศพ

5.4.2.2 เหตุที่จะต้องผ่าศพ แพทย์สอบสวนจะต้องผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์หาสาเหตุการตาย ซึ่งโดยปกติแล้วแพทย์สอบสวนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ในทุกกรณีที่ได้มีการแจ้งให้แพทย์สอบสวนทราบ ถ้าหากว่าแพทย์สอบสวนได้ชันสูตรพลิกศพแล้วสามารถที่จะระบุถึงสาเหตุของการตายและพฤติการณ์ของการตายได้แล้ว เนื่องจากหลักการที่สำคัญที่แพทย์จะใช้ในการผ่าศพก็คือ เมื่อต้องการค้นหาความจริงที่มีความเกี่ยวข้องกับสาเหตุและพฤติการณ์ของการตาย แต่ก็อาจจะมีในบางกรณีที่กฎหมายได้มีการกำหนดเอาไว้ว่าแพทย์สอบสวนจะต้องดำเนินการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ด้วยในทุกครั้ง โดยมีกรณีดังต่อไปนี้

- การตายที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ซึ่งเป็นการตายที่เกิดขึ้นมาอย่างทันทีทันใด ไม่ได้คาดคิดมาก่อนหน้า ซึ่งผู้ตายอาจจะมีข้อมูลหรือประวัติการรักษาทางการแพทย์ แต่ข้อมูลนั้นมีไม่เพียงพอที่แพทย์จะสามารถวินิจฉัยถึงสาเหตุและพฤติการณ์ของการตายได้

- การตายที่เกิดขึ้นโดยอุบัติเหตุ
- การตายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรง
- การตายที่ไม่อาจทราบสาเหตุได้หรือยังเป็นที่สงสัยอยู่ว่าผู้ตาย

ตายด้วยสาเหตุใด

- การตายที่ยังไม่อาจระบุถึงตัวตนของศพนั้นได้
- การตายที่เกิดขึ้นจากการทำแท้ง หรือการคลอดบุตร
- การตายของเด็กแรกเกิดที่ตายโดยกะทันหัน
- การตายของเด็กแรกเกิดที่แพทย์ไม่ได้ดูแลในระหว่างการคลอด หรือภายหลังจากการคลอดแล้วมีการตายเกิดขึ้น

- การตายของเด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่ไม่มีประวัติการรักษาทางการแพทย์

- การตายของผู้ต้องขังหรือนักโทษที่ถูกจำคุกอยู่หรืออยู่ภายในเรือนจำ

5.4.3 ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ

ในรัฐมิชิแกนใช้ระบบแพทย์สอบสวนก็จะมีผู้ทำหน้าที่หลักในการสอบสวนการตายก็คือแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี พ.ศ.2496 (County Medical Examiner Act 1953) ก็ยังได้กล่าวถึงเจ้าหน้าที่อื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับการสอบสวนการตายอีก เช่น ผู้แทนแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน นิติพยานแพทย์ ดังนี้ (ธีรวัฒน์ เอื้อพอพล, 2551) (Michigan Legislature, 2567)

5.4.3.1 แพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี หรือ County Medical Examiner ได้มีการกำหนดคุณสมบัติไว้ในพระราชบัญญัติแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี พ.ศ.2496 (County Medical Examiner Act 1953) ว่าผู้ที่จะเป็นแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีนั้น จะต้องได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพภายในรัฐ หรือหากในเคาน์ตีนั้นไม่มีโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองสามารถให้แพทย์ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพในรัฐอื่น ที่มีเขตติดต่อกับเคาน์ตีนั้นปฏิบัติหน้าที่ได้ สำหรับการปฏิบัติงานของแพทย์สอบสวนบางครั้งเคาน์ตีตั้งแต่ 2 เคาน์ตีขึ้นไป อาจจะมีการแต่งตั้งให้แพทย์สอบสวนคนเดียวกันทำหน้าที่เป็นแพทย์นิติเวชเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตทั้งหมดก็ได้ ซึ่งแพทย์สอบสวนจะมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดเอาไว้ให้เกิดความเรียบร้อย ออกกฎเกณฑ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน รวมไปถึงการมอบอำนาจหน้าที่

ให้กับผู้แทนตามที่กฎหมายอนุญาตเอาไว้ นอกจากนี้แพทย์สอบสวนยังสามารถเสนอชื่อบุคคลที่สมควรจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนของแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี หรือเสนอถอดถอนให้ออกจากตำแหน่งได้ รวมไปถึงจนถึงการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน และพิจารณาการกำหนดคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนอีกด้วย

5.4.3.2 ผู้แทนแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี หรือ Deputy County Medical Examiner ได้มีการกำหนดคุณสมบัติไว้ในพระราชบัญญัติแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี พ.ศ.2496 (County Medical Examiner Act 1953) ว่าผู้ที่จะเป็นผู้แทนแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีนั้น จะต้องเป็นแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพภายในรัฐนั้น อีกทั้งยังต้องได้รับการรับรองจากแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี โดยจะมีคณะกรรมการเคาน์ตีเป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้ง ซึ่งเมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้ว ผู้แทนแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีจะมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่แทนแพทย์สอบสวนในกรณีที่แพทย์สอบสวนไม่มีหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยถ้าได้รับแจ้งเหตุการเสียชีวิตตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติฯ ในข้อ 52.203 และเป็นกรณีที่อยู่ในเขตอำนาจจะต้องรับผิดชอบการสอบสวน นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการออกใบมรณบัตร ออกใบอนุญาตให้ฌาปนกิจศพ ออกคำสั่งในการคืนศพให้กับญาติของผู้ตาย ออกคำสั่งในการอนุญาตให้ผ่าศพเพื่อทำการตรวจพิสูจน์หาสาเหตุการตาย ไปจนถึงการออกตรวจสอบสถานที่ที่มีการพบศพ และสามารถทำการสืบสวนสอบสวนได้ หากเป็นกรณีที่มีการฆาตกรรมเกิดขึ้นหรืออาจจะมีการสงสัยว่าอาจจะเป็นการฆาตกรรม และยังสามารถออกคำสั่งและควบคุมเจ้าหน้าที่ในฝ่ายสืบสวนสอบสวนที่สถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้ทำการสืบสวนสอบสวนแล้วรายงานผลจากการสืบสวนสอบสวนให้ทราบได้ โดยอำนาจหน้าที่ที่กล่าวมานี้ โดยหลักแล้วจะเป็นอำนาจหน้าที่ที่แพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีได้มอบหมายมาให้ปฏิบัติ ซึ่งตัวของแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีเองนั้นก็สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

5.4.3.3 เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือ Medical Examiner Investigator ตามพระราชบัญญัติแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี พ.ศ.2496 (County Medical Examiner Act 1953) ได้มีการกำหนดให้แพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีมีอำนาจที่จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนไว้คอยให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย โดยแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีจะมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนที่สืบสวนสอบสวน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงวุฒิการศึกษา การฝึกอบรม ประสบการณ์ของบุคคลที่มีความเหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน โดยปกติทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะเป็นบุคคลที่มาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ประจำรัฐ หรือประจำเคาน์ตี เพราะจะทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดีและมีความเชี่ยวชาญมากกว่าบุคคลที่มาจากสายอาชีพอื่น ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนนี้จะมีอำนาจหน้าที่หลัก ๆ คือ เมื่อได้รับแจ้งเหตุการเสียชีวิตที่อยู่ในเขตอำนาจของตน จะต้องเดินทางไปยังสถานที่ที่พบศพ เพื่อดำเนินการระบุตัวบุคคล

ผู้ตายนั้น แล้วรีบแจ้งให้ญาติของผู้ตายได้ทราบถึงการตายและสถานที่ที่พบศพ จากนั้นก็จะต้องตรวจสอบศพผู้ตายและรีบดำเนินการสอบสวนหาสาเหตุของการตายและพฤติการณ์การตายที่เกิดขึ้น จากนั้นจะมีการส่งรายงานถึงผลการสืบสวนสอบสวนเข้าไปยังสำนักงานให้เสร็จสิ้นภายในวันทำการวันถัดไป หากผู้ตายมีทรัพย์สินติดอยู่ตัวจะต้องเก็บรักษาทรัพย์สินของผู้ตายเอาไว้จนกว่าจะมีการส่งมอบทรัพย์สินคืนให้แก่ผู้ที่มีสิทธิ ในการรายงานผลการสืบสวนสอบสวนนั้นจะต้องรายงานทางโทรศัพท์ไปยังแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี หรือผู้แทนแพทย์สอบสวนฯ ด้วย และถ้าหากเป็นกรณีของการฆาตกรรมหรือสงสัยว่าอาจจะเป็นการฆาตกรรมจะต้องแจ้งรายงานไปยังพนักงานอัยการให้ทราบด้วย ในส่วนของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเองจะไม่มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งให้ดำเนินการผ่าศพ หรือมีการเคลื่อนย้ายศพก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากแพทย์สอบสวนหรือผู้แทนแพทย์สอบสวน ยกเว้นเป็นกรณีที่สถานที่ที่พบศพนั้น ศพได้อยู่ในลักษณะกีดขวางการจราจร หรืออยู่ท่ามกลางสาธารณชนก็สามารถพิจารณาดำเนินการเคลื่อนย้ายศพได้ตามแต่สมควร

5.4.3.4 นิติพยาธิแพทย์ หรือ Forensic Pathologist จะต้องเป็นแพทย์ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพภายในรัฐ และจะต้องเป็นพยาธิแพทย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ต้องได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการเคาน์ตี โดยจะมีอำนาจหน้าที่ในการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ตามคำร้องขอของแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตีหรือผู้แทนแพทย์สอบสวน และรายงานผลจากการตรวจสอบในเบื้องต้นทางโทรศัพท์ให้ทราบ จากนั้นเมื่อการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ได้เสร็จสิ้นลง และสามารถระบุถึงสาเหตุการตาย และพฤติการณ์ที่ตายได้แล้ว จะส่งรายงานผลการตรวจสอบไปยังแพทย์สอบสวนให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

5.4.4 วิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

ตามพระราชบัญญัติแพทย์สอบสวนประจำเคาน์ตี พ.ศ.2496 (County Medical Examiner Act 1953) ที่บังคับใช้อยู่ในรัฐมิชิแกน ได้กำหนดในเรื่องเกี่ยวกับวิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ในการสืบสวนสอบสวนสาเหตุการตายของบุคคลที่เกิดขึ้นภายในรัฐ มีสาระสำคัญ ดังนี้ (ธีรวัฒน์ เอื้อพอฟล, 2551)

1. เมื่อมีการตายเกิดขึ้นบุคคลที่พบผู้ตายหรือทราบถึงการตายจะต้องแจ้งไปยังสำนักงานแพทย์สอบสวนที่อยู่ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยติดต่อไปที่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน เมื่อเจ้าหน้าที่ทราบแล้วจะเดินทางไปสถานที่พบศพเพื่อตรวจสอบการตายในเบื้องต้น

2. ถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นในขณะที่อยู่ระหว่างการรักษาของแพทย์ และแพทย์สามารถระบุถึงสาเหตุและพฤติการณ์ของการตายได้ การตายไม่เป็นที่น่าสงสัย แพทย์ผู้ทำการรักษาจะเป็นผู้ออกหนังสือรับรองการตายให้ และจะดำเนินการส่งคืนศพให้ญาติผู้ตายต่อไป แต่ถ้าหากว่าผู้ตายนั้นเป็นผู้เสียชีวิตในคดี แพทย์ผู้ทำการดูแลรักษาก่อนตายจะต้องส่งเรื่องไปยังแพทย์สอบสวนต่อไป

3. ถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรง หรือการตายที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน และผู้ตายนั้นไม่มีแพทย์ประจำที่ให้การดูแลรักษา หรือแพทย์ประจำได้ส่งเรื่องต่อไปยังแพทย์สอบสวนแล้ว เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนคือต้องระบุตัวตนของผู้ตายให้ได้ แล้วรีบแจ้งให้ญาติของผู้ตายได้ทราบถึงการตายรวมถึงสถานที่ที่พบศพ จากนั้นจะต้องรีบดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย หากผู้ตายมีทรัพย์สินมีค่าที่ติดตัวอยู่ จะต้องเก็บรักษาทรัพย์สินของผู้ตายเอาไว้จนกว่าจะมีการส่งมอบให้กับญาติหรือผู้มีสิทธิรับคืนไปเก็บรักษา เมื่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนได้ตรวจสอบแล้วจะต้องรายงานผลไปยังสำนักงานแพทย์สอบสวนภายในวันทำการของวันถัดไป ทั้งนี้จะต้องมีการรายงานผลทางโทรศัพท์ให้กับแพทย์สอบสวนทราบด้วย และถ้าเป็นกรณีที่มีการฆาตกรรมหรือสงสัยว่าจะเป็นการฆาตกรรมจะต้องรายงานไปยังพนักงานอัยการอีกด้วย

4. ในกรณีที่แพทย์สอบสวนหรือเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนมีความเห็นว่ามี ความจำเป็นที่จะต้องเดินทางไปยังสถานที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนการตาย แพทย์สอบสวนจะรีบเดินทางไปยังสถานที่ที่พบศพนั้นอยู่ ในส่วนกรณีที่มีการฆาตกรรม แพทย์สอบสวนจะต้องเดินทางไปทุกครั้ง

5. ถ้าแพทย์สอบสวนได้มีคำสั่งให้ผ่าศพ จะแจ้งให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ได้ทราบถึงคำสั่งดังกล่าวรวมถึงกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติต่อไป ซึ่งกระบวนการในการผ่าศพนั้นจะกระทำเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย โดยจะมีการตรวจสอบทั้งภายนอก และภายในร่างกายของผู้ตาย แพทย์สอบสวนจะผ่าศพทันทีในวันถัดจากวันที่ตายเพื่อวินิจฉัยและจะบันทึกข้อมูลรายละเอียดเอาไว้ในรายงานของแพทย์สอบสวน ที่จะระบุถึงข้อมูลที่ได้มาจากการสืบสวนสอบสวน ประวัติของผู้ตาย สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย รวมไปถึงปัญหาที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับการตายนั้น และจะมีรายงานการผ่าศพ ที่จะอธิบายรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับศพ เช่น อาการบาดเจ็บที่พบ ผลการตรวจสอบบาดแผล ผลการตรวจสอบทางด้านพิษวิทยาหรือทางด้านอื่น ๆ จากห้องปฏิบัติการ

6. เมื่อกระบวนการทุกอย่างเสร็จสิ้นลง แพทย์สอบสวนจะเป็นผู้สรุปสำนวน จากนั้นจะส่งมอบศพของผู้ตายกลับคืนให้แก่ญาติหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามประเพณีต่อไป

6. แนวคิดในการบริหารองค์การ

6.1 แนวคิดตามหลัก 7 S Model ของ McKinsey

ปัจจุบันโลกของเราได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ทุกองค์กรจึงต้องมีการปรับตัวให้ทันกับยุคสมัย ทั้งในบทบาทและกลยุทธ์ภายในองค์กร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพแวดล้อม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคม หากผู้บริหารขององค์กรทราบว่าควรจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด อย่างใด ก็จะทำให้องค์กรนั้นสามารถที่จะบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับการบริหาร และการปฏิบัติอีกด้วย โดยเมื่อช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 ที่ผ่านมานี้ ได้มีที่ปรึกษาธุรกิจของบริษัท McKinsey & Company Consulting อันประกอบด้วย Tom Peters, Robert Waterman, Julien Philips ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจาก Richard Pascale และ Anthony G. Athos ได้ร่วมกันพัฒนา 7S Model ให้เป็นแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์รูปแบบ (design) ขององค์กรจากองค์ประกอบภายใน 7 ประการ ที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถประเมินสภาพขององค์กร ว่าควรจะต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด และเปลี่ยนแปลงอย่างไร จึงจะสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรได้ตามเป้าหมาย โดยแบบจำลองนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในวงการของการศึกษาและการนำไปสู่การปฏิบัติจริง ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือประกอบการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดเครื่องมือหนึ่งต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564)

ทฤษฎี 7S เป็นทฤษฎีที่ได้มาจากการผสมผสานกันระหว่างทฤษฎีของประเทศทางตะวันตกรวมเข้ากับทฤษฎีของญี่ปุ่น โดยได้มีการกล่าวกันว่า การที่อเมริกาล้มเหลวในด้านของระบบการบริหารงานเพราะสาเหตุมาจาก การมุ่งไปสนใจแต่ในเรื่องของ โครงสร้าง (Structure), ระบบ (Systems) และกลยุทธ์ (Strategy) ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งเป็นเรื่องการใช้เทคโนโลยีที่มีความเปราะบางมากเกินไป ถ้าหากเปรียบเทียบกับระบบของคอมพิวเตอร์ก็คือตัว hardware แต่ในทางกลับกันทฤษฎีของญี่ปุ่นนั้นให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องของ ทักษะ (Skills) ของพนักงาน, รูปแบบ (Styles) ที่เป็นลีลาของการบริหาร และบุคลากร (Staffs) เป็นความสนใจต่อคนงาน ถ้าหากเปรียบเทียบกับระบบของคอมพิวเตอร์ก็คือตัว software ดังนั้นแล้วในปรัชญาของการบริหารงานตามทฤษฎี 7S ก็คือ องค์กรนั้น ๆ ต้องมีความพยายามในการที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมของพนักงานที่อยู่ในองค์กรให้คล้อยตามไปในแนวทางเดียวกันตามเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ โดยองค์กรเองจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับความทุกข์ความสุขของพนักงานให้รู้สึกเหมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม ใครจะทำให้ตัวของพนักงานมีความรู้สึกผูกพันกับองค์กรมากขึ้น อีกทั้งยังต้องมีการเปิดโอกาสให้พนักงานได้รู้จักการพัฒนาทักษะของตนเองให้มากขึ้น ด้วยการให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือให้การฝึกอบรม และสิ่งที่สำคัญคือ ผู้นำขององค์กร

จะต้องมีลีลาในการบริหารงานที่ดีเพราะเปรียบเสมือนการเป็นหัวหน้าของครัวเรือน ส่วนพนักงานก็เหมือนลูกที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน ในส่วนของการให้ความดีความชอบแก่พนักงานนั้นต้องมีได้คำนึงเพียงแต่ผลงานเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงตามหลักอาวุโสด้วย เพราะฉะนั้นคนงานก็จะไม่เพียงแค่แข่งขันเพื่อชิงดีชิงเด่นกัน แต่จะกลับทำให้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเสมือนเป็นพี่น้องกันในการนำพาองค์กรให้ทำงานสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้ เพราะฉะนั้นทฤษฎี 7S จึงนำเอาแนวคิดทั้งของทางตะวันตกที่เป็น hardware มาผสมกับทางตะวันออกที่เป็น software (ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2538) จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดของ 7S Model เป็นแนวความคิดในการแบ่งองค์ประกอบของการบริหารองค์กรออกเป็นระบบย่อยอีกแนวความคิดหนึ่ง ที่มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ภายใน 7 ประการ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบก็จะขึ้นต้นด้วยตัว “S” จึงเรียกแนวคิดนี้ว่า “7S Model” ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยบริษัทที่ปรึกษา McKinsey โดยนักวิชาการชื่อ Pascal & Athos (วันชัย มีชาติ, 2549) โดยในทุก ๆ องค์ประกอบนี้จะต้องมีการทำงานให้สอดคล้องสัมพันธ์ เสริมแรงซึ่งกันและกัน หากมีการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ก็จะมีผลกระทบต่อองค์ประกอบในตัวอื่น ๆ ไปด้วยกันทั้งหมด ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบในทุก ๆ ส่วน เพื่อให้สามารถสอดคล้องกันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวถึงนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มนโยบาย (hard elements) และกลุ่มปฏิบัติ (soft elements) มีรายละเอียดดังนี้ (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564)

6.1.1 กลุ่มนโยบาย (hard elements) ในด้านของกลุ่มนโยบายนี้จะต้องสามารถจับต้องได้ และมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งผู้บริหารขององค์กรสามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นอย่างที่ต้องการได้ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางการบริหาร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนที่สำคัญ คือ 1.โครงสร้าง (Structure) 2.กลยุทธ์ (Strategy) และ 3.ระบบ (Systems)

6.1.1.1 โครงสร้าง (Structure) หมายถึง การออกแบบโครงสร้างการบริหารและโครงสร้างของงานให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ใหม่ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มงานและการสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ภายในองค์กร สำหรับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ใหม่ เส้นทาง การรายงานผลการปฏิบัติงาน (การสั่งการบังคับบัญชา) ความเชี่ยวชาญขององค์กรในการดำเนินยุทธศาสตร์ ความรับผิดชอบในงาน ภาพลักษณ์ขององค์กร (ศิริรัตน์ ชุณหทศกุล, 2558) หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า โครงสร้างนี้เป็นการจัดรูปขององค์กรว่าประกอบด้วยหน่วยงานใดบ้าง มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างไร และมีสายการบังคับบัญชากันอย่างไร โดยโครงสร้างขององค์กรมักจะแสดงในรูปแบบแผนผังแบ่งส่วนงาน (organization chart) เป็นองค์ประกอบที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามนโยบายของผู้บริหารขององค์กร (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564)

จากโครงสร้าง (Structure) ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการดำเนินงานของตำรวจนั้น องค์การตำรวจเป็นองค์กรที่ทำงานในลักษณะของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในระบบราชการมีโครงสร้างการทำงานแบบมีสายการบังคับบัญชา ซึ่งมีผู้บังคับบัญชาตามสายงานเป็นไปตามลำดับชั้นที่จะสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ และมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา

6.1.1.2 กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง ระบบการวางแผนงาน ทิศทางหรือนโยบายที่องค์กรได้จัดทำขึ้นตั้งแต่แผนระดับยุทธศาสตร์ไปจนถึงแผนระดับปฏิบัติการเพื่อตอบสนองหรือสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร และช่วยให้องค์กรสามารถรักษาหรือสร้างเสริมความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว ซึ่งกลยุทธ์ที่ดีจะต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และคุณค่าขององค์กร นับว่าเป็นเรื่องยากที่จะบอกว่ากลยุทธ์มีความเหมาะสมหรือไม่ หากมองแต่เรื่องของกลยุทธ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หลักการของ 7S Model จึงเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาว่าองค์ประกอบทั้งหลายที่มีอยู่ภายในองค์กรนั้นมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร โดยทั่วไปแล้วผู้บริหารจะไม่นิยมเลือกใช้กลยุทธ์ระยะสั้นเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับองค์กร แต่ถ้ากลยุทธ์นั้นทำงานสอดคล้องกับองค์ประกอบตัวอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีก็อาจจะสร้างผลสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ได้เช่นกัน

อาจกล่าวสรุปได้ว่า กลยุทธ์ (Strategy) ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้นรวมไปถึงนโยบายในการดำเนินงานขององค์กรที่ได้มีการวางแผนในการดำเนินงานในหลาย ๆ ส่วนไม่ว่าจะเป็นนโยบายในด้านการบริหารงานกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมไปถึงนโยบายด้านการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.1.1.3 ระบบ (Systems) หมายถึง ขั้นตอนและกระบวนการในการปฏิบัติงาน ระบบงานขององค์กร และระเบียบวิธีปฏิบัติ ระเบียบขั้นตอนในการทำงานขององค์กรที่ช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของกิจกรรมการทำงานที่ทำอยู่เป็นประจำ รวมไปถึงวิธีการตัดสินใจของผู้บริหารระดับต่าง ๆ ขององค์กร เมื่อผู้บริหารจะทำการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตาม มักจะให้ความสำคัญไปที่การปรับเปลี่ยนระบบการทำงานและผลกระทบที่มีต่อระบบการทำงานที่เป็นอยู่เป็นลำดับแรก เช่น ระบบการประกันคุณภาพงาน ระบบการเงินและงบประมาณ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การติดต่อสื่อสาร การติดตามประเมินผล

ในส่วนของ ระบบ (Systems) ที่ได้กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ที่เป็นไปตามระบบการทำงานขององค์กร ซึ่งในส่วนของงานตำรวจเองก็จะมีทั้งกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่ง ที่ได้กำหนดกรอบของการทำงานเอาไว้ส่วนหนึ่ง โดยในประเทศไทยใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ที่มีการกำหนดเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องยึดถือและปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ ซึ่งระบบในที่นี้ได้รวมไปถึงระบบของการติดต่อสื่อสาร การประสานงานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น

6.1.2 กลุ่มปฏิบัติ (soft elements) ในส่วนกลุ่มของการปฏิบัตินี้ จะเป็นกลุ่มขององค์ประกอบที่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรมค่อนข้างยากกว่าองค์ประกอบในกลุ่มของนโยบาย เนื่องจากคุณสมบัติที่มีอยู่ในองค์ประกอบกลุ่มนี้ มีการเคลื่อนไหวและสามารถเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1.ทักษะ (Skills) 2.รูปแบบ (Styles) 3.บุคลากร (Staffs) และ 4.คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value)

6.1.2.1 ทักษะ (Skills) หมายถึง ทักษะและสมรรถนะความสามารถของพนักงานที่ทำงานให้กับองค์กร เช่น ความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน ความเชี่ยวชาญพิเศษในการทำงาน (วันชัย มีชาติ, 2549) ซึ่งทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรจะประกอบด้วย 2 ทักษะหลัก ๆ คือ ทักษะด้านงานอาชีพ (Occupational Skills) เป็นทักษะที่ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ดี เช่น งานในตำแหน่งด้านการเงิน งานด้านบุคคล และอีกอย่างหนึ่งคือ ทักษะด้านความถนัด หรือเป็นความชาญฉลาดพิเศษ (Aptitudes and special talents) เป็นความสามารถที่ทำให้บุคคลนั้นมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น อันจะส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่า และมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งองค์การควรจะมุ่งเน้นความสามารถทั้งสองอย่างนี้ควบคู่กันไปเพื่อส่งเสริมให้องค์การมีประสิทธิภาพ (ศิริรัตน์ ชุณห์คล้าย, 2558) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นภายในองค์กร คำถามที่องค์กรจะต้องการทราบคือ ควรใช้ทักษะอะไรจึงจะสามารถขับเคลื่อนกลยุทธ์หรือโครงสร้างใหม่นั้น ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเป็นอย่างดีต่อองค์กร (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564)

จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทักษะ (Skills) ในที่นี้เมื่อนำมาใช้กับองค์กรของตำรวจในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนทางด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ สามารถพิจารณาไปในเรื่องของทักษะความรู้ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกฎหมายหรือขั้นตอนและความสามารถในการปฏิบัติงาน ไปจนถึงความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วย

6.1.2.2 รูปแบบ (Styles) หมายถึง บุคลิกภาพและภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูง ความรู้ความสามารถของผู้นำในการจูงใจบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (ศิริรัตน์ ชุณห์คล้าย, 2558) หรืออาจจะเป็นรูปแบบในการบริหารของผู้บริหารระดับสูงภายในองค์กร การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ขององค์กร และภาพพจน์ (symbolic value) ของผู้นำที่มีอยู่ในความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคคลอื่น ๆ ในองค์กร รวมไปถึงวัฒนธรรมหรือแนวทางในการปฏิบัติงานหรือบริหารงานขององค์กร (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564)

สำหรับรูปแบบ (Styles) ที่ได้กล่าวมานี้ หากนำมาปรับใช้กับการทำงานขององค์กรตำรวจที่เป็นหน่วยงานทางราชการ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้บริหารระดับสูงภายในองค์กรจะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานนั้น ต้องยึดถือตามหลักกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เป็นหลักในการทำงาน ในอีกส่วนหนึ่งรูปแบบที่เกิดขึ้นอาจเกิดมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมหรือแนวทางการปฏิบัติงานที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

6.1.2.3 บุคลากร (Staffs) หมายถึง ทรัพยากรมนุษย์ พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานขององค์กรนั้น ๆ รวมถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานตามการเปลี่ยนแปลงขององค์กร ขวัญและกำลังใจในการทำงาน และทัศนคติโดยทั่วไปของพนักงาน การได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร การกระตุ้น จูงใจให้บุคคลทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ ในมุมมองด้านการบริหารจะพิจารณาว่าองค์กรต้องการพนักงานประเภทใด จำนวนมากน้อยเพียงใด จะเลือกรับ พัฒนา จูงใจ และให้ผลตอบแทนอย่างไร จึงจะทำให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด และอาจมองไปจนถึงการฟื้นฟูสภาพของบุคคลในองค์กรด้วย

ในด้านบุคลากร (Staffs) นี้ จึงสามารถสรุปได้ว่า ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรอีกส่วนหนึ่ง เนื่องจากตัวของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานนี้ จะเป็นตัวขับเคลื่อนทุกสิ่งทุกอย่างของกระบวนการในองค์กร เพื่อให้องค์กรดำเนินงานและเกิดการพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้นแล้วองค์กรจึงต้องให้ความสำคัญในด้านบุคลากรทั้งในเรื่องของความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน จำนวนของผู้ปฏิบัติงานให้มืออย่างเหมาะสมกับงาน การได้รับความช่วยเหลือกันทำงานเป็นทีมไม่ทำงานอย่างโดดเดี่ยว ไปจนถึงการทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีความพร้อมที่จะทำงานทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ

6.1.2.4 คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value) สามารถเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า Superordinated goal ในการบริหารองค์กรจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อบุคลากรทุกระดับขององค์กรนั้น ๆ มีค่านิยมร่วมกัน (สุธรรม รัตนโชติ, 2552) ซึ่งอาจจะไม่ได้มีอยู่ทั้งในกลุ่มของ hard element และ soft element แต่เป็นความเชื่อ ความคาดหวังซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่องค์กรถูกสร้างขึ้นมาเป็นมาตรฐานและการยอมรับ (norm and standard) ที่บุคคลทั้งหลายใช้ในการแสดงพฤติกรรมออกมา เราจึงสังเกตคุณค่าที่มีร่วมกันนี้ได้จากวัฒนธรรมองค์กรและจริยธรรมการทำงานโดยทั่วไป ซึ่งแนวคิด 7S Model วางคุณค่าที่มีร่วมกันไว้อยู่ตรงกลางเป็นการสื่อความหมายว่า คุณค่าที่มีร่วมกันเป็นศูนย์กลางการพัฒนาของทุกองค์ประกอบ ทั้งโครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบทักษะ รูปแบบ บุคลากร ล้วนเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผลหรือความตั้งใจในการจัดตั้งองค์กร วิสัยทัศน์ตั้งต้นขององค์กรก็ก่อรูปขึ้นมาจากคุณค่าที่ผู้สร้างองค์กรกำหนด ดังนั้นแล้วเมื่อคุณค่าหรือความตั้งใจนี้มีการเปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบทั้งหมดด้วยเช่นกัน

และในทำนองเดียวกันเมื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งขององค์กรเปลี่ยนแปลงไป ก็จะส่งผลกระทบต่อถึงคุณค่าที่มีร่วมกันและต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งหมดด้วยเช่นกัน

คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value) ที่ได้กล่าวมานี้ ถือได้ว่าเป็นจุดศูนย์รวมที่อยู่ตรงกลางที่จะประสานทั้งโครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบ ทักษะ รูปแบบ บุคลากร เอาไว้ด้วยกันจึงสามารถสรุปกับการปฏิบัติงานขององค์กรตำรวจได้ว่า คุณค่าที่มีร่วมกันนี้เป็นสิ่งที่ทุกคนในองค์กรจะต้องร่วมมือร่วมใจกันทำ สมัครงานสามัคคีช่วยเหลือกันทำงานเป็นทีมเพื่อให้องค์กรก้าวไปด้วยกัน ผู้ที่มีความรู้หรือความสามารถมีโอกาสที่จะแสดงออกมาได้อย่างมั่นใจ ความมีเกียรติมีศักดิ์ศรีที่ได้รับไม่ว่าจะเป็นจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน อันจะเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติงานได้เกิดกำลังใจขึ้นในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าประสงค์ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข อำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนต่อไปได้อย่างสมความภาคภูมิ

จากองค์ประกอบตามแนวความคิด 7S Model ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มีข้อดีคือ จะช่วยให้ผู้บริหารได้เห็นการทำงานขององค์กรในส่วนต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันตลอดจนการพึ่งพาอาศัยกันในการทำงานให้สำเร็จ ซึ่งเป็นการพิจารณาการทำงานในภาพรวมมากกว่าการทำงานแบบแยกออกเป็น ส่วน ๆ หรือต่างคนต่างอยู่ที่อาจทำให้ขาดความเชื่อมโยงกัน และจะส่งผลต่อการประสานงานของหน่วยต่าง ๆ อีกทั้งการแบ่งองค์ประกอบย่อยนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจองค์กรในฐานะที่ทำงานอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมแบบเปิด ที่จะต้องรับผลกระทบโดยตรงจากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทำให้เห็นถึงส่วนขององค์กรที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันและรับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกันอันจะทำให้ผู้บริหารสามารถจัดระบบการบริหารงานที่มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานในแต่ละส่วนได้ (วันชัย มีชาติ, 2549) ทั้งนี้การจะนำองค์ประกอบตามแนวความคิด 7S Model ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ก็จะต้องมีขั้นตอนในการนำไปปฏิบัติดังนี้ (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564)

ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาเรื่องที่ยังทำงานไม่ประสานสอดคล้องกัน โดยการนำกรอบแนวคิด 7S Model ไปใช้นั้น จำเป็นต้องมีการตั้งคำถามที่ถูกต้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีพอที่จะนำไปใช้พิจารณาถึงความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารขององค์กรควรใช้ตัวอย่างคำถามต่อไปนี้ เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจสถานะขององค์กร โดยใช้ถามกับองค์กรในสถานะปัจจุบันและกับองค์กรในสถานะที่คาดว่าจะเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ทราบช่องว่างในแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้าง (Structure) มีคำถามที่น่าสนใจ ดังนี้

- โครงสร้างการทำงานขององค์กรและทีมงานเป็นอย่างไร
- สายการบังคับบัญชา (Chain of command) ภายในองค์กรเป็นอย่างไร
- หน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ใต้องค์กรประสานการทำงานกันอย่างไร

- สมาชิกทีมงานตั้งขึ้นอย่างไร สร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างไร
- การตัดสินใจและการควบคุม เป็นแบบรวมศูนย์หรือกระจายความ

รับผิดชอบ

- การแบ่งปันข้อมูลภายในองค์กรและการออกคำสั่ง ใช้การสื่อสารด้วยการบอกเนื้อหาที่ชัดเจน (explicit) หรือบอกแบบอ้อม เพื่อให้ไปตีความกัน (implicit)

องค์ประกอบที่ 2 กลยุทธ์ (Strategy) มีคำถามที่น่าสนใจ ดังนี้

- ในองค์กรมีกลยุทธ์อะไรบ้าง
- จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างไร
- มีวิธีในการจัดการกับแรงกดดันของคู่แข่งอย่างไร
- มีวิธีในการจัดการกับความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างไร
- จะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้รับกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้

อย่างไร

องค์ประกอบที่ 3 ระบบ (Systems) มีคำถามที่น่าสนใจ ดังนี้

- ระบบหลักที่องค์กรใช้ในการดำเนินงาน เช่น ระบบการเงิน ระบบบริหารทรัพยากรบุคคล ระบบสื่อสาร ระบบเอกสาร ระบบการผลิต เป็นอย่างไร

- การควบคุมระบบเป็นอย่างไร จะติดตามและประเมินผลได้อย่างไร
- ทีมงานใช้กฎ ระเบียบ และกระบวนการอะไรในการประสานการทำงาน

องค์ประกอบที่ 4 ทักษะ (Skills) มีคำถามที่น่าสนใจ ดังนี้

- ทักษะประเภทใดที่พนักงานจำเป็นต้องมีในการผลิตสินค้าและบริการ
- มีช่องว่างระหว่างทักษะที่มีอยู่กับทักษะที่จำเป็นจะต้องมีหรือไม่
- ทักษะที่แข็งแกร่งที่สุดขององค์กรคืออะไร

- จะสามารถตรวจสอบติดตามประเมินผล และพัฒนาทักษะได้อย่างไร

องค์ประกอบที่ 5 รูปแบบ (Styles) มีคำถามที่น่าสนใจ ดังนี้

- รูปแบบภาวะผู้นำและการบริหารงานขององค์กร เปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด

- ภาวะผู้นำที่มีอยู่ในองค์กรมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรหรือไม่เพียงใด
- พนักงานมีการตอบสนองต่อการบริหารงานของผู้นำอย่างไร
- พนักงานและทีมงานมีความสามารถในการทำงานสู้คู่แข่งได้หรือไม่

มีความสามัคคีและให้ความร่วมมือกันหรือไม่ อย่างไร

- องค์กรมีทีมงานที่ทำหน้าที่ตามความรับผิดชอบอย่างแท้จริงหรือไม่ หรือเป็นแต่เพียงกลุ่มบุคคลที่ตั้งขึ้นมาตามทฤษฎีด้านการบริหาร

องค์ประกอบที่ 6 บุคลากร (Staffs) มีคำถามที่น่าสนใจ ดังนี้

- องค์การมีผู้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่เป็นความรับผิดชอบของทีมงาน
ร่วมอยู่ในทีมงานหรือไม่

- มีพนักงานจำนวนเพียงพอต่อการกิจที่เป็นเป้าหมายหรือไม่

- มีความไม่สมดุลระหว่างความรู้ความสามารถที่มีกับที่จำเป็นต้องมีหรือไม่

องค์ประกอบที่ 7 คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value) มีคำถามที่น่าสนใจ ดังนี้

- คุณค่าหลัก (core value) ขององค์กรคืออะไร

- วัฒนธรรมขององค์กรเป็นอย่างไร

- คุณค่าขององค์กรมีอิทธิพลต่อการทำงานมากน้อยเพียงใด

- คุณค่าพื้นฐานที่สร้างองค์กรและทีมงานขึ้นมาคืออะไร

เมื่อได้คำตอบจากคำถามที่ได้ตั้งไว้ดังกล่าวมาแล้ว ผู้บริหารจะมีข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ โดยในองค์ประกอบของคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared Values) มีความประสานสอดคล้องกับโครงสร้าง กลยุทธ์ และระบบหรือไม่ หากไม่มีหรือยังไม่ดีพอ ผู้บริหารจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด โครงสร้าง กลยุทธ์ และระบบ มีการเสริมแรงซึ่งกันและกันหรือไม่ หากไม่มีหรือยังไม่ดีพอ จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด และในส่วนของทักษะ รูปแบบ บุคลากร มีการเสริมแรงซึ่งกันและกันหรือไม่ หากไม่มีหรือยังไม่ดีพอ จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมขององค์กร โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามข้างต้นมาพิจารณาว่าองค์กรของตนเองควรมีรูปแบบการทำงานอย่างไร จึงจะทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ในขั้นตอนที่ 2 นี้ ผู้บริหารควรกำหนดรูปแบบที่ช่วยแก้ไขความไม่ประสานสอดคล้องที่มีอยู่ในขั้นตอนที่ 1 ให้ดีขึ้นหรือหมดไป

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเรื่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข โดยการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาจัดทำแผนการปฏิบัติ (action plan) ว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำให้องค์ประกอบทั้ง 7 ส่วนทำงานประสานสอดคล้องกัน แผนการปฏิบัติส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในสายการบังคับบัญชา การติดต่อสื่อสาร และการรายงาน ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้บริหารระดับล่างและระดับกลางมีพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ตัดสินใจชอบแต่ส่งเรื่องต่อ ๆ กันไป ผู้บริหารก็อาจจัดทำแผนปฏิบัติในการลดช่วงชั้นการบังคับบัญชาให้สั้นลงหรือเปลี่ยนเส้นทางการรายงาน หรืออาจจะนัดประชุมผู้บริหารเหล่านั้นเพื่อค้นหาปัญหาที่แท้จริงและนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแผนการแก้ไข และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารควรใช้แผนภูมิ (flow chart) ที่แสดงกระบวนการและขั้นตอนปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการแก้ไขที่ต้องการจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นเครื่องมือในการติดตามและสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่

ตรงกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการรวบรวมข้อมูลสำคัญไว้ในที่เดียวกันแล้ว ยังสะดวกในการให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในขั้นการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 ทำการเปลี่ยนแปลง หลังจากที่ได้กำหนดเรื่องที่จะปรับปรุงแก้ไข และเปิดโอกาสผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงความคิดเห็นแล้ว ขั้นต่อไปคือการลงมือปฏิบัติ ในกรณีเรื่องที่จะปรับปรุงแก้ไขมีหลายเรื่อง ควรแบ่งการทำงานออกเป็นระยะ (phase) ไม่ควรทำพร้อมกันไปทั้งหมดในคราวเดียว ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายสับสนในการทำงาน นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในองค์ประกอบหนึ่งมักส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่น ผู้บริหารจึงต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนว่าควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่องใดก่อนหรือหลัง หากภายในองค์กรไม่มีผู้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนี้ ควรยอมลงทุนจ้างผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้คำปรึกษา

ขั้นตอนที่ 5 หมั่นทบทวนความประสานสอดคล้องขององค์ประกอบทั้ง 7 ผู้บริหารควรหมั่นทบทวนองค์ประกอบทั้ง 7 ทุกครั้งที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร เพื่อให้ทราบว่ายังทำงานประสานสอดคล้องกันอยู่หรือไม่ หรือในกรณีที่องค์กรไม่มีการปรับเปลี่ยนใด ๆ ต่อเนื่องมานานพอสมควร ก็ควรทบทวนให้มั่นใจว่าองค์ประกอบทั้ง 7 นั้นยังมีความประสานสอดคล้องกันเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายหรือพันธกิจขององค์กรและสามารถรับแรงกดดันหรือสภาพความผันแปร (dynamic) ของสิ่งแวดล้อมภายนอกได้อย่างเหมาะสม

จากที่ได้กล่าวมาถึงแนวคิด 7S Model ทั้งหมดนี้ หากผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและนำไปใช้ในการปฏิบัติก็จะช่วยให้องค์กรมีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทำให้มองเห็นหนทางที่เหมาะสมในการนำกลยุทธ์ใหม่ ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติ หากมีภารกิจที่มีความซับซ้อนมาก ๆ ก็จะสามารถบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น หรือยังช่วยตรวจสอบผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กร และมองเห็นว่าองค์ประกอบใดควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่องใด ทั้งยังช่วยเพิ่มทักษะและสมรรถนะการทำงานของพนักงานได้อีกด้วย

6.2 แนวคิดการบริหารตามทฤษฎี 4m's

ในการบริหารองค์กรของผู้บริหารนั้น นอกจากจะต้องมีผู้บริหารที่ดีเข้าใจในระบบการบริหารจัดการที่ดีแล้ว ยังต้องประกอบไปด้วยทรัพยากรการบริหารหรือปัจจัยพื้นฐาน (Administrative resource) ที่ใช้ในการบริหารเป็นสำคัญอีก โดยการจัดการจะต้องประกอบด้วยคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน และผู้บริหารหรือผู้จัดการจะต้องเป็นผู้ประสานทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น คน เงิน สิ่งของ หรือวิธีจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยมีความมุ่งหวังว่าจะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ชนงกรณ์ กุณทลบุตร, 2557) ดังนั้นแล้วกระบวนการบริหารงานตามทฤษฎี 4M นั้น จึงมีองค์ประกอบที่สำคัญด้วยกัน 4 องค์ประกอบ คือ บุคคล (Man) การเงิน (Money) วัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) (สมพงศ์ เกษมสิน, 2523) มีรายละเอียด ดังนี้

6.2.1 บุคคล (Man)

การบริหารงานด้านทรัพยากรบุคคลนั้น ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะในทุก ๆ องค์ประกอบจะมีการขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ก็ต้องเริ่มมาจาก ตัวบุคคลเป็นหลัก องค์การใดที่ปราศจากเสียซึ่งบุคคลแล้ว ย่อมเทียบได้กับเป็นร่างกายที่ไร้วิญญาณ การจัดคนเข้าทำงานตำแหน่งใดภายในองค์การนั้นจะต้องพิจารณาจัดวางตัวบุคคลให้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ตัวของพนักงานเองจะสามารถนำความรู้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ออกมาใช้ได้อย่างเกิดประสิทธิภาพและเต็มกำลังความสามารถที่มีอยู่ เพื่อจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยกระบวนการจัดบุคคลนี้จะต้องมีการวางแผนที่ดี มีการคัดเลือกบุคคลทั้งในเรื่องของจำนวนและความสามารถของผู้ปฏิบัติงานไม่ให้มีน้อยเกินไป อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการบริหารงานด้านบุคคลนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการทำให้มีความชัดเจนในคุณสมบัติของตัวบุคคลกับตำแหน่งงานในแต่ละตำแหน่งควบคู่กันไปกับการพิจารณาการจ่ายค่าตอบแทนที่มีความเหมาะสมจากหลักการพื้นฐานนี้เอง จึงทำให้เกิดกระบวนการในการสรรหาบุคลากรด้วยการคัดเลือกและจัดให้ทำงานกับองค์การอยู่ในตำแหน่งที่มีความเหมาะสมกับความสามารถ นอกจากนี้ในการบริหารจัดการในด้านบุคคลยังมีความครอบคลุมไปถึงการบริหารดูแลตั้งแต่การเข้ามาของบุคคลไปจนถึงการออกไปจากองค์การ ดังนั้นแล้วผู้บริหารที่ดีจะต้องรู้จักการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เข้ามาช่วย เช่น โครงการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรไปพร้อมกับการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในการจัดบุคลากรที่ดีมีแนวคิดหลัก ดังนี้ (อุทัย ธีระวินนทร, 2548)

- การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในองค์การ

- การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ต้องมีการพยากรณ์จำนวนและชนิดของงานที่จะมีขึ้น และชี้ให้เห็นขีดว่างงานแต่ละประเภท หรือแต่ละตำแหน่ง ต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไร และจัดเตรียมระบบการจ่ายค่าตอบแทนที่แต่ละบุคคลควรได้รับ

- ผู้บริหารควรเลือกบุคลากรจากแหล่งต่าง ๆ มีการจัดวางตำแหน่งสับเปลี่ยนโยกย้ายตามความจำเป็น

- ผู้บริหารควรมีการกำกับดูแล ประสานงาน ปรูมนิเทศ ฝึกอบรม และพัฒนางานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

- ผู้บริหารควรมีการประเมินผลประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ได้มาตรฐาน

จะเห็นได้ว่าการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เป็นการวางแผนที่สำคัญเพื่อระบุความต้องการทรัพยากรบุคคลของหน่วยงานหนึ่ง ๆ มีทั้งการคัดเลือก เลือกรสรร การจัดวางตัว การกำหนดค่าตอบแทน การอบรมการพัฒนาและการประเมินผลงานของบุคลากร

การได้มาซึ่งทรัพยากรบุคคลนั้น จะประกอบด้วยการวางแผนและการคาดการณ์ล่วงหน้าในการกำหนดความต้องการบุคลากรทั้งจำนวน ความสามารถ การวิเคราะห์ลักษณะข้อกำหนดของงาน คัดเลือกและจัดสรร การปฐมนิเทศงานที่ควรมีให้บุคลากรใหม่ทราบ

การบำรุงรักษาทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วยการบริหารให้เกิดการทำงานในระดับที่ควรจะเป็น อันได้แก่ เรื่องค่าตอบแทนที่มีความเหมาะสม การปรับเปลี่ยนภายใน เช่น การเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายและการให้การชี้แนะด้านความปลอดภัย สุขภาพ และสิทธิประโยชน์ที่บุคลากรควรจะได้รับ

การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วยการอบรมทักษะใหม่ ๆ การริเริ่มการจัดการการพัฒนาอาชีพ และการประเมินประสิทธิภาพของบุคลากร

6.2.2 การเงิน (Money)

ความหมายของการเงินและงบประมาณนี้ หมายถึง มาตรฐานทางการเงินสำหรับกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เช่น โครงการ ฝ่าย แผนก เพื่อการใช้จ่ายในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และเป็นข้อมูลที่ได้จากการวางแผนเป้าหมายและพยากรณ์อนาคต โดยทั่วไปแล้วงบประมาณสำหรับใช้จ่ายในรูปตัวเงินจะเป็นตัวกำหนดทิศทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในส่วนของงบประมาณนี้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารในการบริหารองค์กรให้ขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.3 วัตถุดิบหรือทรัพยากรที่มีอยู่ (Material)

ในการปฏิบัติงาน ปัจจัยในเรื่องของการจัดการด้านวัตถุดิบ หรือทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ คุณภาพ และความสำเร็จของกระบวนการผลิตหรือการดำเนินงาน วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การควบคุม คุณภาพ หรือการจัดการต้นทุน การจัดการวัสดุที่เหมาะสมไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน แต่ยังช่วยส่งเสริมความยั่งยืนและความปลอดภัยในกระบวนการอีกด้วย การให้ความสำคัญกับวัสดุจึงเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรในระยะยาวได้

6.2.4 การบริหารจัดการ (Management)

ในด้านของการบริหารจัดการขององค์กรนั้น เป็นการแบ่งงานในองค์กรออกเป็นส่วนต่าง ๆ โดยการรวมกลุ่มงานที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งกำหนดความรับผิดชอบของงานและกลุ่มงาน ประกอบกับความสัมพันธ์ระหว่างงานหรือหน่วยงานต่าง ๆ ลักษณะของความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์นี้ ก็คือการมอบหมายอำนาจหน้าที่ (Authority) สำหรับงานต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมลดหลั่นกันไปตามลำดับ ซึ่งเราอาจเรียกได้ว่า สายการบังคับบัญชา จากระดับสูงถึงระดับล่างขององค์กร อย่างไรก็ตามการกระจายอำนาจตามอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป มักได้รับอิทธิพล

โดยตรงจากฝ่ายบริหารต่อหลักการกระจายอำนาจว่ามีมากน้อยเพียงไร แนวคิดหลักเกี่ยวกับกระบวนการจัดองค์กรและโครงสร้างองค์กร มีหลายแนวคิด ดังนี้ (อุทัย ตีระวนิทร, 2548)

แนวคิดที่ 1 ผู้บริหารมีหน้าที่จะต้องแบ่งงานในองค์กรออกเป็นส่วนต่างๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ในลักษณะการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

แนวคิดที่ 2 มีการรวมกลุ่มงานที่คล้าย ๆ กันเข้าด้วยกันเป็นส่วนงานต่าง ๆ และหน้าที่ที่ชัดเจนของแต่ละกลุ่มงาน

แนวคิดที่ 3 ต้องมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งลดหลั่นกันไปตามสายการบังคับบัญชา

แนวคิดที่ 4 อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลต่าง ๆ อาจมีการรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจ

แนวคิดที่ 5 องค์กรใหญ่ ๆ มักจะมีการตั้งหน่วยงานที่ปรึกษา (Advisory Staff) ขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการทำงาน เช่น ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นประโยชน์ แต่บางครั้งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกับหน่วยงานหลักในสายการบังคับบัญชาได้

จากแนวคิดการบริหารตามทฤษฎี 4m ที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ บุคคล (Man) การเงิน (Money) วัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในด้านการวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการในการบริหารงาน ที่จะช่วยให้สามารถระบุและแก้ไขปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรได้อย่างเป็นระบบที่จะสามารถพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุทัย ตีระวนินทร (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการชั้นสูตรพลิกศของพนักงานสอบสวนในเขตสถานีตำรวจนครบาล โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการชั้นสูตรพลิกศ และหาแนวทางปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตำรวจ โดยกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วยพนักงานสอบสวนในตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ พนักงานสอบสวน (สบ 1), พนักงานสอบสวน (สบ 2) และ พนักงานสอบสวน (สบ 3) ซึ่งปฏิบัติงานในกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 รวมทั้งหมด 2,293 คน โดยสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี อยู่ในตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สบ 1) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001-25,000 บาท และปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้มานานน้อยกว่า 4 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี และเคยได้รับการอบรมด้านการชั้นสูตรพลิกศเพิ่มเติม ในส่วนปัญหาและอุปสรรคในการชั้นสูตรพลิกศที่พบบ่อยที่สุดเกี่ยวข้องกับด้านวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งรวมถึงความล่าช้า และการขาดการบำรุงรักษาเครื่องมือ การขาดแคลนอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่เพียงพอ และความไม่พร้อมของทรัพยากร นอกจากนี้ ปัญหาด้านงบประมาณก็อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการใช้เงินสำรองเร่งด่วน ขณะเดียวกัน ระบบการปฏิบัติงานก็เผชิญปัญหาจากการขาดการประสานงาน และการทำงานเป็นทีมวิชาชีพ สำหรับปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือด้านกำลังพล อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวนในกรณีที่คดีมีความซับซ้อน เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของกระบวนการชั้นสูตรพลิกศ (อุทัย ตีระวนินทร, 2548)

ธีรวัฒน์ เอื้อพอล (2551) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับมาตรการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของรัฐในการชั้นสูตรพลิกศตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อศึกษาใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1.กระบวนการค้นหาและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศ รวมถึงเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่องค์กรต่าง ๆ ใช้ในการดำเนินการ 2.การสอบสวนในคดีวิสามัญฆาตกรรมและคดีอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เสียชีวิตถูกกล่าวหาว่าขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน รวมถึงการสอบสวนร่วมระหว่างพนักงานสอบสวนและอัยการ 3.ระบบตรวจสอบและถ่วงดุลการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4.หลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนและมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียชีวิตในกระบวนการชั้นสูตรพลิกศ ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการชั้นสูตรพลิกศในระบบกฎหมายไทยได้ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหลายครั้ง เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีหลายองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจ อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาทั้งในเชิงระบบและ

การปฏิบัติจริง เช่น ความไม่ชัดเจนในระบบการชันสูตรพลิกศพ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่อาจไม่เหมาะสม ข้อจำกัดด้านจำนวนและคุณภาพของบุคลากร การมีส่วนร่วมของญาติผู้เสียชีวิตในกระบวนการชันสูตร ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาก็กล่าวมา ผู้วิจัยได้เสนอแนวทาง ดังนี้ 1.ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรที่รับผิดชอบการชันสูตรพลิกศพให้มีความอิสระ โปร่งใส และสามารถถูกตรวจสอบได้ง่าย 2.ระบุให้ชัดเจนว่าเหตุการณ์การเสียชีวิตใดบ้างที่จำเป็นต้องชันสูตรพลิกศพ เพื่อป้องกันการใช้อดุลพินิจในทางที่ไม่เหมาะสม 3.แก้ไขบทบัญญัติกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้ญาติของผู้เสียชีวิตมีสิทธิเข้าร่วมในกระบวนการ เช่น การตรวจสอบสาเหตุการเสียชีวิตและการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้จะช่วยสร้างสมดุลในกระบวนการยุติธรรม และเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย (ธีรวัฒน์ เอื้อพอพล, 2551)

พสชนัน นิรมิตไชนนัท และคณะ (2553) ได้ดำเนินโครงการวิจัยเกี่ยวกับภาพอนาคตของระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการค้นหาทิศทางในอนาคตของระบบนี้ และเสนอแนวทางเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาด้านกฎหมายและระบบการชันสูตรพลิกศพที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย งานวิจัยนี้ใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พร้อมรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ 4 แนวทาง ได้แก่ การประเมินผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การใช้กระบวนการเดลฟิออนไลน์ การวางแผนภาพอนาคต และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าในระดับกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ได้รับการประเมินว่ามีบทบาทสำคัญมากที่สุด ตามมาด้วยกระทรวงยุติธรรม ซึ่งทั้งสองหน่วยงานถือเป็นแกนหลักในการผลักดัน พัฒนา และบริหารจัดการทั้งในปัจจุบันและอนาคต สำหรับการใช่วิธีเดลิฟิออนไลน์ พบว่ากระทรวงสาธารณสุขมีศักยภาพสูงสุดในการเป็นหน่วยงานหลักของระบบชันสูตรพลิกศพ เนื่องจากมีโครงสร้างที่ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครอบคลุมทั่วประเทศ ในด้านการวางแผนภาพอนาคตและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งแบ่งเป็น 4 แนวทาง ได้แก่ 1.ให้กระทรวงสาธารณสุขและระบบการชันสูตรพลิกศพ โดยแยกการบริหารออกจากระบบสุขภาพ พร้อมประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขมีศักยภาพในด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2.การจัดตั้งกรมชันสูตรพลิกศพ ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข โดยดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการชันสูตรพลิกศพแห่งราชอาณาจักรไทย 3.การก่อตั้งองค์กรอิสระ ที่มีรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ องค์กรอิสระสหสาขาวิชา เช่น นิติเวช นิติวิทยาศาสตร์ ตำรวจ และอัยการ เพื่อบูรณาการความเชี่ยวชาญจากหลายด้าน องค์กรอิสระในกำกับของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อสร้างความโปร่งใสและเป็นธรรมแก่ประชาชน องค์กรอิสระในกระทรวงยุติธรรม โดยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งสังกัดกระทรวงยุติธรรมสามารถพัฒนาและขยายได้ 4.จัดตั้งสถาบันนิติเวชแห่งประเทศไทย ซึ่งดำเนินการตามพระราชบัญญัตินิติเวชแห่งประเทศไทย

โดยมีสำนักงานกระจายตัวอยู่ในทุกจังหวัด โดยให้แพทย์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์เป็นหัวหน้าสำนักงาน และได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากตำรวจ ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เพื่อสร้างทิศทาง และมาตรฐานของระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยให้ก้าวสู่ระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอนาคต (พชนั้น นิมิตไชยนนท์ และคณะ, 2553)

พงษ์เทพ จันท์เจริญ (2556) ได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและกระบวนการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม โดยใช้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือการศึกษารolesของพนักงานสอบสวนในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน และเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของพนักงานสอบสวนในด้านนี้ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมจำนวน 125 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล กระบวนการวิจัยเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรม พัฒนาเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ก่อนดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 98.4) โดยกลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ 41-50 ปี (ร้อยละ 36.0) และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 80.8) ระยะเวลาปฏิบัติงานสอบสวนอยู่ในช่วง 1-10 ปี (ร้อยละ 48.8) และมีสร้อยตำรวจโทมากที่สุด (ร้อยละ 48.0) พนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการชันสูตรพลิกศพในระดับสูง (ร้อยละ 66.4) และมีการรับรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ด้านนโยบายในระดับมาก (ร้อยละ 70.4) ทักษะคิดต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้โดยรวมเป็นเชิงบวก (ร้อยละ 55.2) นอกจากนี้ การเสริมศักยภาพในช่วงปฏิบัติงานมีบทบาทสำคัญ โดยร้อยละ 59.2 ของกลุ่มตัวอย่างได้รับการเสริมศักยภาพผ่านการอบรมหรือการสนับสนุนอื่น ๆ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการชันสูตรพลิกศพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความรู้ อายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ระดับการบังคับใช้นโยบาย ทักษะคิด และการได้รับการเสริมศักยภาพ ข้อเสนอจากงานวิจัยคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และมีพี่เลี้ยงคอยสนับสนุนพนักงานสอบสวนตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ควรพัฒนานโยบายในการเพิ่มบุคลากร จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น จัดการด้านงบประมาณ และส่งเสริมศักยภาพของพนักงานสอบสวน สำหรับงานวิจัยในอนาคต ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ รวมถึงการวางแผนเพื่อพัฒนาแนวทางการทำงานด้านนิติเวช และการศึกษาด้านนโยบายในระดับส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อยกระดับการชันสูตรพลิกศพของไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (พงษ์เทพ จันท์เจริญ, 2556)

สุริพร เบ็ญจวรรณ (2556) ได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย โดยมีการเปรียบเทียบกับมาตรฐานของต่างประเทศ วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้านี้ประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ 1.การศึกษาระบบ ขั้นตอน และมาตรฐานของกระบวนการชันสูตร

พลิกศพในประเทศไทยและต่างประเทศ 2.การวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการชันสูตร พลิกศพในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของต่างประเทศ 3.การเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญห เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าระบบการ ชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย ซึ่งดำเนินการภายใต้ระบบตำรวจ ยังมีปัญหาในด้านความชัดเจน ความถูกต้อง ความเป็นธรรม และความรวดเร็ว เนื่องจากตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา กระบวนการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน โดยมีหน่วยงานหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ในกรณีการเสียชีวิตผิดธรรมชาติ ผู้รับผิดชอบได้แก่ พนักงานสอบสวนและแพทย์ แต่ในกรณีที่ เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานหรือเกิดขึ้นในระหว่างควบคุมตัว จะต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่าง พนักงานสอบสวน แพทย์ พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครอง อย่างไรก็ตาม กฎหมายไม่ได้ กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน รวมถึงรายละเอียดและกรณีที่ต้องชันสูตร พลิกศพก็ยังขาดความครอบคลุม นอกจากนี้ อำนาจหน้าที่หลักที่อยู่ในมือของพนักงานสอบสวนทำให้เกิดข้อจำกัดด้านความแม่นยำในการค้นหาสาเหตุการเสียชีวิต รวมถึงปัญหาด้านความเป็นธรรม เนื่องจากขาดกลไกในการถ่วงดุลอำนาจ ถึงแม้ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานจะมีการไต่สวนการ เสียชีวิตโดยศาล แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ นอกจากนี้ สิทธิของญาติผู้เสียชีวิตยังไม่ได้รับการ ค้ำครองอย่างเพียงพอ ส่งผลต่อมาตรฐานด้านความเป็นธรรม ปัญหาอื่น ๆ ที่พบได้แก่ ความไม่ ชัดเจนของกฎหมาย มาตรการที่ซับซ้อนเกินความจำเป็น การมีหน่วยงานที่อำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อน และ การขาดการเชื่อมโยงกับกฎหมายทะเบียนราษฎร ส่งผลให้กระบวนการชันสูตรพลิกศพของไทยล่าช้า และกระทบต่อมาตรฐานด้านความรวดเร็ว จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเสนอให้แยกกระบวนการชันสูตร พลิกศพออกจากกระบวนการสอบสวน โดยจัดทำเป็นกฎหมายเฉพาะ เช่น “พระราชบัญญัติว่าด้วยการชันสูตร พลิกศพ” ซึ่งจะกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง พร้อมขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน โดยเจ้าพนักงานหลักควรเป็นแพทย์นิติเวชหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ผ่านการอบรมด้านนิติเวช ศาสตร์ ส่วนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ทำหน้าที่สนับสนุนเท่านั้น นอกจากนี้ พระราชบัญญัติควรกำหนด วัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์สาธารณะ รวมถึงสิทธิของญาติผู้เสียชีวิต และให้การคุ้มครอง ด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีการกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดการชันสูตรพลิกศพที่ชัดเจน พร้อมทั้ง กรอบระยะเวลาและกลไกในการถ่วงดุลอำนาจเพื่อความโปร่งใส (สุริพร เบ็ญจวรรณ, 2556)

จิณณ์พัชฌาณ ไชยมะโน (2563) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการสืบสวนกรณีการตายผิดธรรมชาติในประเทศไทย สิงคโปร์ และญี่ปุ่น จากการศึกษา พบว่ากระบวนการชันสูตรพลิกศพและการผ่าศพของทั้งสามประเทศมีวัตถุประสงค์หลักเหมือนกัน ได้แก่ การตรวจสอบสาเหตุและพฤติการณ์การเสียชีวิต รวมถึงการระบุว่าเป็นผู้ตาย สถานที่ ที่เสียชีวิต และช่วงเวลาที่เกิดเหตุ อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการชันสูตร พลิกศพยังอยู่ภายใต้กรอบของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายและการรักษา

ความสงบเรียบร้อยของสังคม กระบวนการนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งรวมถึงการออกกฎหมายและการจัดการระบบที่เกี่ยวข้อง เมื่อเปรียบเทียบกระบวนการของทั้งสามประเทศ พบว่ากระบวนการในญี่ปุ่น (ศึกษาจาก 5 เมืองใหญ่) มีลักษณะคล้ายคลึงกับประเทศไทย ในขณะที่สิงคโปร์มีกระบวนการที่แตกต่างออกไป โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการสืบสวนกรณีการเสียชีวิต โดยเฉพาะการศึกษานี้ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างในรูปแบบของระบบการสืบสวนการตายของทั้งสามประเทศ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนากระบวนการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย และส่งเสริมมาตรฐานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (จิณณ์พัทธมน ไชยมะโน, 2563)

จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อสำรวจแนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการชันสูตรพลิกศพ รวมถึงการสอบสวน อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และสิทธิของญาติผู้เสียชีวิตในกระบวนการดังกล่าว พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับกฎหมายในต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในระบบดังกล่าว ผลการวิจัยเผยให้เห็นว่า ตามกฎหมายไทยพนักงานสอบสวนมีอำนาจเต็มในการตัดสินใจว่าจะสั่งให้มีการผ่าศพหรือไม่ โดยไม่มีการเปิดโอกาสให้ญาติผู้เสียชีวิตเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ นอกจากนี้ บทบาทของแพทย์ในกระบวนการดังกล่าวยังถูกจำกัดเพียงแค่การสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนในการระบุสาเหตุการเสียชีวิตเท่านั้น จากการศึกษาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยการจัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า "สำนักงานแพทย์สอบสวน" และตำแหน่ง "แพทย์สอบสวน" ขึ้นมาโดยเฉพาะ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ญาติของผู้เสียชีวิตมีสิทธิเข้าร่วมในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการนี้มีความเป็นธรรมมากขึ้น และสามารถถ่วงดุลการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช, 2566)

Dushyantkumar Barot et. al. (2020) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง Knowledge & Perception of General Population on Forensic Autopsy in Ahmedabad City. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ของประชาชนในเรื่องการชันสูตรพลิกศพทางการแพทย์ เพราะจะช่วยให้ตำรวจและแพทย์เข้าใจถึงความจำเป็นของขอบเขตข้อมูลที่ต้องแจ้งให้ญาติของผู้เสียชีวิตทราบเกี่ยวกับข้อกำหนดทางกฎหมายและขั้นตอนการชันสูตรพลิกศพ หากประชาชนมีความเข้าใจในเรื่องการชันสูตรพลิกศพ ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น ไม่เกิดข้อขัดแย้งระหว่างกัน ซึ่งการศึกษานี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบมุมมอง ทศนคติ และความรู้เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพทางการแพทย์ของประชากรทั่วไป เนื่องจากการชันสูตรพลิกศพมีประโยชน์ในการพิจารณาสาเหตุการตาย เวลาตั้งแต่เสียชีวิต ความถูกต้องของวิธีการรักษา ประเด็นทางกฎหมายทางการแพทย์ที่อาจ

เกิดขึ้นเกี่ยวกับการตาย และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคและการบาดเจ็บ การศึกษานี้ดำเนินการกับประชากรทั่วไปของเมือง Ahmedabad จำนวน 500 คน โดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเป็นภาษาท้องถิ่นในการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมิถุนายน 2019 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้โดยรวมของประชาชนทั่วไปค่อนข้างดีเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการตรวจชันสูตรศพ แต่ประชาชนทั่วไปยังมีความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ ในส่วนประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งที่ปฏิเสธการชันสูตรพลิกศพ ส่วนใหญ่กลัวว่า จะทำให้ร่างกายของคนใกล้ตัวเสียโฉม รองลงมาคืองานศพล่าช้า การมีส่วนร่วมของตำรวจ/ศาล และกลัวการนำอวัยวะออก การปฏิเสธด้วยเหตุผลทางศาสนาเป็นเหตุผลที่พบน้อยที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ (Dushyantkumar Barot, 2020)

Udayashankar Yadiyapur et. al. (2020) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง An Autopsy Study of Brought Dead Cases at a Tertiary Care Hospital in Port Blair, Andaman and Nicobar Islands. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กรณีการตายที่เกิดขึ้นทั้งในแง่การตายตามธรรมชาติและผิดธรรมชาติ จากข้อมูลเพศและอายุของผู้ตาย และสาเหตุการตาย เนื่องจากคดีที่มีผู้เสียชีวิตถือเป็นคดีทางกฎหมายทางการแพทย์ ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีการสอบสวนโดยหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย เพื่อทราบสาเหตุการตาย แล้วจึงตัดสินว่าเป็นการตายโดยธรรมชาติ/ผิดธรรมชาติหรือไม่ โดยรายงานการชันสูตรพลิกศพของแพทย์จะเป็นแนวทางให้แก่ตำรวจในการสอบสวน การศึกษานี้ใช้วิธีการประเมินย้อนหลังทุกกรณีที่มีผู้เสียชีวิตถูกนำส่งโรงพยาบาล GB Pant (GBPH) ซึ่งเป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิที่ติดอยู่กับสถาบันวิทยาศาสตร์การแพทย์หมู่เกาะอันดามันนิโคบาร์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2019 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2019 ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องถูกสกัดมาจากรายงานการชันสูตรพลิกศพ จากทั้งหมด 223 คดี ที่อยู่ภายใต้การตรวจชันสูตร 58 ศพที่ถูกนำส่งแผนกอุบัติเหตุ GBPH และจัดตารางเป็น MS Office Excel Sheets และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 21 จากการศึกษาพบว่า จากการตรวจชันสูตร 58 ศพที่ถูกนำส่งมา มีจำนวน 57 ราย เสียชีวิตเนื่องจากสาเหตุธรรมชาติ และมีเพียงกรณีเดียวที่เสียชีวิตเนื่องจากสาเหตุที่ผิดธรรมชาติ ซึ่งในกระบวนการชันสูตรพลิกศพของแพทย์นี้จะช่วยสามารถให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ในเรื่องสาเหตุการตาย ทำให้การสอบสวนนำคดีไปสู่ข้อสรุปอย่างมีประสิทธิภาพได้ (Udayashankar Yadiyapur, 2020)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7” ผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกัน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาถึงความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ จะเป็นการศึกษาจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) จากหนังสือ บทความวิชาการ/วิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเพื่อเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ (ประเทศสิงคโปร์, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา) ในเรื่องของระบบการชันสูตรพลิกศพ, เหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ, ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ และวิธีหรือกระบวนการชันสูตรพลิกศพ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย เพื่อหาแนวทางที่ดีมาปรับใช้ต่อไป

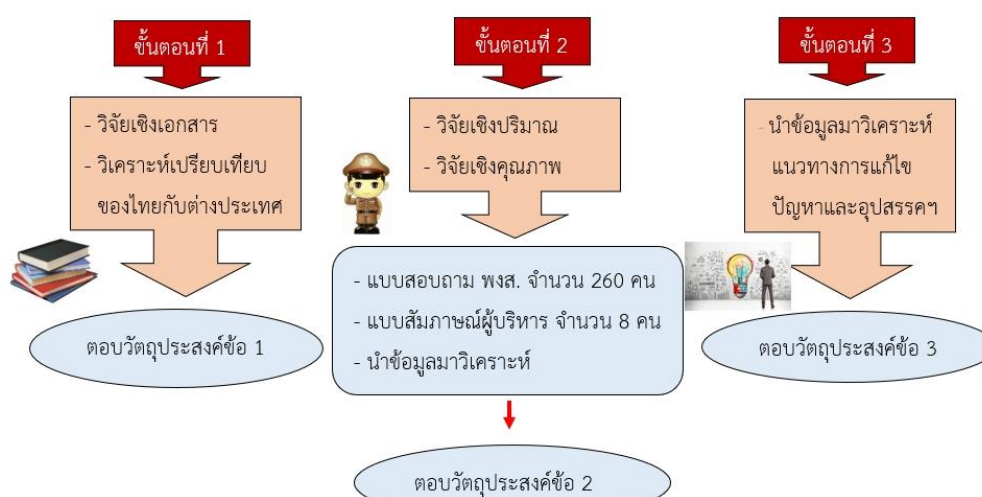
ขั้นตอนที่ 2 ได้แบ่งขั้นตอนในการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ใช้การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลสอบถามความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ตำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ส่วนที่ 2 ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยการไปสัมภาษณ์ ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหารที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 8 ตำรวจภูธรจังหวัด โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาทำการวิเคราะห์และสรุปถึง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

จากกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาสรุปเป็นแผนภาพเพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการขั้นตอนได้ ดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยแบ่งวิธีการที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งแต่ละส่วนมีวิธีการที่จะศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร

ในส่วนของการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารนี้ จะเป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพทั้งของประเทศไทย

และของต่างประเทศ โดยจะทำการศึกษาข้อมูลการชั้นสูตรพลิกศพของ**ประเทศสิงคโปร์**ที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีพื้นที่อยู่ใกล้เคียงกับประเทศไทย ข้อมูลการชั้นสูตรพลิกศพของ**ประเทศญี่ปุ่น**ที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ข้อมูลการชั้นสูตรพลิกศพของ**ประเทศเยอรมัน**ที่อยู่ในทวีปยุโรป และข้อมูลการชั้นสูตรพลิกศพของ**ประเทศสหรัฐอเมริกา**ที่อยู่ในทวีปอเมริกา เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับประเทศไทย ในบริบท 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ระบบการชั้นสูตรพลิกศพ
- 2) เหตุที่ต้องชั้นสูตรพลิกศพ
- 3) ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชั้นสูตรพลิกศพ
- 4) วิธีหรือกระบวนการชั้นสูตรพลิกศพ

ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย เพื่อนำแนวทางที่ดีมาปรับใช้กับประเทศไทยในอนาคตต่อไป

2. การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

ในส่วนของการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณนี้ จะเป็นการศึกษาโดยทำการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดำรงตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน 8 จังหวัด จำนวน 260 คน จากจำนวนทั้งหมด 750 คน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) ระดับรองสารวัตร (สอบสวน)ฯ
- 2) ระดับสารวัตร (สอบสวน)ฯ
- 3) ระดับรองผู้กำกับฯ (สอบสวน)ฯ
- 4) ระดับผู้กำกับฯ (สอบสวน)ฯ

ซึ่งการศึกษาวิจัยที่ใช้แบบสอบถามในส่วนนี้จะนำองค์ประกอบตามหลัก 7S Model ของ McKinsey ได้แก่ 1.โครงสร้าง (Structure) 2.กลยุทธ์ (Strategy) 3.ระบบ (Systems) 4.ทักษะ (Skills) 5.รูปแบบ (Styles) 6.บุคลากร (Staffs) และ 7.คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value) (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564) ไปใช้ในการตั้งคำถามเพื่อสอบถามพนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

3. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ในส่วนของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้ จะเป็นการศึกษาโดยทำการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยวิธีการใช้แบบสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหาร โดยต้องมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับผู้กำกับฯ หรือ ผู้กำกับฯ (สอบสวน) ขึ้นไป ที่ดำรงตำแหน่งในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน 8 จังหวัด และต้อง

รับผิดชอบหน้างานเกี่ยวกับการสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในด้านของประชากรที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้แบ่งกลุ่มของประชากรออกเป็น 2 ส่วน คือ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณนี้ จะทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจะเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่เขตรับผิดชอบใน 8 จังหวัดของตำรวจภูธรภาค 7 คือ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร ครอบคลุมพื้นที่สถานีตำรวจ 104 สถานี มีกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน จำนวนทั้งสิ้น 750 คน ปรากฏตามตารางนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงสถานภาพกำลังพลเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวน ระดับรองสารวัตร (สอบสวน) ถึง ผู้กำกับการ (สอบสวน) ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 104 สถานี ในปีงบประมาณ 2567 (กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7, 2567)

สังกัด ภ.จว.	จำนวน สถ.	ตำแหน่ง				
		รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	รวม
นครปฐม	12	54	40	21	3	118
สุพรรณบุรี	16	42	44	18	3	107
กาญจนบุรี	21	61	45	20	3	129
ราชบุรี	16	51	43	20	3	117
เพชรบุรี	13	39	27	15	2	83
ประจวบคีรีขันธ์	16	40	27	17	3	87
สมุทรสงคราม	5	15	7	4	2	28
สมุทรสาคร	5	42	26	10	3	81
รวม	104	344	259	125	22	750

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามจากจำนวนประชากรที่เป็นพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น 750 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554)

สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากวิธีของ ทาโร่ ยามาเน่ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

e แทน ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (0.05)

N แทน ขนาดของประชากร

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{750}{1 + 750 (0.05)^2}$$

$$n = 260.87 \approx 260 \text{ คน}$$

จากการคำนวณด้วยการใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ พบว่า ขนาดของประชากร ที่มีทั้งหมดจำนวน 750 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะต้องเก็บข้อมูล มีจำนวนทั้งสิ้น 260 คน จากนั้นใช้วิธีเทียบสัดส่วนกับจำนวนตำแหน่งที่ได้กำหนดเอาไว้ทั้ง 4 ระดับ คือ

- 1) ระดับรองสารวัตร (สอบสวน) ฯ
- 2) ระดับสารวัตร (สอบสวน) ฯ
- 3) ระดับรองผู้กำกับการ (สอบสวน) ฯ
- 4) ระดับผู้กำกับการ (สอบสวน) ฯ

โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Technique) แบบอาศัยหลักความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มที่เหมาะสมกับประชากรที่มีขนาดใหญ่มาก และคุณสมบัติของประชากรมีความหลากหลาย มีกลุ่มย่อยซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น แต่เป็นคุณลักษณะของประชากรอยู่แล้ว (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554) จากการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกข้าราชการตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในสังกัด จำนวน 8 ตำรวจภูธรจังหวัด แต่เนื่องจากจำนวนขนาดของประชากรทั้ง 8 ตำรวจภูธรจังหวัดมีความแตกต่างกันมาก ผู้วิจัยจึงได้แบ่งกลุ่มของขนาดประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มของจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 100 คน และกลุ่มของจังหวัดที่มีประชากรน้อยกว่า 100 คน โดยแบ่งออกได้ดังนี้

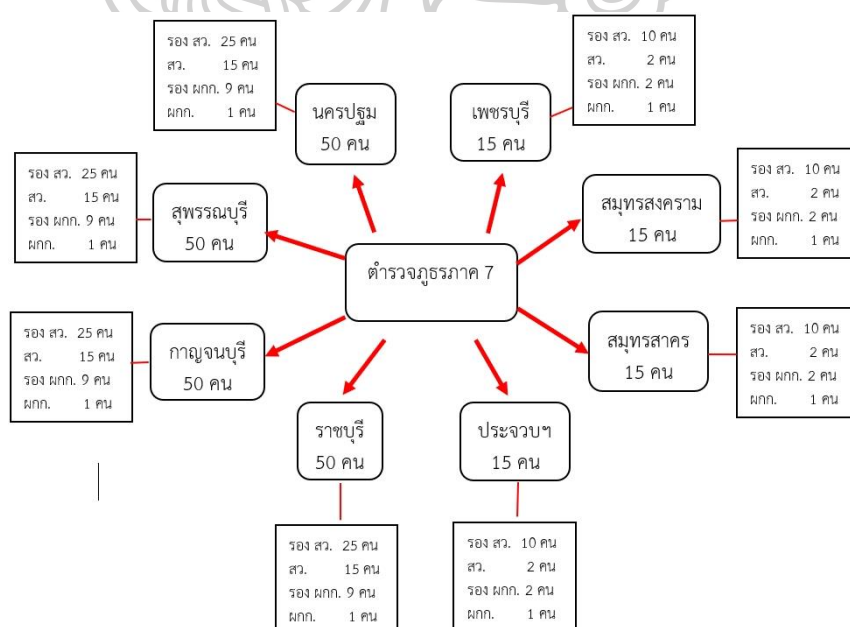
กลุ่มของจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 100 คน มี 4 จังหวัด คือ นครปฐม, สุพรรณบุรี, กาญจนบุรี และราชบุรี จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 50 คน รวมเป็น 200 คน แบ่งออกในแต่ละระดับ ดังนี้

- 1) ระดับรองสารวัตร (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 25 คน
- 2) ระดับสารวัตร (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 15 คน
- 3) ระดับรองผู้กำกับการ (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 9 คน
- 4) ระดับผู้กำกับการ (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 1 คน

กลุ่มของจังหวัดที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่า 100 คน มี 4 จังหวัด คือ เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 15 คน รวมเป็น 60 คน แบ่งออกในแต่ละระดับ ดังนี้

- 1) ระดับรองสารวัตร (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 10 คน
- 2) ระดับสารวัตร (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 2 คน
- 3) ระดับรองผู้กำกับการ (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 2 คน
- 4) ระดับผู้กำกับการ (สอบสวน) จำนวนจังหวัดละ 1 คน

จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่กล่าวไว้ข้างต้น สามารถนำมาสรุปให้เห็นภาพอย่างชัดเจน ได้ดังแผนภาพนี้

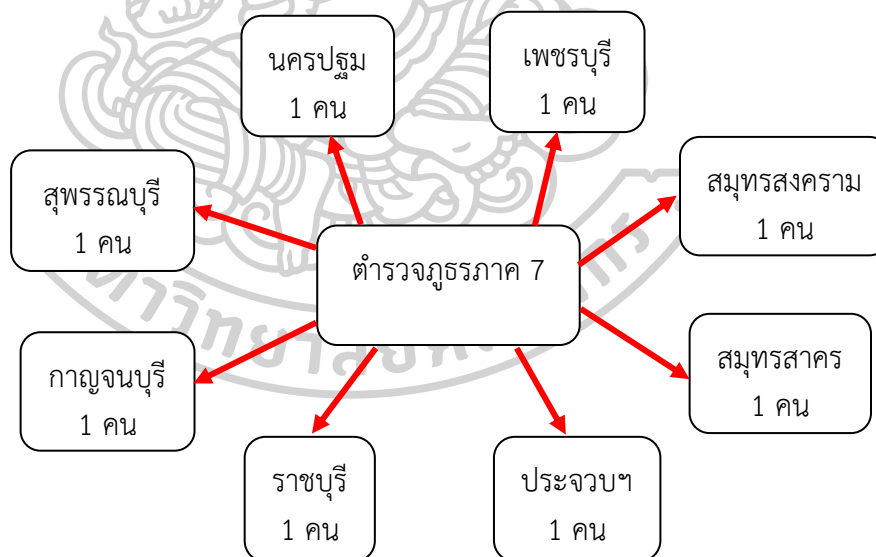

ภาพที่ 5 แสดงถึงจำนวนพนักงานสอบสวนที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจะต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนไม่น้อยกว่า 5 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาก่อน

2. ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้ จะทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจะเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบใน 8 จังหวัด คือ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยจะคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ดำรงตำแหน่งระดับตั้งแต่ผู้กำกับการ หรือ ผู้กำกับการ (สอบสวน) ขึ้นไป ที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการสอบสวน และควบคุมดูแลพนักงานสอบสวนในสังกัดที่ตนเองรับผิดชอบ โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Technique) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังแผนภาพนี้

ภาพที่ 6 แสดงถึงจำนวนพนักงานสอบสวนในระดับผู้บริหารที่เป็นประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

โดยประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจะต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนไม่น้อยกว่า 10 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาก่อน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยนี้ ประกอบด้วย 2 เครื่องมือด้วยกัน คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามในการศึกษานี้ หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเรียบร้อยแล้ว จะนำข้อมูลรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยในแบบสอบถามจะมีการแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ตอนหลัก ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานสอบสวน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ อายุงานด้านสอบสวน การปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมจำนวน 7 คำถาม เป็นลักษณะการเลือกตอบในข้อคำถามที่กำหนดไว้ให้ โดยให้เลือกตอบในข้อที่ตรงกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านระบบปฏิบัติการ รวมจำนวน 4 คำถาม เป็นลักษณะการเลือกตอบในข้อคำถามที่กำหนดไว้ให้ โดยให้เลือกตอบในข้อที่ตรงกับข้อมูลหรือความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ที่นำองค์ประกอบตามหลัก 7 S Model ของ McKinsey ได้แก่ 1.โครงสร้าง (Structure) 2.กลยุทธ์ (Strategy) 3.ระบบ (Systems) 4.ทักษะ (Skills) 5.รูปแบบ (Styles) 6.บุคลากร (Staffs) และ 7.คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value) ไปใช้ในการตั้งคำถาม โดยในแต่ละองค์ประกอบจะมีข้อคำถามองค์ประกอบละ 3 คำถาม รวมจำนวน 21 คำถาม โดยในแต่ละข้อคำถามจะมีช่องให้เลือกตอบตามระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็นมาตรวัด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) เพื่อสอบถามระดับของความคิดเห็นและ

ความถี่ เช่น ระดับปัญหามากที่สุด ระดับปัญหามาก ระดับปัญหปานกลาง ระดับปัญหาน้อย ระดับปัญหาน้อยที่สุด มีรายละเอียดดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
ปัญหามากที่สุด	5
ปัญหามาก	4
ปัญหปานกลาง	3
ปัญหาน้อย	2
ปัญหาน้อยที่สุด	1

ตอนที่ 4 เป็นคำถามลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะ จำนวน 2 คำถาม ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตร พลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ นอกเหนือจากข้อคำถามที่ได้กำหนดเอาไว้แล้ว และแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้อย่างอิสระตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเอง

2. แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ในการศึกษานี้ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเรียบร้อยแล้ว จะนำข้อมูลรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ในแบบสัมภาษณ์จะมีการแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ตอนหลัก ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อหรือนามสมมติ เพศ อายุ ตำแหน่ง หน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย อายุงานราชการและประสบการณ์การเป็นพนักงานสอบสวน และการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยแบ่งหัวข้อคำถามองค์ประกอบตามหลัก 7 S Model ของ McKinsey ได้แก่ 1.โครงสร้าง (Structure) 2.กลยุทธ์ (Strategy) 3.ระบบ (Systems) 4.ทักษะ (Skills) 5.รูปแบบ (Styles) 6.บุคลากร (Staffs) และ 7.คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการศึกษาในครั้งนี้ ถือว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องมาจากผลการวิจัยที่ได้นั้นจะมีคุณภาพหรือมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะถ้าหากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขาดคุณภาพก็ย่อมทำให้ผลของการวิจัยเกิดความผิดพลาดไปด้วย และข้อมูลที่ได้อาจเชื่อถือไม่ได้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554) ดังนั้นแล้วก่อนที่จะนำเครื่องมือทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง จึงต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยก่อน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยใน 2 ส่วนด้วยกัน คือ การหาความเที่ยงตรง (Validity) และการหาความเชื่อมั่น (Reliability)

1. แบบสอบถาม ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณนี้ เมื่อผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จะนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการหาตามแบบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาการชั้นสูตรพลศึกษา การใช้ภาษาการวิจัยรวมจำนวน 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามให้มีความเหมาะสม ถูกต้องตามหลักวิชาการ และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่มุ่งวัดหรือค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยทำแบบสำรวจรายการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ กำหนดค่าคะแนนการพิจารณา ดังนี้

+1 ถ้าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 ถ้าข้อคำถามนั้นสอดคล้องบางส่วนกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 ถ้าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าสูตรของ Rowinelli and Hambelton (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2544) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการวิจัย

ΣR = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าข้อคำถามมีความตรงสามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าข้อคำถามใด มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ข้อคำถามนั้นต้องปรับปรุง โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะหรือตัดทิ้งไป

2) นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย และขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) การขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (IRB) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตามรายงานเบลมอนด์ และมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับ และข้อกำหนดภายในประเทศ และรายงานผลการวิจัยเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ รหัสโครงการ: REC 68.0220-032-1427 ชื่อโครงการ “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ” หมายเลขใบรับรอง COA 68.0328-015 วันที่รับรอง 28 มีนาคม 2568 วันหมดอายุวันที่ 27 มีนาคม 2569

4) การนำเครื่องมือแบบสอบถามไปทดลองใช้

5) นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ก่อนที่จะนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปใช้จริง ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทดสอบกับพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่ของตำรวจนครบาล ซึ่งมีพื้นที่อยู่ใกล้เคียงกันกับตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีสภาพปัญหาและลักษณะทางกายภาพของพื้นที่คล้ายคลึงกัน หรือทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าเครื่องมือหรือแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์สูง (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554) ซึ่งจากการทดสอบเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยสามารถนำแบบสอบถามมาคำนวณค่าได้เท่ากับ 0.87 ถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์สูง

2. แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพนี้ เมื่อผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว จะนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างที่ได้สร้างขึ้นมานำส่งให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อความและเนื้อหา

2.2 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการชั้นสูตรพลศึกษาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาอีกครั้ง โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการหาตามแบบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความกับพฤติกรรมที่มุ่งวัดหรือค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

2.4 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการชั้นสูตรพลศึกษาอีกครั้ง

2.5 การขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (IRB) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตามรายงานเบลมอนต์ และมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับ และข้อกำหนดภายในประเทศ และรายงานผลการวิจัยเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ รหัสโครงการ : REC 68.0220-032-1427 ชื่อโครงการ “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชั้นสูตรพลศึกษาที่ตายโดยผิดธรรมชาติ” หมายเลขใบรับรอง COA 68.0328-015 วันที่รับรอง 28 มีนาคม 2568 วันหมดอายุวันที่ 27 มีนาคม 2569

2.6 นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เครื่องมือในการวิจัยที่สมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความน่าเชื่อถือเรียบร้อยแล้ว จึงนำเครื่องมือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ไปใช้ในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำหนังสือราชการจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปขอความร่วมมือจากกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 เพื่อแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่อยู่ในสังกัด ตำรวจภูธรภาค 7 ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยประสานงานกับตำรวจภูธรจังหวัดทั้ง 8 จังหวัด เพื่อแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมในโครงการวิจัย และสมัครใจเข้าร่วมโครงการทราบ พร้อมแจกแบบสอบถามเป็นคิวอาร์โค้ดให้พนักงานสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ได้ตอบแบบสอบถามในแบบฟอร์มการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) เพื่อดำเนินการตอบแบบสอบถามภายในระยะเวลา 1 เดือน โดยในแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) จะแนบไฟล์เอกสารคำชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้รับทราบข้อมูล ก่อนจะตัดสินใจให้ความยินยอมหรือไม่ให้ความยินยอมก่อนตอบแบบสอบถามต่อไป

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับการส่งกลับมาแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยตนเองในเบื้องต้น ผู้วิจัยแนะนำตนเอง พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เชิงลึกให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบ และกำหนดช่วงเวลาการสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบ วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพิจารณาก่อนล่วงหน้า และทำเป็นหนังสือแจ้งอย่างเป็นทางการ

3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยผู้วิจัยเอง ตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการชันสูตรพลิกศพแล้ว โดยทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งบันทึกเสียงการสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้นำมาเรียบเรียงสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะแบ่งการ

วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบแบบสอบถามและคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ถูกต้องและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package For The Social Science – SPSS) และโปรแกรม Microsoft Excel โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางและพรรณนา

1.2 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Means) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลกำหนดคะแนนสำหรับแบบสอบถามตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับปัญหาน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปัญหาปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับปัญหามาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด

1.3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ใช้สถิติการทดสอบค่าที (T-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test) หรือ ANOVA

1.4 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขที่ได้จะนำข้อมูลมารวบรวมจัดเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นการบรรยาย (Descriptive)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของการสัมภาษณ์ ทั้งจากการจดบันทึก และการถอดข้อความจากเครื่องบันทึกเสียง นำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบ ทำให้เป็นหมวดหมู่ และทำความเข้าใจและตรวจสอบข้อมูลที่ได้มา พิจารณาความคิดเห็นต่าง ๆ หาสิ่งที่เป็นลักษณะเด่นของข้อมูล การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ให้เป็นขนาดย่อย ๆ การสร้างประเด็นหลักด้วยการ

จัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน การบรรยายรายละเอียดข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล ด้วยการสร้างข้อสรุปจากประเด็นหลัก ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย (Descriptive) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ในประเด็น ดังนี้

2.1 ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ตามองค์ประกอบของ 7S Model ของ McKinsey ได้แก่ 1.โครงสร้าง (Structure) 2.กลยุทธ์ (Strategy) 3.ระบบ (Systems) 4.ทักษะ (Skills) 5.รูปแบบ (Styles) 6.บุคลากร (Staffs) และ 7.คุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value)

2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

2.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7” มีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ (2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพ และ (3) เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ทั้งสามข้อ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ **ส่วนที่หนึ่ง** เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบและบริบทของการชันสูตรพลิกศพระหว่างประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ได้แก่ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างเชิงโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน และกระบวนการทางกฎหมาย **ส่วนที่สอง** เป็นผลการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 260 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และ **ส่วนที่สาม** เป็นผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บังคับบัญชาระดับผู้บริหารในสายงานสอบสวน ซึ่งมีประสบการณ์ตรงในการควบคุมและกำกับดูแลงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมในทางปฏิบัติ

4.1 ความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ในการศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการชันสูตรพลิกศพระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา โดยใช้เกณฑ์เปรียบเทียบใน 4 ประเด็นสำคัญ คือ (1) ระบบผู้รับผิดชอบหลัก (2) เหตุที่ต้องชันสูตร (3) ผู้มีอำนาจหน้าที่ และ (4) วิธีหรือกระบวนการชันสูตร ทั้งนี้เพื่อให้เห็น

ถึงความแตกต่างเชิงระบบ บทบาท และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเทศ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการออกแบบแนวทางการพัฒนาระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย

4.1.1 ประเทศไทย

1) ระบบหลักที่ใช้

ประเทศไทยใช้ระบบชันสูตรพลิกศพแบบผสมผสานระหว่างระบบตำรวจและแพทย์ โดยมี “พนักงานสอบสวน” เป็นหัวหน้าผู้ชันสูตรพลิกศพตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 – 156 ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของระบบในประเทศไทย

2) เหตุที่ต้องชันสูตร

กำหนดไว้ชัดเจนในกฎหมาย คือ “การตายโดยผิดธรรมชาติ” ได้แก่ การฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ และการตายที่ยังมีปรากฏเหตุ หรือเป็นการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน เช่น เรือนจำ ห้องควบคุมตัวผู้ต้องหาที่สถานีตำรวจ (มาตรา 148)

3) ผู้มีอำนาจดำเนินการ

พนักงานสอบสวนเป็นหัวหน้าผู้ชันสูตรพลิกศพ โดยต้องร่วมกับแพทย์นิติเวช หรือแพทย์อื่น ๆ ตามลำดับที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ และหากเป็นการตายโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือการตายที่อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ก็จะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกสองฝ่าย ก็คือพนักงานฝ่ายปกครองที่มีตำแหน่งตั้งแต่ปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไป และพนักงานอัยการเข้ามาร่วมชันสูตรพลิกศพกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ด้วย

4) กระบวนการชันสูตร

พนักงานสอบสวนมีหน้าที่และเป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้งแพทย์ หรือเจ้าพนักงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมาย เพื่อร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ประเมินพฤติการณ์การตาย และสั่งให้มีการผ่าศพหากจำเป็น ซึ่งทั้งหมดอยู่ในอำนาจตามดุลพินิจของพนักงานสอบสวน รวมถึงการสำนวนการสอบสวนคดีชันสูตรพลิกศพเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานประกอบคดี

4.1.2 ประเทศสิงคโปร์

1) ระบบหลักที่ใช้

เป็นระบบที่มีความชัดเจนด้านวิชาชีพ โดยให้แพทย์นิติเวชในสังกัดของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการชันสูตรพลิกศพ ภายใต้การกำกับของ Coroner หรือเจ้าหน้าที่ผู้ชันสูตรพลิกศพ (ศาลชันสูตร)

2) เหตุที่ต้องชันสูตร

เมื่อมีการเสียชีวิตผิดธรรมชาติ หรือไม่สามารถระบุสาเหตุการเสียชีวิตได้ด้วยวิธีปกติ Coroner จะเป็นผู้สั่งให้มีการผ่าชันสูตร

3) ผู้มีอำนาจดำเนินการ

แพทย์จาก Forensic Medicine Division ในสังกัด Health Sciences Authority (HSA) เป็นผู้ดำเนินการ ส่วน Coroner จะเป็นผู้ควบคุมและรับรองผล

4) กระบวนการชันสูตร

Coroner จะรับแจ้งจากตำรวจหรือโรงพยาบาลในกรณีที่มีผู้เสียชีวิตที่เข้าข่ายต้องชันสูตรพลิกศพ จากนั้นแพทย์นิติเวชจะดำเนินการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ และจัดทำรายงานให้ Coroner พิจารณาวินิจฉัย

4.1.3 ประเทศญี่ปุ่น

1) ระบบหลักที่ใช้

ญี่ปุ่นมีระบบผสมระหว่างตำรวจและแพทย์ แต่ในบางเขตเมืองใหญ่ เช่น โตเกียว หรือโอซากา จะมีระบบแพทย์ผู้ตรวจสอบศพ (Medical Examiner) ซึ่งมีหน้าที่เฉพาะด้านแต่ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ

2) เหตุที่ต้องชันสูตร

การชันสูตรพลิกศพจะเกิดขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือแพทย์เห็นว่าการตายนั้นมีความผิดปกติหรือมีข้อสงสัย โดยจะต้องแจ้งให้ศาลหรือสำนักงานอัยการทราบตามลำดับ

3) ผู้มีอำนาจดำเนินการ

ตำรวจมีบทบาทในการประสานงาน แต่ผู้ดำเนินการหลักคือแพทย์ทั่วไป หรือแพทย์นิติเวชที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจ และการผ่าชันสูตรจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลหรืออัยการ

4) กระบวนการชันสูตร

ตำรวจจะทำหน้าที่ในการสืบสวนการตายเบื้องต้น โดยจะรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และหากพบว่าสาเหตุการตายมีความผิดปกติ จะแจ้งให้ศาลมีคำสั่งชันสูตร โดยแพทย์เป็นผู้ดำเนินการตรวจร่างกายหรือผ่าศพ

4.1.4 ประเทศเยอรมนี

1) ระบบหลักที่ใช้

ใช้ระบบกฎหมายแบบศาลเป็นศูนย์กลาง โดยการชันสูตรจะอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้พิพากษาและอัยการเป็นหลัก ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือแพทย์โดยตรง

2) เหตุที่ต้องชันสูตร

ในกรณีที่ผู้เสียชีวิตไม่อยู่ในข่าย “การตายโดยธรรมชาติ” หรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเหตุแห่งการเสียชีวิต ต้องดำเนินการผ่านคำสั่งของศาล

3) ผู้มีอำนาจดำเนินการ

อัยการและผู้พิพากษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้มีการชันสูตร ส่วนแพทย์จะเป็นผู้ดำเนินการทางเทคนิคในการผ่าศพ โดยต้องรายงานผลต่อศาลให้ทราบด้วย

4) กระบวนการชันสูตร

เมื่อพบศพที่มีข้อสงสัย จะต้องแจ้งอัยการ จากนั้นอัยการจะประสานให้แพทย์ผู้ชำนาญตรวจสอบ พร้อมขออนุมัติจากศาลในการผ่าชันสูตร โดยมีระบบรายงานผลแบบเป็นทางการ

4.1.5 ประเทศสหรัฐอเมริกา

1) ระบบหลักที่ใช้

สหรัฐอเมริกาใช้ระบบ Medical Examiner หรือ Coroner แล้วแต่รัฐ โดยบางรัฐมีระบบแพทย์นิติเวชที่ได้รับการแต่งตั้ง (ME) ขณะที่บางรัฐใช้เจ้าหน้าที่ที่มาจากการเลือกตั้ง (Coroner)

2) เหตุที่ต้องชันสูตร

ต้องชันสูตรพลิกศพหากการตายนั้นไม่ได้เกิดจากสาเหตุตามธรรมชาติ เช่น การฆาตกรรม อุบัติเหตุ การเสียชีวิตอย่างเฉียบพลัน หรือในสถานที่ควบคุม

3) ผู้มีอำนาจดำเนินการ

Medical Examiner ซึ่งเป็นแพทย์นิติเวช จะมีอำนาจโดยตรงในการตรวจสอบและผ่าศพ ส่วนในระบบ Coroner บางรัฐไม่กำหนดว่าต้องเป็นแพทย์ แต่สามารถสั่งชันสูตรได้ และสามารถจ้างแพทย์มาตรวจแทนได้

4) กระบวนการชันสูตร

เมื่อมีการตายต้องสงสัย ME หรือ Coroner จะเข้าไปดำเนินการ โดยมีอำนาจสั่งผ่าศพ เก็บพยานหลักฐาน และสรุปสาเหตุการตาย โดยไม่ต้องรอการสั่งการจากตำรวจหรือศาล

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบระบบการชันสูตรพลิกศพระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ

ประเด็น เปรียบเทียบ	ประเทศไทย	สิงคโปร์	ญี่ปุ่น	เยอรมนี	สหรัฐอเมริกา
ระบบหลัก ที่ใช้	ระบบผสม ดำรวจ เป็นแกนกลาง (พนักงานสอบสวน เป็นหัวหน้าผู้ ชันสูตร)	ระบบแพทย์ ภายใต้การ กำกับของ Coroner	ระบบผสม ตำรวจร่วมกับ แพทย์ (บางพื้นที่ มีระบบ Medical Examiner)	ระบบศาลเป็น ศูนย์กลาง (อัยการและ ผู้พิพากษา ควบคุม)	ระบบ Coroner หรือ Medical Examiner แล้วแต่รัฐ
เหตุที่จะต้อง ชันสูตร	การตายโดยผิด ธรรมชาติ (ป.วิ. อาญา ม.148) เช่น ฆ่าตัวตาย, ถูกผู้อื่น ฆ่าตาย, ถูกสัตว์ทำ ร้ายตาย, ตายโดย อุบัติเหตุ, ตายมี ปรากฏเหตุ, ตายใน ระหว่างควบคุมของ เจ้าพนักงาน	การตายที่ผิด ธรรมชาติ หรือไม่สามารถ ระบุสาเหตุแน่ ชัดได้ ต้อง ได้รับคำสั่งจาก Coroner	เมื่อเจ้าหน้าที่ สงสัยว่าการตาย ผิดปกติ หรือมี ข้อสงสัย ต้อง แจ้งศาลหรือ อัยการ	เมื่อไม่สามารถ ระบุว่าเป็นการ ตายโดย ธรรมชาติ หรือ มีข้อสงสัย เกี่ยวกับสาเหตุ ต้องขอศาล ชันสูตร	การเสียชีวิตที่ ไม่ได้เกิดจากเหตุ ธรรมชาติ เช่น อุบัติเหตุ การ ฆาตกรรม ตาย เฉียบพลัน
ผู้มีอำนาจ ดำเนินการ	กรณีปกติ พนักงาน สอบสวนร่วมกับ แพทย์ กรณีพิเศษ เพิ่มฝ่าย ปกครอง และ อัยการ	แพทย์นิติเวช ในสังกัด HSA ดำเนินการ ภายใต้การ ควบคุมของ Coroner	ตำรวจ ประสานงาน แต่ แพทย์เป็น ผู้ดำเนินการ โดย ต้องได้รับ อนุญาตจากศาล หรืออัยการ	อัยการและ ผู้พิพากษาเป็น ผู้สั่งการ แพทย์ ดำเนินการตาม คำสั่ง	Medical Examiner (แพทย์นิติเวช) หรือ Coroner (บางรัฐไม่ใช่ แพทย์)
กระบวนการ ชันสูตร	พนักงานสอบสวน แจ้งแพทย์ ตรวจ สถานที่ ประเมิน พฤติการณ์ และมี อำนาจสั่งผ่าศพ	ตำรวจหรือรพ. แจ้ง Coroner แล้วให้แพทย์ ชันสูตรจาก HSA ตรวจสอบและ จัดทำรายงาน	ตำรวจสืบสวน เบื้องต้นแจ้งศาล เพื่อให้แพทย์ ดำเนิน การ ชันสูตรหรือ ผ่าศพ	แจ้งอัยการให้ ประสานศาล อนุมัติ จากนั้น แพทย์จึง ดำเนินการ ตรวจสอบและ รายงานต่อศาล	ME หรือ Coroner มี อำนาจสั่งผ่าศพ โดยไม่ต้องรอ คำสั่งจากตำรวจ หรือศาล

ข้อค้นพบจากการเปรียบเทียบการชันสูตรพลิกศพระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศพบว่า ประเทศที่มีการแยกบทบาทระหว่างผู้สอบสวนและผู้ชันสูตร เช่น เยอรมนีและสิงคโปร์ มีความเป็นกลางและมีความน่าเชื่อถือมากกว่า นอกจากนี้การมีแพทย์นิติเวชที่ได้รับการฝึกอบรมเฉพาะทางเข้ามาดำเนินการชันสูตรช่วยเพิ่มความแม่นยำในการวินิจฉัยสาเหตุการเสียชีวิต อีกทั้งระบบที่มีการควบคุมโดยศาลหรือ Coroner ช่วยลดความลำเอียงและเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินการ

การศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศพบว่าประเทศไทยยังคงใช้ระบบที่พนักงานสอบสวนเป็นหัวหน้าผู้ชันสูตร ซึ่งแม้จะเอื้ออำนวยต่อความรวดเร็วในการประสานงาน แต่มีข้อจำกัดด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และอาจขาดความเป็นกลางเมื่อเทียบกับประเทศที่แยกบทบาทระหว่าง “ผู้สอบสวน” และ “ผู้ตรวจศพ” อย่างชัดเจน เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และสิงคโปร์ ซึ่งใช้แพทย์นิติเวชหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางภายใต้ระบบศาลหรือ Coroner เป็นผู้ดำเนินการหลัก ทั้งนี้ ประเทศเหล่านั้นยังมีการจัดทำระบบข้อมูลกลางด้านการเสียชีวิตและกระบวนการชันสูตรอย่างเป็นระบบ ซึ่งสะท้อนถึงโครงสร้างที่ให้ความสำคัญกับความแม่นยำ โปร่งใส และความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมในระดับต้นทาง ซึ่งประเทศไทยอาจนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

4.2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 260 ราย โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิด 7S Model และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์กร ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์จะนำเสนออย่างเป็นระบบในลำดับต่อไป

4.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจลักษณะพื้นฐานของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่เข้าร่วมในการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจมีผลต่อการรับรู้ปัญหา อุปสรรค และการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

เพศของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
ชาย	236	90.77	3.77	0.706
หญิง	24	9.23	3.99	0.635
รวม	260	100		

จากตารางที่ 3 พบว่าพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 90.77 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.23 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนพนักงานสอบสวนเพศชายมีมากกว่าเพศหญิงอย่างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรในสายงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการดำเนินการเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเพศชาย อันสอดคล้องกับบริบทของโครงสร้างกำลังพลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีเพศชายเป็นสัดส่วนหลักในการปฏิบัติงานด้านสอบสวนและงานภาคสนาม ทั้งนี้เมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคภาพรวม พบว่า เพศหญิงมีการรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพสูงกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ย 3.99 ในขณะที่เพศชายมีคะแนนเฉลี่ย 3.77 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงอาจประสบปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่า เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย การปฏิบัติงานในพื้นที่เกิดเหตุ และการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

อายุของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
21 – 30 ปี	50	19.23	3.95	0.658
31 – 40 ปี	77	29.61	3.76	0.730
41 – 50 ปี	60	23.08	3.81	0.690
50 ปี ขึ้นไป	73	28.08	3.67	0.701
รวม	260	100	3.78	0.702

จากตารางที่ 4 พบว่าช่วงอายุของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่อยู่ที่ 31 – 40 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 29.61 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 28.08 และกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 21 – 30 ปี โดยมีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของพนักงานสอบสวนทั้งรุ่นใหม่ที่กำลังเรียนจบมาแล้วปฏิบัติหน้าที่และรุ่นที่มีประสบการณ์ในสายงานสอบสวนมาเป็นเวลานาน ทั้งนี้เมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่า กลุ่มอายุที่รับรู้ปัญหาและอุปสรรคสูงที่สุดคือกลุ่มอายุ 21 - 30 ปี มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 และลดหลั่นลงมาในกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี (3.81), อายุ 31 - 40 ปี (3.76) และต่ำสุดคือกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป (3.67) ซึ่งสะท้อนว่าพนักงานสอบสวนรุ่นใหม่หรือผู้ที่มีอายุน้อยอาจเผชิญกับความท้าทายมากกว่า โดยเฉพาะในเรื่องของประสบการณ์ในการทำงานและการตัดสินใจในเหตุการณ์เฉพาะหน้า

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
ปริญญาตรี	220	84.62	3.79	0.699
ปริญญาโท	40	15.38	3.75	0.727
รวม	260	100		

จากตารางที่ 5 พบว่าพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติตามเกณฑ์ของตำแหน่งพนักงานสอบสวน โดยเฉพาะในระดับปฏิบัติการถึงระดับบริหาร และเมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค (3.79) สูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท (3.75) แม้ว่าจะแตกต่างกันไม่มากนัก แต่ก็แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีการรับรู้ถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการทำงานที่มากกว่า

ตำแหน่งงานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งงานในสายงานสอบสวน

ตำแหน่งงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
รองสารวัตร	139	53.46	3.81	0.715
สารวัตร	69	26.54	3.78	0.639
รองผู้กำกับการ	44	16.92	3.65	0.720
ผู้กำกับการ	8	3.08	3.98	0.913
รวม	260	100	3.79	0.702

จากตารางที่ 6 พบว่าตำแหน่งของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่เป็นรองสารวัตร จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 53.46 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือสารวัตร จำนวน 69 คน (ร้อยละ 26.54) และรองผู้กำกับการ จำนวน 44 คน (ร้อยละ 16.92) ตามลำดับ ส่วนตำแหน่งที่มีจำนวนต่ำที่สุดคือผู้กำกับการ โดยมีเพียง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.08 ซึ่งสะท้อนถึงโครงสร้างชั้นยศของสายงานสอบสวนที่เน้นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานภาคสนามเป็นหลัก ทั้งนี้เมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่ง "ผู้กำกับการ" มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด (3.98) ตามด้วย "รองสารวัตร" (3.81), "สารวัตร" (3.78), และต่ำสุดคือ "รองผู้กำกับการ" (3.65) ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง (ผู้กำกับการ) อาจมองเห็นภาพรวมของปัญหาได้ชัดเจนกว่าตำแหน่งอื่น และต้องรับมือกับแรงกดดันและข้อจำกัดต่างๆ ในการบริหารจัดการงานมากกว่า

รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
20,001-30,000 บาท	77	29.61	3.84	0.721
30,001-40,000 บาท	73	28.08	3.74	0.681
40,001 บาทขึ้นไป	110	42.31	3.78	0.706
รวม	260	100	3.78	0.702

จากตารางที่ 7 พบว่ารายได้ต่อเดือนของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่อยู่ที่ 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 42.31 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือรายได้ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 77 คน (ร้อยละ 29.61) และ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 73 คน (ร้อยละ 28.08) ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่พบผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระดับรายได้สัมพันธ์กับชั้นยศและอายุงานของพนักงานสอบสวนโดยตรง และเมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่า กลุ่มที่มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรคสูงที่สุด (3.84) กลุ่มที่มีรายได้ 40,001 บาทขึ้นไป (3.78) มีคะแนนใกล้เคียงกัน และต่ำสุดคือกลุ่มรายได้ 30,001 – 40,000 บาท (3.74) สะท้อนว่าผู้มีรายได้ระดับต่ำมีแนวโน้มที่จะรับรู้ถึงปัญหามากกว่า เนื่องจากต้องแบกรับภาระและความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจากการทำงานบนพื้นฐานของรายได้ที่น้อย

อายุงานด้านสอบสวน

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุงานด้านสอบสวน

อายุงานด้านสอบสวน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
6 – 10 ปี	131	50.38	3.77	0.705
11 – 15 ปี	81	31.15	3.87	0.652
16 ปี ขึ้นไป	48	18.46	3.69	0.771
รวม	260	100	3.78	0.702

จากตารางที่ 8 พบว่าพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่มีอายุงานด้านสอบสวน 6 – 10 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 50.38 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ อายุงาน 11 – 15 ปี จำนวน 81 คน (ร้อยละ 31.15) และกลุ่มที่มีอายุงานนานที่สุดคือ 16 ปีขึ้นไป มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 18.46 ทั้งนี้ ไม่พบพนักงานสอบสวนที่มีอายุงานด้านสอบสวนต่ำกว่า 6 ปีในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการวิเคราะห์และจัดการกับปัญหาในภาคสนาม และเมื่อถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่า ผู้มีอายุงานด้านการสอบสวน 11 – 15 ปี รับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานสูงที่สุด (3.87) ในขณะที่กลุ่มที่มีอายุงาน 6 – 10 ปี (3.77) และกลุ่มที่มีประสบการณ์สูงที่สุดคือ 16 ปี ขึ้นไป (3.69) มีการรับรู้ปัญหาน้อยกว่า สะท้อนว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ระดับปานกลางมักจะเผชิญกับความท้าทายสูงสุด เนื่องจากเป็นช่วงที่ได้รับความคาดหวังจากองค์กรและต้องรับผิดชอบงานที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้น

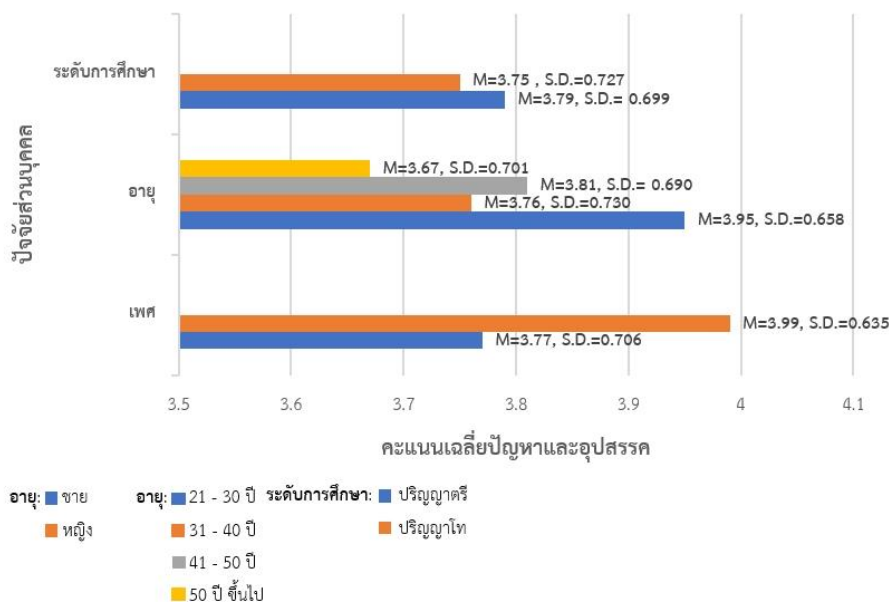
จำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ

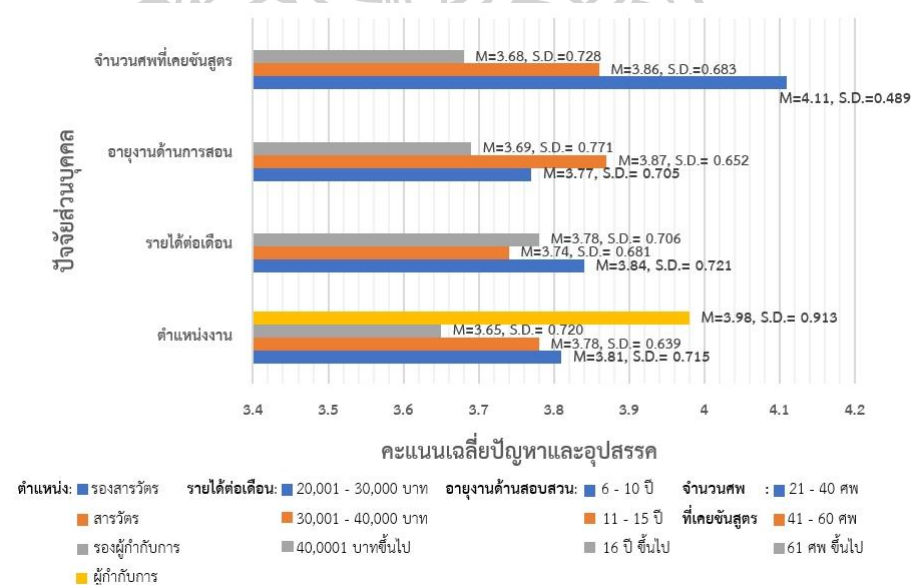
จำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรฯ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
21 – 40 ศพ	31	11.92	4.11	0.489
41 – 60 ศพ	83	31.92	3.86	0.683
61 ศพ ขึ้นไป	146	56.15	3.68	0.728
รวม	260	100	3.79	0.702

จากตารางที่ 9 พบว่าส่วนใหญ่เคยปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพตั้งแต่ 61 ศพขึ้นไป จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 56.15 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาคือผู้ที่เคยชันสูตร 41 – 60 ศพ จำนวน 83 คน (ร้อยละ 31.92) และผู้ที่เคยชันสูตร 21 – 40 ศพ จำนวน 31 คน (ร้อยละ 11.92) ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่พบผู้ที่เคยชันสูตรต่ำกว่า 21 ศพ ในกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตรงกับการปฏิบัติงานภาคสนามในลักษณะนี้ค่อนข้างมาก และเมื่อถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ในการชันสูตร 21 - 40 ศพ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.11) ตามด้วยกลุ่ม 41 - 60 ศพ (3.86) และต่ำสุดคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ 61 ศพขึ้นไป (3.68) แสดงว่าผู้ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานน้อยจะรู้สึกถึงความท้าทายและอุปสรรคมากที่สุด เนื่องจากประสบการณ์ในการจัดการสถานการณ์และการรับมือกับปัญหายังมีน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มที่มีประสบการณ์สูง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้เห็นภาพของการเปรียบเทียบที่ชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นรูปแบบกราฟดังนี้

ภาพที่ 7 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา) กับคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค

ภาพที่ 8 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน อายุงานด้านการสอน และจำนวนครั้งในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพ) กับคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค

4.2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน

การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานสอบสวนในสังกัด ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทั้งในด้านกำลังพล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบปฏิบัติการทางกฎหมาย เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งยังเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อความแม่นยำ ความคล่องตัว และความยุติธรรมในกระบวนการชั้นสูตรพลิกศพ งานวิจัยนี้ได้ออกแบบเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อประเมินความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านกำลังพล

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านสภาพกำลังพล

สภาพกำลังพล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	S.D.
ต่ำกว่า 5 คน	70	26.92	3.73	0.665
5 – 10 คน	101	38.85	3.82	0.706
11 – 20 คน	67	25.77	3.80	0.772
21 – 30 คน	22	8.46	3.77	0.604
รวม	260	100	3.79	0.702

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าสถานีตำรวจที่ตนปฏิบัติงานมีจำนวนพนักงานสอบสวนระหว่าง 5 – 10 คน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 38.85 รองลงมาคือกลุ่มที่มีต่ำกว่า 5 คน จำนวน 70 คน (ร้อยละ 26.92) กลุ่มที่มี 11 – 20 คน มีจำนวน 67 คน (ร้อยละ 25.77) และกลุ่มที่มี 21 – 30 คน จำนวน 22 คน (ร้อยละ 8.46) ผลดังกล่าวสะท้อนถึงปัญหากำลังคนในสายงานสอบสวนที่ยังคงอยู่ในระดับจำกัด โดยเฉพาะในสถานีตำรวจขนาดเล็ก ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อภาระงานและความสามารถในการลงพื้นที่ปฏิบัติงานชั้นสูตรพลิกศพอย่างครอบคลุมและทันทั่วถึง และเมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่ากลุ่มที่มีสภาพกำลังพล 5 – 10 คน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.82) ตามด้วยกลุ่มที่มีสภาพกำลังพล 11 – 20 คน (3.80) ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน เป็นกลุ่มของสถานีตำรวจระดับกลางที่มีพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในระดับค่อนข้างมากแต่ถูกจำกัดด้วยปริมาณกำลังพลที่อาจจะไม่สอดคล้องกับปริมาณงานและความรับผิดชอบ จึงรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มที่มีสภาพกำลังพล 21 – 30 คน

(3.77) ที่เป็นสถานีดำรงขนาดใหญ่ก็จะมีกำลังพลที่มากกว่า และต่ำสุดคือกลุ่มที่มีกำลังพลต่ำกว่า 5 คน (3.73) ที่เป็นพื้นที่สถานีดำรงขนาดเล็กก็มีพื้นที่รับผิดชอบน้อยเพียงไม่กี่ตำบล และมีคดีชั้นสูตรพลิกศพเกิดขึ้นน้อยจึงรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคต่ำที่สุด

ด้านงบประมาณ

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านงบประมาณสนับสนุน

งบประมาณสนับสนุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	SD
ไม่มี	120	46.15	3.86	0.660
ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	118	45.38	3.73	0.724
10,001-20,000 บาท/เดือน	20	7.69	3.74	0.833
20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	2	0.77	3.52	0.337
รวม	260	100	3.79	0.702

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า สถานีดำรงไม่มีงบประมาณสนับสนุนสำหรับการทำงานด้านชั้นสูตรพลิกศพ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคือกลุ่มที่ได้รับงบประมาณ ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน จำนวน 118 คน (ร้อยละ 45.38) ขณะที่กลุ่มที่ได้รับงบประมาณ 10,001 – 20,000 บาท/เดือน มีเพียง 20 คน (ร้อยละ 7.69) และกลุ่มที่ได้รับมากกว่า 20,001 บาท/เดือน มีเพียง 2 คน (ร้อยละ 0.77) สถานการณ์นี้สะท้อนข้อจำกัดสำคัญของการจัดสรรทรัพยากรในระบบราชการตำรวจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการจัดหาอุปกรณ์ การเดินทาง และความสามารถในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในคดีที่เกี่ยวข้องกับการตายโดยผิดธรรมชาติ และเมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่ากลุ่มที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.86) จึงสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการทำงานจะรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่มากกว่า ตามมาด้วยกลุ่มที่มีงบประมาณสนับสนุน 10,001 – 20,000 บาท/เดือน (3.74) ซึ่งมีค่าไม่แตกต่างกันมากกับกลุ่มที่มีงบประมาณสนับสนุน ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน (3.73) เป็นการสะท้อนว่าการได้รับงบประมาณสนับสนุนการทำงานมีผลต่อการรับรู้ถึงปัญหาน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนเลยอย่างเห็นได้ชัด และกลุ่มที่รับรู้ถึงปัญหามากที่สุดคือกลุ่มที่มีงบประมาณสนับสนุน มากกว่า 20,001 บาท/เดือนขึ้นไป จึงรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคต่ำที่สุด

ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำงาน

วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	SD
ไม่มีเลย	68	26.15	3.98	0.665
มี ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	171	65.77	3.76	0.668
มี เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	21	8.08	3.37	0.889
รวม	260	100	3.79	0.702

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า มีวัสดุอุปกรณ์แต่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 65.77 รองลงมาคือกลุ่มที่ระบุว่า ไม่มีเลย จำนวน 68 คน (ร้อยละ 26.15) และมีเพียง 21 คน (ร้อยละ 8.08) เท่านั้นที่เห็นว่า มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ผลดังกล่าวตอกย้ำความจำเป็นในการสนับสนุนเทคโนโลยีและเครื่องมือสมัยใหม่สำหรับการตรวจสอบที่เกิดเหตุ การถ่ายภาพ การจัดเก็บพยานหลักฐาน และการส่งต่อข้อมูลให้กับแพทย์และพนักงานอัยการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว และเมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่ากลุ่มที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนในการทำงานเลย มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.98) จึงสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนในการทำงานเลยจะรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่มากกว่า รองลงมาคือกลุ่มที่ยังพอมีวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนในการทำงานอยู่บ้างแต่อาจจะไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (3.76) ส่วนผู้ปฏิบัติงานในสถานีดำรวจที่มีความเห็นว่ามีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จะรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในระดับที่ต่ำที่สุด (3.37) เป็นการสะท้อนว่าการได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำงานมีผลต่อการรับรู้ถึงปัญหาอย่างเห็นได้ชัด

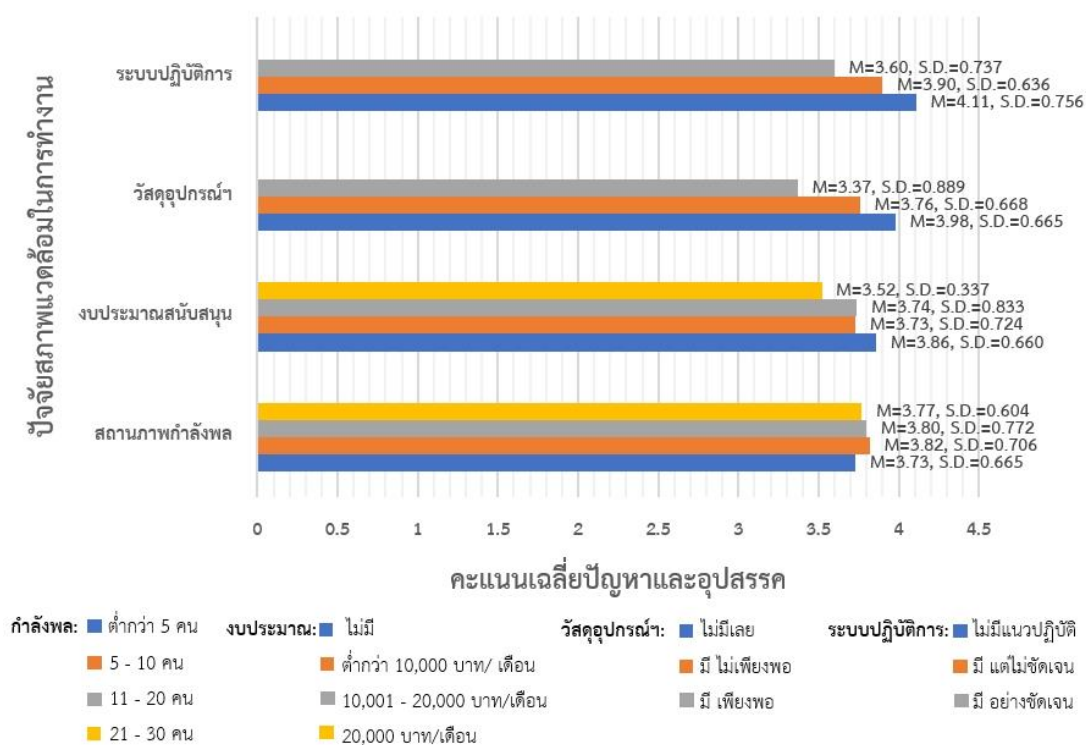
ด้านระบบปฏิบัติการ

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามด้านระบบปฏิบัติการ

ระบบปฏิบัติการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค	SD
ไม่มีแนวปฏิบัติ	13	5.00	4.11	0.756
มี แต่ไม่ชัดเจน	138	53.08	3.90	0.636
มี อย่างชัดเจน	109	41.92	3.60	0.737
รวม	260	100	3.79	0.702

จากตารางที่ 13 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า มีกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติด้านการขนส่งทรัพยากร แต่ยังไม่มีความชัดเจน จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 53.08 รองลงมาคือกลุ่มที่ระบุว่า มีอย่างชัดเจน จำนวน 109 คน (ร้อยละ 41.92) และมีเพียง 13 คน (ร้อยละ 5.00) ที่ระบุว่า ไม่มีแนวปฏิบัติเลย ผลที่ได้สะท้อนถึงความไม่แน่นอนในการตีความและการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติงาน ซึ่งอาจทำให้พนักงานสอบสวนต้องพึ่งพาดุลยพินิจของตนเองหรือแนวทางที่ไม่มีมาตรฐานร่วม ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการสอบสวนและการป้องกันความคลาดเคลื่อนในข้อมูลชั้นสุตรพริกศพ และเมื่อดูถึงคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม พบว่ากลุ่มของผู้ปฏิบัติงานที่มีความเห็นว่าไม่มีแนวปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.11) จึงสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการที่ไม่มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนจะรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่มากกว่า รองลงมาคือกลุ่มที่มีความเห็นว่ามีแนวทางในการปฏิบัติงานอยู่บ้าง แต่อาจจะยังไม่ชัดเจน (3.90) ส่วนผู้ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจที่มีความเห็นว่ามีแนวทางในการปฏิบัติอย่างชัดเจนจะรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในระดับที่ต่ำที่สุด (3.60) เป็นการสะท้อนว่าการได้รับแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนจะทำให้พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานสามารถที่จะปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีและมีผลต่อการรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคอย่างเห็นได้ชัด

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้เห็นภาพของการเปรียบเทียบที่ชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นรูปแบบกราฟดังนี้

ภาพที่ 9 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านระบบปฏิบัติการ) กับคะแนนเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรค

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการกำลังพลไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำกัด วัสดุอุปกรณ์ขาดแคลน และระบบปฏิบัติการทางกฎหมายยังไม่ชัดเจน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพอย่างมีประสิทธิภาพ และควรเป็นจุดเน้นในการกำหนดแนวทางแก้ไขในบทถัดไป

4.2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ นั้น ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยจากผลการศึกษาวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน อายุงานด้านการสอบสวน และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพ ต่างมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้และความท้าทายที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเผชิญในการทำงานดังกล่าว ซึ่งความแตกต่างของตัวแปรเหล่านี้สะท้อนถึงระดับของปัญหาและอุปสรรคในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล ความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ ความรู้และทักษะเฉพาะทาง รวมถึงแรงกดดันจากการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบงานสอบสวนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยการเปรียบเทียบระหว่างสองตัวแปร (T – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อศึกษาผลของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน อายุงานด้านการสอบสวน การปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และด้านระบบปฏิบัติการ ว่ามีผลต่อระดับของปัญหาในแต่ละประเด็นมากน้อยเพียงใด ผลการวิเคราะห์นำเสนอแยกเป็นรายปัจจัยตามลำดับพร้อมด้วยการพรรณนาอย่างชัดเจน ดังนี้

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ T – test ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา	ชาย	หญิง	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	M=3.76 S.D.=1.212 90.77%	M=3.92 S.D.=1.060 9.23%	0.616	0.539	ไม่มีนัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่า สามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	M=3.75 S.D.=1.156 90.77%	M=4.00 S.D.=0.933 9.23%	1.025	0.306	ไม่มีนัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ชาย	หญิง	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
3. การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง	M=3.61 S.D.=1.308 90.77%	M=4.04 S.D.=1.083 9.23%	0.064	0.120	ไม่มี นัยสำคัญ
4. หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=3.94 S.D.=1.164 90.77%	M=4.46 S.D.=0.779 9.23%	2.112	0.036	มี นัยสำคัญ
5. หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ	M=3.96 S.D.=1.137 90.77%	M=4.29 S.D.=0.908 9.23%	1.394	0.164	ไม่มี นัยสำคัญ
6. หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะ(Upskills) ด้านการชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน	M=3.79 S.D.=1.106 90.77%	M=4.00 S.D.=0.780 9.23%	0.915	0.361	ไม่มี นัยสำคัญ
7. การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	M=4.27 S.D.=0.965 90.77%	M=4.29 S.D.=0.908 9.23%	0.100	0.921	ไม่มี นัยสำคัญ
8. การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตร บางครั้งจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น	M=3.33 S.D.=1.182 90.77%	M=3.50 S.D.=1.142 9.23%	0.654	0.514	ไม่มี นัยสำคัญ
9. การประสานงาน หรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก	M=3.64 S.D.=1.119 90.77%	M=3.63 S.D.=1.245 9.23%	0.061	0.951	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ชาย	หญิง	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
10.พนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพ	M=3.20 S.D.=1.091 90.77%	M=3.50 S.D.=0.978 9.23%	1.299	0.195	ไม่มี นัยสำคัญ
11.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดี	M=3.16 S.D.=1.048 90.77%	M=3.42 S.D.=1.018 9.23%	1.142	0.255	ไม่มี นัยสำคัญ
12.พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก	M=3.72 S.D.=1.038 90.77%	M=4.25 S.D.=0.847 9.23%	2.399	0.017	มี นัยสำคัญ
13.รูปแบบของกฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน	M=3.38 S.D.=1.064 90.77%	M=4.00 S.D.=0.885 9.23%	0.773	0.440	ไม่มี นัยสำคัญ
14.รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชั้นสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง	M=3.53 S.D.=1.112 90.77%	M=3.75 S.D.=0.897 9.23%	0.957	0.339	ไม่มี นัยสำคัญ
15.พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้	M=3.45 S.D.=1.135 90.77%	M=3.79 S.D.=0.977 9.23%	1.408	0.160	ไม่มี นัยสำคัญ
16.พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน	M=4.37 S.D.=0.930 90.77%	M=4.71 S.D.=0.624 9.23%	1.727	0.085	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ชาย	หญิง	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
17.ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวน ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตร พลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=4.39 S.D.=0.895 90.77%	M=4.67 S.D.=0.637 9.23%	1.454	0.147	ไม่มี นัยสำคัญ
18.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงาน มีความพร้อมในการทำงานทั้ง ทางด้านสุขภาพร่างกาย และ จิตใจ	M=3.18 S.D.=1.233 90.77%	M=2.88 S.D.=1.262 9.23%	1.161	0.274	ไม่มี นัยสำคัญ
19.การปฏิบัติงานของพนักงาน สอบสวนต้องทำงานอย่างโดด เดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม	M=4.28 S.D.=0.972 90.77%	M=4.54 S.D.=0.932 9.23%	1.242	0.215	ไม่มี นัยสำคัญ
20.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงาน มักขาดโอกาสแสดงความรู้ ความสามารถในการทำงานได้ อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับ เกียรติจากผู้บังคับบัญชา หรือ เพื่อนร่วมงาน	M=3.79 S.D.=1.159 90.77%	M=3.63 S.D.=1.135 9.23%	0.658	0.511	ไม่มี นัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวนเกิด ความรู้สึกท้อถอยหรือขาด กำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุง สุขให้กับประชาชนลดลง	M=4.11 S.D.=1.086 90.77%	M=4.50 S.D.=0.722 9.23%	1.719	0.087	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ T – test เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างสองตัวแปร ด้านเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 2 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง ($T = 2.112$, $P = 0.036$) และในเรื่องของพนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก ($T = 2.399$, $P = 0.017$)

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
1. การมี สายการ บังคับ บัญชา หลาย ระดับชั้น ทำให้การ ดำเนินงาน เป็นไป อย่างล่าช้า	M=3.60 S.D.=1.325 19.23%	M=3.74 S.D.=1.163 29.61%	M=3.94 S.D.=1.164 23.08%	M=3.77 S.D.=1.173 28.08%	0.889	0.447	ไม่มี นัยสำคัญ
2. การมี สายการ บังคับ บัญชาที่มี ผู้มีอำนาจ อยู่ เหนือกว่า สามารถ สั่งการผู้ ปฏิบัติให้ ปฏิบัติตาม คำสั่งของผู้ มีอำนาจได้ ทำให้การ ทำงานไม่ เป็นอิสระ	M=3.94 S.D.=1.077 19.23%	M=3.62 S.D.=1.052 29.61%	M=3.92 S.D.=1.197 23.08%	M=3.70 S.D.=1.210 28.08%	1.228	0.300	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
3.การแบ่ง อำนาจ หน้าที่ใน แต่ละตำแหน่งของ หน่วยงาน ไม่ชัดเจน ทำให้การ ปฏิบัติงาน ซ้ำซ้อน หรือขาดผู้ ปฏิบัติงาน ในบาง ตำแหน่ง	M=3.96 S.D.=1.195 19.23%	M=3.77 S.D.=1.180 29.61%	M=3.72 S.D.=1.354 23.08%	M=3.26 S.D.=1.354 28.08%	3.529	0.016	มี นัยสำคัญ
4. หน่วยงานไม่มี นโยบาย ในการ จัดสรร งบประมาณเพื่อ สนับสนุน การทำงานของ พนักงาน สอบสวนอย่าง เพียงพอต่อ การปฏิบัติงาน ทำให้ ผู้ปฏิบัติงาน ต้อง จัดหาเอง	M=4.24 S.D.=1.041 19.23%	M=3.91 S.D.=1.149 29.61%	M=4.03 S.D.=1.235 23.08%	M=3.88 S.D.=1.117 28.08%	1.197	0.311	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
5. หน่วย งาน ขาด ประสิทธิภาพ ในการ ขับเคลื่อน นโยบาย ด้านการ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยีที่ ทันสมัย เพื่อใช้ในการ ปฏิบัติงาน ของ พนักงาน สอบสวน อย่างเพียงพอ	M=4.30 S.D.=0.953 19.23%	M=3.83 S.D.=1.081 29.61%	M=4.05 S.D.=1.171 23.08%	M=3.89 S.D.=1.197 28.08%	2.067	0.105	ไม่มี นัยสำคัญ
6. หน่วย งาน ขาด การสนับสนุน นโยบายการ ฝึกอบรม หรือพัฒนา ทักษะ ด้านการ ชั้นสูง ตร พ ล ิ ก ศ พ ให้ กับ พนักงาน สอบสวน	M=3.98 S.D.=0.892 19.23%	M=3.83 S.D.=1.069 29.61%	M=3.75 S.D.=1.257 23.08%	M=3.71 S.D.=1.060 28.08%	0.680	0.565	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
7. การ ชั้น สูตร พ ลิก ศ พ ของ ไทย เป็นระบบ ตำรวจ จึง ทำให้ความ รับผิดชอบ หลักอยู่ที่ พนักงาน สอบสวน เป็น ส่วน ใหญ่	M=4.24 S.D.=0.870 19.23%	M=4.30 S.D.=0.933 29.61%	M=4.17 S.D.=1.092 23.08%	M=4.36 S.D.=0.933 28.08%	0.465	0.707	ไม่มี นัยสำคัญ
8. การชั้น สูตรพ ลิก ศ พ ที่ ตาย โดย ผิ ด ธรรมาติ ตาม ก ฎ หมาย มี เพียงนัก งานสอบ สวน ร่วม กับ แพทย์ ในการชั้น สูตร บาง ค ร ั้ง จึ ง ทำให้เกิด ความ ผิ ด พลาด ขึ้น	M=3.34 S.D.=1.081 19.23%	M=3.39 S.D.=1.258 29.61%	M=3.25 S.D.=1.271 23.08%	M=3.40 S.D.=1.090 28.08%	0.212	0.888	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
9.การประสานงาน หรือความร่วมมือ ระหว่าง หน่วยงาน กับ ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยว ข้องกับการ ชั้น สุ ต ร พลี ศ พ ที่ ตายโดยผิด ธรรมชาติ เป็นไปได้ ยาก	M=3.86 S.D.=1.030 19.23%	M=3.73 S.D.=1.072 29.61%	M=3.63 S.D.=1.164 23.08%	M=3.40 S.D.=1.199 28.08%	1.933	0.125	ไม่มี นัยสำคัญ
10.พนักงาน สอบสวน ผู้ ปฏิบัติงาน ยัง ข า ด ค ว ม ร ู้ ความเข้าใจ ในข้อกฏ หมาย หรือ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง กับการชั้น สุ ต ร พ ลี ก ศ พ ที่ ตาย โ ต ย ผิ ด ธรรมชาติ	M=3.42 S.D.=0.906 19.23%	M=3.25 S.D.=1.053 29.61%	M=3.32 S.D.=1.214 23.08%	M=3.00 S.D.=1.093 28.08%	1.760	0.115	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
11.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงาน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดี	M=3.36 S.D.=0.985 19.23%	M=3.21 S.D.=0.991 29.61%	M=3.22 S.D.=1.151 23.08%	M=3.01 S.D.=1.047 28.08%	1.153	0.328	ไม่มี นัยสำคัญ
12.พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตร ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุจึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก	M=4.00 S.D.=0.904 19.23%	M=3.75 S.D.=1.015 29.61%	M=3.70 S.D.=1.062 23.08%	M=3.70 S.D.=1.102 28.08%	1.044	0.374	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
13.รูปแบบ ข อ ง ก ฎ หมาย หรือ ระ เบี ย บ คำ สั ง ที่ เกี ยว ขั อ ง กั บ ก า ร ป ฏิ บั ตี งาน ไม่ เอื อ อำนวยต่อ การปฏิบัติ งาน ของ พนักงาน สอบสวน ใน ยุ ค ปัจจุบัน	M=4.10 S.D.=0.953 19.23%	M=3.86 S.D.=1.009 29.61%	M=3.88 S.D.=1.091 23.08%	M=3.62 S.D.=1.088 28.08%	2.204	0.088	ไม่มี นัยสำคัญ
1 4 . ร ู ป แบบ บั น ต อ น ใน การปฏิบัติ งานด้าน การ ช้ น สุ ต ร ที่ ก ำหนดไว้ ตาม ก ฎ ห ม า ย ระ เบี ย บ คำ สั ง ไม่ สามารถ ดำเนินการ ได้ อย่าง แท้จริง	M=4.00 S.D.=0.881 19.23%	M=3.56 S.D.=1.032 29.61%	M=3.55 S.D.=1.126 23.08%	M=3.22 S.D.=1.170 28.08%	5.288	0.001	มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
15.พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิมๆที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบคำสั่งที่กำหนดไว้	M=3.92 S.D.=0.986 19.23%	M=3.51 S.D.=0.941 29.61%	M=3.48 S.D.=1.214 23.08%	M=3.16 S.D.=1.225 28.08%	4.681	0.003	มี นัยสำคัญ
16.พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	M=4.48 S.D.=0.909 19.23%	M=4.21 S.D.=1.068 29.61%	M=4.52 S.D.=0.833 23.08%	M=4.47 S.D.=0.765 28.08%	1.742	0.159	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
17. ขาด ผู้ช่วยพนักงาน งานสอบสวน ร่วมปฏิบัติ หน้าที่ใน การชันสูตร พลิกศพที่ ตายโดยผิด ธรรมชาติ	M=4.40 S.D.=0.881 19.23%	M=4.34 S.D.=0.940 29.61%	M=4.53 S.D.=0.853 23.08%	M=4.42 S.D.=0.832 28.08%	0.566	0.638	ไม่มี นัยสำคัญ
18. พนักงาน งานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงาน มีความ พร้อมใน การทำงาน ทั้งทางด้าน สุขภาพ ร่างกาย และจิตใจ	M=3.80 S.D.=1.275 19.23%	M=3.29 S.D.=1.234 29.61%	M=3.00 S.D.=1.289 23.08%	M=3.19 S.D.=1.147 28.08%	0.682	0.564	ไม่มี นัยสำคัญ
19. การ ปฏิบัติงาน ของพนักงาน งานสอบสวน ต้อง ทำงาน อย่างโดด เดี่ยว ขาด การทำงาน เป็นทีม	M=4.36 S.D.=0.942 19.23%	M=4.23 S.D.=1.134 29.61%	M=4.37 S.D.=0.991 23.08%	M=4.30 S.D.=0.776 28.08%	0.271	0.847	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
20.พนักงานสอบสวนมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน	M=4.02 S.D.=0.979 19.23%	M=3.60 S.D.=1.320 29.61%	M=3.88 S.D.=1.136 23.08%	M=3.70 S.D.=1.076 28.08%	1.651	0.178	ไม่มี นัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวนเกิดความสับสนหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง	M=4.40 S.D.=0.904 19.23%	M=4.12 S.D.=1.192 29.61%	M=4.13 S.D.=1.096 23.08%	M=4.01 S.D.=0.979 28.08%	1.357	0.256	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตร พลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มอายุทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 3 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงาน ไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง ($F = 3.529, P = 0.016$) รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชั้นสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ($F = 5.288, P = 0.001$) และในเรื่องของพนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้ ($F = 4.681, P = 0.003$)

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ T - test ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	M=3.78 S.D.=1.181 84.62%	M=3.73 S.D.=1.301 15.38%	0.275	0.783	ไม่มีนัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่า สามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	M=3.80 S.D.=1.138 84.62%	M=3.65 S.D.=1.145 15.38%	0.743	0.458	ไม่มีนัยสำคัญ
3.การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง	M=3.61 S.D.=1.300 84.62%	M=3.85 S.D.=1.252 15.38%	1.064	0.289	ไม่มีนัยสำคัญ
4.หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=3.98 S.D.=1.156 84.62%	M=4.08 S.D.=1.071 15.38%	0.497	0.620	ไม่มีนัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
5.หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ	M=3.97 S.D.=1.142 84.62%	M=4.08 S.D.=0.997 15.38%	0.530	0.596	ไม่มี นัยสำคัญ
6.หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะ (Upskills) ด้านการชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน	M=3.77 S.D.=1.092 84.62%	M=4.03 S.D.=1.000 15.38%	1.385	0.167	ไม่มี นัยสำคัญ
7.การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	M=4.26 S.D.=0.51 84.62%	M=4.35 S.D.=1.001 15.38%	0.511	0.582	ไม่มี นัยสำคัญ
8.การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตร บางครั้งจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น	M=3.36 S.D.=1.152 84.62%	M=3.30 S.D.=1.324 15.38%	0.291	0.771	ไม่มี นัยสำคัญ
9.การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก	M=3.65 S.D.=1.106 84.62%	M=3.58 S.D.=1.259 15.38%	0.386	0.700	ไม่มี นัยสำคัญ
10.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=3.24 S.D.=1.042 84.62%	M=3.18 S.D.=1.299 15.38%	0.329	0.742	ไม่มี นัยสำคัญ
11.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยาน หลักฐานในคดี	M=3.22 S.D.=1.001 84.62%	M=3.00 S.D.=1.261 15.38%	1.215	0.225	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ปริญญาดรี	ปริญญโท	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
12.พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก	M=3.78 S.D.=1.034 84.62%	M=3.75 S.D.=1.032 15.38%	0.154	0.878	ไม่มี นัยสำคัญ
13.รูปแบบของกฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในยุคปัจจุบัน	M=3.85 S.D.=1.026 84.62%	M=3.83 S.D.=1.147 15.38%	0.113	0.910	ไม่มี นัยสำคัญ
14.รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง	M=3.61 S.D.=1.047 84.62%	M=3.18 S.D.=1.279 15.38%	2.351	0.019	มี นัยสำคัญ
15.พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่กำหนดไว้	M=3.50 S.D.=1.145 84.62%	M=3.38 S.D.=1.005 15.38%	0.670	0.503	ไม่มี นัยสำคัญ
16.พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน	M=4.40 S.D.=0.893 84.62%	M=4.43 S.D.=1.010 15.38%	0.159	0.873	ไม่มี นัยสำคัญ
17.ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=4.39 S.D.=0.892 84.62%	M=4.58 S.D.=0.781 15.38%	1.222	0.223	ไม่มี นัยสำคัญ
18.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมในการทำงานทั้งทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ	M=3.14 S.D.=1.216 84.62%	M=3.25 S.D.=1.354 15.38%	0.534	0.594	ไม่มี นัยสำคัญ
19.การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยวขาดการทำงานเป็นทีม	M=4.33 S.D.=0.923 84.62%	M=4.20 S.D.=1.203 15.38%	0.763	0.446	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
20.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน	M=3.85 S.D.=1.099 84.62%	M=3.38 S.D.=1.372 15.38%	2.391	0.018	มี นัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวนเกิดความ รู้สึก หือถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะ บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน ลดลง	M=4.17 S.D.=1.040 84.62%	M=4.03 S.D.=1.187 15.38%	0.783	0.434	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ T – test เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างสองตัวแปร ด้านระดับการศึกษา ระหว่างปริญญาตรีและปริญญาโท ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มปริญญาตรีและปริญญาโท ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 2 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ($T = 2.351$, $P = 0.019$) และในเรื่องของพนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน ($T = 2.391$, $P = 0.018$)

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านตำแหน่งงาน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติงานที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพ

ประเด็น ปัญหา	รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
1.การมีสาย การบังคับ บัญชาหลาย ระดับชั้น ทำ ให้ การ ดำ เนินงานเป็นไป อย่างล่าช้า	M=3.76 S.D.=1.266 53.46%	M=3.90 S.D.=1.087 26.54%	M=3.59 S.D.=1.127 16.92%	M=3.88 S.D.=1.356 3.08%	0.612	0.608	ไม่มี นัยสำคัญ
2.การมีสาย การบังคับ บัญชาที่มีผู้มี อำนาจอยู่ เหนือกว่า สามารถสั่งการ ผู้ปฏิบัติให้ ปฏิบัติตาม คำสั่งของผู้มี อำนาจได้ ทำ ให้การทำงาน ไม่เป็นอิสระ	M=3.82 S.D.=1.150 53.46%	M=3.84 S.D.=1.052 26.54%	M=3.52 S.D.=1.191 16.92%	M=3.75 S.D.=1.389 3.08%	0.869	0.458	ไม่มี นัยสำคัญ
3.การแบ่ง อำนาจหน้าที่ ในแต่ละตำแหน่งไม่ชัดเจน ทำให้การ ปฏิบัติงาน ซ้ำซ้อนหรือ ขาดผู้ปฏิบัติงานในบาง ตำแหน่ง	M=3.78 S.D.=1.240 53.46%	M=3.67 S.D.=1.159 26.54%	M=3.16 S.D.=1.539 16.92%	M=4.00 S.D.=1.141 3.08%	2.817	0.040	มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
4.หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=4.01 S.D.=1.126 53.46%	M=4.03 S.D.=1.043 26.54%	M=3.84 S.D.=1.380 16.92%	M=4.25 S.D.=0.886 3.08%	0.422	0.737	ไม่มี นัยสำคัญ
5.หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน อย่างเพียงพอ	M=4.01 S.D.=1.097 53.46%	M=3.39 S.D.=1.019 26.54%	M=3.93 S.D.=1.301 16.92%	M=4.38 S.D.=1.408 3.08%	0.445	0.721	ไม่มี นัยสำคัญ
6.หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรม หรือ พัฒนาทักษะด้านการชันสูตรให้กับพนักงานสอบสวน	M=3.89 S.D.=1.075 53.46%	M=3.70 S.D.=1.019 26.54%	M=3.68 S.D.=1.177 16.92%	M=4.00 S.D.=1.195 3.08%	0.812	0.488	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
7.การชันสูตร พลิกศพของ ไทยเป็นระบบ ตำรวจ จึงทำ ให้ ความรับ ผิดชอบหลัก อยู่ที่พนักงาน สอบสวนเป็น ส่วนใหญ่	M=4.24 S.D.=0.967 53.46%	M=4.13 S.D.=0.999 26.54%	M=4.52 S.D.=0.876 16.92%	M=4.75 S.D.=0.463 3.08%	2.265	0.081	ไม่มี นัยสำคัญ
8.การชันสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรมชาติ ตามกฎ หมายมีเพียง พนักงานสอบสวน ร่วมกับ แพทย์ในการ ชันสูตร บาง ครั้งจึงทำให้ เกิด ความ ผิดพลาดขึ้น	M=3.26 S.D.=1.188 53.46%	M=3.46 S.D.=1.119 26.54%	M=3.48 S.D.=1.171 16.92%	M=3.25 S.D.=1.581 3.08%	0.679	0.565	ไม่มี นัยสำคัญ
9.การประสานงาน หรือ ความร่วมมือ ระหว่างหน่วย งานกับผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง กับการชันสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรมชาติ เป็นไปได้ยาก	M=3.57 S.D.=1.186 53.46%	M=3.81 S.D.=0.912 26.54%	M=3.57 S.D.=1.189 16.92%	M=3.75 S.D.=1.488 3.08%	0.801	0.494	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
10.พนักงาน ส อ บ ส ว น ผู้ปฏิบัติงานยัง ขาดความรู้ ความเข้าใจใน ข้อกฎหมาย หรือระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการ ชันสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรมชาติ	M=3.22 S.D.=1.084 53.46%	M=3.25 S.D.=1.049 26.54%	M=3.18 S.D.=1.105 16.92%	M=3.38 S.D.=1.408 3.08%	0.082	0.970	ไม่มี นัยสำคัญ
11.พนักงาน สอบสวนยัง ขาดความรู้ ความเข้าใจใน ขั้นตอนการ ปฏิบัติในการ ชันสูตรพลิก ศพที่ตายโดย ผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บ ร ว บ ร ว ม พยานหลักฐาน ในคดี	M=3.21 S.D.=1.053 53.46%	M=3.22 S.D.=1.041 26.54%	M=3.07 S.D.=1.021 16.92%	M=3.13 S.D.=1.246 3.08%	0.235	0.872	ไม่มี นัยสำคัญ
12.พนักงาน สอบสวนขาด ความรู้ความ ชำนาญในการ ชันสูตรพลิก ศพที่ตายโดย ผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจาก	M=3.74 S.D.=1.052 53.46%	M=3.88 S.D.=1.037 26.54%	M=3.70 S.D.=0.930 16.92%	M=3.75 S.D.=1.282 3.08%	0.374	0.772	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
หลายสาเหตุ จึงต้องรอ ความเห็นของ แพทย์เป็น หลัก							
13.รูปแบบ ของกฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยว ข้องกับการ ปฏิบัติงานไม่ เอื้ออำนวยต่อ การปฏิบัติงาน ของพนักงาน สอบสวนในยุค ปัจจุบัน	M=3.88 S.D.=1.022 53.46%	M=3.87 S.D.=1.042 26.54%	M=3.64 S.D.=1.102 16.92%	M=4.00 S.D.=1.309 3.08%	0.716	0.543	ไม่มี นัยสำคัญ
14.รูปแบบ ขั้นตอนในการ ปฏิบัติงานด้าน การชันสูตรที่ กำหนดไว้ตาม กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถ ดำเนินการได้ อย่างแท้จริง	M=3.63 S.D.=1.057 53.46%	M=3.54 S.D.=1.051 26.54%	M=3.25 S.D.=1.222 16.92%	M=3.75 S.D.=1.282 3.08%	1.468	0.224	ไม่มี นัยสำคัญ
15.พนักงาน สอบสวน ยึดถือรูปแบบ การดำเนินการ แบบเดิมๆที่ เคยปฏิบัติกัน มา บางครั้ง	M=3.63 S.D.=1.084 53.46%	M=3.35 S.D.=1.069 26.54%	M=3.20 S.D.=1.212 16.92%	M=3.63 S.D.=1.506 3.08%	2.131	0.097	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
อาจไม่ได้ ปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้							
16.พนักงาน สอบสวนมี จำนวนไม่ เพียงพอต่อ การปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับ ปริมาณงาน ที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	M=4.42 S.D.=0.876 53.46%	M=4.35 S.D.=0.968 26.54%	M=4.34 S.D.=0.987 16.92%	M=4.88 S.D.=0.354 3.08%	0.894	0.445	ไม่มี นัยสำคัญ
17.ขาดผู้ช่วย พนักงานสอบสวน ส่วนร่วม ปฏิบัติหน้าที่ ในการชันสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรมชาติ	M=4.40 S.D.=0.848 53.46%	M=4.45 S.D.=0.900 26.54%	M=4.43 S.D.=0.925 16.92%	M=4.50 S.D.=1.069 3.08%	0.085	0.968	ไม่มี นัยสำคัญ
18.พนักงาน สอบสวนมีความพร้อมใน การทำงาน ทั้งทางด้าน สุขภาพ ร่างกาย และ จิตใจ	M=3.12 S.D.=1.303 53.46%	M=3.25 S.D.=1.130 26.54%	M=3.02 S.D.=1.191 16.92%	M=3.75 S.D.=1.165 3.08%	0.959	0.413	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	รอง สว.	สว.	รอง ผกก.	ผกก.	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
19.การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยว ข าด ก าร ทำงานเป็นทีม	M=4.37 S.D.=0.958 53.46%	M=4.22 S.D.=0.953 26.54%	M=4.23 S.D.=1.031 16.92%	M=4.38 S.D.=1.061 3.08%	0.528	0.663	ไม่มี นัยสำคัญ
20.พนักงาน ส อ บ ส ว น ผู้ปฏิบัติงาน มักขาดโอกาส แสดงความรู้ ความ สามารถ ในการทำงาน ได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้ รับเกียรติจาก ผู้ บังคับบัญชา หรือ เพื่ อ น ร่วมงาน	M=3.91 S.D.=1.076 53.46%	M=3.64 S.D.=1.163 26.54%	M=3.52 S.D.=1.303 16.92%	M=4.00 S.D.=1.414 3.08%	1.740	0.159	ไม่มี นัยสำคัญ
21. พนักงาน สอบสวนเกิด ความ รู้ สึก ท้อถอยหรือ ขาดกำลังใจใน การปฏิบัติงาน ทำให้ความ มุ่งมั่น ที่ จะ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับ ป ร ะ ช า ช น ลดลง	M=4.23 S.D.=1.031 53.46%	M=4.09 S.D.=1.011 26.54%	M=3.91 S.D.=1.271 16.92%	M=4.50 S.D.=1.069 3.08%	1.393	0.245	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านตำแหน่งงาน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลศึกษาที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มตำแหน่งงาน ทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 1 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง ($F = 2.817, P = 0.040$)

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ต่อเดือน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลศึกษา

ประเด็นปัญหา	20,000-30,000 บาท	30,000-40,000 บาท	40,000 บาทขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	M=3.61 S.D.=1.289 29.61%	M=3.92 S.D.=1.090 28.08%	M=3.79 S.D.=1.197 42.31%	1.258	0.286	ไม่มีนัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่าสามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	M=3.75 S.D.=1.126 29.61%	M=3.74 S.D.=1.106 28.08%	M=3.81 S.D.=1.177 42.31%	0.097	0.907	ไม่มีนัยสำคัญ
3.การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง	M=3.84 S.D.=1.257 29.61%	M=3.70 S.D.=1.266 28.08%	M=3.48 S.D.=1.325 42.31%	1.862	0.157	ไม่มีนัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	20,000- 30,000 บาท	30,000- 40,000 บาท	40,000 บาท ขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
4.หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=4.12 S.D.=1.100 29.61%	M=3.93 S.D.=1.134 28.08%	M=3.95 S.D.=1.180 42.31%	0.652	0.522	ไม่มี นัยสำคัญ
5.หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ	M=4.09 S.D.=1.066 29.61%	M=3.88 S.D.=1.053 28.08%	M=3.99 S.D.=1.200 42.31%	0.864	0.506	ไม่มี นัยสำคัญ
6.หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะ (Upskills) ด้านการชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน	M=3.86 S.D.=1.035 29.61%	M=3.75 S.D.=1.103 28.08%	M=3.81 S.D.=1.105 42.31%	0.172	0.842	ไม่มี นัยสำคัญ
7.การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	M=4.16 S.D.=0.988 29.61%	M=4.22 S.D.=1.017 28.08%	M=4.39 S.D.=0.889 42.31%	1.531	0.218	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	20,000- 30,000 บาท	30,000- 40,000 บาท	40,000 บาท ขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
8.การชันสูตรพลิกศพ ที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ตามกฎหมายมีเพียง พนักงานสอบสวน ร่วมกับแพทย์ในการ ชันสูตร บางครั้งจึงทำ ให้เกิดความผิดพลาด ขึ้น	M=3.22 S.D.=1.154 29.61%	M=3.34 S.D.=1.227 28.08%	M=3.45 S.D.=1.162 42.31%	0.825	0.439	ไม่มี นัยสำคัญ
9.การประสานงาน หรือความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานกับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ เป็นไปได้ยาก	M=3.74 S.D.=1.039 29.61%	M=3.48 S.D.=1.132 28.08%	M=3.67 S.D.=1.150 42.31%	1.089	0.338	ไม่มี นัยสำคัญ
10.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานยังขาด ความรู้ความเข้าใจใน ข้อกฎหมาย หรือ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=3.27 S.D.=0.968 29.61%	M=3.25 S.D.=1.090 28.08%	M=3.18 S.D.=1.159 42.31%	0.175	0.839	ไม่มี นัยสำคัญ
11.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานยังขาด ความรู้ความเข้าใจใน ขั้นตอนการปฏิบัติใน การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บ รวบรวมพยาน หลักฐานในคดี	M=3.26 S.D.=0.965 29.61%	M=3.19 S.D.=1.036 28.08%	M=3.13 S.D.=1.110 42.31%	0.364	0.695	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	20,000- 30,000 บาท	30,000- 40,000 บาท	40,000 บาท ขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
12.พนักงานสอบสวน ขาดความรู้ความ ชำนาญในการชั้นสูตร พลิกศพที่ตายโดยผิด ธรรมชาติ ซึ่งมีที่มา จากหลายสาเหตุ จึง ต้องรอความเห็นของ แพทย์เป็นหลัก	M=3.90 S.D.=0.968 29.61%	M=3.68 S.D.=1.066 28.08%	M=3.75 S.D.=1.053 42.31%	0.853	0.428	ไม่มี นัยสำคัญ
13.รูปแบบของ กฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงาน ไม่ เอื้ออำนวยต่อการ ปฏิบัติงาน ของ พนักงานสอบสวนใน ยุคปัจจุบัน	M=4.04 S.D.=0.979 29.61%	M=3.77 S.D.=1.021 28.08%	M=3.75 S.D.=1.102 42.31%	1.943	0.145	ไม่มี นัยสำคัญ
14.รูปแบบขั้นตอนใน การปฏิบัติงานด้าน การชั้นสูตรพลิกศพ ของพนักงานสอบสวน ที่กำหนดไว้ตาม กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถ ดำเนินการได้อย่าง แท้จริง	M=3.90 S.D.=0.954 29.61%	M=3.45 S.D.=1.081 28.08%	M=3.36 S.D.=1.174 42.31%	5.951	0.003	มี นัยสำคัญ
15.พนักงานสอบสวน ยึดถือรูปแบบการ ดำเนินการแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา โดย บางครั้งอาจไม่ได้ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่ กำหนดไว้	M=3.73 S.D.=1.034 29.61%	M=3.42 S.D.=1.053 28.08%	M=3.35 S.D.=1.208 42.31%	2.671	0.071	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	20,000- 30,000 บาท	30,000- 40,000 บาท	40,000 บาท ขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
16.พนักงานสอบสวน มีจำนวนไม่เพียงพอต่อ การปฏิบัติงาน และไม่ สอดคล้องกับปริมาณ งานที่มีอยู่ในปัจจุบัน	M=4.40 S.D.=0.963 29.61%	M=4.32 S.D.=0.970 28.08%	M=4.46 S.D.=0.831 42.31%	0.583	0.559	ไม่มี นัยสำคัญ
17.ขาดผู้ช่วยพนักงาน สอบสวนร่วมปฏิบัติ หน้าที่ในการชันสูตร พลิกศพ	M=4.32 S.D.=0.924 29.61%	M=4.33 S.D.=0.914 28.08%	M=4.55 S.D.=0.809 42.31%	1.989	0.139	ไม่มี นัยสำคัญ
18.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานมีความ พร้อมในการทำงานทั้ง ทาง ด้าน สุข ภาพ ร่างกาย และจิตใจ	M=3.09 S.D.=1.269 29.61%	M=3.11 S.D.=1.264 28.08%	M=3.23 S.D.=1.201 42.31%	0.339	0.713	ไม่มี นัยสำคัญ
19.การปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวนต้อง ทำงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม	M=4.35 S.D.=0.970 29.61%	M=4.22 S.D.=1.083 28.08%	M=4.34 S.D.=0.891 42.31%	0.426	0.653	ไม่มี นัยสำคัญ
20.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานมักขาด โอกาสแสดงความรู้ ความสามารถในการ ทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติ จากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน	M=3.84 S.D.=1.113 29.61%	M=3.67 S.D.=1.237 28.08%	M=3.79 S.D.=1.134 42.31%	0.441	0.644	ไม่มี นัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวน เกิดความรู้สึกท้อถอย หรือขาดกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ทำให้ความ มุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้ กับ ประชาชนลดลง	M=4.22 S.D.=1.470 29.61%	M=4.16 S.D.=1.080 28.08%	M=4.08 S.D.=1.068 42.31%	0.400	0.670	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ต่อเดือน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มรายได้ต่อเดือน ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 1 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชั้นสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ($F = 5.951, P = 0.003$)

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุงานด้านสอบสวน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชั้นสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	M=3.61 S.D.=1.200 50.38%	M=3.95 S.D.=1.224 31.15%	M=3.92 S.D.=1.108 18.46%	2.466	0.087	ไม่มี นัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่า สามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	M=3.69 S.D.=1.096 50.38%	M=3.95 S.D.=1.128 31.15%	M=3.71 S.D.=1.254 18.46%	2.442	0.238	ไม่มี นัยสำคัญ
3.การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง	M=3.69 S.D.=1.271 50.38%	M=3.67 S.D.=1.255 31.15%	M=3.52 S.D.=1.429 18.46%	0.298	0.742	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
4. หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=3.98 S.D.=1.174 50.38%	M=4.15 S.D.=1.026 31.15%	M=3.77 S.D.=1.292 18.46%	1.676	0.189	ไม่มี นัยสำคัญ
5. หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ	M=3.95 S.D.=1.146 50.38%	M=4.20 S.D.=0.967 31.15%	M=3.75 S.D.=1.246 18.46%	2.623	0.075	ไม่มี นัยสำคัญ
6. หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะ ด้านการชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน	M=3.72 S.D.=1.097 50.38%	M=4.01 S.D.=1.043 31.15%	M=3.71 S.D.=1.071 18.46%	2.130	0.121	ไม่มี นัยสำคัญ
7. การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	M=4.24 S.D.=0.937 50.38%	M=4.31 S.D.=0.996 31.15%	M=4.29 S.D.=0.967 18.46%	0.123	0.884	ไม่มี นัยสำคัญ
8. การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวน	M=3.25 S.D.=1.166 50.38%	M=3.48 S.D.=1.246 31.15%	M=3.40 S.D.=1.086 18.46%	0.996	0.371	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
ร่วมกับแพทย์ในการ ชันสูตร บาง ครั้งจึงทำ ให้เกิดความผิดพลาด ขึ้น						
9.การประสานงาน หรือความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานกับผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ เป็นไปได้ยาก	M=3.64 S.D.=1.067 50.38%	M=3.67 S.D.=1.194 31.15%	M=3.58 S.D.=1.200 18.46%	0.082	0.921	ไม่มี นัยสำคัญ
10.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานยังขาด ความรู้ความเข้าใจใน ข้อกฎหมาย หรือ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=3.20 S.D.=1.041 50.38%	M=3.25 S.D.=1.157 31.15%	M=3.27 S.D.=1.086 18.46%	0.098	0.907	ไม่มี นัยสำคัญ
11.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานยังขาด ความรู้ความเข้าใจใน ขั้นตอนการปฏิบัติใน การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บ รวบรวมพยาน หลักฐานในคดี	M=3.20 S.D.=1.041 50.38%	M=3.14 S.D.=1.046 31.15%	M=3.23 S.D.=1.077 18.46%	0.142	0.867	ไม่มี นัยสำคัญ
12.พนักงานสอบสวน ขาดความรู้ความ ชำนาญในการชันสูตร ซึ่งมีที่มาจากหลาย สาเหตุ จึงต้องรอ ความเห็นของแพทย์ เป็นหลัก	M=3.87 S.D.=0.988 50.38%	M=3.77 S.D.=1.087 31.15%	M=3.52 S.D.=1.031 18.46%	2.034	0.133	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
13.รูปแบบของกฎหมายหรือระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในยุคปัจจุบัน	M=3.91 S.D.=1.026 50.38%	M=3.89 S.D.=1.000 31.15%	M=3.58 S.D.=1.164 18.46%	1.817	0.165	ไม่มี นัยสำคัญ
14.รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรที่กำหนดไว้ตามกฎหมายระเบียบคำสั่งไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง	M=3.68 S.D.=1.054 50.38%	M=3.54 S.D.=1.141 31.15%	M=3.19 S.D.=1.065 18.46%	3.618	0.028	มี นัยสำคัญ
15.พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิมๆที่เคยปฏิบัติกันมาโดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบคำสั่งที่กำหนดไว้	M=3.60 S.D.=1.044 50.38%	M=3.43 S.D.=1.172 31.15%	M=3.27 S.D.=1.233 18.46%	1.602	0.204	ไม่มี นัยสำคัญ
16.พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน	M=4.34 S.D.=0.989 50.38%	M=4.53 S.D.=0.760 31.15%	M=4.38 S.D.=0.914 18.46%	1.180	0.309	ไม่มี นัยสำคัญ
17.ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=4.35 S.D.=0.911 50.38%	M=4.54 S.D.=0.791 31.15%	M=4.40 S.D.=0.917 18.46%	1.223	0.296	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
18.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานมีความ พร้อมในการทำงานทั้ง ทางด้าน สุข ภาพ ร่างกาย และจิตใจ	M=3.08 S.D.=1.234 50.38%	M=3.25 S.D.=1.299 31.15%	M=3.19 S.D.=1.142 18.46%	0.455	0.635	ไม่มี นัยสำคัญ
19.การปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวนต้อง ทำงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม	M=4.29 S.D.=1.019 50.38%	M=4.43 S.D.=0.851 31.15%	M=4.15 S.D.=0.010 18.46%	1.362	0.258	ไม่มี นัยสำคัญ
20.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานมักขาด โอกาสแสดงความรู้ ความสามารถในการ ทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติ จากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน	M=3.66 S.D.=1.213 50.38%	M=3.96 S.D.=1.042 31.15%	M=3.75 S.D.=1.158 18.46%	1.696	0.186	ไม่มี นัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวน รู้สึกท้อถอยหรือขาด กำลังใจในการปฏิบัติ งาน ทำให้ความมุ่งมั่น ที่จะบำบัดทุกข์บำรุง สุขให้กับประชาชน ลดลง	M=4.23 S.D.=1.027 50.38%	M=4.16 S.D.=1.078 31.15%	M=3.90 S.D.=1.115 18.46%	1.747	0.176	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุงานด้านสอบสวน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มอายุงานด้านสอบสวนทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 1 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ($F = 3.618, P = 0.028$)

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา	21-40 ศพ	41-60 ศพ	61 ศพขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	M=3.61 S.D.=1.358 11.92%	M=3.86 S.D.=1.170 31.92%	M=3.76 S.D.=1.182 56.15%	0.480	0.620	ไม่มี นัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่า สามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตาม คำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	M=4.00 S.D.=1.065 11.92%	M=3.84 S.D.=1.018 31.92%	M=3.68 S.D.=1.213 56.15%	1.214	0.299	ไม่มี นัยสำคัญ
3.การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อน หรือ ขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง	M=4.10 S.D.=1.165 11.92%	M=3.77 S.D.=1.253 31.92%	M=3.49 S.D.=1.320 56.15%	3.447	0.033	มี นัยสำคัญ
4.หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=4.35 S.D.=1.142 11.92%	M=4.06 S.D.=1.075 31.92%	M=3.88 S.D.=1.168 56.15%	2.483	0.085	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	21-40 ศพ	41-60 ศพ	61 ศพขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
5.หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ	M=4.48 S.D.=0.851 11.92%	M=4.01 S.D.=1.110 31.92%	M=3.87 S.D.=1.152 56.15%	3.957	0.020	มี นัยสำคัญ
6.หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านการชันสูตรให้กับพนักงานสอบสวน	M=4.13 S.D.=0.806 11.92%	M=3.82 S.D.=1.084 31.92%	M=3.73 S.D.=1.122 56.15%	1.735	0.178	ไม่มี นัยสำคัญ
7.การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	M=4.68 S.D.=0.541 11.92%	M=4.28 S.D.=0.860 31.92%	M=4.18 S.D.=1.057 56.15%	3.445	0.033	มี นัยสำคัญ
8.การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตร บางครั้งจึงเกิดความผิดพลาดขึ้น	M=3.42 S.D.=1.148 11.92%	M=3.39 S.D.=1.135 31.92%	M=3.32 S.D.=1.213 56.15%	0.155	0.857	ไม่มี นัยสำคัญ
9.การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก	M=4.13 S.D.=0.885 11.92%	M=3.72 S.D.=1.040 31.92%	M=3.49 S.D.=1.193 56.15%	4.611	0.011	มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	21-40 ศพ	41-60 ศพ	61 ศพขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
10.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานยังขาด ความรู้ความเข้าใจใน ข้อกฎหมาย หรือ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=3.39 S.D.=0.882 11.92%	M=3.36 S.D.=1.054 31.92%	M=3.12 S.D.=1.130 56.15%	1.750	0.176	ไม่มี นัยสำคัญ
11.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงานยังขาด ความรู้ความเข้าใจใน ขั้นตอนการปฏิบัติใน การชันสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึง การเก็บ รวบรวม พยาน หลักฐานในคดี	M=3.48 S.D.=0.851 11.92%	M=3.33 S.D.=1.025 31.92%	M=3.04 S.D.=1.076 56.15%	3.461	0.033	มี นัยสำคัญ
12.พนักงานสอบสวน ขาด ความรู้ ความ ชำนาญในการชันสูตร พลิกศพที่ตายโดยผิด ธรรมชาติ ซึ่งมีที่มา จากหลายสาเหตุ จึง ต้องรอความเห็นของ แพทย์เป็นหลัก	M=4.29 S.D.=0.783 11.92%	M=3.86 S.D.=1.014 31.92%	M=3.62 S.D.=1.052 56.15%	6.074	0.003	มี นัยสำคัญ
13.รูปแบบของกฎ หมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกั บ การปฏิบัติงาน ไม่ เอื้ออำนวยต่อการ ปฏิบัติงานของพนักงาน สอบสวนในยุค ปัจจุบัน	M=4.19 S.D.=0.910 11.92%	M=3.99 S.D.=0.981 31.92%	M=3.68 S.D.=1.088 56.15%	4.294	0.015	มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	21-40 ศพ	41-60 ศพ	61 ศพขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
14.รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง	M=4.06 S.D.=0.814 11.92%	M=3.72 S.D.=1.051 31.92%	M=3.34 S.D.=1.122 56.15%	7.627	0.001	มี นัยสำคัญ
15.พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิมๆที่เคยปฏิบัติกันมาโดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้	M=3.90 S.D.=1.106 11.92%	M=3.53 S.D.=1.040 31.92%	M=3.37 S.D.=1.157 56.15%	3.028	0.050	มี นัยสำคัญ
16.พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน	M=4.74 S.D.=0.682 11.92%	M=4.46 S.D.=0.940 31.92%	M=4.32 S.D.=0.923 56.15%	2.920	0.056	ไม่มี นัยสำคัญ
17.ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=4.68 S.D.=0.653 11.92%	M=4.46 S.D.=0.860 31.92%	M=4.34 S.D.=0.921 56.15%	1.997	0.138	ไม่มี นัยสำคัญ
18.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมในการทำงานทั้งทางด้าน สุข ภาพ ร่างกาย และจิตใจ	M=3.42 S.D.=1.311 11.92%	M=3.11 S.D.=1.278 31.92%	M=3.12 S.D.=1.197 56.15%	0.814	0.444	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	21-40 ศพ	41-60 ศพ	61 ศพขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
19.การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยวขาดการทำงานเป็นทีม	M=4.77 S.D.=0.497 11.92%	M=4.34 S.D.=1.003 31.92%	M=4.19 S.D.=0.999 56.15%	4.810	0.009	มี นัยสำคัญ
20.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน	M=3.81 S.D.=1.195 11.92%	M=3.87 S.D.=1.079 31.92%	M=3.71 S.D.=1.192 56.15%	0.490	0.613	ไม่มี นัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง	M=4.61 S.D.=0.667 11.92%	M=4.34 S.D.=1.003 31.92%	M=3.94 S.D.=1.116 56.15%	7.482	0.001	มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มจำนวนศพที่เคยปฏิบัติหน้าที่ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ ถึง 10 ประเด็นด้วยกัน คือ ประเด็นที่ระบุว่า การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง ($F = 3.447$, $P = 0.033$), หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ ($F = 3.957$, $P = 0.020$), การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่ ($F = 3.445$, $P = 0.033$), การประสานงาน หรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก

($F = 4.611$, $P = 0.011$), พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดี ($F = 3.461$, $P = 0.033$), พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก ($F = 6.074$, $P = 0.003$), รูปแบบของกฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในยุคปัจจุบัน ($F = 4.294$, $P = 0.015$), รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ($F = 7.627$, $P = 0.001$), การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม ($F = 4.810$, $P = 0.009$) และพนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง ($F = 7.482$, $P = 0.001$)

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านกำลังพล ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานล่าช้า	M=3.80 S.D.=1.150 26.92%	M=3.66 S.D.=1.251 38.85%	M=3.79 S.D.=1.200 25.77%	M=4.14 S.D.=1.082 8.46%	0.973	0.406	ไม่มีนัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่าสามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำ	M=3.77 S.D.=1.182 26.92%	M=3.64 S.D.=1.180 38.85%	M=3.91 S.D.=1.069 25.77%	M=3.95 S.D.=0.999 8.46%	0.947	0.419	ไม่มีนัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
ให้การทำงาน ไม่เป็นอิสระ							
3. การแบ่ง อำนาจหน้าที่ ใน แต่ละ ตำแหน่งของ หน่วยงานไม่ ชัดเจน ทำให้ การปฏิบัติงาน ซ้ำซ้อนหรือ ขาดผู้ปฏิบัติ งานในบาง ตำแหน่ง	M=3.63 S.D.=1.395 26.92%	M=3.53 S.D.=1.237 38.85%	M=3.84 S.D.=1.250 25.77%	M=3.68 S.D.=1.359 8.46%	0.738	0.530	ไม่มี นัยสำคัญ
4. หน่วยงานไม่ มีนโยบายใน การจัดสรรงบประมาณเพื่อ สนับสนุนการ ทำงานของ พนักงาน สอบสวนอย่าง เพียงพอต่อ การปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ ปฏิบัติงานต้อง จัดหาเอง	M=3.91 S.D.=1.236 26.92%	M=4.17 S.D.=1.096 38.85%	M=3.87 S.D.=1.153 25.77%	M=3.82 S.D.=0.958 8.46%	1.359	0.256	ไม่มี นัยสำคัญ
5. หน่วยงาน ขาดประสิทธิ ภาพในการ ขับเคลื่อน นโยบายด้าน การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ หรือ	M=3.87 S.D.=1.307 26.92%	M=4.20 S.D.=0.895 38.85%	M=3.93 S.D.=1.222 25.77%	M=3.59 S.D.=0.959 8.46%	2.469	0.062	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
เทคโนโลยีที่ ทันสมัย เพื่อ ใช้ ใน ก า ร ปฏิบัติงานของ พนักงานสอบ สว น อ ย่ า ง เพียงพอ							
6.หน่วยงาน ข าด ก าร ส ัน ษ ฐ ะ นโยบายการ ฝึกอบรมหรือ พัฒนาทักษะ ด้ าน ก าร ชั้นสูตรให้กับ พ ั น ัก ก าร สอบสว น	M=3.57 S.D.=1.149 26.92%	M=3.96 S.D.=1.029 38.85%	M=3.81 S.D.=1.104 25.77%	M=3.86 S.D.=0.941 8.46%	1.825	0.143	ไม่มี นัยสำคัญ
7.การชั้นสูตร พลิกศพของ ไทยเป็นระบบ ตำรวจ จึงทำ ใ ห้ ค ว าม ร ับ ผิด ชอบ ห ลั ก อ ยู่ ที่ พ ั น ัก ก าร สอบสว นเป็น ส่ว น ใหญ่	M=4.39 S.D.=0.937 26.92%	M=4.39 S.D.=0.860 38.85%	M=4.19 S.D.=1.019 25.77%	M=3.64 S.D.=1.049 8.46%	4.347	0.005	มี นัยสำคัญ
8.การชั้นสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรม ช ำ ตี ต ำ ม กฏ หมายมี เพียงพนักงาน	M=3.33 S.D.=1.059 26.92%	M=3.33 S.D.=1.209 38.85%	M=3.42 S.D.=1.257 25.77%	M=3.32 S.D.=1.211 8.46%	0.099	0.960	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
ส อ บ ส ว น ร่วมกับแพทย์ ในการชันสูตร บางครั้งจึงทำ ให้เกิดความ ผิดพลาดขึ้น							
9.การประ สานงาน หรือ ความร่วมมือ ระหว่างหน่วย งานกับผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง กับการชันสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรม ชาติเป็นไปได ยาก	M=3.66 S.D.=1.115 26.92%	M=3.70 S.D.=1.154 38.85%	M=3.64 S.D.=1.055 25.77%	M=3.27 S.D.=1.279 8.46%	0.885	0.449	ไม่มี นัยสำคัญ
10.พนักงาน สอบสวนผู้ ปฏิบัติงานยัง ขาดความรู้ ความเข้าใจใน ข้อกฎหมาย หรือระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับ การชันสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรม ชาติ	M=3.03 S.D.=1.129 26.92%	M=3.34 S.D.=1.089 38.85%	M=3.22 S.D.=0.982 25.77%	M=3.36 S.D.=1.177 8.46%	1.250	0.292	ไม่มี นัยสำคัญ
11.พนักงาน สอบสวนยัง ขาดความรู้ ความเข้าใจใน	M=3.07 S.D.=1.054 26.92%	M=3.23 S.D.=1.083 38.85%	M=3.16 S.D.=1.053 25.77%	M=3.41 S.D.=1.054 8.46%	0.675	0.568	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
ขั้นตอนการ ปฏิบัติในการ ชั้นสูตรพลิก ศพที่ตายโดย ผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บ ร ว บ ร ว ม พยานหลักฐาน ในคดี							
12.พนักงาน สอบสวนขาด ความรู้ความ ชำนาญในการ ชั้นสูตรพลิก ศพที่ตายโดย ผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจาก หลายสาเหตุ จึงต้องรอ ความเห็นของ แพทย์เป็น หลัก	M=3.63 S.D.=1.144 26.92%	M=3.94 S.D.=0.998 38.85%	M=3.70 S.D.=1.000 25.77%	M=3.68 S.D.=0.839 8.46%	1.520	0.210	ไม่มี นัยสำคัญ
13.รูปแบบ ของกฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยว ข้องกับการ ปฏิบัติงานไม่ เอื้ออำนวยต่อ การปฏิบัติงาน ของพนักงาน สอบสวนในยุค ปัจจุบัน	M=3.84 S.D.=1.085 26.92%	M=3.80 S.D.=1.058 38.85%	M=3.82 S.D.=1.043 25.77%	M=4.09 S.D.=0.921 8.46%	0.469	0.704	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
14.รูปแบบ ขั้นตอนในการ ปฏิบัติงานด้าน การชันสูตรที่ กำหนดไว้ตาม กฏหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถ ดำเนินการได้ อย่างแท้จริง	M=3.53 S.D.=1.248 26.92%	M=3.54 S.D.=1.073 38.85%	M=3.67 S.D.=0.944 25.77%	M=3.23 S.D.=1.110 8.46%	0.921	0.431	ไม่มี นัยสำคัญ
15.พนักงาน สอบสวนยึด ถือรูปแบบการ ดำเนินการ แบบเดิม ๆ ที่ เคยปฏิบัติกัน มาบาง ครั้ง อาจไม่ได้ ปฏิบัติตาม กฏหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้	M=3.21 S.D.=1.141 26.92%	M=3.50 S.D.=1.119 38.85%	M=3.61 S.D.=1.072 25.77%	M=3.86 S.D.=1.152 8.46%	2.527	0.058	ไม่มี นัยสำคัญ
16.พนักงาน สอบสวนมี จำนวนไม่เพียง พอต่อการ ปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้อง กับ ปริมาณงานที่ มี อยู่ใน ปัจจุบัน	M=4.40 S.D.=0.858 26.92%	M=4.48 S.D.=0.890 38.85%	M=4.33 S.D.=1.036 25.77%	M=4.32 S.D.=0.780 8.46%	0.423	0.736	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
17.ขาดผู้ช่วย พนักงาน สอบสวนร่วม ปฏิบัติหน้าที่ ในการชันสูตร	M=4.39 S.D.=0.873 26.92%	M=4.46 S.D.=0.855 38.85%	M=4.42 S.D.=0.924 25.77%	M=4.36 S.D.=0.902 8.46%	0.120	0.948	ไม่มี นัยสำคัญ
18.พนักงาน สอบสวนมี ความพร้อมใน การทำงาน ทั้งทางด้าน สุ ข ภ า พ ร่างกาย และ จิตใจ	M=3.24 S.D.=1.122 26.92%	M=3.05 S.D.=1.220 38.85%	M=3.13 S.D.=1.402 25.77%	M=3.41 S.D.=1.141 8.46%	0.676	0.567	ไม่มี นัยสำคัญ
19.การปฏิบัติ งานของนัก งานสอบสวน ต้องทำงาน อย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำ งานเป็นทีม	M=4.34 S.D.=0.866 26.92%	M=4.41 S.D.=0.992 38.85%	M=4.15 S.D.=1.091 25.77%	M=4.23 S.D.=0.752 8.46%	1.024	0.383	ไม่มี นัยสำคัญ
20.พนักงาน สอบสวนมัก ขาดโอกาส แสดงความรู้ ความสามารถ ในการทำงาน ได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้ รับเกียรติจาก ผู้บังคับบัญชา หรือ เพื่ อ ร่วมงาน	M=3.73 S.D.=1.128 26.92%	M=3.76 S.D.=1.159 38.85%	M=3.82 S.D.=1.218 25.77%	M=3.82 S.D.=1.097 8.46%	0.086	0.968	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็น ปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
21. พนักงาน สอบสวนเกิด ความรู้สึก ท้อถอยหรือ ขาดกำลังใจใน การปฏิบัติงาน ทำให้ความ มุ่งมั่นที่จะ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับ ประชาชน ลดลง	M=4.01 S.D.=1.097 26.92%	M=4.21 S.D.=1.052 38.85%	M=4.18 S.D.=1.100 25.77%	M=4.18 S.D.=0.907 8.46%	0.500	0.683	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านกำลังใจ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มกำลังใจทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 1 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่ ($F = 4.347$, $P = 0.005$) ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาที่เกิดจากจำนวนกำลังใจที่ไม่เพียงพอ ในขณะที่ประเด็นอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าปัญหาในด้านกำลังใจไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อความรุนแรงของประเด็นอื่น ๆ อย่างชัดเจน

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านงบประมาณ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสุตรพลีกศพ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,001- 20,000 บาท/เดือน	20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
1.การมีสายการ บังคับบัญชา หลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่าง ล่าช้า	M=3.65 S.D.=1.333 46.15%	M=3.85 S.D.=1.059 45.38%	M=4.10 S.D.=1.119 7.69%	M=3.50 S.D.=0.707 0.77%	1.107	0.347	ไม่มี นัยสำคัญ
2.การมีสายการ บังคับบัญชาที่มีผู้ มีอำนาจอยู่ เหนือกว่า สามารถสั่งการผู้ ปฏิบัติให้ปฏิบัติ ตามคำสั่งของผู้มี อำนาจได้ ทำให้ การทำงานไม่ เป็นอิสระ	M=3.77 S.D.=1.165 46.15%	M=3.76 S.D.=1.122 45.38%	M=3.90 S.D.=1.165 7.69%	M=3.50 S.D.=0.070 0.77%	0.125	0.946	ไม่มี นัยสำคัญ
3.การแบ่ง อำนาจหน้าที่ใน แต่ละตำแหน่ง ของหน่วยงานไม่ ชัดเจน ทำให้ การปฏิบัติงาน ซ้ำซ้อนหรือขาด ผู้ปฏิบัติงานใน บางตำแหน่ง	M=3.58 S.D.=1.339 46.15%	M=3.72 S.D.=1.205 45.38%	M=3.80 S.D.=1.542 7.69%	M=2.50 S.D.=0.707 0.77%	0.866	0.459	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,001- 20,000 บาท/เดือน	20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
4.หน่วยงานไม่มี นโยบายในการ จัดสรรงบประมาณเพื่อ สนับสนุนการ ทำงานของ พนักงาน สอบสวนอย่าง เพียงพอต่อการ ปฏิบัติงานทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ต้องจัดหาเอง	M=4.22 S.D.=1.146 46.15%	M=3.79 S.D.=1.085 45.38%	M=3.85 S.D.=1.268 7.69%	M=4.00 S.D.=1.414 0.77%	2.969	0.032	มี นัยสำคัญ
5.หน่วยงาน ขาดประสิทธิภาพในการ ขับเคลื่อน นโยบายด้าน การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยีที่ ทันสมัยเพื่อใช้ ในการปฏิบัติงานอย่าง เพียงพอ	M=4.25 S.D.=1.047 46.15%	M=3.81 S.D.=1.109 45.38%	M=3.45 S.D.=1.276 7.69%	M=4.00 S.D.=1.414 0.77%	4.891	0.003	มี นัยสำคัญ
6.หน่วยงานขาด การสนับสนุน นโยบายการ ฝึกอบรมหรือ พัฒนาทักษะ ด้านการชั้นสูตร ให้กับพนักงาน สอบสวน	M=3.92 S.D.=1.074 46.15%	M=3.78 S.D.=1.031 45.38%	M=3.35 S.D.=1.348 7.69%	M=3.50 S.D.=0.707 0.77%	1.697	0.168	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,001- 20,000 บาท/เดือน	20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
7. การชั้นสูตร พลิกศพของไทย เป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความ รับผิดชอบหลัก อยู่ที่พนักงาน สอบสวนเป็น ส่วนใหญ่	M=4.43 S.D.=0.896 46.15%	M=4.14 S.D.=0.989 45.38%	M=4.05 S.D.=1.050 7.69%	M=4.50 S.D.=0.707 0.77%	2.265	0.081	ไม่มี นัยสำคัญ
8. การชั้นสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรมชาติ ตามกฎหมายมี เพียงพนักงาน สอบสวนร่วมกับ แพทย์ในการ ชั้นสูตร บางครั้ง จึงทำให้เกิด ความผิดพลาด ขึ้น	M=3.28 S.D.=1.204 46.15%	M=3.42 S.D.=1.127 45.38%	M=3.45 S.D.=1.356 7.69%	M=2.50 S.D.=0.707 0.77%	0.642	0.589	ไม่มี นัยสำคัญ
9. การประสาน งาน หรือความ ร่วมมือระหว่าง หน่วยงานกับผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการชั้นสูตร พลิกศพที่ตาย โดยผิดธรรมชาติ เป็นไปได้ยาก	M=3.68 S.D.=1.152 46.15%	M=3.64 S.D.=1.082 45.38%	M=3.40 S.D.=1.314 7.69%	M=3.00 S.D.=0.000 0.77%	0.572	0.634	ไม่มี นัยสำคัญ
10. พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงาน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในข้อ	M=3.19 S.D.=1.132 46.15%	M=3.21 S.D.=0.994 45.38%	M=3.50 S.D.=1.318 7.69%	M=3.50 S.D.=0.707 0.77%	0.514	0.673	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,001- 20,000 บาท/เดือน	20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
กฎหมาย หรือ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับ การ ชั้นสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรม ชาติ							
11.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงาน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจใน ขั้นตอน การ ปฏิบัติในการ ชั้นสูตรพลิกศพที่ ตายโดยผิดธรรม ชาติ รวมถึงการ เก็บ รวบรวม พยานหลักฐาน ในคดี	M=3.18 S.D.=1.034 46.15%	M=3.17 S.D.=1.015 45.38%	M=3.35 S.D.=1.309 7.69%	M=3.00 S.D.=1.414 0.77%	0.197	0.898	ไม่มี นัยสำคัญ
12.พนักงานสอบสวนขาดความรู้ ความชำนาญใน การชั้นสูตรพลิก ศพที่ตายโดยผิด ธรรมชาติ ซึ่งมี ที่มาจากหลาย สาเหตุ จึงต้องรอ ความเห็นของ แพทย์เป็นหลัก	M=3.93 S.D.=1.027 46.15%	M=3.66 S.D.=1.015 45.38%	M=3.55 S.D.=1.099 7.69%	M=3.00 S.D.=0.000 0.77%	2.144	0.095	ไม่มี นัยสำคัญ
13.รูปแบบของ กฎหมาย หรือ ระเบียบ คำสั่ง ที่ เกี่ยวข้องกับการ	M=3.96 S.D.=1.048 46.15%	M=3.70 S.D.=0.990 45.38%	M=3.95 S.D.=1.317 7.69%	M=4.00 S.D.=1.414 0.77%	1.271	0.285	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,001- 20,000 บาท/เดือน	20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
ปฏิบัติงานไม่ เอื้ออำนวยต่อ การปฏิบัติงาน ของพนักงาน สอบสวนในยุค ปัจจุบัน							
14.รูปแบบ ขั้นตอนในการ ปฏิบัติงานด้าน การชันสูตรพลิก ศพของพนักงาน สอบสวนที่ กำหนดไว้ตาม กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถ ดำเนินการได้ อย่างแท้จริง	M=3.70 S.D.=1.120 46.15%	M=3.43 S.D.=1.066 45.38%	M=3.40 S.D.=1.046 7.69%	M=2.50 S.D.=0.707 0.77%	1.965	0.120	ไม่มี นัยสำคัญ
15.พนักงาน สอบสวนยึดถือ รูปแบบการ ดำเนินการ แบบเดิมๆที่เคย ปฏิบัติกันมาโดย บางครั้งอาจไม่ได้ ปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่ กำหนดไว้	M=3.45 S.D.=1.194 46.15%	M=3.47 S.D.=1.035 45.38%	M=3.80 S.D.=1.240 7.69%	M=3.00 S.D.=0.000 0.77%	0.688	0.560	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,001- 20,000 บาท/เดือน	20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
16.พนักงาน สอบสวนที่ต้อง ปฏิบัติหน้าที่มี จำนวนไม่เพียง พอต่อการ ปฏิบัติงาน และ ไม่สอดคล้องกับ ปริมาณงานที่มี อยู่ในปัจจุบัน	M=4.57 S.D.=0.753 46.15%	M=4.31 S.D.=1.000 45.38%	M=4.00 S.D.=1.076 7.69%	M=4.50 S.D.=0.707 0.77%	3.138	0.026	มี นัยสำคัญ
17.ขาดผู้ช่วย พนักงานสอบสวน ร่วมปฏิบัติ หน้าที่ในการ ชั้นสูตรพลิกศพ ที่ตายโดยผิด ธรรมชาติ	M=4.59 S.D.=0.739 46.15%	M=4.24 S.D.=0.958 45.38%	M=4.45 S.D.=0.999 7.69%	M=4.50 S.D.=0.707 0.77%	3.340	0.020	มี นัยสำคัญ
18.พนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติงาน มีความพร้อมใน การทำงานทั้ง ทางด้านสุขภาพ ร่างกาย และ จิตใจ	M=3.18 S.D.=1.241 46.15%	M=3.14 S.D.=1.193 45.38%	M=3.20 S.D.=1.508 7.69%	M=2.00 S.D.=0.000 0.77%	0.601	0.615	ไม่มี นัยสำคัญ
19.การปฏิบัติ งานของพนักงาน สอบสวนต้อง ทำงานอย่างโดด เดี่ยว ขาดการ ทำงานเป็นทีม	M=4.43 S.D.=0.896 46.15%	M=4.23 S.D.=1.033 45.38%	M=4.00 S.D.=0.973 7.69%	M=4.50 S.D.=0.707 0.77%	1.642	0.18	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	10,001- 20,000 บาท/เดือน	20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
20.พนักงานสอบสวนมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน	M=3.78 S.D.=1.117 46.15%	M=3.75 S.D.=1.214 45.38%	M=3.85 S.D.=1.089 7.69%	M=4.00 S.D.=1.414 0.77%	0.08	0.971	ไม่มี นัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง	M=4.23 S.D.=1.054 46.15%	M=4.06 S.D.=1.080 45.38%	M=4.10 S.D.=1.071 7.69%	M=4.50 S.D.=0.707 0.77%	0.616	0.605	ไม่มี นัยสำคัญ

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านงบประมาณ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มงบประมาณทั้ง 4 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีเพียง 4 ประเด็น ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ คือ ประเด็นที่ระบุว่า หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง ($F = 2.969$, $P = 0.032$), หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ ($F = 4.891$, $P = 0.003$), พนักงานสอบสวนที่

ต้องปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ($F = 3.138$, $P = 0.026$) และขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ($F = 3.340$, $P = 0.020$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การขาดแคลนงบประมาณส่งผลต่อประสิทธิภาพและความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	M=3.87 S.D.=1.359 26.15%	M=3.78 S.D.=1.135 65.77%	M=3.38 S.D.=1.117 8.08%	1.347	0.262	ไม่มีนัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่าสามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	M=4.01 S.D.=1.203 26.15%	M=3.75 S.D.=1.074 65.77%	M=3.19 S.D.=1.250 8.08%	4.437	0.013	มีนัยสำคัญ
3.การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง	M=3.76 S.D.=1.306 26.15%	M=3.67 S.D.=1.256 65.77%	M=3.14 S.D.=1.493 8.08%	1.910	0.150	ไม่มีนัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
4.หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=4.28 S.D.=1.183 26.15%	M=3.96 S.D.=1.076 65.77%	M=3.33 S.D.=1.278 8.08%	5.932	0.003	มี นัยสำคัญ
5.หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ	M=4.34 S.D.=0.971 26.15%	M=3.93 S.D.=1.109 65.77%	M=3.33 S.D.=1.317 8.08%	7.500	0.001	มี นัยสำคัญ
6.หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านการชันสูตรให้กับพนักงานสอบสวน	M=4.12 S.D.=1.166 26.15%	M=3.79 S.D.=0.898 65.77%	M=2.95 S.D.=1.071 8.08%	10.059	0.000	มี นัยสำคัญ
7.การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	M=4.37 S.D.=1.960 26.15%	M=4.26 S.D.=0.929 65.77%	M=4.10 S.D.=1.179 8.08%	0.715	0.490	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
8.การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพอพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตร บางครั้งจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น	M=3.46 S.D.=1.309 26.15%	M=3.35 S.D.=1.109 65.77%	M=3.00 S.D.=1.265 8.08%	1.204	0.302	ไม่มีนัยสำคัญ
9.การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก	M=3.78 S.D.=1.170 26.15%	M=3.67 S.D.=1.056 65.77%	M=2.90 S.D.=1.338 8.08%	5.208	0.006	มีนัยสำคัญ
10.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=3.40 S.D.=1.211 26.15%	M=3.19 S.D.=1.031 65.77%	M=2.95 S.D.=1.024 8.08%	1.606	0.203	ไม่มีนัยสำคัญ
11.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดี	M=3.38 S.D.=1.065 26.15%	M=3.13 S.D.=1.029 65.77%	M=2.95 S.D.=1.071 8.08%	1.945	0.145	ไม่มีนัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
12.พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก	M=3.99 S.D.=1.086 26.15%	M=3.71 S.D.=0.967 65.77%	M=3.57 S.D.=1.287 8.08%	2.145	0.119	ไม่มีนัยสำคัญ
13.รูปแบบของกฎหมายหรือระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน	M=4.07 S.D.=0.967 26.15%	M=3.77 S.D.=1.041 65.77%	M=3.67 S.D.=1.278 8.08%	2.359	0.097	ไม่มีนัยสำคัญ
14.รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง	M=3.87 S.D.=1.105 26.15%	M=3.50 S.D.=1.048 65.77%	M=2.90 S.D.=1.136 8.08%	7.019	0.001	มีนัยสำคัญ
15.พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิมๆที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้	M=3.66 S.D.=1.180 26.15%	M=3.44 S.D.=1.057 65.77%	M=3.29 S.D.=1.419 8.08%	1.321	0.269	ไม่มีนัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
16.พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน	M=4.51 S.D.=0.819 26.15%	M=4.40 S.D.=0.898 65.77%	M=4.10 S.D.=1.221 8.08%	1.725	0.180	ไม่มี นัยสำคัญ
17.ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=4.63 S.D.=0.710 26.15%	M=4.37 S.D.=0.875 65.77%	M=4.10 S.D.=1.221 8.08%	3.741	0.025	มี นัยสำคัญ
18.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมในการทำงานทั้งทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ	M=3.06 S.D.=1.280 26.15%	M=3.24 S.D.=1.260 65.77%	M=2.76 S.D.=1.300 8.08%	1.678	0.189	ไม่มี นัยสำคัญ
19.การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม	M=4.56 S.D.=0.904 26.15%	M=4.25 S.D.=0.952 65.77%	M=3.95 S.D.=1.161 8.08%	4.075	0.018	มี นัยสำคัญ
20.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน	M=3.97 S.D.=1.133 26.15%	M=3.74 S.D.=1.124 65.77%	M=3.38 S.D.=1.396 8.08%	2.285	0.104	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
21. พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง	M=4.43 S.D.=1.041 26.15%	M=4.08 S.D.=1.035 65.77%	M=3.81 S.D.=1.209 8.08%	3.877	0.022	มีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ ใน 9 ประเด็น คือประเด็นที่ระบุว่า การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่า สามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ ($F = 4.437, P = 0.013$), หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง ($F = 5.932, P = 0.003$), หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ ($F = 7.500, P = 0.001$), หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะ (Upskills) ด้านการชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน ($F = 10.059, P = 0$), การประสานงาน หรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก ($F = 5.208, P = 0.006$), รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ($F = 7.019, P = 0.001$), ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ($F = 3.741, P = 0.025$), การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม ($F = 4.075, P = 0.018$) และพนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง

($F = 3.877$, $P = 0.022$) สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานและเพียงพอต่อการใช้งานจริง

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ ANOVA ปัจจัยด้านระบบปฏิบัติการที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีแนวปฏิบัติ	มีแต่ไม่ชัดเจน	มีอย่างชัดเจน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
1.การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	M=3.92 S.D.=1.256 5.00%	M=3.80 S.D.=1.145 53.08%	M=3.72 S.D.=1.263 41.92%	0.273	0.761	ไม่มีนัยสำคัญ
2.การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่า สามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	M=4.38 S.D.=0.870 5.00%	M=3.79 S.D.=1.056 53.08%	M=3.68 S.D.=1.246 41.92%	2.286	0.014	ไม่มีนัยสำคัญ
3.การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง	M=3.69 S.D.=1.494 5.00%	M=3.90 S.D.=1.148 53.08%	M=3.33 S.D.=1.381 41.92%	6.120	0.003	มีนัยสำคัญ
4.หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	M=4.54 S.D.=0.877 5.00%	M=4.18 S.D.=1.005 53.08%	M=3.69 S.D.=1.260 41.92%	7.606	0.001	มีนัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีแนวปฏิบัติ	มีแต่ไม่ชัดเจน	มีอย่างชัดเจน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
5.หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ	M=4.46 S.D.=0.877 5.00%	M=4.12 S.D.=1.036 53.08%	M=3.76 S.D.=1.209 41.92%	4.515	0.012	มี นัยสำคัญ
6.หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านการชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน	M=3.77 S.D.=1.235 5.00%	M=3.93 S.D.=0.964 53.08%	M=3.66 S.D.=1.188 41.92%	1.880	0.155	ไม่มี นัยสำคัญ
7.การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	M=4.38 S.D.=0.870 5.00%	M=4.38 S.D.=0.882 53.08%	M=4.12 S.D.=1.043 41.92%	2.447	0.089	ไม่มี นัยสำคัญ
8.การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตรบางครั้งจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น	M=4.00 S.D.=1.080 5.00%	M=3.49 S.D.=1.096 53.08%	M=3.10 S.D.=1.239 41.92%	5.519	0.005	มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีแนวปฏิบัติ	มีแต่ไม่ชัดเจน	มีอย่างชัดเจน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
9.การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ เป็นไปได้ยาก	M=4.00 S.D.=1.291 5.00%	M=3.86 S.D.=0.971 53.08%	M=3.32 S.D.=1.224 41.92%	7.917	0	มี นัยสำคัญ
10.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=3.77 S.D.=1.166 5.00%	M=3.38 S.D.=0.931 53.08%	M=2.96 S.D.=1.194 41.92%	6.588	0.002	มี นัยสำคัญ
11.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดี	M=3.69 S.D.=1.182 5.00%	M=3.36 S.D.=0.920 53.08%	M=2.90 S.D.=1.113 41.92%	8.001	0	มี นัยสำคัญ
12.พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก	M=3.92 S.D.=1.188 5.00%	M=3.95 S.D.=0.915 53.08%	M=3.53 S.D.=1.110 41.92%	5.294	0.006	มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีแนวปฏิบัติ	มีแต่ไม่ชัดเจน	มีอย่างชัดเจน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
13.รูปแบบของกฎหมายหรือระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในยุคปัจจุบัน	M=4.23 S.D.=1.013 5.00%	M=3.96 S.D.=0.947 53.08%	M=3.64 S.D.=1.143 41.92%	3.891	0.022	มี นัยสำคัญ
14.รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง	M=4.08 S.D.=1.256 5.00%	M=3.74 S.D.=0.946 53.08%	M=3.24 S.D.=1.178 41.92%	8.432	0	มี นัยสำคัญ
15.พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้	M=3.77 S.D.=1.363 5.00%	M=3.64 S.D.=0.996 53.08%	M=3.26 S.D.=1.213 41.92%	4.029	0.019	มี นัยสำคัญ
16.พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน	M=4.62 S.D.=0.768 5.00%	M=4.41 S.D.=0.909 53.08%	M=4.38 S.D.=0.931 41.92%	0.400	0.671	ไม่มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีแนวปฏิบัติ	มีแต่ไม่ชัดเจน	มีอย่างชัดเจน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
17.ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	M=4.38 S.D.=1.044 5.00%	M=4.46 S.D.=0.821 53.08%	M=4.37 S.D.=0.930 41.92%	0.380	0.685	ไม่มีนัยสำคัญ
18.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมในการทำงานทั้งทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ	M=3.46 S.D.=1.127 5.00%	M=3.08 S.D.=1.238 53.08%	M=3.21 S.D.=1.248 41.92%	0.766	0.466	ไม่มีนัยสำคัญ
19.การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยวขาดการทำงานเป็นทีม	M=4.69 S.D.=0.630 5.00%	M=4.38 S.D.=0.882 53.08%	M=4.17 S.D.=1.085 41.92%	2.664	0.072	ไม่มีนัยสำคัญ
20.พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน	M=3.92 S.D.=1.382 5.00%	M=3.86 S.D.=1.111 53.08%	M=3.65 S.D.=1.181 41.92%	1.063	0.347	ไม่มีนัยสำคัญ
21.พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง	M=4.54 S.D.=0.776 5.00%	M=4.24 S.D.=0.956 53.08%	M=3.98 S.D.=1.194 41.92%	2.757	0.065	ไม่มีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านระบบปฏิบัติการ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติที่อยู่ในกลุ่มระบบปฏิบัติการทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$ ใน 11 ประเด็น คือประเด็นที่ระบุว่า การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง ($F = 6.120$, $P = 0.003$), หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง ($F = 7.606$, $P = 0.001$), หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ ($F = 4.515$, $P = 0.012$), การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตร บางครั้งจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น ($F = 5.519$, $P = 0.005$), การประสานงาน หรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก ($F = 7.917$, $P = 0$), พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ($F = 6.588$, $P = 0.002$), พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดี ($F = 8.001$, $P = 0$), พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก ($F = 5.294$, $P = 0.006$), รูปแบบของกฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในยุคปัจจุบัน ($F = 3.891$, $P = 0.022$), รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ($F = 8.432$, $P = 0$) และพนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้ ($F = 4.029$, $P = 0.019$) ซึ่งปัญหาต่าง ๆ สะท้อนถึงข้อจำกัดที่ชัดเจนของระบบปฏิบัติการในเชิงปฏิบัติ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานสอบสวน นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเชิงโครงสร้างและการบริหารจัดการ เช่น การแบ่งอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน และปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันส่งผลให้กระบวนการทำงานเกิดความซ้ำซ้อน ล่าช้า และขาดประสิทธิภาพ ในส่วนของ การขาดนโยบายและงบประมาณในการจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัย ยังเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งปัญหาด้านความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ยังส่งผลให้พนักงานสอบสวนต้องรอความเห็นจากแพทย์เป็นหลัก และปฏิบัติงาน

ด้วยความไม่มั่นใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่มีรายละเอียดทางเทคนิคหรือทางการแพทย์ที่ซับซ้อน ดังนั้นการพัฒนาระบบปฏิบัติการให้มีความชัดเจน ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง ควบคู่กับการเสริมสร้างความรู้และทักษะเฉพาะทางให้แก่เจ้าหน้าที่ จะช่วยลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการชันสูตรพลิกศพได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากผลการวิเคราะห์ ANOVA ครอบคลุมทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ **ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และด้านระบบปฏิบัติการ** พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงของปัญหาในการชันสูตรพลิกศพมากที่สุดคือ **ด้านระบบปฏิบัติการ** ซึ่งมีผลกระทบอย่างชัดเจนในหลายหัวข้อ ทั้งเรื่องความไม่ชัดเจนของขั้นตอน ระเบียบ และกฎหมาย ตลอดจนปัญหาด้านองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน รองลงมาคือ **ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ** ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน ส่วน **ด้านงบประมาณ** พบว่ามีผลในบางหัวข้อที่เกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากร ขณะที่ **ด้านกำลังพล** มีผลในระดับจำกัดและไม่กว้างขวางเท่าปัจจัยอื่น ภาพรวมสะท้อนว่าอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนไม่ได้อยู่ที่จำนวนบุคลากรเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นระบบสนับสนุนโดยรวมที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ต้องเผชิญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ เป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ระบบการบริหารงานภายในองค์กร และความพร้อมของบุคลากรในมิติต่าง ๆ งานวิจัยนี้ได้นำเสนอรายการปัญหาและอุปสรรคจำนวน 21 ข้อ ตามองค์ประกอบของโมเดล 7S ได้แก่ โครงสร้าง (Structure) กลยุทธ์ (Strategy) ระบบ (System) ทักษะ (Skills) รูปแบบการทำงาน (Style) บุคลากร (Staff) และคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared Value) โดยใช้สเกลประเมินระดับปัญหาจากมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีปัญหาหลายด้านที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง แสดงให้เห็นถึงความท้าทายของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ด้านโครงสร้าง (Structure) – เป็นการประเมินปัญหาเชิงโครงสร้างการบังคับบัญชาและการแบ่งหน้าที่ในองค์กรตำรวจ

ประเด็นปัญหา (ด้านโครงสร้าง)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า	3.77	1.20	มาก
2. การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจเหนือกว่า สั่งการให้ผู้ปฏิบัติทำตาม ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ	3.77	1.14	มาก
3. การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดบางตำแหน่ง	3.65	1.29	มาก

ด้านนโยบาย/กลยุทธ์ (Strategy) – ประเมินปัญหาการกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงาน

ประเด็นปัญหา (ด้านนโยบาย/กลยุทธ์)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
4. หน่วยงานไม่มีนโยบายจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานสอบสวนอย่างเพียงพอ ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง	3.99	1.14	มาก
5. หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายจัดหาวัสดุอุปกรณ์/เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อใช้ในการสอบสวน	3.99	1.12	มาก
6. หน่วยงานขาดนโยบายสนับสนุนการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะ (Upskills) ด้านการชั้นสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน	3.81	1.08	มาก

ด้านระบบ (Systems) – ประเมินปัญหาระบบหรือกระบวนการในการชั้นสูตรพลิกศพและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นปัญหา (ด้านระบบ)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
7. การชั้นสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ ทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่	4.27	0.96	มาก
8. การชั้นสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวนกับแพทย์ บางครั้งจึงเกิดข้อผิดพลาด	3.35	1.18	ปานกลาง
9. การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพทำได้ยาก	3.64	1.13	มาก

ด้านทักษะ (Skills) – ประเมินปัญหาความรู้ความสามารถของพนักงานสอบสวนในการชั้นสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา (ด้านทักษะ)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
10. พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพ	3.23	1.08	ปานกลาง
11. พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการชั้นสูตรพลิกศพและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน	3.18	1.05	ปานกลาง
12. พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชั้นสูตรพลิกศพ ต้องรอความเห็นแพทย์เป็นหลัก	3.77	1.03	มาก

ด้านรูปแบบ (Style) – ประเมินปัญหารูปแบบการดำเนินงานและขั้นตอนตามที่กำหนด ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมการทำงานหรือสไตล์การบริหาร

ประเด็นปัญหา (ด้านรูปแบบการดำเนินงาน)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
13. รูปแบบของกฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานปัจจุบัน	3.84	1.05	มาก
14. รูปแบบขั้นตอนการปฏิบัติงานชั้นสูตรพลิกศพตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง	3.55	1.09	มาก

15. พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิมๆ บางครั้งไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่งที่กำหนด	3.48	1.12	ปานกลาง
--	------	------	---------

ด้านบุคลากร (Staff) – ประเมินปัญหาด้านกำลังคนในการปฏิบัติงานสอบสวนด้านการชั้นสูตรพลิกศพ

ประเด็นปัญหา (ด้านบุคลากร)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
16. จำนวนพนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีอยู่	4.40	0.91	มาก
17. ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชั้นสูตรพลิกศพ	4.42	0.88	มาก
18. พนักงานสอบสวนมีความพร้อมในการทำงานทั้งด้านสุขภาพกายและจิตใจ (ข้อความบวก)	3.15	1.24	ปานกลาง

หมายเหตุ: ข้อที่ 18 เป็นข้อความบวก (การมีความพร้อมในการทำงาน) ซึ่งคะแนนเฉลี่ย 3.15 แสดงว่าผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นเป็นกลางถึงเห็นด้วย แปลว่าปัญหาเรื่องความไม่พร้อมของบุคลากรไม่ได้รุนแรงมาก (เมื่อกลับทิศคะแนนจะเทียบได้ประมาณ 2.85 ในระดับปัญหา)

ด้านคุณค่าร่วมกัน (Shared Values) – ประเมินปัญหาด้านขวัญกำลังใจ วัฒนธรรมการทำงาน และความทุ่มเทในการทำงานของพนักงานสอบสวน

ประเด็นปัญหา (ด้านคุณค่าร่วมกัน)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
19. การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม	4.31	0.97	มาก
20. พนักงานสอบสวนมักขาดโอกาสแสดงความสามารถเต็มที่ และบางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชา/เพื่อนร่วมงาน	3.77	1.16	มาก
21. พนักงานสอบสวนรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นรับใช้ประชาชนลดลง	4.15	1.06	มาก

สรุปโดยภาพรวม ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยคะแนนปัญหาอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง (ค่าเฉลี่ยประมาณ 3.2–4.4 จาก 5 คะแนน) สะท้อนว่าผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพพอสมควรในหลายด้าน โดยประเด็นที่มีระดับปัญหาสูงที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ (1) การขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนในการชันสูตรฯ (ค่าเฉลี่ย 4.42), (2) จำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอกับปริมาณงาน (ค่าเฉลี่ย 4.40) ซึ่งทั้งสองเป็นปัญหาด้านบุคลากร และ (3) การทำงานโดดเดี่ยวขาดทีมเวิร์ก (ค่าเฉลี่ย 4.31) ซึ่งเป็นปัญหาด้านคุณค่าที่มีร่วมกัน/วัฒนธรรมการทำงาน นอกจากนี้ ปัญหาเชิงระบบที่ว่าระบบการชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ (ทำให้การระงับอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นหลัก) ก็มีคะแนนเฉลี่ยสูง (4.27) เช่นกัน แสดงถึงการรับรู้การะงับที่หนักในด้านนี้ของพนักงานสอบสวน

ในทางตรงกันข้าม ประเด็นที่มีระดับปัญหาค่ำที่สุดคือ **ความรู้ความเข้าใจของพนักงานสอบสวนในข้อกฎหมายและขั้นตอนการชันสูตร** (ข้อ 10 และ 11 ค่าเฉลี่ย ~ 3.2) และ **ความพร้อมด้านสุขภาพกาย-ใจของพนักงานสอบสวน** (ข้อ 18 ค่าเฉลี่ย 3.15 ในรูปข้อความบวก) ซึ่งบ่งชี้ว่า ปัญหาเรื่องความรู้ความสามารถและความพร้อมของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการมองว่าไม่ได้มีความรุนแรงมากเมื่อเทียบกับปัญหาในด้านอื่น ๆ (อยู่ในระดับปานกลางใกล้เคียงค่าเฉลี่ย 3)

นอกจากนี้พนักงานสอบสวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ยังได้ให้ข้อเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมทั้งในด้านของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลผลจากการศึกษาโดยแบ่งข้อมูลปัญหาออกเป็นด้านต่าง ๆ และภาพรวมแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากข้อเสนอของพนักงานสอบสวน ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามที่พนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ได้ให้ความเห็น พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาตินั้นมีหลากหลายมิติ โดยสามารถจำแนกออกเป็นหมวดใหญ่ที่สำคัญได้ดังนี้

ปัญหาด้านบุคลากรทางการแพทย์

พบว่าแพทย์ในหลายพื้นที่ไม่สามารถออกชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวนได้ โดยให้เหตุผลว่าติดภารกิจเร่งด่วนหรือมีจำนวนผู้ป่วยในความดูแลมากเกินไป แพทย์บางรายซึ่งมิใช่แพทย์นิติเวชก็ไม่สามารถให้ความเห็นที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุการเสียชีวิตได้ ส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการออกใบรายงานชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวนล่าช้า หรือมีการระบุข้อความว่า “ไม่ทราบสาเหตุการตาย” ภายหลังจากที่มีการประกอบพิธีฌาปนกิจไปแล้ว ซึ่งไม่สามารถดำเนินการต่อในทางคดีได้ ขณะเดียวกันยังพบพฤติกรรมของแพทย์บางรายที่หลีกเลี่ยงไม่ร่วมปฏิบัติหน้าที่กับพนักงาน

สอบสวน แต่ให้พนักงานสอบสวนนำศพจากที่เกิดเหตุเข้ามาชันสูตรที่โรงพยาบาล ทำให้หน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตกอยู่ที่พนักงานสอบสวนเพียงฝ่ายเดียว

ปัญหาที่เกิดกับพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนในหลายพื้นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยลำพัง ไม่มีผู้ช่วยหรือบุคลากรสนับสนุน ส่งผลให้ต้องรับผิดชอบทุกขั้นตอน ตั้งแต่การแจ้งเหตุ เข้าตรวจที่เกิดเหตุ สอบปากคำ จัดทำรายงาน ตลอดจนการประสานงานและจัดส่งศพไปตรวจพิสูจน์ นอกจากนี้ยังต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายหลายอย่างด้วยตนเอง เช่น ค่าน้ำมันรถส่งศพ ค่าใช้จ่ายให้มูลนิธิ หรือค่าเลี้ยงดูแลเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน รวมถึงยังต้องรายงานเหตุเข้าชั้นหลายระดับ ตั้งแต่หัวหน้างาน ผู้กำกับ ไปจนถึงนายเวรผู้บัญชาการ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นภาระงานเกินควร สถานีตำรวจส่วนใหญ่ยังไม่มีพนักงานสอบสวนที่ผ่านการอบรมเฉพาะทางด้านการชันสูตรพลิกศพ ส่งผลต่อความแม่นยำในการพิจารณาข้อมูลทางคดีและการจัดทำสำนวนการสอบสวน

ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในหลายกรณีพบว่าการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน มูลนิธิ ฝ่ายปกครอง หรือแม้แต่โรงพยาบาลในพื้นที่ เป็นไปด้วยความล่าช้า บางกรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญของกระบวนการชันสูตร ไม่ให้ความร่วมมือ หรือไม่ปรากฏตัวในเวลาที่เหมาะสม ทำให้กระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานเกิดความล่าช้า และลดทอนความน่าเชื่อถือของการสืบสวนสอบสวนโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ห่างไกลที่เจ้าหน้าที่มีจำนวนจำกัด การรอแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นมักใช้เวลานาน และไม่มีระบบแจ้งเหตุที่ทำให้ทุกฝ่ายทราบข้อมูลพร้อมกัน จึงทำให้พนักงานสอบสวนต้องรับภาระในการประสานงานแต่เพียงผู้เดียว

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการกับศพ

ในบางกรณี แม้ผู้เสียชีวิตจะมีลักษณะของการเสียชีวิตตามธรรมชาติ แต่โรงพยาบาลในพื้นที่ไม่สามารถออกใบรับรองการตายได้ ส่งผลให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการชันสูตรหรือนำศพส่งผ่าพิสูจน์เอง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง ทั้งในแง่ของการขนส่ง การว่าจ้างมูลนิธิ หรือค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง โดยไม่มีงบประมาณสนับสนุนอย่างชัดเจน อีกทั้งยังมีกรณีที่ญาติไม่ยินยอมให้ผ่าชันสูตรด้วยความไม่เข้าใจขั้นตอนทางกฎหมายหรือมีความเชื่อส่วนบุคคล ทำให้พนักงานสอบสวนต้องรับภาระในการอธิบายชี้แจงซึ่งใช้เวลานานและเกิดความขัดแย้งกับญาติในบางครั้ง

ปัญหาด้านสถานที่เกิดเหตุและการควบคุมสถานการณ์

มีข้อพบเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไปถึงที่เกิดเหตุก่อน เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร มักไม่มีการกั้นพื้นที่เกิดเหตุ ส่งผลให้เกิดความวุ่นวายจากบุคคลภายนอก โดยเฉพาะสื่อมวลชนที่อาจเข้าไปยังพื้นที่เกิดเหตุโดยไม่ตั้งใจเพียงเพราะต้องการทำข่าว และทำให้พยานหลักฐานเกิดความเสียหาย อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในภาคสนามของพนักงานสอบสวนมัก

ไม่ทันสมัย ไม่สามารถรองรับการเก็บข้อมูลหลักฐานได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งสถานีตำรวจส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณหรือระบบสำรองในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงาน ทำให้ต้องพึ่งพาอุปกรณ์ของมูลนิธิหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมตามมาตรฐานของการสืบสวนสอบสวน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

จากแบบสอบถามเชิงปริมาณ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ประสบในภาคสนาม โดยเริ่มจากระดับนโยบาย คือ การเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ ให้มีความชัดเจน และมีบทลงโทษที่เหมาะสมต่อเจ้าหน้าที่ที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ เช่น แพทย์ที่ไม่ออกร่วมชันสูตรพลิกศพกับพนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานที่บิดพลิ้วต่อการประสานงาน ควรบัญญัติหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย และมีการบังคับใช้จริงโดยไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานหรือกลไกกลางที่มีอำนาจในการกำกับดูแล และตรวจสอบกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ

ในด้านการบริหารจัดการบุคลากร ควรเพิ่มจำนวนแพทย์ แพทย์นิติเวช พนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานให้เพียงพอ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล พร้อมทั้งจัดให้มีผู้ช่วยพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่มีความรู้เฉพาะทาง เพื่อลดภาระงานที่มากเกินไป และเพิ่มประสิทธิภาพของการชันสูตรพลิกศพโดยรวม นอกจากนี้ควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องให้กับเจ้าหน้าที่ในทุกระดับ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

ด้านงบประมาณและทรัพยากร ควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ครอบคลุมตั้งแต่ค่าใช้จ่ายในการส่งศพ อุปกรณ์เครื่องมือภาคสนาม ไปจนถึงงบประมาณเลี้ยงดูและสนับสนุนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ รวมถึงควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เช่น ระบบแอปพลิเคชันแจ้งเหตุแบบเรียลไทม์ ระบบติดตามความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ หรือระบบรายงานผลแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนและประหยัดเวลาในการประสานงานได้อย่างมาก

สุดท้ายควรส่งเสริมความเข้าใจระหว่างพนักงานสอบสวน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชน โดยเฉพาะญาติของผู้เสียชีวิต ผ่านการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม หรือการจัดเวทีชี้แจงในระดับชุมชน เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทางกฎหมายและหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพอย่างถูกต้อง อันจะช่วยลดข้อขัดแย้งและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมมากยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในระดับพื้นที่ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในระดับผู้บริหารที่มีตำแหน่งตั้งแต่ ผู้กำกับการ (สอบสวน) ขึ้นไป ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 8 นาย ซึ่งมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ พบว่าข้อมูลที่ได้รับสามารถจำแนกประเด็นออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล และประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงาน โดยได้จัดจำแนกปัญหาตามกรอบแนวคิด 7S Model ประกอบด้วย Structure, Strategy, Systems, Skills, Style, Staff และ Shared Values ซึ่งเป็นกรอบที่สามารถอธิบายองค์ประกอบเชิงระบบของหน่วยงานและสะท้อนบริบทการทำงานของพนักงานสอบสวนได้อย่างเป็นระบบ

4.3.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ เป็นข้าราชการตำรวจในระดับผู้บริหาร ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ดำรงตำแหน่งในระดับตั้งแต่ผู้กำกับการ (สอบสวน) ขึ้นไป หรือรองผู้บังคับการ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลงานสอบสวนในสังกัด มีประสบการณ์ในสายงานสอบสวนไม่น้อยกว่า 20 ปี และเคยปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาก่อน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 8 ราย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัด นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และมีความหลากหลายทั้งในด้านประสบการณ์ อายุราชการ และพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งสามารถสรุปลักษณะทั่วไปได้ดังนี้

ตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบ

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารในสายงานสอบสวน ได้แก่ ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน ตำรวจภูธรจังหวัด จำนวน 7 ราย และรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดที่รับผิดชอบงานสอบสวน จำนวน 1 ราย โดยมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินคดี และให้คำปรึกษาแก่พนักงานสอบสวนในจังหวัดของตน ซึ่งครอบคลุมถึงภารกิจด้านการชันสูตรพลิกศพในหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

อายุราชการและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอบสวน

ผู้ให้ข้อมูลมีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ที่ 31.5 ปี โดยมีประสบการณ์ในสายงานสอบสวนตั้งแต่ 20 – 35 ปี โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 25 ปี ซึ่งแสดงถึงความเชี่ยวชาญในภารกิจ และผ่านสถานการณ์ภาคสนามที่หลากหลาย ทั้งในคดีธรรมดาและคดีอุกฉกรรจ์

ประสบการณ์ด้านการชันสูตรพลิกศพ

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาโดยตรง ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวนหรือรองผู้กำกับ (สอบสวน) โดยระบุว่าเคยเป็น “ผู้ปฏิบัติงานด้านหน้า” ที่ต้องลงพื้นที่ร่วมกับแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและดำเนินการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บางรายมีประสบการณ์ตรงในการทำคดีที่ซับซ้อน หรือมีประเด็นการโต้แย้งผลการชันสูตร และบางรายเคยร่วมงานกับสถาบันนิติเวชในคดีที่มีการส่งศพไปผ่าพิสูจน์เพิ่มเติม

ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลตามที่กล่าวมานี้ สะท้อนถึง ความลุ่มลึกในมุมมองเชิงบริหาร และความเข้าใจในข้อเท็จจริงภาคสนาม ซึ่งมีคุณค่าต่อการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ได้อย่างรอบด้าน

4.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสอบสวนประสบในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ อ้างอิงจากคำให้สัมภาษณ์ของข้าราชการตำรวจระดับผู้บริหารทั้ง 8 ราย ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ซึ่งได้แบ่งออกตามองค์ประกอบของ 7S Model โดยใช้การตีความเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ประกอบกับการสังเคราะห์สาระสำคัญร่วมจากผู้ให้ข้อมูล โดยในหัวข้อนี้จะเน้นเฉพาะ 6 ด้านแรกของโมเดล ได้แก่ โครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบ ทักษะ รูปแบบการทำงาน และบุคลากร โดยในแต่ละด้านจะมีการวิเคราะห์สาระสำคัญ ลักษณะร่วม และยกคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่สะท้อนข้อเท็จจริงในภาคสนามเพื่อประกอบความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

1) ปัญหาและอุปสรรค ด้านโครงสร้าง (Structure)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพ พบว่า แม้สายการบังคับบัญชาหลายระดับขั้นจะเป็นลักษณะปกติของระบบราชการตำรวจในประเทศไทย แต่โดยทั่วไปไม่ถือเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานในคดีทั่วไปที่การตายมีลักษณะชัดเจนหรือไม่ซับซ้อน เนื่องจากพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการได้โดยอิสระตามบทบาทหน้าที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ซับซ้อนหรือเป็นคดีอุกฉกรรจ์ซึ่งต้องได้รับการรายงาน ผู้ให้ข้อมูลบางรายสะท้อนว่าคำสั่งที่แตกต่างจากผู้บังคับบัญชาหลายระดับอาจสร้างความล่าช้า ความสับสน หรือความผิดพลาดในการสั่งการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาไม่มีความรู้ความเข้าใจเฉพาะทางด้านการสอบสวน อันเนื่องมาจากการโยกย้ายข้ามสายงานภายในองค์กรตำรวจ

ในบางกรณี การรายงานเหตุหรือการสั่งการจากระดับสูงอาจล่าช้าหรือไม่คล่องตัว โดยเฉพาะเมื่อต้องรอให้ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นเข้าร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

พร้อมกัน ข้อจำกัดด้านเวลาหรือทรัพยากรของหน่วยงานร่วม เช่น แพทย์หรือพนักงานอัยการ จึงอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องและประสิทธิภาพของกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

การแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการชันสูตรพลิกศพยังคงเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เสียชีวิตไม่ได้เสียชีวิต ณ จุดเกิดเหตุ แต่ไปเสียชีวิตในสถานที่อื่น เช่น โรงพยาบาล หรือเสียชีวิตภายหลัง ในเวรของพนักงานสอบสวนอีกคนหนึ่ง ซึ่งสร้างความคลุมเครือว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคนใดมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการชันสูตร และควรเป็นผู้จัดทำสำนวนคดี ตัวอย่างที่พบ ได้แก่ กรณีเหตุเกิดในห้องที่หนึ่งแต่ผู้ตายไปเสียชีวิตในห้องที่อื่น หรือเกิดเหตุในเวรหนึ่งแต่ผู้ตายเสียชีวิตในเวรของพนักงานสอบสวนอีกคนหนึ่ง ความไม่ชัดเจนนี้ทำให้แต่ละสถานีตำรวจต้องจัดการกันภายใน โดยไม่มีระเบียบกลางที่ชัดเจนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่งผลให้แนวทางการปฏิบัติงานแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

อีกทั้ง ผู้ให้ข้อมูลหลายรายยังกล่าวถึงการขาดความชำนาญของบุคลากรในบางกรณี เช่น การโยกย้ายพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่คำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนการมีบุคลากรไม่เพียงพอในบางพื้นที่ โดยเฉพาะแพทย์เวรที่ต้องรับผิดชอบทั้งงานในโรงพยาบาลและการออกตรวจภายนอก ซึ่งส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการดำเนินการและความร่วมมือข้ามหน่วยงาน ผู้ให้ข้อมูลบางรายยังเห็นว่า การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นในกระบวนการชันสูตร เช่น อัยการหรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ยังถูกตีกรอบว่าเป็นเพียง “ผู้ช่วย” ของพนักงานสอบสวน ทั้งที่มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมพยานหลักฐานและสนับสนุนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“หากมีผู้บังคับบัญชาสั่งการหลายระดับพร้อมๆ กัน จะทำให้กระบวนการชันสูตรเกิดความล่าช้า และหากสั่งในเรื่องเดียวกันแต่ให้ปฏิบัติต่างกันยังสร้างปัญหา”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

“บางทีหัวหน้าบางคนจะถูกย้ายมาจากสายงานอื่น ก็อาจจะไม่ได้มีความรู้ที่ต่อเนื่องด้านงานสอบสวน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“ในเรื่องการรายงานอาจจะมีการล่าช้าหรือติดขัดบ้างในมุมมองของพี่นะ”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี)

“จริง ๆ แล้ว ดร.เราควรจะมีระเบียบออกมานะครับว่า คนเดิมควรจะไปทำหรือว่าอย่างไร”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี)

“ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่ ว่าเจ้าหน้าที่อื่นเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือ
ทั้งที่ควรมีบทบาทมากกว่านั้น”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

“ผมมองว่ายังไม่ค่อยมีความชัดเจนมากเท่าไร มีการทำงานที่ข้ามสายงานกันไปมา”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

2) ปัญหาและอุปสรรค ด้านกลยุทธ์/นโยบาย (Strategy)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่า นโยบายในการบริหารงานด้านการชั้นสูตร พลิกศพบในแต่ละพื้นที่ ยังไม่มีความชัดเจนหรือแนวทางกลางจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยส่วนใหญ่ปล่อยให้พนักงานสอบสวนแต่ละรายเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละกรณีอย่างอิสระ ส่งผลให้การะการบริหารจัดการตกอยู่กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง โดยเฉพาะในคดีที่ซับซ้อนหรือต้องการการประสานกับหลายฝ่าย ผู้ให้ข้อมูลบางรายเห็นว่านโยบายในเชิงระบบยังขาดการสนับสนุนหรือกำกับดูแลจากหน่วยงานระดับบนอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังขาดนโยบายในการกำกับคุณภาพหรือประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในภาพรวม

ในด้านนโยบายเกี่ยวกับงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ พบว่าเป็นประเด็นที่สะท้อนปัญหาอย่างชัดเจนในหลายพื้นที่ งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพบ เช่น ค่าขนส่งศพ ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ หรือค่าตอบแทนต่าง ๆ มักไม่เพียงพอ หรือไม่มีช่องทางการเบิกจ่ายที่เหมาะสม บางพื้นที่ต้องพึ่งพาเงินส่วนตัวของพนักงานสอบสวน หรือการช่วยเหลือจากญาติผู้เสียชีวิต ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ในทุกกรณี ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินงาน อีกทั้งการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น ถุงมือ อุปกรณ์เก็บพยานหลักฐาน หรือกระเป๋าตรวจสถานที่เกิดเหตุ ยังอยู่ในระดับที่ไม่เพียงพอหรือไม่ทันสมัย ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพหรือเสี่ยงต่อความผิดพลาดทางเทคนิค

สำหรับนโยบายด้านการฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้ พบว่าผู้ให้ข้อมูลทุกคนล้วนให้ความสำคัญในประเด็นนี้ โดยเฉพาะการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคใหม่ ๆ หรือหลักวิชาชั้นสูตร พลิกศพบในเชิงนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อาจไม่เคยได้รับมาก่อน การขาดหลักสูตรอบรมที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์หรือเทคโนโลยี ทำให้การวิเคราะห์คดีบางกรณีไม่สามารถเข้าถึงรายละเอียดที่สำคัญได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งพนักงานสอบสวน

รุ่นใหม่ที่จะบรรจุเข้าทำงานก็ยังขาดประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติที่มั่นใจ ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากจึงเสนอให้มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางในเรื่องการชันสูตรพลิกศพทั้งในระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง รวมถึงการฝึกอบรมข้ามสายงานร่วมกับแพทย์และเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันในกระบวนการ

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“พูดตามตรงว่าหน่วยเหนือปล่อย ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน
แต่ละคนเป็นผู้กระทำเอง จะไม่มาดู”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“งบประมาณในการส่งศพไม่มี พนักงานสอบสวนต้องออกเอง
คืองบประมาณส่งศพอะไรพวกเนี้ยมันไม่มี”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“วัสดุอุปกรณ์ค่อนข้างจำกัดในส่วน ของ ตร.เรา อยากให้เพิ่มประเด็นนี้ด้วย
แม้กระทั่งเรื่องของถุงมือ”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี)

“ผมมองว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ให้ความสำคัญกับพนักงานสอบสวน ไม่มีการส่งเสริม
หรือสนับสนุนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

“ควรต้องบรรจุในหลักสูตรอบรมพนักงานสอบสวนในทุกๆระดับชั้น
ในการชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

“พนักงานสอบสวนบางคนมีข้อสังเกตไม่เหมือนกัน ถ้าไม่ตั้งสมมติฐาน
การเก็บพยานหลักฐานก็จะไม่ดี”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“ควรจะมีการอบรมเพิ่มเติมกรณีที่มีความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเรื่องการชันสูตรเพิ่มเติมให้กับ
พนักงานสอบสวนให้ทันเหตุการณ์มากกว่า”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสงคราม)

3) ปัญหาและอุปสรรค ด้านระบบ (Systems)

จากการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์ พบว่า ระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย
ในปัจจุบันยังยึดโยงอยู่กับโครงสร้างการทำงานแบบระบบตำรวจ โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนเป็น
ผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามกฎหมาย ทั้งในแง่ของการประสานงานแพทย์ ผู้เกี่ยวข้อง
ญาติผู้เสียชีวิต และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะบัญญัติ
หน้าที่ไว้อย่างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติ พนักงานสอบสวนยังคงต้องรับภาระงานเกือบทั้งหมดด้วย
ตนเอง โดยเฉพาะในบางพื้นที่ที่มีบุคลากรจำกัด หรือไม่มีเจ้าหน้าที่นิติเวชโดยเฉพาะ ทำให้เกิดภาวะ
“ทำคนเดียว” หรือที่ผู้ให้ข้อมูลหลายรายเรียกว่าเป็น “วันแมนโชว์” ซึ่งไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของ
คดีชันสูตรที่ต้องการความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ระบบการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ อัยการ ฝ่ายปกครอง
หรือหน่วยพิสูจน์หลักฐาน ยังประสบข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องความพร้อมด้านบุคลากร
เวลา และสถานที่ หน่วยงานแพทย์โดยเฉพาะโรงพยาบาลชุมชนมักไม่มีแพทย์นิติเวช และต้องใช้
แพทย์เวรทั่วไปซึ่งอาจไม่มีความรู้เฉพาะด้าน ในบางกรณีการเดินทางของแพทย์จากโรงพยาบาลมาที่
เกิดเหตุต้องใช้เวลานาน ทำให้กระบวนการชันสูตรล่าช้า ส่งผลกระทบต่อทั้งกระบวนการสอบสวน
และความรู้สึกของญาติผู้เสียชีวิต นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังสะท้อนว่า หน่วยงานบางแห่ง เช่น สถาบัน
นิติเวช หรือศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ในบางจังหวัดยังมีข้อจำกัดในการให้ความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที
โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลจากที่ตั้งหน่วยงาน

โดยรวม ระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันแม้จะมีกฎหมายกำหนดชัดเจน แต่การบูรณาการ
ในการปฏิบัติงานจริงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดประสิทธิภาพ การประสานงานมักขึ้นอยู่กับ
ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล หรือความพร้อมเฉพาะพื้นที่ การขาดระบบกลางในการบริหารจัดการร่วม
อาทิ การประสานงานอัตโนมัติ การแบ่งหน้าที่ หรือการมีคนกลางรับผิดชอบภาพรวม ยังตอกย้ำให้
เห็นถึงภาระที่ตกอยู่กับพนักงานสอบสวน ซึ่งนอกจากจะต้องดูแลด้านการสืบสวนแล้ว ยังต้องเป็น
ผู้ประสานงานและติดตามหน่วยงานต่าง ๆ โดยลำพัง

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“พนักงานสอบสวนจะเหมือนวันแมนโชว์ รับแจ้งเหตุปุ๊บต้องไป มีผู้ช่วยแค่คนขับรถ บางครั้ง
ลำดับขั้นตอนหรือเวลารายงานมันก็ไม่คล่องตัว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสงคราม)

“กฎหมายให้ตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบ แต่จริง ๆ แล้วควรมีหน่วยงานกลางที่ดูแลทั้งหมด
การจัดการพวกนี้ไม่ควรให้ตำรวจทำคนเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี)

“ผมว่ามันเบากว่าเดิมเพราะมี สภ. มาช่วย แต่ต้องเข้าใจนะว่าทุกที่ไม่เหมือนนครปฐม
ที่มี สภ. 7 วังให้ได้ตลอด”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“บางโรงพยาบาลไม่มีแพทย์นิติเวช ต้องใช้แพทย์เวรทั่วไป
ซึ่งแพทย์เวรไม่ได้มีความรู้เฉพาะทาง”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

“เวลารอแพทย์ร่วมชันสูตร บางทีแพทย์ต้องดูแลคนไข้ในโรงพยาบาลด้วย
กว่าจะออกมาได้ก็ช้า ทำให้กระบวนการมันยืดเยื้อ”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สุพรรณบุรี)

“ถึงกฎหมายจะให้พนักงานสอบสวนเป็นหัวเรือหลัก แต่เราทำงานคนเดียวไม่ได้หรอก
มันต้องมีความร่วมมือที่มากกว่านี้”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“พนักงานสอบสวนเป็นเหมือนเลขานุการของกระบวนการทั้งหมด
ทั้งที่จริงแล้วเราต้องรับผิดชอบคดีอาญาทุกประเภทด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

4) ปัญหาและอุปสรรค ด้านทักษะ (Skills)

จากการสัมภาษณ์พนักงานสอบสวนในหลายพื้นที่ พบว่าแม้พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายจากการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์และผ่านการฝึกอบรมเบื้องต้นก่อนปฏิบัติงานจริง แต่เมื่อเข้าสู่สถานการณ์จริงในภาคสนามกลับพบว่า ความเข้าใจใน “คำสั่ง” หรือ “ระเบียบ” ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติออกเพิ่มเติมจากตัวบทกฎหมายยังคงไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ที่เพิ่งเข้ารับราชการใหม่ มักยึดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงอย่างเดียว จึงอาจขาดความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งมีผลต่อการวางกรอบภารกิจและหน้าที่ที่พึงกระทำในแต่ละสถานการณ์

ในส่วนของขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่าส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการที่กำหนดได้ แต่ปัญหาจะเกิดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจรุ่นใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพ หรือยังไม่เคยพบเหตุการณ์จริงมากนัก ทำให้ยังไม่สามารถจัดลำดับขั้นตอนหรือประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเข้าใจเหตุการณ์ในคดีตายผิดธรรมชาติ เช่น การประเมิณสถานที่เกิดเหตุ การตั้งข้อสันนิษฐานเบื้องต้น การซักถามญาติผู้เสียชีวิต หรือการเก็บพยานหลักฐานเพื่อประกอบในสำนวนการสอบสวน ผู้ให้ข้อมูลบางรายเห็นว่าควรมีแนวปฏิบัติหรือคู่มือที่ชัดเจนในลักษณะเป็นรูปเล่ม สำหรับการจัดทำสำนวนชันสูตรพลิกศพของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในด้านความชำนาญ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างพนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์และพนักงานสอบสวนรุ่นใหม่ ความชำนาญในการวิเคราะห์ลักษณะศพ การตั้งสมมุติฐานการเสียชีวิต การรวบรวมพยานหลักฐานในสถานการณ์ที่มีความกดดัน รวมถึงการประเมินว่าเหตุการณ์นั้นมีเจื่อน้ำหรือไม่ ล้วนเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ซ้ำ ๆ จึงไม่สามารถทดแทนได้ด้วยความรู้ทางทฤษฎีเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ปัญหาายังขยายไปถึงเจ้าหน้าที่อื่นที่ต้องร่วมปฏิบัติงานกับพนักงานสอบสวน เช่น แพทย์เวรตามโรงพยาบาลที่ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านนิติเวชหรือบุคลากรฝ่ายปกครองที่เข้าใจบทบาทตนเองไม่ชัดเจนในการร่วมกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ทำให้พนักงานสอบสวนต้องแบกรับภาระในการตัดสินใจและประเมินเหตุการณ์เพียงลำพัง โดยเฉพาะในคดีที่มีความละเอียดอ่อนหรือซับซ้อน

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“บางทีพนักงานสอบสวนอาจจะไม่ได้ตามระเบียบคำสั่งทุกฉบับ ส่วนใหญ่จึงยึดถือประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลัก”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สุพรรณบุรี)

“น้องที่เข้ามาทำงานช่วงแรก ๆ เรียนกฎหมายมาแล้ว แต่การนำกฎหมายมาปฏิบัติ
อาจจะยังไม่มีทักษะ ยังไม่ค่อยเข้าใจชัดเจน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี)

“ควรมีการเผยแพร่ระเบียบหรือขั้นตอนใหม่ ๆ ให้พนักงานสอบสวนทราบ
เพราะไม่อย่างนั้นมันจะไม่ทันเหตุการณ์”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“ผู้ปฏิบัติงานยังมีความรู้ความเข้าใจที่ยังน้อยหรืออาจคลาดเคลื่อน
ยังต้องทำความเข้าใจกันอีกเยอะในระหว่างผู้ร่วมปฏิบัติงาน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

“พนักงานสอบสวนก็ต้องมีประสบการณ์ในการไปดูศพ เช่น ผูกคอตายเอง
หรือมีคนอื่นฆ่า ต้องดูให้ขาด”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์)

“เวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ต่างกัน ท้องที่ที่คนน้อยก็อาจจะรู้เมืองใหญ่ไม่ได้
ความรู้ความชำนาญเลยต่างกัน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสงคราม)

“แพทย์ที่เพิ่งจบใหม่ไม่กล้าตัดสินใจหาสาเหตุการตาย
ต้องส่งศพไปโรงพยาบาลที่มีแพทย์นิติเวชแทน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

5) ปัญหาและอุปสรรค ด้านรูปแบบการทำงาน (Style)

ในด้านของกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการชันสูตร
พลิกศพ ผู้ให้ข้อมูลหลายรายเห็นว่ากฎหมายหลัก เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ได้กำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ระเบียบหรือคำสั่ง
เฉพาะที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดเพิ่มเติมนั้นยังขาดการเผยแพร่ที่ทั่วถึง ทำให้พนักงาน
สอบสวนบางราย โดยเฉพาะผู้ที่ มีประสบการณ์น้อย หรือเพิ่งเข้ารับราชการ อาจไม่ได้ติดตามการ
เปลี่ยนแปลงของคำสั่งใหม่ หรือเข้าใจไม่ครบถ้วน อีกทั้งผู้ให้ข้อมูลบางรายยังตั้งข้อสังเกตว่าลักษณะ

การบังคับใช้ระเบียบเหล่านี้บางประการอาจมีลักษณะซ้ำซ้อนกับขั้นตอนการสอบสวนคดีอาญา เช่น ในคดีฆาตกรรมหรืออุบัติเหตุที่ข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนแล้ว ยังต้องมีการจัดทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพซ้ำอีกชุดหนึ่ง เสมือนเป็นงานที่ซ้ำซ้อน จึงเกิดคำถามว่าระเบียบที่มีอยู่มีความเหมาะสมต่อภาระงานของพนักงานสอบสวนหรือไม่

ในด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่าปัญหาหลักที่สะท้อนจากข้อมูลเชิงคุณภาพคือ พนักงานสอบสวนจำนวนมากยังคงเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าการชันสูตรพลิกศพเป็นเพียงการร่วมลงพื้นที่กับแพทย์และรับใบความเห็นการตายจากแพทย์มาประกอบสำนวนเท่านั้น โดยละเลยการจัดทำ "สำนวนชั้นสูตรพลิกศพ" อย่างเป็นทางการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตอันไม่ปรากฏพยานหลักฐานชัดเจน หรือในคดีที่มีเงื่อนงำ และในบางพื้นที่ยังพบว่าสำนวนชั้นสูตรจะถูกจัดทำเฉพาะเมื่อเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับการมีประกันชีวิต หรือคดีที่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากและเป็นข่าวเท่านั้น ในกรณีทั่วไปพนักงานสอบสวนจะไม่ทำสำนวนแยกออกมาอีกชุดหนึ่ง ทั้งที่เป็นสิ่งที่ควรกระทำตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาเชิงโครงสร้างเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ยังไม่มีมาตรฐานกลางที่ใช้ได้จริงในระดับประเทศ แม้กฎหมายจะระบุไว้ชัดเจน แต่การตีความในทางปฏิบัติยังคงมีความคลาดเคลื่อนทั้งในระดับแนวทางและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ความเข้าใจว่า “อะไรคือชันสูตรพลิกศพ” และ “อะไรคือสำนวนชั้นสูตรที่พลิกศพที่สมบูรณ์” ยังแตกต่างกันในหมู่พนักงานสอบสวน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของกระบวนการชันสูตรพลิกศพ และอาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสำนวนการสอบสวนในคดีสำคัญได้

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“มันก็เอ๊ะ พนักงานสอบสวนจะทำไปทำไมหละ ในเมื่อสุดท้ายสำนวนคดีอุบัติเหตุก็ส่งได้อยู่ดี แล้วบางคนไม่ชันสูตรเลยก็ส่งได้เหมือนกัน”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“หลังจากที่ได้ชันสูตรพลิกศพแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องทำสำนวนชั้นสูตรอีกสำนวนหนึ่ง แต่โดยส่วนใหญ่จะไม่ยอมทำ”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.สุพรรณบุรี)

“กฎหมายเขียนมาให้เราต้องแจ้งทุกฝ่าย เป็นแม่งานคนเดียว อาจเกิดความผิดพลาด
เพราะไม่ได้ทำแค่เรื่องชั้นสูตรอย่างเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี)

“ระเบียบหรือคำสั่งบางครั้งไม่ได้อัปเดตทันสมัย พนักงานสอบสวนก็ไม่ได้ติดตามทุกฉบับ
อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

“สำนวนชั้นสูตรควรแก้ไข เพราะถ้าผิดพลาดจากคดีอาญาชัดเจน เนื้อหาที่ซ้ำกับสำนวนหลัก
ไม่ควรต้องทำซ้ำอีก”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์)

“กฎหมายกับระเบียบเข้มงวดเกินไป แต่แพทย์มีไม่พอ
พอไม่มีแพทย์นิติเวชก็ต้องใช้แพทย์เวร ซึ่งไม่พร้อม”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

6) ปัญหาและอุปสรรค ด้านบุคลากร (Staff)

ในประเด็นจำนวนกำลังพล พบว่าทุกพื้นที่ที่ให้ข้อมูลสะท้อนภาพเดียวกันคือ
“ขาดแคลนพนักงานสอบสวน” โดยเฉพาะในสถานีตำรวจที่มีพื้นที่รับผิดชอบกว้าง หรืออยู่ในเขต
เมืองใหญ่ที่มีคดีจำนวนมาก พนักงานสอบสวนหนึ่งคนต้องรับผิดชอบสำนวนคดีจำนวนมากเกินขีด
ความสามารถ ทั้งนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงภาระงานจากระบบสำนวนปกติสู่สำนวนคดีออนไลน์ ซึ่งยิ่ง
เพิ่มภาระให้หนักขึ้นไปอีก บางพื้นที่แม้จะมีจำนวนเจ้าหน้าที่เท่ากันกับพื้นที่อื่น แต่ลักษณะความ
หนาแน่นของคดีและสภาพพื้นที่ทำให้ปริมาณงานต่อหัวของพนักงานสอบสวนไม่สมดุล โดยเฉพาะใน
ระดับสถานีตำรวจชั้นหนึ่ง เช่น สภ.เมือง หรือสถานีตำรวจในจังหวัดใหญ่

ในด้านผู้ช่วยพนักงานสอบสวน ซึ่งตามระเบียบมีการจัดสรรตำแหน่งให้ประจำตัว
พนักงานสอบสวนหนึ่งรายต่อหนึ่งผู้ช่วย กลับพบว่าหลายสถานีไม่มีการปฏิบัติตามแนวทางนี้อย่าง
แท้จริง ผู้ช่วยฯ มักถูกใช้ไปปฏิบัติภารกิจอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน เช่น งานธุรการ เเวรยาม หรือ
แม้แต่ขับรถยนต์ ทำให้หน้าที่สนับสนุนการชั้นสูตรพลศึกษาคนช่วยอย่างเป็นระบบ พนักงาน
สอบสวนหลายคนต้องออกปฏิบัติภารกิจเพียงลำพัง หรือได้รับความช่วยเหลือจากพลขับเท่านั้น ไม่ใช่
จากผู้ที่ได้รับการฝึกฝนด้านกระบวนการยุติธรรมหรือขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ
โดยตรง

ในส่วนของความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน พบว่าความขาดแคลนกำลังพลทำให้พนักงานสอบสวนต้องรับผิดชอบงานมากเกินไปจนขีดความสามารถ ไม่เพียงแต่ด้านกายภาพแต่ยังรวมถึงความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของตนเองและการบูรณาการกับบุคลากรอื่น ๆ เช่น แพทย์นิติเวชหรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ในหลายกรณีผู้ให้ข้อมูลระบุว่าแม้แต่ผู้ช่วยพนักงานสอบสวนที่ออกไปปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่หลัก ก็ไม่มีความเข้าใจบทบาทของตนเองอย่างแท้จริง ส่งผลให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการเกือบทุกขั้นตอนเพียงลำพัง อีกทั้งบุคลากรในสายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สายสืบสวน สายป้องกันและปราบปราม หรือแพทย์เวร ก็อาจไม่มีประสบการณ์เฉพาะทางด้านการสอบสวนหรือการชันสูตรพลิกศพ จึงทำให้การประสานงานและรักษาพยานหลักฐานในคดีสำคัญเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“พนักงานสอบสวนจำนวนน้อย ปริมาณงานมันมาก มันล้น ยังมีสำนวนคดีออนไลน์ มีปัญหาแน่นอน”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“ตำรวจสอบสวนขาดแคลน เพราะน้องมันหนีไปอยู่สายงานอื่นหมด...
ต้องกำหนดเป็นแท่งมาเลย ว่ามาเป็นแล้วห้ามออก”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“ผู้ช่วยพนักงานสอบสวนมีตำแหน่งแต่ไปทำหน้าที่อื่นหมด คนที่ช่วยจริง ๆ คือคนขับรถร้อยเวร”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“บางทีผู้ช่วยก็ 모르ความประสงค์ของพนักงานสอบสวน...สุดท้ายผู้ช่วยก็ไม่ได้ช่วยอะไรเลย”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์)

“พนักงานสอบสวนไม่มีความพร้อม ทั้งกำลังพลที่น้อยและปริมาณงานที่มาก
ทำให้แบกรับภาระเกินไป”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสงคราม)

“บุคลากรในสายอื่น เช่น สืบสวน ปราบปราม หรือแพทย์เวร ก็ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้
ทำให้รักษาสถานที่เกิดเหตุไม่ถูกต้อง”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“ขาดผู้ช่วยๆ ที่มีความรู้ ความสามารถในการร่วมชันสูตรฯ
ผู้ปฏิบัติงานหลายคนยังขาดประสบการณ์”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

7) ปัญหาและอุปสรรค ด้านคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared Values)

การทำงานเป็นทีมในกระบวนการชันสูตรพลิกศพยังเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ปรากฏอย่างชัดเจนจากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ปฏิบัติงานหลายพื้นที่ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่มักต้องทำงานตามลำพัง โดยไม่มีระบบการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แม้จะมีตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวนแต่ก็ไม่ได้ถูกใช้ในภารกิจชันสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ บางพื้นที่จำเป็นต้องอาศัยพลขับ หรือลูกจ้างมูลนิธิ หรือแม้แต่ญาติผู้ตายช่วยสนับสนุนในพื้นที่เกิดเหตุ ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างเชิงโครงสร้างที่ทำให้พนักงานสอบสวนขาดพลังสนับสนุนในงานที่ต้องอาศัยความละเอียดและความรอบคอบสูง นอกจากนี้ ในพื้นที่ที่มีหน่วยงานพิสูจน์หลักฐานตั้งอยู่ใกล้ เช่น จังหวัดนครปฐม การทำงานเป็นทีมจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าพื้นที่ห่างไกลอย่างชายแดนหรืออำเภอชนบท ซึ่งไม่สามารถเรียกใช้การสนับสนุนได้ทันการณ์

ด้านการได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน พบว่าโดยทั่วไปพนักงานสอบสวนไม่ได้รับรู้สึกว่าตนได้รับการสนับสนุนหรือยกย่องอย่างเหมาะสมในบทบาทหน้าที่ โดยเฉพาะจากผู้บังคับบัญชาที่มาจากสายงานอื่น ซึ่งไม่มีความเข้าใจในกระบวนการชันสูตรพลิกศพหรือขั้นตอนการสอบสวนโดยตรง ผู้ให้ข้อมูลบางรายระบุว่าผู้บังคับบัญชามักกรอรับรายงานและตรวจสอบความผิดพลาด มากกว่าที่จะให้การแนะนำหรือเข้าร่วมในขั้นตอนสำคัญของกระบวนการทำงาน สิ่งนี้ส่งผลให้พนักงานสอบสวนรู้สึกที่ตนต้องรับภาระความรับผิดชอบโดยลำพัง และขาดการสนับสนุนทางจิตวิทยาในสายบังคับบัญชา

ในประเด็นกำลังใจในการปฏิบัติงาน พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่สะท้อนว่ากำลังใจมีน้อยหรือแทบไม่มีเลย ปัจจัยหลักมาจากปริมาณงานที่มากเกินไปเกินความสามารถของบุคลากร ความโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงาน การไม่ได้รับการชื่นชม หรือแม้แต่ไม่มีแนวโน้มที่จะเติบโตในสายอาชีพอย่างมั่นคง รวมถึงความไม่แน่นอนของนโยบายภายในองค์กรที่อาจปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาตามผู้บังคับบัญชาคนใหม่ สิ่งเหล่านี้ทำให้พนักงานสอบสวนรู้สึกเหนื่อยล้าและไร้พลังในการปฏิบัติงานใน

ระยะยาว และอาจส่งผลต่อคุณภาพของการปฏิบัติหน้าที่ในคดีชั้นสูตรที่ต้องอาศัยความรอบคอบและความเที่ยงตรงอย่างสูง

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“ถ้านครปฐมไม่มีปัญหา เพราะมี สพฐ.7 ลงทุกคดี แต่ที่อื่นไม่แน่ อาจจะได้เดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“การทำงานเป็นทีมยังไม่มี...ผู้บังคับบัญชาปล่อยให้เป็นที่ของพนักงานสอบสวนคนเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

“แต่งตั้งหัวหน้าคดีมาช่วยสอบสวนก็จริง แต่บางคนไม่ได้เข้าเวร ไม่ได้ช่วยอะไรเลย”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“พนักงานสอบสวนต้องไปคนเดียว ถ้าดีหน่อยก็มีคนขับรถไปด้วยแค่นั้น”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์)

“พนักงานสอบสวนขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี)

“ในปัจจุบันกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีน้อยมาก หรือไม่มีเลย 555”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี)

“ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยช่วยเหลือ แต่มักจะคอยตรวจสอบความบกพร่อง

ของพนักงานสอบสวนเพียงอย่างเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

4.3.3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในหลายจังหวัด พบว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ มีลักษณะสอดคล้องกันในหลายประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะเรื่อง **กำลังพล** ซึ่งเป็นหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลทุกคนกล่าวถึงเป็นอันดับแรก โดยเสนอให้มีการจัดสรรพนักงานสอบสวนเพิ่มเติมในพื้นที่ที่มีภาระงานมาก โดยเฉพาะสถานีตำรวจระดับเมืองหรือสถานีขนาดใหญ่ที่มีจำนวนคดีต่อเนื่องมากเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้เปลี่ยนหลักเกณฑ์ในการคำนวณภาระงานจากระบบ CRIMES ไปใช้จำนวนคำแจ้งความเป็นหลักในการประเมินความเหมาะสมของอัตรากำลัง

ในประเด็น **การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ** ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอว่าควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องปีละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย โดยให้เน้นกรณีศึกษาเฉพาะด้านชันสูตรพลิกศพ รวมทั้งควรเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้กับสถานการณ์จริง นอกจากนี้ยังเสนอให้มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเฉพาะด้านชันสูตรพลิกศพที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกพื้นที่ เพื่อช่วยให้พนักงานสอบสวนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างแม่นยำและสอดคล้องกันทั่วประเทศ

ด้าน **งบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน** มีข้อเสนอว่าควรจัดสรรงบประมาณรองรับภารกิจที่ต้องใช้จ่าย เช่น ค่าน้ำมัน ค่าขนส่งศพ ค่าดำเนินการส่งตรวจ หรือค่าบริการเจ้าหน้าที่ร่วมชันสูตรอย่างเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ซึ่งในทางปฏิบัติปัจจุบันพนักงานสอบสวนมักจะต้องออกค่าใช้จ่ายเอง หรือให้ญาติผู้ตายเป็นผู้รับภาระ โดยเสนอให้มีงบเบิกจ่ายที่เหมาะสมและเป็นทางการ รวมถึงการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระการเก็บพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ

ในมิติของ **กฎหมายและนโยบาย** มีข้อเสนอให้ทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับกรณีที่น่าจะไม่จำเป็นต้องชันสูตรพลิกศพ เช่น คดีอุบัติเหตุที่ข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจน เพื่อป้องกันการทำงานที่ซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคดี นอกจากนี้มีข้อเสนอให้จัดตั้ง "หน่วยงานกลาง" ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการในเรื่องการชันสูตรพลิกศพอย่างเป็นระบบในทุกพื้นที่ รวมถึงพัฒนานโยบายที่ให้ผู้บังคับบัญชาและหน่วยสนับสนุนเข้ามามีบทบาทในการร่วมรับผิดชอบ ไม่ปล่อยภาระไว้กับพนักงานสอบสวนเพียงคนเดียวลำพัง

สุดท้ายในด้าน **การประสานงานระหว่างหน่วยงาน** หลายพื้นที่เสนอให้จัดกิจกรรมฝึกอบรมร่วมระหว่างพนักงานสอบสวน แพทย์ ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้าง

ความเข้าใจตรงกัน ลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างคอนเนกชันที่เอื้อต่อการ
ทำงานภาคสนามให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“ลองดูว่าประเภทไหนที่มันซ้ำซ้อนก็ไม่จำเป็นที่จะต้องให้ชั้นสูตร...

ให้ทำสำนวนเฉพาะที่จำเป็นจริง ๆ”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“พนักงานสอบสวนมีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ขาดผู้ช่วย ต้องทำงานเพียงลำพัง”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

“หากพนักงานสอบสวนมีผู้ช่วยในการปฏิบัติงาน ก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระได้ดียิ่งขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สุพรรณบุรี)

“ควรจะมีหน่วยงานกลางที่มารับผิดชอบในด้านนี้โดยตรง”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี)

“อยากให้การอบรมเป็นนโยบายประจำปี เพื่อให้พนักงานสอบสวนทุกคนได้ทบทวนความรู้”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม)

“สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรกำหนดนโยบายให้หัวหน้าร่วมรับผิดชอบ

ถ้ามีข้อบกพร่องไม่ใช่ลงที่พนักงานสอบสวนคนเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

“หัวหน้าหน่วยจะทิ้งตรงนี้ไม่ได้เลย ต้องบริหารให้มีการประสานงานที่ดี”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสงคราม)

4.3.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ไข ปัญหาการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในพื้นที่ต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากประเด็นที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อเสนอแนะบางประการที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ซึ่งควรถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในระดับนโยบาย

ผู้ให้สัมภาษณ์จากจังหวัด **ประจวบคีรีขันธ์** เสนอว่าควรมีการพิจารณากระบวนการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่ลักษณะการตายมีความชัดเจน เช่น การตายจากอุบัติเหตุรถยนต์ที่ไม่มีเงื่อนไขหรือข้อสงสัยในการเสียชีวิต การลดขั้นตอนเช่นนี้จะช่วยลดภาระงานของพนักงานสอบสวนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศกว้างไกลและระบบการเดินทางไม่สะดวก

ผู้ให้สัมภาษณ์จากจังหวัด **สมุทรสาคร** เป็นพื้นที่เดียวที่ให้ข้อเสนอแนะเชิงโครงสร้างและเชิงนโยบายเพิ่มเติมอย่างชัดเจน โดยสะท้อนว่า ปัญหาหลักของการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยอยู่ที่มุมมองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งยังมองว่าหน้าที่นี้เป็นของตำรวจฝ่ายเดียว ทั้งที่กระบวนการชันสูตรพลิกศพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน เช่น แพทย์ฝ่ายปกครอง และสาธารณสุข นอกจากนี้ยังเสนอว่า ควรยกระดับการชันสูตรพลิกศพให้เป็น “ภารกิจร่วม” ของรัฐโดยมีกฎหมาย กำลังคน และงบประมาณรองรับอย่างเป็นทางการ รวมทั้งวางแผนพัฒนางานสอบสวนในภาพรวมอย่างเป็นระบบ มากกว่าการพึ่งพาภาระของพนักงานสอบสวนเพียงลำพัง

ในภาพรวม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมส่วนใหญ่เน้นไปที่ประเด็นเดิมที่เคยกล่าวไว้ก่อนหน้านี้ เช่น การจัดสรรกำลังพลเพิ่มเติม การลดความซ้ำซ้อนในการทำสำนวนการสอบสวน และการส่งเสริมการประสานงานข้ามหน่วยงาน โดยแม้บางจังหวัดจะไม่มีข้อเสนอแนะใหม่เพิ่มเติม แต่การที่ไม่มีข้อเสนอแนะอาจสะท้อนถึงความ “ชินชา” กับระบบที่เป็นอยู่ ซึ่งถือเป็นประเด็นเชิงวัฒนธรรมองค์กรที่ควรนำมาพิจารณาในบทอภิปรายผล

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“ถ้าตายจากอุบัติเหตุรถชนที่ชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่ควรมีต้องมารอแพทย์ร่วมชันสูตร”
(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์)

“ยังไม่มีการวางแผนในการพัฒนางานด้านการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายอย่างแท้จริง...ทุก
หน่วยงานมองว่าเป็นหน้าที่ของตำรวจเพียงหน่วยงานเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

“ควรจะต้องมีการกำหนดเป็นนโยบายในการแก้ไขปัญหาของตำรวจเป็นลำดับแรก”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบริบทของระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงกระบวนการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งสามข้อ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาระบบการชันสูตรพลิกศพในต่างประเทศ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามกับพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 260 ราย และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยสัมภาษณ์เชิงลึกข้าราชการตำรวจระดับผู้บริหารที่มีตำแหน่งตั้งแต่ ผู้กำกับการ (สอบสวน) ขึ้นไป ที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลดำเนินงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ 8 จังหวัดของตำรวจภูธรภาค 7 รวมถึงการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด 7S Model เพื่อให้สามารถจำแนกปัญหาเชิงระบบได้อย่างเป็นองค์รวม

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งในมิติการเปรียบเทียบระหว่างประเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ และการถ่ายทอดข้อเท็จจริงจากภาคสนามอย่างลึกซึ้งผ่านประสบการณ์ของผู้มีบทบาทในการปฏิบัติงานจริง ในส่วนของบทที่ 5 นี้ จะเป็นการสังเคราะห์และสรุปผลการวิจัยที่สำคัญ พร้อมทั้งอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา และเสนอแนวทางเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหและอุปสรรคที่ค้นพบ เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้การทำงานของพนักงานสอบสวนเป็นไปตามหลักความยุติธรรม ความโปร่งใส และประสิทธิผลในเชิงสังคมต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการวิจัยเชิงเอกสาร

ผลการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารเพื่อเปรียบเทียบบริบทของระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยกับต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าประเทศไทยมีลักษณะเฉพาะของระบบการชันสูตรพลิกศพที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ อย่างชัดเจน กล่าวคือ ประเทศไทยยังใช้ **ระบบสมรหว่างตำรวจและแพทย์** โดยมี **พนักงานสอบสวน** เป็นหัวหน้าผู้ชันสูตรพลิกศพ ซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 – 156 ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ มีการแยกบทบาทของ “ผู้ชันสูตร” และ “ผู้สอบสวน” อย่างเด็ดขาด เพื่อเสริมสร้างความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมในขั้นต้น

ในกรณีของ **ประเทศสิงคโปร์** และ **ประเทศสหรัฐอเมริกา** ระบบการชันสูตรพลิกศพอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ **Coroner หรือ Medical Examiner** ซึ่งเป็นองค์กรอิสระหรือบุคคลที่มีความรู้ทางการแพทย์และกฎหมายโดยเฉพาะ ทำให้เกิดการแยกหน้าที่กันอย่างชัดเจนระหว่างผู้ที่มีหน้าที่ “วินิจฉัยการตาย” กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่ “สืบสวนหาข้อเท็จจริง” ส่งผลให้กระบวนการชันสูตรพลิกศพมีความเป็นวิทยาศาสตร์และน่าเชื่อถือสูง

ประเทศเยอรมนี มีลักษณะโดดเด่นในด้านการให้ศาลและอัยการเป็นผู้มีอำนาจควบคุมกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งสะท้อนความเชื่อในหลัก **Due Process of Law** และการตรวจสอบโดยอำนาจตุลาการตั้งแต่ต้นทาง ในขณะที่ **ประเทศญี่ปุ่น** ใช้ระบบผสมเช่นเดียวกับไทย แต่มีการจัดตั้งหน่วยงานแพทย์ตรวจสอบศพเฉพาะทาง (**Medical Examiner**) ในเขตมหานครบางแห่ง เพื่อยกระดับความแม่นยำในการวินิจฉัยสาเหตุการเสียชีวิต

ข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยเชิงเอกสารคือ ประเทศที่มีระบบชันสูตรพลิกศพโดยแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างตำรวจ แพทย์ และเจ้าหน้าที่ตุลาการ จะสามารถลดความลำเอียงและเพิ่มความโปร่งใสของกระบวนการได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ประเทศเหล่านั้นยังให้ความสำคัญกับ **การจัดตั้งองค์กรเฉพาะทาง** และ **ระบบฐานข้อมูลกลางด้านการตาย** ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิต

สำหรับประเทศไทย แม้ระบบที่ใช้จะเอื้ออำนวยต่อความรวดเร็วในการประสานงานและตอบสนองต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดี แต่ยังมีข้อจำกัดในด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ความเป็นกลาง และความน่าเชื่อถือของผลการชันสูตร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสำนวนการสอบสวนในคดีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับสาเหตุการตาย ดังนั้น ผลการศึกษาวิจัยนี้จึงสะท้อนความจำเป็นในการ **ปรับโครงสร้างและทบทวนบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง** เพื่อให้กระบวนการชันสูตร

พลิกศพลในประเทศไทยสามารถยืนอยู่บนหลักนิติธรรม วิทยาศาสตร์ และความเป็นอิสระเช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

5.1.2 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สองของการศึกษา คือ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพลที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งจัดเก็บจากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่สังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวนทั้งสิ้น 260 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน (One-Way ANOVA) และ T - test

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งรายได้ อายุงานด้านการสอบสวน และจำนวนประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพล มีผลต่อระดับการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเพศหญิงมีระดับการรับรู้ปัญหาเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย กลุ่มอายุน้อยกว่ามีแนวโน้มเผชิญอุปสรรคในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์สูง ขณะที่ผู้ที่มีประสบการณ์การชันสูตรพลิกศพลในระดับต่ำกว่ามีการรับรู้ปัญหาในระดับสูงกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประสบการณ์และวุฒิภาวะในการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความรู้สึกลดต่ออุปสรรคในการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่าปัญหาในการชันสูตรพลิกศพลมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมของสถานีดำรวจที่พนักงานสอบสวนปฏิบัติงานอยู่ โดยเฉพาะประเด็นด้านกำลังพล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบปฏิบัติการทางกฎหมาย ทั้งนี้สถานีดำรวจจำนวนมากมีพนักงานสอบสวนจำนวนน้อยกว่า 10 คน และบางแห่งมีไม่ถึง 5 คน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดทีมสำหรับภารกิจชันสูตรพลิกศพลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่ากว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างระบุว่า ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนโดยตรงในการดำเนินการชันสูตรพลิกศพล และอีกเกือบครึ่งหนึ่งได้รับในระดับต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ซึ่งไม่สอดคล้องกับภารกิจภาคสนามที่ต้องใช้ทรัพยากรหลากหลายประเภท ในส่วนของวัสดุอุปกรณ์สนามพบว่าเกินกว่าร้อยละ 90 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าอุปกรณ์ที่มีอยู่นั้น “ไม่มีเลย” หรือ “ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน” ทำให้การจัดเก็บพยานหลักฐานและการประเมินสถานการณ์ที่เกิดเหตุขาดความครบถ้วนและเสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อนอย่างมีนัยสำคัญ

ด้านระบบปฏิบัติการ พบว่าร้อยละ 53.08 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่า กฎหมายระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพล “มีแต่ไม่ชัดเจน” ในขณะที่เพียงร้อยละ 41.92 มองว่ามีความชัดเจน ซึ่งสะท้อนถึงความไม่แน่นอนในการตีความกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ซับซ้อนหรือมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ปัจจัยด้านกำลังพลส่งผลต่อความรุนแรงของปัญหาเพียงประเด็นเดียว คือ การที่ภาระหน้าที่ในการชั้นสูตรพลศึกษานั้นมาอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนเป็นหลัก อันเป็นผลมาจากโครงสร้างที่เน้นระบบตำรวจ ขณะที่ปัจจัยด้านงบประมาณมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อประเด็นสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การขาดงบประมาณในการสนับสนุนภารกิจ การขาดอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย การขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวน และจำนวนกำลังพลของพนักงานสอบสวนที่มีไม่เพียงพอ ในส่วนของปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือส่งผลต่อปัญหาหลายประการ ทั้งในด้านการบังคับบัญชา การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยด้านระบบปฏิบัติการเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงที่สุด โดยมีผลต่อประเด็นปัญหาทั้งเชิงโครงสร้าง กฎหมาย ความรู้ ทักษะเฉพาะ และความสามารถในการประสานงานข้ามหน่วยงานอย่างชัดเจน

นอกจากนี้การวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด 7S Model พบว่าประเด็นที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยระดับสูง ได้แก่ การขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวน การทำงานแบบโดดเดี่ยว ความรับผิดชอบภารกิจชั้นสูตรพลศึกษาที่กระจุกตัวอยู่ที่ตำรวจเป็นส่วนใหญ่ และจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานที่ไม่เพียงพอ ขณะที่ปัญหาที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความรู้ในข้อกฎหมาย ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน และความพร้อมด้านสุขภาพกายและจิตใจของพนักงานสอบสวน ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และไม่ถือว่าเป็นข้อจำกัดหลักของระบบการชั้นสูตรพลศึกษาในประเทศไทย

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรพลศึกษาที่ตายโดยผิดธรรมชาติในปัจจุบันไม่ได้มีสาเหตุมาจากความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก หากแต่เกิดจากปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ทั้งในมิติโครงสร้าง องค์กร งบประมาณ ระบบกฎหมาย และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาระบบจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรอย่างมีเป้าหมายและยั่งยืน

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการชั้นสูตรพลศึกษาที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล พบว่า **ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม** ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการชั้นสูตรพลศึกษาโดยเฉพาะพนักงานสอบสวน สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดและแนวทางปรับปรุงในเชิงโครงสร้างและการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถสรุปออกเป็นประเด็นสำคัญได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากรทางการแพทย์ การขาดแคลนแพทย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรในที่เกิดเหตุเป็นปัญหาสำคัญที่พบบ่อย โดยเฉพาะในโรงพยาบาลประจำอำเภอหรือโรงพยาบาลขนาดเล็กที่มีแพทย์เวรเพียงหนึ่งคน แพทย์บางรายไม่สามารถออกตรวจ ณ สถานที่พบศพได้ โดยอ้างภาระงานหรือจำนวนผู้ป่วยที่มากเกินไป นอกจากนี้ยังมีกรณีแพทย์ซึ่งมีใบแพทย์นิติเวชไม่สามารถวินิจฉัยสาเหตุการตายได้อย่างชัดเจน ทำให้มีการออกใบชั้นสูตรพลิกศพที่ไม่สมบูรณ์ เช่น การระบุว่า “ไม่ทราบสาเหตุการตาย” ภายหลังจากที่ศพได้ผ่านการฉาปนกิจไปแล้ว ซึ่งส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการกระบวนการยุติธรรมได้อย่างครบถ้วน

2. ปัญหาที่เกิดกับพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินการกระบวนการชั้นสูตรพลิกศพ มักต้องปฏิบัติงานโดยลำพังโดยไม่มีผู้ช่วยหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุน ส่งผลให้ต้องรับผิดชอบทุกขั้นตอนตั้งแต่การรับแจ้งเหตุ เข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ สอบปากคำ จัดทำบันทึก และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการจัดส่งศพไปตรวจพิสูจน์ โดยไม่มีงบประมาณสนับสนุนเฉพาะด้าน อีกทั้งยังมีการระงับการรายงานเหตุเข้าข้อหาหลายระดับ ตั้งแต่หัวหน้างาน ผู้กำกับการ ไปจนถึงผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ซึ่งส่งผลให้เกิดภาระงานเกินควรและลดทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3. ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ พิสูจน์หลักฐาน มูลนิธิ ฝ่ายปกครอง หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ ยังเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องรอการตอบรับจากหน่วยงานอื่นที่ไม่เห็นความสำคัญของการชั้นสูตรพลิกศพ หรือมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในเวลาที่เป็น ความล่าช้าเหล่านี้นำไปสู่ความเสียหายของพยานหลักฐานและความไม่ต่อเนื่องของกระบวนการสอบสวน ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับระบบการทำงานระหว่างหน่วยงานให้มีความชัดเจนและมีความรับผิดชอบร่วมกัน

4. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศพ ในบางพื้นที่โรงพยาบาลไม่สามารถออกใบรับรองการตายได้แม้เป็นกรณีตายตามธรรมชาติ ทำให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการส่งศพไปผ่าพิสูจน์เอง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสม รวมถึงการว่าจ้างมูลนิธิและค่าขนส่งศพที่บางครั้งพนักงานสอบสวนต้องรับผิดชอบเอง อีกทั้งยังมีความขัดแย้งกับญาติของผู้เสียชีวิตที่ไม่ยินยอมให้ผ่าศพเนื่องจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือเหตุผลทางศาสนา ซึ่งส่งผลต่อความต่อเนื่องและความครบถ้วนของการรวบรวมพยานหลักฐาน

5. ปัญหาด้านสถานที่เกิดเหตุและการควบคุมสถานการณ์ ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การไม่สามารถควบคุมสถานที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ไปถึงที่เกิดเหตุก่อนไม่สามารถกั้นพื้นที่ได้ทันเวลา ส่งผลให้มีบุคคลภายนอกหรือสื่อมวลชนสามารถเข้าไปในพื้นที่และอาจทำให้พยานหลักฐานได้รับความเสียหาย อีกทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือที่

ใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีความล้าสมัยและไม่เพียงพอ ทำให้ต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิหรือบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์มาโดยตรง ซึ่งอาจเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางคดี

5.1.3 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อค้นหาข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติจากมุมมองของผู้บังคับบัญชาฝ่ายบริหารระดับสูงในสายงานสอบสวน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 ราย ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ ผู้กำกับการ (สอบสวน) และรองผู้บังคับการ ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบทั้ง 8 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดล้วนมีประสบการณ์ตรงในการควบคุมดูแลงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนและปฏิบัติการกิจด้านการชันสูตรพลิกศพโดยตรง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กรอบแนวคิด 7S Model เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบและตีความ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ มีความซับซ้อน ครอบคลุมทั้งระดับโครงสร้างองค์กร ระบบปฏิบัติการ ความสามารถเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ รวมถึงค่านิยมและวัฒนธรรมการทำงานภายในหน่วยงาน ซึ่งสามารถจำแนกสาระสำคัญได้ 7 ด้านตามลำดับ

ในด้านโครงสร้าง (Structure) พบว่าปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญคือ สายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ซึ่งในสถานการณ์ปกติอาจไม่เป็นอุปสรรค แต่ในกรณีที่มีเหตุการณ์ซับซ้อน หรือเกิดคำสั่งที่ไม่สอดคล้องกันจากผู้บังคับบัญชาหลายสาย อาจส่งผลให้การดำเนินการชันสูตรพลิกศพเกิดความล่าช้าและสับสน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในการแบ่งเขตความรับผิดชอบระหว่างพนักงานสอบสวนในกรณีที่ผู้เสียชีวิตได้เสียชีวิตภายหลังจากเหตุเกิด หรือในท้องที่อื่น อันนำไปสู่ความคลุมเครือในการจัดทำสำนวนการสอบสวนทางคดี และยังไม่มีแนวปฏิบัติกลางที่ชัดเจนในการแบ่งเขตความรับผิดชอบเหล่านี้

ในด้านกลยุทธ์และนโยบาย (Strategy) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่า การชันสูตรพลิกศพยังขาดนโยบายระดับสูงที่ชัดเจนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยปล่อยให้พนักงานสอบสวนแต่ละรายจัดการภารกิจตามดุลยพินิจของตนเอง ส่งผลให้คุณภาพของการดำเนินการไม่สม่ำเสมอและไม่มีการกำกับประสิทธิภาพในภาพรวม นอกจากนี้ ยังพบว่าในระดับพื้นที่มีการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนทั้งในด้านค่าดำเนินการภาคสนาม ค่าวัสดุอุปกรณ์ และค่าตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ร่วมปฏิบัติงาน ซึ่งพนักงานสอบสวนจำนวนมากต้องออกค่าใช้จ่ายเองหรือขอความร่วมมือจาก

ญาติผู้เสียชีวิต ขณะเดียวกันการฝึกอบรมหรือการพัฒนาทักษะเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพก็ยังไม่เป็นระบบ และขาดความต่อเนื่อง

ในด้านระบบ (Systems) พบว่าระบบการดำเนินการชันสูตรพลิกศพในปัจจุบันยังเน้นให้พนักงานสอบสวนเป็น “ผู้รับผิดชอบหลัก” แต่ขาดการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบ ทั้งที่กระบวนการชันสูตรพลิกศพจำเป็นต้องพึ่งพาความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น แพทย์ พนักงานอัยการ ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ในหลายพื้นที่พนักงานสอบสวนต้องทำงานโดยลำพังหรือมีเพียงพลขับเป็นผู้ช่วยเหลือ ขณะที่โรงพยาบาลในพื้นที่ห่างไกลไม่มีแพทย์นิติเวช และแพทย์เวรทั่วไปก็ไม่สามารถวินิจฉัยสาเหตุการตายได้อย่างละเอียด ส่งผลให้ต้องรอการส่งศพ รอคิวการตรวจ ทำให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อความคาดหวังของญาติผู้ตายและขาดความน่าเชื่อถือในทางนิติวิทยาศาสตร์

ในด้านทักษะ (Skills) ผู้ให้ข้อมูลเห็นพ้องกันว่า พนักงานสอบสวนรุ่นใหม่หรือผู้ที่ขาดประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพยังมีความเข้าใจผิดหรือคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับข้อกฎหมายระเบียบ และขั้นตอนในการดำเนินการ โดยเฉพาะความเข้าใจว่า “สำนวนชันสูตรพลิกศพ” เป็นเพียงการแนบใบความเห็นจากแพทย์ลงในสำนวนการสอบสวนคดีอาญาหลักเท่านั้น หากคดีใดที่ไม่ได้มีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ก็จะทำเพียงแค่เอกสารรายงานการชันสูตรพลิกศพ เพื่อให้แพทย์ลงความเห็นด้านหลังเพียงเท่านั้น ไม่ทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ ทั้งที่กฎหมายกำหนดให้มีการจัดทำสำนวนการสอบสวนโดยสมบูรณ์ และครอบคลุมการรวบรวมพยานหลักฐาน สถานการณ์นี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการจัดทำคู่มือกลาง และจัดฝึกอบรมเฉพาะด้านอย่างสม่ำเสมอ

ในด้านรูปแบบการทำงาน (Style) ปัญหาสำคัญที่พบคือ ลักษณะของระบบราชการที่ยังคงมีรูปแบบการทำงานแบบเดิม ยึดติดกับวิธีการเก่า ๆ ที่อาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์จริงในปัจจุบัน อีกทั้งระเบียบและคำสั่งบางฉบับยังไม่มีมีการปรับปรุงให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของคดีในปัจจุบัน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์หรือใช้ดุลยพินิจอย่างมั่นใจ โดยเฉพาะในกรณีที่สำนวนคดีอาญาและสำนวนชันสูตรพลิกศพมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน ผู้ให้ข้อมูลบางรายเสนอให้มีการปรับปรุงแนวทางการทำงานให้เหมาะสมกับประเภทคดีและภาระงานของพนักงานสอบสวน

ในด้านบุคลากร (Staff) พบว่าทุกพื้นที่ต่างประสบปัญหาเดียวกัน คือ จำนวนกำลังพลพนักงานสอบสวนมีไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภาระงานที่ต้องแบกรับเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในสถานีดำรวจขนาดใหญ่หรือเมืองหลักที่มีคดีปริมาณมาก นอกจากนี้ ตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวนแม้จะมีการจัดสรรไว้ตามโครงสร้าง แต่ในทางปฏิบัติจริงก็มักจะถูกนำไปใช้งานอื่น เช่น เเวรยามงานธุรการ หรือขับรถยนต์ ทำให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานโดยลำพัง ซึ่งส่งผลต่อความสามารถ

ในการรวบรวมพยานหลักฐานและการประเมินสถานการณ์ในสถานที่เกิดเหตุอย่างครบถ้วนและรอบด้าน

สุดท้ายในด้านคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared Values) พบว่า พนักงานสอบสวนจำนวนมากรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการสนับสนุนทางจิตวิทยา หรือได้รับเกียรติอย่างเหมาะสมจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาที่ไม่ได้มาจากสายงานสอบสวนโดยตรง มักขาดความเข้าใจในบทบาทและภาระของพนักงานสอบสวน ทำให้มุ่งเน้นการตรวจสอบมากกว่าการให้ความช่วยเหลือ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน และอาจทำให้เกิดความรู้สึกท้อถอยหรือหมดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระยะยาว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง แต่เกิดจากการบูรณาการที่ขาดความเป็นระบบทั้งในด้านนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร ความชัดเจนของระเบียบ การฝึกอบรม ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ การแก้ไขปัญหาจึงต้องอาศัยการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในเชิงรุกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 การอภิปรายผลการวิจัยเชิงเอกสาร

จากการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมุ่งวิเคราะห์จากกฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และระบบการดำเนินงานของทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่ากระบวนการชันสูตรของประเทศไทยยังเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบงาน บุคลากร และการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถอภิปรายผลการศึกษาตามประเด็นหลักได้ดังนี้

1. โครงสร้างระบบชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย: ความรวมศูนย์และภาระงานของพนักงานสอบสวน

ประเทศไทยใช้ระบบชันสูตรพลิกศพแบบผสมผสาน โดยมีพนักงานสอบสวนเป็นหัวหน้าผู้ชันสูตรพลิกศพ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 – 156 ซึ่งให้อำนาจดุลพินิจแก่พนักงานสอบสวนในการประสานงานแพทย์ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และสังเฝ้าศพ (วิรัตน์ พาณิชย์พงษ์ และคณะ, 2566) อย่างไรก็ตาม โครงสร้างที่เน้นรวมศูนย์บทบาทไว้

ที่พนักงานสอบสวนนี้ ส่งผลให้เกิดภาระงานจำนวนมาก และอาจลดทอนประสิทธิภาพในการดำเนินการ โดยเฉพาะในกรณีที่ซับซ้อนหรือมีปริมาณคดีจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ อุทัย ตีระวนิทร (2548) ที่ชี้ให้เห็นปัญหาการไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือและการขาดการกระจายภาระหน้าที่ในสายงานสอบสวน

2. ความไม่ชัดเจนของระบบผู้ชันสูตร และผลต่อความโปร่งใสของกระบวนการ

ระบบของไทยยังขาดความชัดเจนในเรื่องบทบาทผู้ชันสูตร โดยเฉพาะในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจตัดสินใจเด็ดขาดว่าจะส่งศพไปผ่าหรือไม่ ซึ่งแตกต่างจากประเทศที่ใช้ระบบ Coroner หรือ Medical Examiner ที่ผู้ชันสูตรมีสถานะเป็นหน่วยงานอิสระภายใต้การกำกับของศาลหรือหน่วยงานเฉพาะทาง เช่น สิงคโปร์ เยอรมนี หรือสหรัฐอเมริกา (จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช, 2566; วิรติ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566) ระบบที่แยกบทบาทระหว่างผู้สอบสวนกับผู้ตรวจศพนี้ ช่วยลดความลำเอียง และสร้างความโปร่งใสที่สูงกว่า ซึ่งเป็นจุดที่ระบบไทยยังไม่สามารถเทียบเท่าได้ในเชิงความน่าเชื่อถือ

3. การขาดแคลนแพทย์นิติเวชและระบบสนับสนุนด้านวิชาชีพ

การดำเนินการชันสูตรในพื้นที่ห่างไกลของไทยมักประสบปัญหาขาดแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านนิติเวชโดยตรง รวมทั้งไม่มีระบบสนับสนุนเฉพาะทางที่แยกจากโรงพยาบาลทั่วไป ต่างจากประเทศที่มีหน่วยงานชันสูตรเฉพาะ เช่น Health Sciences Authority (HSA) ในสิงคโปร์ หรือสำนักงาน ME ในสหรัฐอเมริกา ที่จัดให้มีแพทย์นิติเวชประจำและมีบทบาทในกระบวนการ (พสนัน นิมิตไชนนท์ และคณะ, 2553) สะท้อนให้เห็นว่าการจัดตั้งหน่วยงานและระบบแพทย์เฉพาะทางเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มความแม่นยำและลดความล่าช้าในการชันสูตรพลิกศพ

4. ข้อจำกัดด้านงบประมาณและเครื่องมือปฏิบัติงาน

ระบบของไทยยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณแยกส่วนอย่างชัดเจนสำหรับกระบวนการชันสูตรพลิกศพ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการส่งศพตรวจพิสูจน์ หรือสนับสนุนทีมแพทย์และพนักงานสอบสวน ทำให้เกิดภาระที่ไม่เหมาะสมในระดับพื้นที่ ข้อมูลจากอุทัย ตีระวนิทร (2548) ให้ผลยืนยันสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ว่า เครื่องมือและอุปกรณ์ในสถานีดำรวจมักล้าสมัย ขาดการบำรุงรักษา และไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งตรงข้ามกับระบบในเยอรมนีที่กระบวนการชันสูตรพลิกศพอยู่ภายใต้คำสั่งศาล และมีงบประมาณสนับสนุนที่เป็นทางการ (วิรติ พาณิชยพงษ์ และคณะ, 2566)

5. การประสานงานที่ขาดประสิทธิภาพและกลไกบูรณาการที่ยังไม่สมบูรณ์

ระบบของไทยไม่มีศูนย์กลางประสานงานที่ชัดเจนระหว่างพนักงานสอบสวน แพทย์ พิสูจน์หลักฐาน และฝ่ายปกครอง ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและขัดแย้งกันในการดำเนินการในหลายกรณี ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ พงษ์เทพ จันท์เจริญ (2556) เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการ

จัดตั้งศูนย์ประสานการชันสูตรพลิกศพระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่ ซึ่งจะช่วยลดภาระของพนักงานสอบสวน และเพิ่มความสอดคล้องประสานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลการวิจัยเชิงเอกสารนี้ชี้ให้เห็นว่า ระบบชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยยังมีลักษณะรวมศูนย์ ขาดกลไกการแบ่งภาระหน้าที่และการควบคุมกันเองระหว่างหน่วยงาน อีกทั้งยังขาดการลงทุนในบุคลากร เครื่องมือ และระบบงบประมาณที่เหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับระบบของต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จมากกว่าในแง่ของความโปร่งใสและความแม่นยำ เช่น สิงคโปร์ เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา จึงควรนำบทเรียนเหล่านี้มาใช้ในการออกแบบแนวทางการปฏิรูประบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศต่อไป

5.2.2 การอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ออกแบบให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 260 ราย เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนประเด็นสำคัญที่สามารถอภิปรายเชิงวิชาการได้ดังนี้

1. ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล: เพศ อายุ และประสบการณ์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาและอุปสรรค

ผลการวิเคราะห์ ANOVA จากงานวิจัยนี้พบว่า เพศ อายุ และประสบการณ์มีผลต่อการรับรู้ปัญหาของพนักงานสอบสวนอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเพศหญิงและผู้ที่มียาทำงานน้อยมีแนวโน้มรับรู้ปัญหาในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์สูง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ พงษ์เทพ จันท์เจริญ (2556) ที่ชี้ว่า บุคลากรใหม่หรือเจ้าหน้าที่ในช่วงเริ่มต้นมักจะเผชิญกับแรงกดดันมากกว่าทั้งจากความไม่คุ้นเคยในกระบวนการ การตีความข้อกฎหมาย และการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ และข้อมูลนี้ยังยืนยันข้อเสนอของ McKinsey ในแนวคิด 7S Model ซึ่งชี้ว่าทักษะ (Skill) และรูปแบบการทำงาน (Style) ที่หล่อหลอมจากประสบการณ์ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการปรับตัวและความมั่นใจของบุคลากรในการจัดการภารกิจที่ซับซ้อน

2. สภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นปัจจัยหลักที่สร้างปัญหาและอุปสรรคมากกว่าความสามารถส่วนบุคคล

จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากข้อจำกัดด้านความรู้ ทักษะ หรือสุขภาพของพนักงานสอบสวน แต่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เอื้ออำนวย ทั้งในด้านจำนวนกำลังพล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบปฏิบัติการทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสถานีตำรวจมีพนักงานสอบสวนไม่ถึง 5 คน ย่อมไม่สามารถจัดทีมชันสูตรพลิกศพที่มี

ประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของอุทัย ธีระวินนทร (2548) ที่ระบุว่า การขาดการสนับสนุนด้านโครงสร้างและทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวน แม้บุคลากรจะมีความสามารถสูงเพียงใดก็ตาม

3. ปัญหาเชิงโครงสร้างที่สะท้อนจากงบประมาณ อุปกรณ์ และระบบกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจ

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณมีผลต่อระดับความรุนแรงของปัญหาหลายประเด็นอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การขาดงบสนับสนุน ค่าใช้จ่ายภาคสนามที่ต้องจ่ายเอง อุปกรณ์ล่าสมัย และการไม่มีผู้ช่วย ทำให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติหน้าที่เพียงลำพังในหลายสถานการณ์ ทั้งนี้สอดคล้องกับบทวิเคราะห์เชิงระบบของวิริติ พาณิชพงษ์ และคณะ (2566) ที่เสนอว่าระบบการชันสูตรพลิกศพในไทยยังใช้โครงสร้าง “รวมศูนย์ที่พนักงานสอบสวน” ซึ่งต่างจากประเทศอื่นที่แยกบทบาทผู้สอบสวนออกจากผู้ชันสูตรโดยเด็ดขาด เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และสิงคโปร์ ที่ให้หน่วยงานอิสระ เช่น Medical Examiner หรือ Coroner เป็นผู้ดำเนินการหลัก และมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเหมาะสม

4. ระบบปฏิบัติการทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจนและตีความได้หลากหลายเป็นอุปสรรคเชิงนโยบาย

ร้อยละ 53.08 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ “มีแต่ไม่ชัดเจน” ซึ่งนำไปสู่ปัญหาในการตีความและความลังเลในการดำเนินการ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ซับซ้อนหรือมีหลายหน่วยงานเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับข้อสังเกตของจิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช (2566) ที่เห็นว่าระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยเปิดช่องให้เกิด “ความคลุมเครือ” ในการตัดสินใจของพนักงานสอบสวนในการส่งศพผ่าพิสูจน์หรือไม่ โดยไม่มีกลไกถ่วงดุลจากภายนอก ต่างจากระบบของประเทศพัฒนาแล้วที่มีผู้ชันสูตรภายใต้การกำกับของศาลหรือองค์กรอิสระ เช่น Coroner หรือ HSA (Health Sciences Authority)

5. การวิเคราะห์เชิงระบบตามกรอบ 7S Model สะท้อนจุดอ่อนในมิติ Strategy และ Staff

เมื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ตามกรอบ 7S Model ของ McKinsey พบว่า ปัญหาสำคัญอยู่ในองค์ประกอบด้าน “Staff” (การขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวน จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ) และ “Strategy” (ความรับผิดชอบชันสูตรกระจุกตัวที่ตำรวจ) ขณะที่ปัญหาด้าน “Skill” และ “Shared Value” (เช่น ความรู้กฎหมาย ความเข้าใจขั้นตอน สุขภาพกายใจ) ไม่ได้อยู่ในระดับวิกฤต จึงชี้ชัดว่า จุดอ่อนหลักของระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยอยู่ที่ “โครงสร้างและสภาพแวดล้อมในการทำงาน” มากกว่าศักยภาพส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Peters and Waterman (1982) (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2564) ที่เห็นว่าองค์กรที่มี Strategy และ

Structure ที่ไม่รองรับ จะไม่สามารถดึงศักยภาพของบุคลากรมาใช้ได้เต็มที่ แม้เจ้าหน้าที่จะมีความสามารถเพียงใดก็ตาม

สรุปการอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ชี้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยไม่ได้เกิดจากขีดความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก หากแต่เป็นผลสะท้อนจากข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ระบบสนับสนุนที่ไม่ครบถ้วน งบประมาณที่ไม่เพียงพอ และกฎหมายที่ไม่ชัดเจน ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการชันสูตรพลิกศพจึงควรเน้นการออกแบบเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบ เพิ่มบุคลากร อุปกรณ์ งบประมาณ และความชัดเจนทางกฎหมาย ควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์ความรู้และเสริมศักยภาพของบุคลากรอย่างยั่งยืน

5.2.3 อภิปรายผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาฝ่ายบริหารระดับสูงในสายงานสอบสวนจำนวน 8 ราย ครอบคลุมพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ทั้ง 8 จังหวัด สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงระบบที่ซับซ้อนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยมีองค์ประกอบหลากหลายตามกรอบแนวคิด 7S Model ของ McKinsey & Company ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ในแต่ละด้านดังนี้

1. Structure: ปัญหาจากโครงสร้างระบบและการบังคับบัญชาแบบลำดับชั้น

ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าระบบสายการบังคับบัญชาแบบหลายชั้นและการแบ่งเขตรับผิดชอบที่ยังไม่มีแนวปฏิบัติกลาง ทำให้เกิดความล่าช้าและความสับสนในการดำเนินการชันสูตรพลิกศพ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เสียชีวิตเสียชีวิตในอีกท้องที่หลังเกิดเหตุ ข้อมูลนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Peters และ Waterman (1982) ที่เสนอว่าระบบโครงสร้างที่ซับซ้อนเกินไปจะทำให้การตัดสินใจภาคสนามไม่สามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัว (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2564) และงานวิจัยของ วิรัตน์ พาณิชย์พงษ์ และคณะ (2566) ยังเสนอว่า ระบบของประเทศไทยยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานร่วม เช่น อัยการหรือฝ่ายปกครอง ซึ่งแตกต่างจากประเทศที่ใช้ระบบ Coroner ที่มีโครงสร้างแยกส่วนชัดเจน

2. Strategy: ขาดนโยบายชัดเจนจากส่วนกลาง และงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

ผลการสัมภาษณ์สะท้อนว่าการชันสูตรพลิกศพไม่มีนโยบายระดับประเทศที่ชัดเจนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ต้องใช้ดุลยพินิจส่วนบุคคล และไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเหมาะสม ข้อเท็จจริงนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของอุทัย ธีรพนินทร (2548) ซึ่งชี้ว่าการขาดทิศทางการทำให้ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมระดับต้นน้ำไม่สม่ำเสมอ และยังเปิดช่องให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างสถานีตำรวจขนาดใหญ่กับขนาดเล็กได้อย่างชัดเจน

3. Systems: การปฏิบัติงานที่ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

ระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยยังเน้นให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ทั้งที่การชันสูตรพลิกศพจะต้องอาศัยแพทย์ ฝ่ายปกครอง และพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งในหลายกรณีกลับไม่ได้รับความร่วมมือหรือไม่มีเจ้าหน้าที่พร้อมปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล ระบบที่พึ่งพา “เจ้าหน้าที่คนเดียว” นี้ตรงข้ามกับประเทศสิงคโปร์หรือสหรัฐอเมริกา ที่มี Medical Examiner หรือ Coroner เป็นหน่วยงานอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบสาเหตุการเสียชีวิต ภายใต้ระบบที่เป็นสหวิชาชีพ (พสชนัน นิรมิตไชนนทร์ และคณะ, 2553; วิรติ พาณิษฐ์พงษ์ และคณะ, 2566)

4. Skills: ขาดการฝึกอบรมและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติ

พนักงานสอบสวนรุ่นใหม่จำนวนมากมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความหมายและกระบวนการของ “สำนวนชันสูตรพลิกศพ” โดยคิดว่าเพียงแนบใบรายงานชันสูตรพลิกศพจากแพทย์ก็เพียงพอ ทั้งที่ในทางกฎหมายต้องจัดทำเป็นสำนวนการสอบสวนโดยสมบูรณ์ สถานการณ์นี้แสดงถึงช่องว่างด้านทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบ 7S ที่ชี้ว่าการขาดทักษะ (Skills) ที่ชัดเจนจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบโดยรวม (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2564) ทั้งนี้ จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช (2566) ยังเสนอว่า การจัดอบรมต่อเนื่อง และการจัดทำคู่มือกลางจะช่วยลดความแตกต่างในแนวปฏิบัติและเพิ่มความมั่นใจในการใช้ดุลยพินิจได้

5. Style: ระบบราชการแบบเก่าและความล่าช้าในการปรับปรุงระเบียบ

ลักษณะการทำงานของระบบราชการไทยยังยึดติดกับระเบียบคำสั่งเก่า ไม่มีการปรับให้เข้ากับความต้องการเปลี่ยนแปลงของลักษณะคดีและภาระงานจริง เช่น การที่ต้องทำสำนวนซ้ำซ้อนในคดีอาญาและคดีชันสูตรพลิกศพ กลับไม่มีแนวทางบูรณาการหรือคำแนะนำที่ชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลบางรายเสนอให้ปรับกระบวนการให้เหมาะสมกับลักษณะคดี ซึ่งสอดคล้องกับงานของ พงษ์เทพ จันท์เจริญ (2556) ที่เสนอว่า คำสั่งและแนวปฏิบัติควรถูกประเมินและปรับปรุงเป็นระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

6. Staff: กำลังพลไม่เพียงพอ และไม่มีการจัดสรรผู้ช่วยอย่างเป็นระบบ

แม้โครงสร้างองค์กรจะกำหนดให้มี “ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน” แต่ในทางปฏิบัติมักถูกใช้ไปในงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น งานธุรการหรือเวรยาม ส่งผลให้พนักงานสอบสวนต้องทำงานชันสูตรพลิกศพเพียงลำพัง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า “การทำงานแบบโดดเดี่ยว” เป็นหนึ่งในอุปสรรคที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานของอุทัย ธีระวินนทร (2548) และ วิรติ พาณิษฐ์พงษ์ และคณะ (2566) ต่างระบุชี้ชัดว่า การขาดผู้ช่วยเฉพาะด้านและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางคือจุดอ่อนสำคัญของระบบไทย

7. Shared Values: ขวัญกำลังใจที่ลดต่ำจากความไม่เข้าใจของผู้บังคับบัญชา

ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า ขวัญกำลังใจของพนักงานสอบสวนลดต่ำ เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาที่ไม่ได้มาจากสายงานสอบสวน ซึ่งมักมุ่งเน้นการตรวจสอบมากกว่า การอำนวยความสะดวก ส่งผลให้เกิดความรู้สึก “แปลกแยกในองค์กรเดียวกัน” ประเด็นนี้สัมพันธ์กับ แนวคิด “ค่านิยมร่วม” (Shared Values) ซึ่ง Peters และ Waterman (1982) เห็นว่าเป็นศูนย์กลาง ขององค์ประกอบทั้ง 6 ด้านใน 7S Model เพราะหากองค์กรไม่เคารพและเข้าใจคุณค่าของงานแต่ละ ตำแหน่ง ก็จะไม่สามารถสร้างแรงจูงใจหรือรักษาบุคลากรไว้ได้ในระยะยาว (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2564)

สรุปการอภิปรายผลเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยกรอบ 7S Model พบว่า ปัญหาในการชันสูตรพลิกศพไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง แต่เป็นผลสะท้อนจากโครงสร้าง วัฒนธรรมองค์กร และระบบสนับสนุนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานเฉพาะทางของพนักงานสอบสวน โดยเฉพาะในมิติของกลยุทธ์ (Strategy) ระบบ (Systems) และบุคลากร (Staff) ที่ต้องได้รับการ พัฒนาอย่างเร่งด่วน หากประเทศไทยต้องการยกระดับกระบวนการชันสูตรให้มีมาตรฐานสากล สร้างความโปร่งใส แม่นยำ และเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นอย่างยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทั้งในเชิงเอกสาร เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งสะท้อนปัญหาและ อุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิด ธรรมชาติอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะเมื่อวิเคราะห์ผ่านกรอบ McKinsey 7S Model ที่เน้นการมอง ระบบงานอย่างบูรณาการ พบว่าปัญหาดังกล่าวมีลักษณะซับซ้อนและแทรกซ้อนกันทั้งในมิติของ โครงสร้างองค์กร ระบบงาน วัฒนธรรม และขีดความสามารถของบุคลากร ดังนั้น การเสนอแนะ แนวทางแก้ไขจึงจำเป็นต้องแยกเป็นระดับต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ในระดับการปฏิบัติ ผู้วิจัยเสนอให้มีการจัดอบรมหลักสูตรเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับ การชันสูตรพลิกศพ โดยเน้นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบสหวิชาชีพที่ประกอบด้วยตำรวจ แพทย์ เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และพนักงานอัยการ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันและลดความ คลาดเคลื่อนในการจัดทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ อีกทั้งควรมีการจัดตั้ง “ทีมเฉพาะกิจด้านการชันสูตร พลิกศพ” ในแต่ละสถานีตำรวจหรือกองบังคับการตำรวจภูธร เพื่อให้สามารถสนับสนุนการดำเนินคดี

ที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดภาระความรับผิดชอบที่กระจุกอยู่กับพนักงานสอบสวนเพียงลำพัง

นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยจัดเก็บข้อมูลการชันสูตรพลิกศพแบบดิจิทัล และสร้างระบบฐานข้อมูลกลางของคดีการตายโดยผิดธรรมชาติที่สามารถเข้าถึงได้โดยทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างโปร่งใส และมีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในระดับนโยบาย ควรมีการทบทวนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่มีข้อพิพาทหรือผู้ต้องสงสัยอย่างชัดเจน เพื่อเปิดทางให้สามารถดำเนินกระบวนการในลักษณะเร่งรัดได้ในบางกรณีภายใต้หลักประกันความยุติธรรม เช่น การให้แพทย์เจ้าของไข้รับรองการตายในกรณีที่มีประวัติการรักษาโรคอย่างชัดเจนโดยไม่ต้องมีการจัดทำสำนวนชันสูตรพลิกศพอย่างเต็มรูปแบบ

ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดตั้ง “คณะกรรมการระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาระบบการชันสูตรพลิกศพ” โดยมีตัวแทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติเวช โรงเรียนแพทย์ สำนักงานอัยการ และกระทรวงยุติธรรม เพื่อกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติร่วมกันที่ชัดเจนในระดับประเทศ ตลอดจนเสนอให้มีการกำหนดหลักสูตรการชันสูตรพลิกศพให้เป็น “วิชาบังคับ” ในการฝึกอบรมพนักงานสอบสวนรุ่นใหม่ โดยมีระบบการประเมินผลและรับรองความสามารถก่อนปฏิบัติงานจริง

5.3.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

งานวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิด 7S Model ของ McKinsey เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างครอบคลุม อย่างไรก็ตาม ยังมีทฤษฎีอื่น ๆ ที่สามารถใช้ต่อยอดการศึกษาได้อีก เช่น ทฤษฎีระบบแบบเปิด (Open Systems Theory) ซึ่งจะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรตำรวจกับหน่วยงานภายนอกในฐานะระบบย่อยของระบบยุติธรรมทั้งระบบ และแนวคิด Collaborative Governance ที่เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม อาจเหมาะสมในการออกแบบโมเดลใหม่สำหรับการบริหารจัดการงานชันสูตรพลิกศพร่วมระหว่างตำรวจ แพทย์ พนักงานอัยการ และฝ่ายปกครอง

ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีการจัดระบบ Medical Examiner หรือ Coroner อย่างชัดเจน เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา หรือ ญี่ปุ่น เพื่อศึกษาว่าโครงสร้างที่เป็นอิสระจากองค์กรตำรวจมีผลต่อความโปร่งใส ความแม่นยำ และความเป็นกลางของกระบวนการอย่างไร และสามารถนำมาปรับใช้ในบริบทของประเทศไทยได้มากน้อยเพียงใด

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในอนาคต ควรมีการวิจัยที่ลงลึกในแต่ละองค์ประกอบของ 7S อย่างเฉพาะเจาะจง เช่น การศึกษาผลของวัฒนธรรมองค์กร (Shared Values) ที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของงานของพนักงานสอบสวน หรือการศึกษาผลกระทบของรูปแบบความเป็นผู้นำ (Style) ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในภาวะวิกฤต นอกจากนี้ ยังควรมีการวิจัยที่เน้นกลุ่มเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการชันสูตรพลิกศพ เช่น แพทย์นิติเวช เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และญาติของผู้เสียชีวิต เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลายมุมมอง ซึ่งจะช่วยให้เสริมความเข้าใจที่รอบด้าน และสามารถใช่วางนโยบายอย่างเป็นระบบได้

สุดท้าย การพัฒนา “ดัชนีประเมินประสิทธิภาพการชันสูตรพลิกศพ” ซึ่งรวมถึงตัวชี้วัดด้านเวลา ความถูกต้อง ความพึงพอใจของญาติผู้เสียชีวิต และอัตราการใช้พยานหลักฐานในการชันสูตรพลิกศพในกระบวนการฟ้องร้อง อาจเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินผลและพัฒนางานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- BBC NEWS ไทย. (2566). ทำความรู้จักลักษณะของ “ฆาตกรต่อเนื่อง” หลังสังคมพะงศคดี “แอม ไชยาไนต์” ฆ่าเพื่อน 14 คดี. Retrieved 24 มิถุนายน 2567 from <https://www.bbc.com/thai/articles/cxelv3lm0p3o>
- Dushyantkumar Barot, M. M. M. S., Jayjeet Trivedi, R.S. Bhise. (2020). Knowledge & Perception of General Population on Forensic Autopsy in Ahmedabad City. *Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology.*, 14(3), 1869-1872.
- Michigan Legislature. (2567). *County Medical Examiners Act 181 of 1953*. Retrieved 25 พฤศจิกายน 2567 from <https://www.legislature.mi.gov/documents/mcl/pdf/mcl-Act-181-of-1953.pdf>
- Singapore Statutes Online. (2024). *Coroners Act 2010*. Retrieved 29 กรกฎาคม 2567 from <https://sso.agc.gov.sg/Act/CA2010>
- Udayashankar Yadiyapur, A. K. M., Deepak H.D’ Souza. (2020). An Autopsy Study of Brought Dead Cases at a Tertiary Care Hospital in Port Blair, Andaman and Nicobar Islands. *Medico-Legal Update*, 20(4), 1386-1391.
- Wikipedia. (2024a). ประเทศไทยญี่ปุ่น. Retrieved 15 สิงหาคม 2567 from <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศไทยญี่ปุ่น>
- Wikipedia. (2024b). ประเทศเยอรมนี. Retrieved 29 สิงหาคม 2567 from <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศเยอรมนี>
- Wikipedia. (2024c). ประเทศสหรัฐ. Retrieved 23 ตุลาคม 2567 from <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศสหรัฐ>
- Wikipedia. (2024d). ประเทศสิงคโปร์. Retrieved 29 กรกฎาคม 2567 from <https://th.wikipedia.org/wiki/ประเทศสิงคโปร์>
- กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7. (2567). ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย.
- คณิต ฒ นคร. (2561). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คณิง ฤไชย. (2541). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิณณพัชฌาณ ไชยมะโน. (2563). การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนการตายผิด

- ธรรมชาติของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช. (2566). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับระบบการขนส่งพลศึกษาของประเทศไทย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม].
- ชนงกรณ์ กุณทลบุตร. (2557). หลักการจัดการองค์การและการจัดการสมัยใหม่. โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2538). ทฤษฎีองค์การ. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวี เจริญพิทักษ์. (2492). คำอธิบายโดยพิสดารและวิธีปฏิบัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
โรงพิมพ์บริษัทคณะช่างจำกัด.
- ทัศน์ะ สุวรรณจุฑะ. (2536). นิติเวชศาสตร์. บริษัท บพิตรการพิมพ์.
- ธีรวัฒน์ เอื้อพอล. (2551). มาตรการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ : ศึกษากรณีการขนส่ง
พลศึกษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
- ธีรสิทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์. (2556). การขนส่งพลศึกษาและการวิสามัญฆาตกรรม. สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร. (2564). 7S Model [McKinsey]. In สารานุกรมการบริหารและการจัดการ.
- พงษ์เทพ จันท์เจริญ. (2556). บทบาทและกระบวนการในการขนส่งพลศึกษาของพนักงานสอบสวน :
กรณีศึกษาพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- พรทิพย์ โรจนสุนันท์. (2544). นิติเวชศาสตร์ การขนส่งพลศึกษา. สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- พรทิพย์ โรจนสุนันท์. (2556). การขนส่งพลศึกษา. สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- พสชนัน นิรมิตไชนนทร์ และคณะ. (2553). ภาพอนาคตของระบบการขนส่งพลศึกษาในประเทศไทย
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข].
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). วิจัยทางการศึกษา. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ระพี แม้นโกศล. (2539). คู่มือนิติเวชศาสตร์. ไพศาลศิลป์การพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. Retrieved 26 มิถุนายน
2567, from <https://dictionary.orst.go.th/index.php>
- วันชัย มีชาติ. (2549). การบริหารองค์การ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2543). แนวทางพัฒนางานนิติเวชในกระบวนการยุติธรรม. โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- วิรัตน์ พาณิชยพงษ์ และคณะ. (2566). นิติเวชปฏิบัติ พยานทางการแพทย์ตามหลักธรรมาภิบาล. รุ่งแสง
การพิมพ์.
- ศิริรัตน์ ชุนทคล้าย. (2558). การบริหารจัดการองค์การตามทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพงศ์ เกษมสิน. (2523). การบริหาร. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 419/2556 เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวน

การสอบสวน และ มาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา, (2556).

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2564). คู่มือปฏิบัติงานสอบสวน. โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

แนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ, (2566).

สุธรรม รัตนโชติ. (2552). พฤติกรรมองค์การและการจัดการ. สำนักพิมพ์ท้อป.

สุรีพร เบญจวรรณ. (2556). มาตรฐานการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบกับ

ต่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

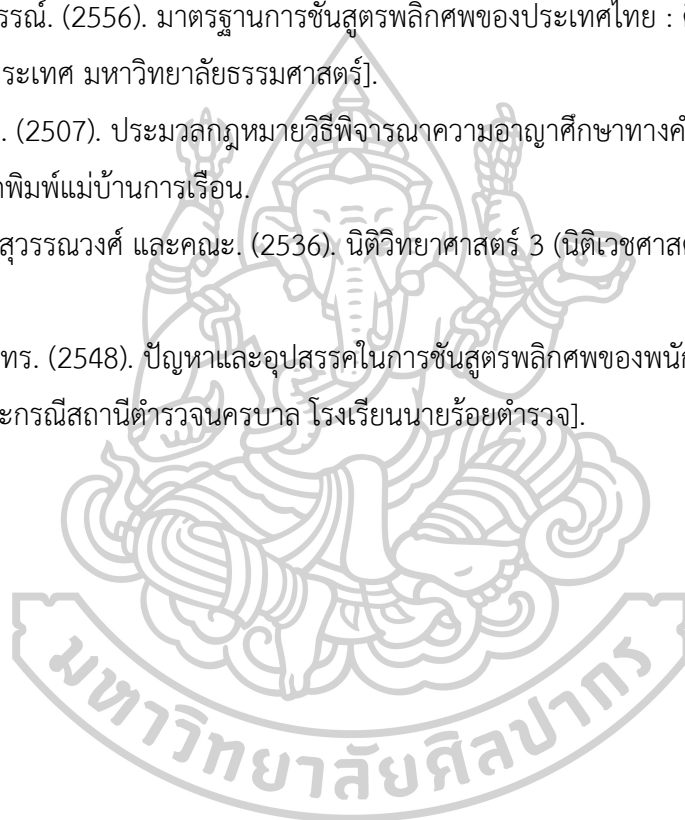
หยุด แสงอุทัย. (2507). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาศึกษาทางคำพิพากษาฎีกา.

สำนักพิมพ์แม่บ้านการเรือน.

อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ. (2536). นิติวิทยาศาสตร์ 3 (นิติเวชศาสตร์) ส่วนที่ 2. บริษัท ดาว
ฤกษ์.

อุทัย ตีระวนินทร. (2548). ปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน ศึกษา

เฉพาะกรณีสถานีตำรวจนครบาล โรงเรียนนายร้อยตำรวจ].

รายละเอียดแนบท้ายหนังสือรับรอง
หมายเลขใบรับรอง COA 68.0328-015

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ฉบับภาษาไทย)
เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 27 มีนาคม 2568
2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุ 18 ปีขึ้นไป สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ
เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 27 มีนาคม 2568
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุ 18 ปีขึ้นไป สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ
เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 27 มีนาคม 2568
4. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
เวอร์ชัน 01 ฉบับลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568
5. แบบสัมภาษณ์ เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 27 มีนาคม 2568
6. แบบสอบถาม เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 27 มีนาคม 2568
7. ประวัตินักวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวน
ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

ด้วยกระผม พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย รหัสนักศึกษา 650730002 นักศึกษาระดับปริญญา ดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวัช วิชชาวนิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวน ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และ 3) เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความ 7 ข้อ, ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีข้อความ 4 ข้อ, ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ มีข้อความ 21 ข้อ และ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็น มีข้อความ 2 ข้อ รวมข้อความทั้งหมด 34 ข้อ

การให้ข้อมูลของท่าน มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในด้านวิชาการ เป็นข้อมูลในการพัฒนาการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ข้อมูลตามความเป็นจริง อนึ่งในการให้ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยข้อมูลรายบุคคล และจะนำเสนอผลสรุปการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น การให้ข้อมูลครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านอึดอัด ไม่สบายใจ ท่านสามารถงดให้ข้อมูลได้ตลอดเวลา การขอลอณตัวของท่านจะไม่มีผลต่อท่านแต่อย่างใด

ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย
 นักศึกษา/ผู้วิจัย

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
 วันที่ได้รับ: 28 ธันวาคม 2568
 วันมอบอายุ: 27 ธันวาคม 2569

แบบสอบถาม
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาละเลยการคุ้มครองสิทธิของพนักงานสอบสวน
ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
สถานที่เก็บข้อมูล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
2. แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 4 ตอน จำนวน 34 ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 7 ข้อ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน	จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ	จำนวน 21 ข้อ
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็น	จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. เพศ	☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
2. อายุ	☐ 1. 21 – 30 ปี	☐ 2. 31 – 40 ปี
	☐ 3. 41 – 50 ปี	☐ 4. 50 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา	☐ 1. ปริญญาตรี	☐ 2. ปริญญาโท
	☐ 3. ปริญญาเอก	
4. ตำแหน่งงาน	☐ 1. รองสารวัตร	☐ 2. สารวัตร
	☐ 3. รองผู้กำกับการ	☐ 4. ผู้กำกับการ
5. รายได้ต่อเดือน	☐ 1. ต่ำกว่า 20,000 บาท	☐ 2. 20,001 – 30,000 บาท
	☐ 3. 30,001 – 40,000 บาท	☐ 4. 40,001 บาท ขึ้นไป
6. อายุงานด้านสอบสวน	☐ 1. 1 – 5 ปี	☐ 2. 6 – 10 ปี
	☐ 3. 11 – 15 ปี	☐ 3. 16 ปี ขึ้นไป
7. ท่านเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติกี่ศพ		
	☐ 1. 1 – 20 ศพ	☐ 2. 21 – 40 ศพ
	☐ 3. 41 – 60 ศพ	☐ 3. 61 ขึ้นไป

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
 วันที่รับรอง: 28 มีนาคม 2568
 วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเป็นจริงมากที่สุด

1.ด้านกำลังพล

สถานีดำรงที่ท่านปฏิบัติงานอยู่มีสถานภาพกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสอบสวนเท่าใด

☐ 1. ต่ำกว่า 5 คน	☐ 2. 5 – 10 คน
☐ 3. 11 – 20 คน	☐ 4. 21 – 30 คน

2.ด้านงบประมาณ

สถานีดำรงที่ท่านปฏิบัติงานอยู่มีงบประมาณสนับสนุนในการทำงานของท่านเพียงใด

☐ 1. ไม่มี	☐ 2. ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน
☐ 3. 10,001 – 20,000 บาท/เดือน	☐ 4. 20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป

3.ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ

สถานีดำรงที่ท่านปฏิบัติงานอยู่มีวัสดุอุปกรณ์ไว้สนับสนุนการทำงานของท่านเพียงใด

☐ 1. ไม่มีเลย	☐ 2. มี ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
☐ 3. มี เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	

4.ด้านระบบปฏิบัติการ

ในปัจจุบันกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพ ที่ตายโดยผิดธรรมชาติ เป็นอย่างไร

☐ 1. ไม่มีแนวปฏิบัติ	☐ 2. มี แต่ไม่ชัดเจน
☐ 3. มี อย่างชัดเจน	

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับรอง: 28 ธันวาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 ธันวาคม 2569

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสุตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็น
 ของท่านและเป็นจริงมากที่สุด

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็นของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านโครงสร้าง (Structure)					
1.	การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า					
2.	การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่เหนือกว่าสามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ ทำให้การทำงานไม่เป็นอิสระ					
3.	การแบ่งอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของหน่วยงานไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง					
	ด้านนโยบาย/กลยุทธ์ (Strategy)					
4.	หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาเอง					
5.	หน่วยงานขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนอย่างเพียงพอ					
6.	หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะ (Upskills) ด้านการชันสูตรพลิกศพให้กับพนักงานสอบสวน					
	ด้านระบบ (Systems)					
7.	การชันสูตรพลิกศพของไทยเป็นระบบตำรวจ จึงทำให้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวนเป็นส่วนใหญ่					
8.	การชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติตามกฎหมายมีเพียงพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตร บางครั้งจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น					
9.	การประสานงาน หรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติเป็นไปได้ยาก					

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427

วันที่รับมอบ: 28 ธันวาคม 2568

วันที่มอบอายุ: 27 ธันวาคม 2569

	ด้านทักษะ (Skills)					
10.	พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ					
11.	พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ รวมถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดี					
12.	พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ จึงต้องรอความเห็นของแพทย์เป็นหลัก					
	ด้านรูปแบบ (Styles)					
13.	รูปแบบของกฎหมาย หรือระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในยุคปัจจุบัน					
14.	รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง					
15.	พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการดำเนินการแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา โดยบางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้					
	ด้านบุคลากร (Staffs)					
16.	พนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน					
17.	ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ					
18.	พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมในการทำงานทั้งทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ					
	ด้านคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value)					
19.	การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม					
20.	พนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติงานมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ บางครั้งไม่ได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน					
21.	พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนลดลง					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็น

คำชี้แจง ท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ในประเด็นดังนี้

1. ท่านพบปัญหาและอุปสรรคใดอีกบ้างในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสุตรพลีกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

2. ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการชั้นสุตรพลีกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติอย่างไร

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427

วันที่รับรอง: 28 มีนาคม 2568

วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวน
ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

เรียน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวน ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
3. เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัด ตำรวจภูธรภาค 7 และดำรงตำแหน่งระดับตั้งแต่ผู้กำกับการ หรือ ผู้กำกับการ (สอบสวน) ขึ้นไป ที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการสอบสวน และควบคุมดูแลพนักงานสอบสวน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนไม่น้อยกว่า 10 ปี และเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาก่อน ทั้งมีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นแนวทางการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย
 นักศึกษา/ผู้วิจัย

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
 วันที่รับรอง: 28 มีนาคม 2568
 วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวน
ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

“ผู้กำกับการ (สอบสวน) จังหวัด”

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ทั้งหมดแบ่งออกเป็น 4 ตอน จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ จำนวน 1 ข้อ
- ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ จำนวน 1 ข้อ
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

- ข้อ 1.1 ชื่อหรือนามสมมติ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย
- ข้อ 1.2 ระยะเวลารับราชการนานกี่ปี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนกี่ปี
- ข้อ 1.3 เคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ข้อ 2.1 จากการที่ท่านเคยปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน และเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ อยากทราบว่าพบปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

2.1.1 ด้านโครงสร้าง (Structure)

- 1) การมีสายการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น
- 2) การแบ่งอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน
- 3) อื่น ๆ

2.1.2 ด้านกลยุทธ์หรือนโยบาย (Strategy)

- 1) นโยบายในการบริหารงาน
- 2) นโยบายในการจัดสรรงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์
- 3) นโยบายในการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้
- 4) อื่น ๆ

เลขที่ใบอนุญาต REC 68.0220-032-1427
 วันรับรอง: 28 มีนาคม 2568
 วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

2.1.3 ด้านระบบ (Systems)

- 1) การขึ้นสู่อุตสาหกรรมของประเทศไทยเป็นระบบตำรวจ
- 2) ระบบการประสานงาน หรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) อื่น ๆ

2.1.4 ด้านทักษะ (Skills)

- 1) ความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง
- 2) ความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 3) ความชำนาญในการปฏิบัติงาน
- 4) อื่น ๆ

2.1.5 ด้านรูปแบบ (Styles)

- 1) กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
- 2) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 3) อื่น ๆ

2.1.6 ด้านบุคลากร (Staffs)

- 1) จำนวนกำลังพลผู้ปฏิบัติงาน
- 2) ผู้ช่วยพนักงานสอบสวน
- 3) ความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน
- 4) อื่น ๆ

2.1.7 ด้านคุณค่าที่มีร่วมกัน (Shared value)

- 1) การทำงานเป็นทีม
- 2) การได้รับเกียรติจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
- 3) กำลังใจในการปฏิบัติงาน
- 4) อื่น ๆ

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการขึ้นสู่อุตสาหกรรมที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ข้อ 3.1 ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการขึ้นสู่อุตสาหกรรมที่ตายโดยผิดธรรมชาติ อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม

ข้อ 4.1 ท่านมีข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมอย่างไรหรือไม่ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนที่พบในการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นสู่อุตสาหกรรมที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

ข้อ 4.2 ท่านมีข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมอย่างไรหรือไม่ เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการขึ้นสู่อุตสาหกรรมที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันที่รับรอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

AF 03-09 เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet) สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุ 18 ปีขึ้นไป สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

ชื่อโครงการวิจัย แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

สถานที่วิจัย พื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7

ผู้ทำวิจัย

ชื่อ พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย

ที่อยู่ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เบอร์โทรศัพท์ 084-8915926

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ เนื่องจากท่านเป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอให้ท่านอ่านเอกสารฉบับนี้อย่างถี่ถ้วน เพื่อให้ท่านได้ทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เพิ่มเติม กรุณาซักถามผู้ทำวิจัยซึ่งจะเป็นผู้สามารถตอบคำถามและให้ความกระจ่างแก่ท่านได้

ท่านสามารถขอคำแนะนำในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จากครอบครัว เพื่อน หรือแพทย์ประจำตัวของท่านได้ ท่านมีเวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจโดยอิสระ

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

ศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากระบวนการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยจะมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการผดุงความยุติธรรมให้กับผู้เสียชีวิตที่ไม่สามารถฟื้นขึ้นมาให้ได้อย่างกับเจ้าหน้าที่ได้ อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิให้กับญาติของผู้สูญเสียให้ได้รับความยุติธรรม

วัตถุประสงค์จากการศึกษาในครั้งนี้คือ 1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ 2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของพนักงานสอบสวน ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และ 3. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงระบบของการชันสูตรพลิกศพทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยในส่วนของประเทศไทยได้ศึกษาไปถึงปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 260 คน ในการตอบ

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันที่รับรอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

แบบสอบถาม และเจ้าหน้าที่สำรวจที่อยู่ในตำแหน่งระดับผู้บริหารงานสอบสวน จำนวน 8 คน ในการตอบแบบสัมภาษณ์

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้แล้ว จะมีขั้นตอน/วิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้คือ

ถ้าท่านเป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ท่านจะได้รับเชิญให้ทำการตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความ 7 ข้อ, ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีข้อความ 4 ข้อ, ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสุตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ มีข้อความ 21 ข้อ และ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็น มีข้อความ 2 ข้อ รวมข้อความทั้งหมด 34 ข้อ ด้วยวิธีการตอบคำถามลงใน Google Form โดยการเลือกคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด และท่านสามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 15 นาที

ความรับผิดชอบของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ ผู้ทำวิจัยใคร่ขอความความร่วมมือจากท่าน โดยจะขอให้ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัยอย่างเคร่งครัด

เพื่อความปลอดภัย ปกป้องสิทธิ ของท่าน ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม ผู้มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้เท่านั้น

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้ที่เข้าร่วมการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้คือ ท่านอาจรู้สึก อึดอัด ไม่สบายใจ เครียด กับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น ในประเด็นบางคำถามที่เกี่ยวกับการถามถึงด้านการปฏิบัติงานที่ผ่านมา อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้ที่เข้าร่วมการวิจัยในขณะที่กำลังตอบแบบสอบถามได้ หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับการเข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้ทำวิจัยได้ตลอดเวลา หากมีการค้นพบข้อมูลใหม่ ๆ ที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยของท่านในระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัย ผู้ทำวิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบทันที เพื่อให้ท่านตัดสินใจว่าจะอยู่ในโครงการวิจัยต่อไปหรือจะขอถอนตัวออกจากการวิจัย

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับรอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

ท่านอาจจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ แต่ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานของพนักงานสอบสวนในเรื่องการขึ้นสูตรพลิกศพต่อไปในอนาคต และจะทำให้ท่านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อปฏิบัติของท่านขณะที่ร่วมในโครงการวิจัย

ขอให้ท่านแจ้งให้ผู้ทำวิจัยทราบความผิดปกติที่เกิดขึ้นระหว่างที่ท่านร่วมในโครงการวิจัย

ค่าใช้จ่ายของท่านในการเข้าร่วมการวิจัย

ท่านไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลใด ๆ ต่อท่าน

ผู้ทำวิจัยอาจถอนท่านออกจากการเข้าร่วมการวิจัย เพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัยของท่าน หรือเมื่อผู้สนับสนุนการวิจัยยุติการดำเนินงานวิจัย หรือท่านไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัย

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลที่จะนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ชื่อและที่อยู่ของท่านจะต้องได้รับการปกปิดอยู่เสมอ โดยจะใช้เฉพาะรหัสประจำโครงการวิจัยของท่าน ทั้งนี้ ข้อมูลของท่านจะถูกจัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของผู้วิจัยที่มีรหัสการเข้าถึงที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลของอาสาสมัครได้แต่เพียงผู้เดียวจนเสร็จสิ้นโครงการ สถานที่เก็บ คณะตำรวจ ศาสตราจารย์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ และจะทำลายภายใน 3 เดือน หลังจากโครงการวิจัยได้สิ้นสุดลง และหลังจากที่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บเอาไว้แล้ว โดยมีการลบไฟล์ทั้งและไม่สามารถกู้ไฟล์คืนได้

จากการยินยอมโดยการกระทำของท่าน หากท่านต้องการยกเลิกการให้สิทธิ์ดังกล่าว ท่านสามารถแจ้งหรือเขียนบันทึกขอยกเลิกการให้คำยินยอม โดยส่งไปที่ พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย ที่อยู่ คณะตำรวจ ศาสตราจารย์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่น ๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัย และท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

เลขที่โครงการ: 55 REC 68.0220-032-1427
วันคุ้มครอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

สิทธิของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิดังต่อไปนี้

1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายที่จะได้รับจากการวิจัย
3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย
4. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
5. ท่านจะได้รับทราบว่าการยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถถอนตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถถอนตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
6. ท่านจะได้รับทราบข้อมูลในเอกสารคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
7. ท่านมีสิทธิในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับ ช่มชู้ หรือการหลอกลวง

ในกรณีที่ท่านได้รับอันตรายใด ๆ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ท่านสามารถติดต่อกับผู้ทำวิจัยคือ พันตำรวจโท จิรนต์ สอนกระต่าย ที่อยู่ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เบอร์โทรศัพท์ 084-8915926

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยติดต่อได้ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร 034-255808 มือถือ 098-5479738 ในเวลาราชการ

ลงชื่อ พ.ต.ท.....ผู้ให้ข้อมูล

(จิรนต์ สอนกระต่าย)

วันที่ 18 มี.ค. 68

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับรอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

AF 03-09 เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet) สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุ 18 ปีขึ้นไป สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ชื่อโครงการวิจัย แนวทางการแก้ไขปัญหาละเลยและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

สถานที่วิจัย พื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7

ผู้ทำวิจัย

ชื่อ พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย

ที่อยู่ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เบอร์โทรศัพท์ 084-8915926

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อ

ที่อยู่

เบอร์โทรศัพท์

(ที่ทำงานและมือถือ)

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ เนื่องจากท่านเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในตำแหน่งระดับผู้บริหารงานสอบสวน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอให้ท่านอ่านเอกสารฉบับนี้อย่างถี่ถ้วน เพื่อให้ท่านได้ทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ หากท่านมีข้อสงสัยใดๆเพิ่มเติม กรุณาซักถามผู้ทำวิจัยซึ่งจะเป็นผู้สามารถตอบคำถามและให้ความกระจ่างแก่ท่านได้

ท่านสามารถขอคำแนะนำในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จากครอบครัว เพื่อน หรือแพทย์ประจำตัวของท่านได้ ท่านมีเวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจโดยอิสระ ถ้าท่านตัดสินใจแล้วว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ขอให้ท่านลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของโครงการวิจัยนี้

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

ศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาละเลยและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากระบวนการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยจะมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการผดุงความยุติธรรมให้กับผู้เสียชีวิตที่ไม่สามารถฟื้นขึ้นมาให้ด้วยคำกับเจ้าหน้าที่ได้ อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิให้กับญาติของผู้สูญเสียให้ได้รับความยุติธรรม

วัตถุประสงค์จากการศึกษาในครั้งนี้คือ 1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของบริบทการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ 2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกันของ

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับรอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

พนักงานสอบสวน ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และ 3. เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงระบบของการชันสูตรพลิกศพทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยในส่วนของประเทศไทยได้ศึกษาไปถึงปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย คือ พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 260 คน ในการตอบแบบสอบถาม และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในตำแหน่งระดับผู้บริหารงานสอบสวน จำนวน 8 คน ในการตอบแบบสัมภาษณ์

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้แล้ว จะมีขั้นตอน/วิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้คือ

ถ้าท่านเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในตำแหน่งระดับผู้บริหารงานสอบสวน ท่านจะได้รับเชิญให้ตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์นี้ประกอบด้วย 4 ตอน จำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ จำนวน 1 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ จำนวน 1 ข้อ ตอนที่ 4 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม จำนวน 2 ข้อ โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมง จำนวน 1 ครั้ง ในการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบเดียว ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียง เพื่อนำมาใช้ประกอบการถอดเทปคำให้การสัมภาษณ์ต่อไป โดยบันทึกเสียงผ่านเครื่องบันทึกเสียง การถอดเทปจะเก็บในรูปแบบไฟล์ในคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้วิจัยที่มีรหัสลับ กระดาษที่พิมพ์จัดเก็บ ณ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ มีเพียงผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลเพียงผู้เดียวและจะเก็บข้อมูลหลังสิ้นสุดการวิจัยเป็นเวลา 3 เดือน และหลังจากที่ไม่มีเจตจำนงที่จะต้องเก็บเอาไว้แล้ว จะทำลายโดยการลบไฟล์ทิ้งและไม่สามารถกู้ไฟล์คืนได้ ในส่วนของกระดาษจะทำการย่อยสลายทิ้ง

อนึ่ง ในการตอบคำถามในช่วงสัมภาษณ์ ถ้าท่านรู้สึกไม่สบายใจ หรือไม่ต้องการตอบคำถามข้อใด ท่านสามารถแจ้งผู้วิจัยทราบได้ทันที หรือหากท่านมีข้อสงสัยประการใด ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

ความรับผิดชอบของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ ผู้ทำวิจัยใคร่ขอความความร่วมมือจากท่าน โดยจะขอให้ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัยอย่างเคร่งครัด รวมทั้งแจ้งอาการผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับท่านระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัยให้ผู้ทำวิจัยได้รับทราบ

เพื่อความปลอดภัย ปกป้องสิทธิ ของท่าน ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม ผู้มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้เท่านั้น

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับเสนอ: 28 มีนาคม 2568
วันอนุมัติ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้ที่เข้าร่วมการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้คือ ท่านอาจรู้สึก อึดอัด ไม่สบายใจ เครียด กับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น ในประเด็นบางคำถามที่ เกี่ยวกับการถามถึงด้านการปฏิบัติงานที่ผ่านมา อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้ที่เข้าร่วมการวิจัยใน ขณะที่กำลังตอบคำถามได้ ระหว่างที่อยู่ในโครงการวิจัย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสุขภาพของท่าน ขอให้ ท่านรายงานให้ผู้วิจัยทราบโดยเร็ว หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับจากการเข้าร่วมใน โครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้ทำวิจัยได้ตลอดเวลา หากมีการค้นพบข้อมูลใหม่ ๆ ที่อาจมีผลต่อ ความปลอดภัยของท่านในระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัย ผู้ทำวิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบทันที เพื่อให้ท่าน ตัดสินใจว่าจะอยู่ในโครงการวิจัยต่อไปหรือจะขอถอนตัวออกจากโครงการวิจัย

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

ท่านอาจจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ แต่ผลการศึกษาที่ได้จะเป็น แนวทางในการพัฒนาการทำงานของพนักงานสอบสวนในเรื่องการขึ้นสูตรพลิกศพต่อไปในอนาคต และจะทำให้ ท่านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อปฏิบัติของท่านขณะที่ร่วมในโครงการวิจัย

ขอให้ท่านแจ้งให้ผู้ทำวิจัยทราบความผิดปกติที่เกิดขึ้นระหว่างที่ท่านร่วมในโครงการวิจัย

ค่าใช้จ่ายของท่านในการเข้าร่วมการวิจัย

ท่านไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษา แล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลใด ๆ ต่อท่าน

ผู้ทำวิจัยอาจถอนท่านออกจากโครงการวิจัย เพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัยของท่าน หรือเมื่อ ผู้สนับสนุนการวิจัยยุติการดำเนินงานวิจัย หรือท่านไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัย

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลนี้อาจนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ชื่อและที่อยู่ของท่านจะต้องได้รับการปกปิดอยู่เสมอ โดยจะใช้เฉพาะรหัสประจำ โครงการวิจัยของท่าน ทั้งนี้ ข้อมูลของท่านจะถูกจัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของผู้วิจัยที่มีรหัสการเข้าถึง ที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลของอาสาสมัครได้แต่เพียงผู้เดียวจนเสร็จสิ้นโครงการ สถานที่เก็บ คณะตำรวจ

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับรอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.2/ 18-มี.ค.-68

ศาสตราจารย์นายร้อยตำรวจ และจะทำลายภายใน 3 เดือน หลังจากโครงการวิจัยได้สิ้นสุดลง และหลังจากที่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บเอาไว้แล้ว โดยมีการลบไฟล์ทิ้งและไม่สามารถกู้ไฟล์คืนได้

จากการลงนามยินยอมของท่าน หากท่านต้องการยกเลิกการให้สิทธิ์ดังกล่าว ท่านสามารถแจ้ง หรือเขียนบันทึกขอยกเลิกการให้คำยินยอม โดยส่งไปที่ พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย ที่อยู่ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่น ๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัย และท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิ์ดังต่อไปนี้

1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายที่จะได้รับการวิจัย
3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย
4. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
5. ท่านจะได้รับทราบว่าการยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถขอถอนตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถขอถอนตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
6. ท่านจะได้รับเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยและสำเนาเอกสารใบยินยอมที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
7. ท่านมีสิทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้สิทธิพลบังคับ ช่มชู้ หรือการหลอกลวง

ในกรณีที่ท่านได้รับอันตรายใด ๆ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ท่านสามารถติดต่อกับผู้ทำวิจัยคือ พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย ที่อยู่ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เบอร์โทรศัพท์ 084-8915926

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยติดต่อได้ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร 034-255808 มือถือ 098-5479738 ในเวลาราชการ

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อ ผู้เข้าร่วมการวิจัย ลงชื่อ ให้ข้อมูล
(.....)
วันที่..... วันที่

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับรอง: 28 มีนาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 มีนาคม 2569

No.1/ 7-ม.ค.-68

AF 03-13 หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent Form) สำหรับผู้เข้าร่วม
การวิจัยที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อายุ ปี
อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด
รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ ขอแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง
แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
โดยสมัครใจ

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย รายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ
ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของการวิจัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจาก
การเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตรายขึ้น โดยได้อ่านข้อความที่มีรายละเอียด
อยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและตอบข้อสงสัยจากหัวหน้า
โครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข้าพเจ้าได้ทราบถึงสิทธิ์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมทั้งทางด้านประโยชน์และโทษจากการเข้าร่วม
การวิจัย และสามารถถอนตัวหรืองดเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกเมื่อ และยินยอมให้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนตัว คือ
เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน อายุงานด้านสอบสวน การปฏิบัติหน้าที่ชันสูตร
พลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ หน้าที่ความรับผิดชอบ ของข้าพเจ้าที่ได้รับจากการวิจัย แต่จะไม่เผยแพร่ต่อ
สาธารณะเป็นรายบุคคล โดยจะนำเสนอเป็นข้อมูลโดยรวมจากการวิจัยนั้น

หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย
ขึ้นกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับ พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย ที่อยู่ คณะตำรวจศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เบอร์โทรศัพท์ 084-8915926

หากข้าพเจ้าได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะ
สามารถติดต่อกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยติดต่อได้
ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน
ค.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร 034-255808 มือถือ 098-5479738
ในเวลาราชการ

ข้าพเจ้าได้เข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมนี้โดย
ตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อ ผู้เข้าร่วมการวิจัย

(.....)

วันที่

ลงชื่อ หัวหน้าโครงการวิจัย

(.....)

วันที่

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0220-032-1427
วันรับรอง: 28 ธันวาคม 2568
วันหมดอายุ: 27 ธันวาคม 2569

ที่ อว 8613/ 6310

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

13 มกราคม 2568

เรื่อง ขออนุมัติเข้าร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร.กรรณิกา กุกตเรือ

ด้วย พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และกายวิธาน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวัช วิชชุวานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรงค์ นิมพาลี)
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-3414-7001, 093-519-9930
โทรสาร 0-3414-7002

ที่ อว 8613/ 0312

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

13 มกราคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก อีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์

ด้วย พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ ๓ สาขาวิชาศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวิช วิชาวนิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในครั้งนี้คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรงค์ นิมพาลี)
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-3414-7001, 093-519-9930
โทรสาร 0-3414-7002

ที่ อว 8613/ 0311

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

13 มกราคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน พันตำรวจเอก นิพนธ์ ก่อเกียรติตระกูล

ด้วย พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติ
โครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิก
ศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวิทย์ วิชาวนิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในครั้งนี้ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรงค์ นิมพาลี)
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-3414-7001, 093-519-9930
โทรสาร 0-3414-7002

ที่ อว 8613/ **9100**

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

๙ ธันวาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7

ด้วยพันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย รหัสนักศึกษา 650730002 นักศึกษาระดับปริญญา
ดุขุภักดิ์บัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงายุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยจะดำเนินการวิจัยในเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงาน
สอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวิชัย
วิชวุฒินิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านให้ข้อมูล
เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพกำลังพลเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวน ระดับรองสารวัตร
(สอบสวน) ถึง ผู้กำกับการ (สอบสวน) ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 เพื่อนำไปใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างที่จะลงไปเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ หากมีข้อสงสัยประการใด สามารถติดต่อนักศึกษาได้โดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรงค์ ฉิมพาลี)
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-3424-5333, 08-8878-9864
โทรสาร 0-3424-5300

ที่ อว 8613/ **2354**คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000**3** เมษายน 2568

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้พนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7

ด้วย พันตำรวจโท จิรต์น์ สอนกระต่าย นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ และนายดิเรกธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติโครงงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรวัช วิชชุวานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอบความอนุเคราะห์ท่านแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกับทางผู้วิจัย ทั้งนี้ ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการประสานงานในรายละเอียดของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลกับทางตำรวจภูธรจังหวัดทั้ง 8 จังหวัดด้วยตนเองต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จกเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรงค์ นิมพาลี)
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-3414-7001, 093-519-9930
โทรสาร 0-3414-7002

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

พันตำรวจโท จิรัตน์ สอนกระต่าย

วุฒิการศึกษา

พ.ศ.2556 ปริญญาตรี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตร.) โรงเรียน
นายร้อยตำรวจ

พ.ศ.2556 ปริญญาตรี หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ.2560 ปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง

